

अथ बृहज्ज्योतिषार्णवे धर्मस्कन्धे उपासनास्तवके

श्रीबहुकभैरवोपासना.

ध्यायः १२४ प्रारंभः

॥ अथाध्याय विषयानुक्रमणिका ॥

पत्र	श्लोकाः	विषयाः	पत्र	श्लोकाः	विषयाः	पत्र	श्लोकाः	विषयाः
१	१+४४	मंगल मुपोत्प्रातः प्रकरणं	२१	१+४०	श्रीबटुक भैरवाष्टोत्तरशतनाम	२९	९५	बीजत्रयन्यास कारिकाः
१	१+२१	श्रीबटुक भैरव कवचं भैरवतंत्रोक्तं			स्तोत्रं कालसंकर्षणतंत्रोक्तं	२९	१०६	शृंगखलादिन्यासाः
२	१+३२	श्रीबटुक ब्रह्म कवचं रुद्रयामलोक्तं	२२	१+११७	श्रीबटुकाष्टोत्तरशतनामात्मकं	३०	१३४	पीठावरण पूजा
३	१+२१	श्रीबटुक कवचं			स्तवराजः रुद्रयामलोक्तं	३०	१६७	शारदातिलकोक्त श्रीबटुकमंत्रो-
३	१+२९	श्रीबटुक भैरव पंजर कवचं शक्ति	२६	०	अष्टोत्तरशतनामावलिः			द्वार प्रयोगादिकं
		रहस्योक्तं	२७	११	श्रीबटुक भैरव पटलं	३२	२६२	वीरसाधन विधानं
४	१+२५८	श्रीबटुक भैरव बकारादि सहस्र	२७	११	आसनं	३४	३३३	अनेक कामना प्रयोगाः
		नामस्तोत्रं भैरव यामलोक्तं	२७	१५	यंत्रोद्धारः	३७	४६३	सर्वकामप्रदं यंत्रं
१०	१+१५०	श्रीबटुक भैरव सहस्रनामस्तोत्रं	२७	१८	मंत्रोद्धारः	३९	५०७	तत्प्रयोगादिकं संपूर्णपटलं
		भैरव तंत्रोक्तं	२७	२३	ध्यानादि निर्णयः	३९	१+२०९	अथ दीपदान विधानं
१३	१+२४३	श्रीबटुक भैरव सहस्रनामस्तोत्रं	२७	४४	मूल मंत्रस्य ऋष्यादिकं	४४	०	अथ दीपदान प्रयोगः
		रुद्रयामलोक्तं	२८	५०	रुद्रयामलोक्तं विधानं	४७	०	अथ वीरसाधन प्रयोगः
१८	१+१४५	श्रीब. भै. स. ना. स्तो. चतुर्थं	२८	६२	श्रीबटुकस्यैकादशन्यासकारिका.	५०	०	अथ श्रीबटुक पद्धतिः

५०	१	प्रातः स्मरणादिकृत्यं	५३	०	आकृतिबीजन्यासः	५९	०	अथपंचबलिः नविधिः
५०	०	अजपाजपसंकल्पः	५३	०	कालबीजन्यासः	६०	०	अथांतर्यागविधिः
५०	०	दंतधावनं	५३	०	विद्याबीजन्यासः	६१	०	अथबहिर्यागः
५०	०	स्नानं	५३	०	शुक्लान्यासः	६१	०	पीठनिर्णयः
५१	०	तांत्रिकी संध्या	५३	०	बटुकातर्मात्रकान्यासः	६१	०	यंत्रोद्धारः
५१	०	द्वारपूजा	५३	०	बहिर्मातृकान्यासः	६१	०	देवतान्यासः
५२	०	श्रीबटुकपूजासंकल्पः	५४	०	सरस्वति बीजमातृकान्यासः	६२	०	यंत्रस्वरूपद्वयं
५२	०	अथानेकन्यासाः	५४	०	पीठन्यासः	६३	०	हृदयस्थदेवयंत्रस्थापनं तद्विधिः
५२	०	ऋष्यादिन्यासः	५४	१-५	पात्रासादनं	६३	०	अथषोडशोपचारपूजा
५२	०	पंचब्रह्ममंत्रन्यासः	५४	०	सांबकलशस्थापनं	६४	०	अथावरणपूजा
५२	०	बीजन्यासः	५५	०	सुधाकुंभस्थापनं	६७	०	अथगंधादिपूजनं
५२	०	प्रेतबीजन्यासः	५७	०	श्रुतिस्थापनविधिः	६७	०	उपनिषद्ग्रहणः
५२	०	सिंहबीजन्यासः	५७	०	शंखस्थापनं	६८	०	अथबलिदानं
५२	०	काणबीजन्यासः	५७	०	विशेषार्थस्थापनं	६८	०	अथतांबूलादि
५२	०	सत्याबीजन्यासः	५८	०	मांसशोधनं	६८	०	अथक्षमापनं प्रार्थनाच
५२	०	महाबीजन्यासः	५८	०	मीनशोधनं	६८	०	अथजपः
५२	०	प्राणबीजन्यासः	५८	०	मुद्राशोधनं	६९	०	अथदेवताविसर्जनं स्वहृदये स्थानविधिः
५२	०	घंटाबीजन्यासः	५८	०	कुंडगोलशुद्धिः	६९	०	बहिर्बलिः
५३	०	ख्यातिबीजन्यासः	५९	०	अन्यानि नवपात्राणीतिषांस्थापनं	६९	०	शांतिस्तोत्रं ॥ इति पूजापद्धतिः ॥
५३	०	मूलबीजन्यासः	५९	०	अथघृततैलदीपस्थापनं	७०	१+१२	अथापराधक्षमास्तोत्रं
५३	०	त्रिमरीबीजन्यासः	५९	०	अथतिरस्करणीपूजनं	७०	१+४	अथग्रंथालंकारः

॥ इति विषयानुक्रमणिका ॥

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ वृषवाहनविधेशौहंसवाहंसरस्वती ॥ स्वेष्टं श्रीवदुकं नत्वापितरं व्यंकटंततः ॥ १ ॥ श्रीगौतमकुलोत्पन्नो ज्योति-
र्विद्येकटात्मजः ॥ हरिकृष्णः करोत्यत्र वदुकोपासनस्य च ॥ २ ॥ संग्रहमिति शेषः ॥ एतदुपासनायां वैसाधारणमपेक्षितं ॥ तत्सर्वपूर्वमे-
वोक्तं विज्ञेयमिहमादरात् ॥ ३ ॥ पूर्वोक्तानां पदार्थानामत्र वक्ष्याम्यनुक्रमं ॥ लक्षणं गुरुशिष्याणां दीक्षाग्रहणनिर्णयः ॥ ४ ॥ पारायणवि-
धानंचाभिषेकस्य विधानकं ॥ बीजानां लक्षणंचैव पुरश्चर्याविधिस्तथा ॥ ५ ॥ स्थानस्य निर्णयश्चैवासनस्य च विनिर्णयः ॥ लक्षणंचैव मु-
द्राणां माला निर्णय एव च ॥ ६ ॥ जपस्य लक्षणंचैव ह्यजपाजपलक्षणं ॥ तांत्रिकं स्नानसंध्यादि नित्यकर्मनिरूपणं ॥ ७ ॥ भूशुद्धिद्वारपू-
जादिदेहरक्षानिरूपणं ॥ भूतशुद्धिश्च प्राणानां प्रतिष्ठाविधिरेव च ॥ ८ ॥ न्यासानां निर्णयश्चैव मातृकान्यासनिर्णयः ॥ अनेकविधन्यासा-
नां सप्रमाणं निरूपणं ॥ ९ ॥ अर्चनं द्विविधंचैव वामदक्षिणभेदतः ॥ वामेन वा दक्षिणेन पूजनं तु यथारुचिः ॥ १० ॥ पात्राणां लक्षणंचैव
पात्रस्थापननिर्णयः ॥ शुद्धिः पंचमकाराणां यावामेपरिकीर्तिता ॥ ११ ॥ पात्राणां ग्रहणंचैव तिरस्कराणि पूजनं ॥ अंतर्गता विधानंच वै-
श्वदेवनिरूपणं ॥ १२ ॥ बहिर्यागविधानंच देवतापीठनिर्णयः ॥ सर्वयंत्रप्रतिष्ठाचसापि भेदद्वयात्मिका ॥ १३ ॥ इष्टदेवस्थापनार्थं प्रथमं
यंत्रपूजनं ॥ वश्याद्यनेककार्येषु यानियंत्राणिसंतिहि ॥ १४ ॥ तेषांचैव प्रतिष्ठाचयंत्रं सिद्धिकरं यतः ॥ अनेकविधपूजायाः भेदलक्ष-
णवर्णनं ॥ १५ ॥ शंखघंटापूजनंच तन्महात्म्यनिरूपणं ॥ उपासनाप्रभेदेन भस्मरुद्राक्षधारणं ॥ १६ ॥ गोपीचंदनमाहात्म्यं तु लसीका-
ष्टधारणं ॥ निर्णयश्चैव संप्रोक्तो आवाहनविसर्जने ॥ १७ ॥ आसनस्य च ध्यानस्य तथा ध्वपाद्यनिर्णयः विधिराचमनीयरस्य मधुपर्कस्य नि-
र्णयः ॥ १८ ॥ विधिः स्नानाभिषेकस्य जलाहरणनिर्णयः ॥ वस्त्रस्य चोपवीतस्य तथा लंकरणस्य च ॥ १९ ॥ गंधाक्षतानां पुष्पाणां पत्राणां-
च विनिर्णयः ॥ धूपदीपविधानंच नैवेद्यस्य विनिर्णयः ॥ २० ॥ फलतांबूलयोश्चैव दक्षिणायाश्च निर्णयः ॥ आरार्तिकं मंत्रपुष्पप्रद-
क्षिणा विनिर्णयः ॥ २१ ॥ प्रणामस्य प्रार्थनायास्तीर्थस्य च विनिर्णयः ॥ अंगपूजाऽऽवर्णपूजा बलिदानादि निर्णयः ॥ २२ ॥ कुमारिकादि-
पूजायाः शक्तिपूजननिर्णयः ॥ स्तोत्रादिपठनंचैव तीर्थग्रहणनिर्णयः ॥ २३ ॥ होमस्य च विधानंचैव कुंडमंडपलक्षणं ॥ तर्पणस्य मार्जन

बृज्ज्योर्णि
धर्मस्कंध
उपासना
॥१॥

स्यद्विजसंतर्पणस्यच ॥ २४ ॥ विधानंचपृथक् प्रोक्तं निर्णयश्चपृथक् पृथक् ॥ मंत्रस्यशीघ्रसिद्ध्यर्थंविधिरुक्तो मयानृणां ॥ २५ ॥ सर्वसि-
द्धिकरः साक्षान्मंत्रसंस्कारपूर्वकः ॥ मूलिकाग्रहणेमंत्राः दिशांनियमएवच ॥ २६ ॥ ऋतुमासर्क्षवाराणांतिथीनांनियमस्तथा ॥ अंगुलीनिर्ण-
यश्चैववंदाग्रहणनिर्णयः ॥ २७ ॥ सिद्ध्यर्थादिचक्रमार्गशोधनंसाधकेष्टयोः ॥ शापोद्वासेत्कीलनेचसूतकादिविनिर्णयः ॥ २८ ॥ नपुंस-
कादिभेदाश्चमंत्रांणांयेप्रकीर्तिताः ॥ पुरश्चरणतःपूर्वकृत्यंयश्चांतिमेतथा ॥ २९ ॥ तत्सर्वमपिग्रंथोस्मिन्पूर्वमेवप्रकीर्त्तितं ॥ पृथक्पृथ-
क्तथाध्यायैः सर्वेषांनिर्णयःस्फुटः ॥ ३० ॥ परिभाषाभिधेध्यायेकेषांचिन्निर्णयस्तथा ॥ कृतस्तदनुरोधेनप्रयोगःसिद्धिदोनृणां ॥ ३१ ॥
अदृष्टैवविधानंतुकृतश्चैवसंतस्यति ॥ एषांसर्वोपासनेषुह्युपयोगोभवेत्किल ॥ ३२ ॥ तेषांसर्वपदार्थानांपूर्वमेवनिरूपणं ॥ कृतंतस्मा-
द्विशेषेणदृष्टोपासनमारभेत् ॥ ३३ ॥ सर्वेशाक्तादिजाः प्रोक्ताः नशैवानचवैष्णवाः ॥ आदिदेवीमुपासंते गायत्रींवेदमातरं ॥ ३४ ॥
तस्मादादौप्रयत्नेनगायत्रींप्रयुतंजपेत् ॥ पटलंपद्धतीवर्मतथानामसहस्रत्रकं ॥ ३५ ॥ स्तोत्राणिचेतिपंचांगं देवतोपासनेस्मृतं बुधैरि-
तिशेषःइतिपंचांगानिअथैषांव्यवस्थाकवचंदेवतागात्रंपटलंदेवताशिरः ॥ ३६ ॥ पद्धतिर्देवहस्तौतुमुखंसाहस्रत्रकंस्मृतं ॥ स्तोत्राणिदेवतापा-
दौपंचांगं पंचभिःस्मृतं ॥ ३७ ॥ जपोहोमस्तर्पणंचमार्जनंविप्रभोजनं ॥ आराधनंपंचविधं देवतानांप्रकीर्त्तितं ॥ ३८ ॥ पंचांगैः सहितं-
त्वेतत्तद्दशांगंकथ्यतेबुधैः ॥ हृदयंदीपदानंचस्तवराजादिकंतथा ॥ ३९ ॥ मालामंत्रस्तथाकल्पःसर्वमेतद्ब्रवीम्यहं ॥ उपासनाश-
रांगेषुयाप्रोक्तापद्धतिःपुरा ॥ ४० ॥ इष्टदेवार्चनार्थंवैद्वितीयांगंचतत्स्मृतं ॥ तस्योपयोगिकंहेतत्सर्वपूर्वमयोदितं ॥ ४१ ॥ सविस्तरं
चतद्ब्रह्माकार्यापद्धतिरुत्तमा ॥ सनिर्णयांचसर्वत्रलिरवामिचदिपद्धतिं ॥ ४२ ॥ तदाग्रंथोमहानेवभवेत्तस्माच्चपूर्वतः ॥ लिखित्वानि-
र्णयंपश्चात्कवचादिकमत्रवै ॥ ४३ ॥ प्रवक्ष्यामि विशेषेणग्रंथानालोक्ययत्नतः ॥ तस्माद्यत्नपरोभूयात्स्वस्यसिद्ध्यै न संशयः ॥
॥ ४४ ॥ ॥ इति श्रीहरिकृष्णविनिर्मिते बृहज्ज्योतिषार्णवेधर्मस्कंधे उपासनास्तवके श्रीबटुक भैरवोपासनाध्याये-
उपोध्यातप्रकरणंप्रथमं ॥ १ ॥ ॥ अथ श्रीबटुक भैरवकवचं ॥ उक्तंचभैरवतंत्रे ॥ ॥ महादेव उवाच ॥

उपासनास्त-
बटुक
अ-१२४

॥१॥

प्रीयतां भैरवो देवो नमो वै भैरवाय च ॥ देवेशी देहरक्षार्थं कारुण्यं कथ्यतां ध्रुवं ॥ १ ॥ श्रीयंते साधका येन विनास्मिन् शानभूमिषु ॥ रणेषु चाति-
घोरेषु महामृत्युभयेषु च ॥ २ ॥ शृंगीसलिलवज्रेषु ज्वरादिव्याधिवन्धिषु ॥ देव्युवाच ॥ कथयामि शृणु प्राज्ञ बटुक कवचं शुभं ॥ ३ ॥
गोपनीयं प्रयत्नेन मातृकाजारजोयथा ॥ ॐ अस्य श्रीबटुकभैरवकवचस्य आनंदभैरवऋषिः त्रिष्टुपछंदः श्रीबटुकभैरवो देव-
तावं बीजं ह्रीं शक्तिः ॐ बटुकायेति कीलकं समाप्तीष्टसिध्यर्थं जपे विनियोगः ॐ सहस्रारे महापद्मे कर्पूरधवले गुरुः ॥ ४ ॥
पातु मां बटुको देवो भैरवः सर्वकर्मसु ॥ पूर्वस्यामसितांगो मां दिशिरक्षतु सर्वदा ॥ ५ ॥ आग्नेयांचरुः पातु दक्षिणे चंडभैरवः ॥ नै-
ऋत्यां क्रोधनः पातु उन्मत्तः पातु पाश्चिमे ॥ ६ ॥ वायव्यां मां कपाली च नित्यं पायात्सुरेश्वरः ॥ शीघ्रगोभैरवः पातु उत्तरस्यां तु सर्वदा
॥ संहारभैरवः पायादीशान्यांच महेश्वरः ॥ ऊर्ध्वं पातु विधाता च पाताले नंदको विभुः ॥ ८ ॥ सद्योजातस्तु मां पायात्सर्वतो देवसेवितः ॥
वामदेवो वनांते च वनेऽघोरस्तथाऽवतु ॥ ९ ॥ जले तत्पुरुषः पातु स्थले ईशान एव च ॥ डाकिनीपुत्रकः पातु पुत्रान्मे सर्वतः प्रभुः ॥
॥ १० ॥ हाकिनीपुत्रकः पातु दारांस्तु लाकिनीसुतः ॥ पातु शाकिनिकापुत्रः सैन्यं वैकालभैरवः ॥ ११ ॥ मालिनीपुत्रकः पातु पशून् नृणां
नृगजांस्तथा ॥ महाकालोऽवतु क्षेत्रं श्रियं मे सर्वतो गिरा ॥ १२ ॥ वाद्यं वाद्यप्रियः पातु भैरवो नित्यसंपदा ॥ एतत्कवचमीशानतव-
स्नेहात्प्रकाशितं ॥ १३ ॥ नारद्व्येयं नरलोकेषु सारभूतं सुरप्रियं ॥ यस्मै कस्मै न दातव्यं कवचं सुरदुर्लभं ॥ १४ ॥ न देयं पराशिष्येभ्यो
कृपणोभ्यश्च शंकर ॥ यो ददाति निशिद्धेभ्यः सर्वेष्टैश्च वेत्कवं ॥ १५ ॥ अनेन कवचेनैव रक्षां कृत्वा विचक्षणः ॥ विचरन् यत्र कुत्रापि न
विघ्नैः परिभूयसे ॥ १६ ॥ मंत्रेण रक्षते योगी कवचं रक्षकं यतः ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन दुर्लभं पापचेतसां ॥ १७ ॥ भूर्जे रंभात्वची वापिलि-
खित्वा विधिवत्प्रभो ॥ कुंकुमेनाष्टगंधेन गोरोचने श्वकेसरैः ॥ १८ ॥ धारयेत्पाठयेद्वापि संपठेद्वापि नित्यशः ॥ संप्राप्नोति फलं सर्वनात्रका-
र्याविचारणा ॥ १९ ॥ सततं पठ्यते यत्र तत्र भैरवसंस्थितः ॥ न शक्नोति प्रभावं वै कवचस्यास्य वर्णितुं ॥ २० ॥ नमो भैरवदेवाय सर्वभूताय
वैनमः ॥ नमस्कृत्यैलोक्यनाथाय नाथनाथाय वै नमः ॥ २१ ॥ ॥ इति ह० बृ० ध० उ० श्रीबटुकभैरवोपासनाध्याये भैरवतंत्रे-

वृज्जोर्ण
धर्मस्कंध.
उपासना
॥ २ ॥

देविरहस्योक्तं श्रीबटुकभैरवकवचनिरूपणं नाम प्रकरणं द्वितीयं ॥ २ ॥ ॥ ६५ ॥ ॥ अथ श्रीबटुकभैरवब्रह्मक-
वचं ॥ ॥ उक्तं च रुद्रयामले ॥ श्रीदेव्युवाच ॥ ॥ भगवत्सर्ववेत्ता त्वं देवानां प्रीतिदायकं ॥ भैरवं कवचं ब्रूहि यदि चास्ति कृपा
मयि ॥ १ ॥ प्राणत्यागं करिष्यामि यदि नो कथयिष्यति ॥ सत्यं सत्यं पुनः सत्यं सत्यमेव न संशयः ॥ २ ॥ इत्थं देव्याः वचः श्रुत्वा प्रहस्यातिस्व-
यंप्रभुः ॥ उवाच वचनं तत्र देवदेवो महेश्वरः ॥ ३ ॥ ॥ ईश्वरोवाच ॥ बटुककवचं दिव्यं शृणु यत्प्राणवल्लभे ॥ चंडिका तं त्रसर्वस्वंब-
टुकस्य विशेषतः ॥ ४ ॥ तत्र मंत्राद्यक्षरं तु वासुदेवस्वरूपकं ॥ शंखवर्णद्वयो ब्रह्मा बटुकं चंद्रशेखरः ॥ ५ ॥ आपदुद्धारणो देवः भैरवः
परिकीर्तितः ॥ प्रवक्ष्यामि समासेन चतुर्वर्गप्रसिद्धये ॥ ६ ॥ प्रणवं कामदं विद्याल्लज्जा बीजं च सिद्धिदं ॥ बटुकायेति विज्ञेयं महापात-
कनाशनं ॥ ७ ॥ आपदुद्धारणायैति त्वापदुद्धारणं नृणां ॥ कुरु ह्ययं महेशानि मोहने परिकीर्तितं ॥ ८ ॥ बटुकाय महेशानि स्तंभने प-
रिकीर्तितं ॥ लज्जा बीजं तथा विद्यान्मुक्तिदं परिकीर्तितं ॥ ९ ॥ द्वाविंशत्यक्षरो मंत्रः क्रमेण जगदीश्वरी ॥ ॐ अस्य श्रीबटुकभैर-
वब्रह्मकवचस्य भैरवऋषिः अनुष्टुप् छंदः श्रीबटुकभैरवो देवता मम बटुकभैरवप्रसादसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ॐ शतुशिरसि
नित्यं पातु ह्रीं कंठदेशके ॥ १० ॥ बटुकाय पातु नाभौ चापदुद्धारणाय च ॥ कुरु ह्ययं लिंगमूले त्वाधारे बटुकाय च ॥ ११ ॥ सर्वदा पातु ह्रीं बी-
जं बाह्वोर्युगलमेव च ॥ षडंगसहितो देवो नित्यं रक्षतु भैरवः ॥ १२ ॥ ॐ ह्रीं बटुकाय सततं सर्वांगं मम सर्वदा ॐ ह्रीं पादौ महाकालः पातु
वीरासनो हृदी ॥ १३ ॥ ॐ ह्रीं कालः शिरः पातु कंठदेशे तु भैरवः ॥ गणराट् पातु जिह्वायामष्टभिः शक्तिभिः सह ॥ १४ ॥ ॐ ह्रीं दंड-
पाणिर्गुह्यमूले भैरवी सहितस्तथा ॐ ह्रीं विश्वनाथः सदा पातु सर्वांगं मम सर्वदा ॥ १५ ॥ ॐ ह्रीं अन्नपूर्णा सदा पातु चांसौ रक्षतु-
चंडिका ॥ असितांगः शिरः पातु ललाटे रुरुभैरवः ॥ १६ ॥ चंडभैरवः पातु वक्रं कंठं श्रीक्रोधभैरवः उन्मत्तभैरवः पातु हृदयं मम-
सर्वदा ॥ १७ ॥ नाभिदेशे कपाली च लिंगे भीषणभैरवः ॥ संहारभैरवः पातु मूलाधारं च सर्वदा ॥ १८ ॥ बाह्वयुगं सदा पातु भैरवो
मम केवलं ॥ हंसबीजं हृदी पातु सोमं रक्षतु पाणयोः ॥ १९ ॥ प्राणापाने समानं च उदानं व्यानमेव च ॥ रक्षतु हारमूले च दशदिक्षु समंततः

उपासनास्त-
बटुक-
अ-१२४

॥ २ ॥

॥२०॥ प्रणवंपातुसर्वांगलज्जाबीजंमहाभये ॥ इतिश्रीब्रह्मकवचंभैरवस्यप्रकीर्तितम् ॥२१॥ चतुर्वर्गप्रदंनित्यंस्वयंदेवप्रकाशितं ॥ य-
 पतेच्छुपुयांनित्यंधार्यतेकवचोन्तमं ॥२२॥ सदानंदमयोभूत्वालभतेपरमंपदं ॥ यइदंकवचंदेवीचित्तयेन्मन्मुरवोदितं ॥२३॥ कोटिजन्मार्जि-
 तंपापेविनश्यतिचतस्त्रिणाश्रु ॥ जलमध्येऽग्निमध्येवादुर्ग्रहेशत्रुसंकटे ॥२४॥ कवचस्मरणाद्देवीसर्वत्रविजयीभवेत् ॥ भक्तियुक्तेनमन-
 साकवचंपूजयेद्यदि ॥२५॥ कामतुल्यस्तुनारीणारिपुणांचयमोपमः ॥ तस्यपादांबुजद्वंद्वंराज्ञांमुकुटभूषणं ॥२६॥ तस्यभूतिर्विलो-
 क्यैवकुबेरोपितिरस्कृतः ॥ अस्यविज्ञानमात्रेणमंत्रसिद्धिर्नसंशयः ॥२७॥ इदंकवचमज्ञात्वायोजयेद्बुद्धुकनरः ॥ नचाप्नोतिफलंतस्य
 परंनरकमाप्नुयात् ॥२८॥ मन्वंतरत्रयंस्थित्वातिर्यग्योनिपुजायते ॥ इहलोके महारोगीदरिद्रेणातिपीडितः ॥२९॥ शत्रूणांवशगोभूत्वा
 करपात्रीभवेज्जडः ॥ देयंपुत्रायशिष्यायशांतायप्रियवादिने ॥३०॥ कार्पण्यरहितायालंबदुभक्तिरनायक ॥ योपराग्येप्रदातावैतस्यत-
 स्यातिसत्वरं ॥३१॥ आयुर्विद्यायशोधर्मबलंचैवनसंशयः ॥ इतितेकथितंदेवीगोपनीयंस्वयोनिवत् ॥३२॥ ॥ इतिश्रीह. बृ. ध.
 उ. श्रीबटुकोपासनाध्यायेरुद्रयामलोक्तं श्रीबटुकभैरवब्रह्मकवचनिरूपणं नामप्रकरणं तृतीयं ॥३॥ ॥ श्रीः ॥
 ॥ अथश्रीबटुकभैरवकवचं ॥ ॥ देष्युवाच ॥ ॥ देवदेवजगन्नाथत्रिनाथश्रीत्रिलोचन ॥ भवप्रसादात्भगवन्भैरवस्यमहात्म-
 नः ॥ कवचंश्रुतुमिच्छामित्वत्स्नेहातिशयादहं ॥ ॥ शिवउवाच ॥ ॥ प्राणिनारक्षणार्थंचब्रवीमिसुमुखेगुणान् ॥२॥ वर्मणो
 भैरवस्यास्याशिवब्रह्माक्रुषिःस्मृतः ॥ छंदोनुष्टुप्स्तथादेवोभैरवोबटुकात्मजः ॥३॥ ऐश्वर्यस्याभिवृध्यर्थमिष्टार्थंचनियुज्यते ॥४॥
 शूलरवडुडमरुलसत्करंसव्यहस्तमपरोकरोज्वलं ॥ संततंहृदिभजामिभैरवंस्वाधिरूढमहाभीष्टसिद्धये ॥५॥ दिग्वाससंकमलपत्र
 विशालनेत्रं ॥ भस्मांगरागमभयंप्रभुमादिदेवं ॥ ध्यायानितेबटुकनाथमहर्निशंमे ॥ सर्वार्थसिद्धिमनुलांक्रपयादिशंतं ॥६॥ एवं-
 ध्यात्वातुदेवेशंबटुकारव्यंमहाबलं ॥ उच्चरेत्कवचंपश्चादेवताभीष्टसिद्धिदं ॥७॥ शिरोमेभैरवःपातुमातलंपुरनिषूदनः ॥ हृशोपातु
 त्रिनेत्रोमेश्रवणंनीलकंठकः ॥८॥ दिग्वासामेपातुकंठंनासिकामगकन्यभाक् ॥ ओष्ठौत्रिपुरघातीमेजिह्वापातुकपालधृक् ॥९॥

बृज्योर्णा
धर्मस्कंध.
उपासना
॥ ३ ॥

दंतान्यातुक्रतुध्वंसीचिबुकंभूतवासकः ॥ कपालीपातुमेग्रीवारंस्कंधौपातुगजांतकः ॥ १० ॥ भुजोमेपातुकौमारोहृदयंक्षेत्रपालकः ॥
अग्निरूर्मेस्तनौपातुवक्षःपातुमहेश्वरः ॥ ११ ॥ कुक्षौमेपातुसंहर्तानाभिर्मेषणमुखप्रियः ॥ भूतनाथः कटिं गुह्यपातुजटाधरं ॥ १२ ॥ उरु
पातुवृषारूढोजानुनीभूतभावनः ॥ स्मशानवासीमेपातुपातुसर्वगमीश्वरः ॥ १३ ॥ यद्दं कवचं देवि पठेत्प्रयतमानसः ॥ तस्यैश्वर्या
भिवृध्यर्थमिष्टान्नंचददाम्यहं ॥ १४ ॥ रोगान्तोमुच्यतेरोगान्पुत्रार्थीलभतेसुतान् ॥ जपित्वाश्रद्धयाकन्या आयुष्मंतं पतिं लभेत् ॥ १५
॥ विद्याविनयसंपन्नं सुकूलिनं सुस्वपिणं ॥ जपित्वाविधवानारीवैधव्यं नाप्नुयात्कचित् ॥ १६ ॥ जपित्वाकवचं प्रातर्मुच्यते नात्र संश
यः ॥ नास्ति तस्यापमृत्यश्चकालमृत्युः कदाचन ॥ १७ ॥ इह लोके सुरवंभुत्कापुत्रपौत्रैः सुबांधवैः ॥ अंतैकैलासमाविश्य मम पादतलं व्रजेत्
॥ १८ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन जपेन्नित्यमंतर्द्वितः ॥ १९ ॥ ये भक्तियुक्ता कवचं पठन्ति ते वैकुलं मिथिनिबसन्ति ॥ ते जायिकं विंशतिसंख्यया दि
नेकैलासमाप्नोति मम प्रसादात् ॥ २० ॥ एतन्नेकथितं देवियन्मां त्वं परिपृच्छसि ॥ त्वत्स्नेहातिशया दुक्तं कवचं भैरवात्मकं ॥ २१ ॥
इति श्री ह. बृ. ध. उपा. स्तवके श्रीबटुकभैरवोपाध्याये श्रीबटुकभैरवकवचनिष्कपणनाम प्रकरणं चतुर्थं ॥ ४ ॥ ॥ श्रीः ॥
॥ अथ चतुर्थं श्रीबटुकभैरवपंजरकवचं ॥ ॥ उक्तं च शक्तिरहस्ये ॥ ॥ पार्वत्यवाच ॥ ॥ देवदेव महादेव संसार
प्रियकारक ॥ पंजरं बटुकस्यास्थकथनियं मम प्रभो ॥ १ ॥ श्रीशिव उवाच ॥ ॥ पूर्वं भस्मासुरत्रासात् भयविह्वलतः स्वयं ॥ पठ
नाद्देवमे प्राणारक्षिता परमेश्वरी ॥ २ ॥ सर्वदुष्टविनाशाय सर्वरोगनिवारणं ॥ दुःखशांतिकरं देवि ह्यल्पमृत्युभयापहं ॥ ३ ॥ राज्ञां वश्यकरं
चैव त्रैलोक्यविजयप्रदं ॥ सर्वलोकेषु पूज्यं शूलहृमीस्तस्थगृहे स्थिरा ॥ ४ ॥ अनुष्ठानं कृतं देवि पूजनं च दिने दिने ॥ विना पंजरपाठे
न तत्सर्वं निष्फलं भवेत् ॥ ५ ॥ अस्य श्रीबटुकभैरवपंजरकवचमंत्रस्य कालाग्निरुद्रऋषिः ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ बटुकभैरवो देवता ॥
ह्रां बीजं । ॐ भैरवी वल्लभा शक्तिः । ॐ दंडपाणये नमः कीलकं । मम सकल कामना सिध्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ७ ॥ ॐ ह्रां प्राच्यां
डमरुहस्तोरक्तवर्णो महाबलः ॥ प्रत्यक्षमहमीशान बटुकाय नमो नमः ॥ ८ ॥ ॐ ह्रीं दंडधारी दक्षिणे चपश्चिमे खड्गधारिणो ॥ ९ ॥

उपा. स्त. ३
श्रीबटुक
अ. १२४

॥ ३ ॥

हुं घंटावादी मूर्तिरुत्तरस्यांदिशितया ॥ ९ ॥ ॐ ह्रीं अग्निरूपं ह्याग्नेयां नैऋत्यांचदिगंबरः ॥ ॐ ह्रीं सर्वभूतस्यो वायव्येभूतानां हि-
 तकारकः ॥ १० ॥ ॐ ह्रश्चाष्टसिद्धिश्चइशाने सर्वसिद्धिकरः परः ॥ प्रत्यक्षमहमीशानबटुकाय नमोनमः ॥ ११ ॥ ॐ ह्राह्रीं हुं ह्रीं ह्रीं हः
 स्वाहा उर्ध्वरेचरीणं न्यसेत् ॥ रुद्ररूपस्तु पाताले बटुकाय नमोनमः ॥ १२ ॥ ॐ ह्रीं बटुकाय मूर्ध्निललाटे भीमरूपिणं ॥ आपदुद्धरणे त्रेमु-
 रवेच बटुकं न्यसेत् ॥ १३ ॥ कुरु कुरु सर्वसिद्धिर्देहे देहे व्यवस्थितः ॥ बटुकाय ह्रीं सर्वदेहे विश्वस्य सर्वतो दिशि ॥ १४ ॥ आपदुद्धारकः पातु ह्यापा-
 दत्तलमस्तकं ॥ हसक्षमलवरयुं पातु पूर्वदंडहस्तस्तु दक्षिणे ॥ १५ ॥ हसक्षमलवरयुं नैऋत्ये हसक्षमलवरयुं पश्चिमे वतु ॥ सर्वभूतस्त्ववाय-
 व्ये हसक्षमलवरयुं घंटावादिन उत्तरे ॥ १६ ॥ हंसः सोऽहंत इशाने चाष्टसिद्धिकरः परः ॥ क्षं क्षेत्रपाल उर्ध्वे तु पाताले शिवसन्निभः ॥ १७ ॥ एवं-
 दशदिशोरक्षे बटुकाय नमोनमः ॥ इति ते कथितं देवि ह्रीं श्रीं क्लीं ऐं सदा वतु ॥ १८ ॥ ॐ फ्रें हुं फट् च सर्वत्र त्रैलोक्ये विजयी भवेत् ॥ क्ष्मी ऐं श्रीं लं
 पृथिव्यांच आकाशे हं ममावतु ॥ १९ ॥ स्त्रीं प्रौज्त्रीं ॐ यं वायव्यारं रं रं तेजस्वरूपिणं ॥ ॐ करं वंगं घं डं बटुकं चं छं जं झं अं कपालिनं ॥ २० ॥
 रं ठं डं ठं णं क्षेत्रे शंतं थं दं धं नं उमाप्रियं ॥ पं फं बं भं मं ममरक्षयं रं लं भैरवोत्तमं ॥ २१ ॥ वं शं षं सं आदिनाथं लं क्षं वै क्षेत्रपालकं ॥ एवं पंजरमारव्या-
 तं सर्वसिद्धिकरं भवेत् ॥ २२ ॥ दुःखदारिद्र्यशमनं रक्षकं सर्वतो दिशः ॥ आवश्यं सर्वतो वश्यं सर्वबीजैश्च संपुटं ॥ २३ ॥ सर्वरोगहरं दिव्यं सर्वत्र सु-
 खमाप्नुयात् ॥ एवमहस्यमारव्यातं देवानामपि दुर्लभं ॥ २४ ॥ वज्रपंजरनामे दं ये श्रु एवंति वरानने ॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यं कीर्तिलाभो सुखं जयः
 ॥ २५ ॥ लक्ष्मीमनोरमा बुद्धिस्तेषां देहे व्यवस्थिता ॥ सुशीलाय सुदांताय गुरुभक्तिपराय च ॥ २६ ॥ तस्य शीघ्रं च दातव्यमन्यथान कदाचन ॥
 गोपनीयं प्रयत्नेन सर्वगोप्यमयं भवेत् ॥ २७ ॥ यस्मै कस्मै न दातव्यं न दातव्यं कदाचन ॥ राज्यं देयं शिरो देयं न देयं भैरवाक्षरं ॥ २८ ॥ एककालं हिका-
 लं वा त्रिकालं पठते नरः ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तो शिवेन सह मोदते ॥ २९ ॥ ॥ इति श्री ह. बृ. ध. उपा. स्तवके श्रीबटुकभैरवोपा. ध्याये-
 शक्तिरहस्योक्त श्रीबटुकभैरवपंजरकवचनिरूपणं नाम प्रकरणं पंचमं ॥ ५ ॥ ॥ श्रीः ॥ ॥ अथ श्रीबटुकभैरवबका-
 रादिसहस्रनामस्तोत्रं ॥ ॥ उक्तं च भैरवयामलतंत्रे ॥ ॥ श्रीपार्वत्युवाच ॥ ॥ यद्ब्रुह्यं परमारव्यातं त्रिषु लोकेषु दुर्लभं ॥ को-

बृज्यो.र्ण.
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ४ ॥

दिग्रंथेषु गोप्यं तूचितं न प्रकाशितं ॥ १ ॥ सर्वसंपत्प्रदं पुण्यं सर्वापत्क्षयकारकं ॥ तदहं श्रोतुमिच्छामि बटुकस्य महात्मनः ॥ २ ॥ नाम्ना सह-
स्रं दिव्यानां बकारारव्यं महात्मनां ॥ कृपया वद देवेश यद्यहं तव वल्लभा ॥ ३ ॥ ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ सूचितं मे त्वयि स्नेहादप्रकाश्यं कुले
श्वरी ॥ नाम्नां सहस्रं कोटीनां सारतः सारमुत्तमं ॥ ४ ॥ न वक्तव्यं त्वया देवी चित्तरच्छं मम पार्वती ॥ अप्रकाश्यतमं देवी प्राणोप्योये परे प्रिये
॥ ५ ॥ ॥ ब्रह्मभैरवोवाच ॥ ॥ इत्थं त्वां भगवान् देवो बोध्यस्वात्मानमात्मना ॥ पुलकांचितसर्वांगी न च किंचिदुवाच ह ॥ ६ ॥ ॥
श्रीपार्वत्युवाच ॥ ॥ देवदेव महादेव भक्तानुग्रहकारक ॥ नाम्नां सहस्रं दिव्यानां बकारारव्यं शुभप्रदं ॥ ७ ॥ गोप्यं तु सर्वगोप्यानां
वद मे परमेश्वर ॥ अप्रकाश्यं कुलेशानयद्यहं प्राणवल्लभा ॥ ८ ॥ ॥ श्रीमहादेवोवाच ॥ ॥ शृणु देवी महागुह्यं रहस्यं परमाद्भुतं ॥
न कस्यचिन्मयारव्यान्मद्यापि प्राणवल्लभे ॥ ९ ॥ सुखसंपत्प्रदं देवी धनधान्यजयप्रदं ॥ भूतग्रहपिशाचानां स्मरणादेव नाशनं ॥ १० ॥
कृत्याद्रोहादिशमनं बालग्रहनिवारणं ॥ चतुर्वर्गश्चतुर्भद्रप्रदमेतन्न संशयः ॥ ११ ॥ बटुकस्य हनामानि प्रयुतान्यर्बुदानि च ॥ सारात्सारत-
रं शेषं सहस्रं शृणु यत्नतः ॥ १२ ॥ सुधासिंधुमणिर्द्विपैरिजातवनावृते ॥ प्रक्षालयतु भूमध्ये प्रेतभूतस्त्रमीश्वरं ॥ १३ ॥ विपरीतरताश-
क्तं कौमारं विलसत् हृदि ॥ चतुर्बाहुं त्रिनयनं मज्जनाद्रिसमप्रभं ॥ १४ ॥ जटाजूटधरं देवं शशांककृतशेखरं ॥ भुजंगमेखलायुक्तं दि-
ग्वाससमनाकुलं ॥ १५ ॥ डमरुचक्रपालं च वरं शूलक्रमात्करैः ॥ दधत्तं च कटैर्दत्तैः करालवदनं विभुं ॥ १६ ॥ ध्यात्वा त्वं साधकस्तुष्टौ जपेत्सि-
द्धिं सवाप्नुयात् ॥ ॥ ब्रह्मभैरवोवाच ॥ ॥ नामसहस्रं दिव्यानां बटुकस्य महात्मनः ॥ १७ ॥ वक्ष्यामि त्वतः सम्यक् सारेभ्यः सारमुत्तमं
॥ सर्वमंगलमांगत्यं सर्वोपद्रवनाशनं ॥ १८ ॥ सर्वपापहरं पुण्यसाधकानां सुखप्रदं ॥ आयुः पुष्टिः श्रीकरं च पुत्रपौत्रादिवर्धनं ॥ १९ ॥
बटुकस्तोत्रं मुख्यं महादेव त्रिभिः स्मृतं ॥ महाबटुकभैरवो देवतापरिकीर्तिता ॥ २० ॥ छंदोविराट्सर्वकार्ये सिध्यर्थसाधकस्य तु ॥
बटुकस्य चतुर्थ्यंतं विनियोगः प्रकीर्तितः ॥ २१ ॥ महादेवेन यत्प्रोक्तं पार्वत्यै सर्वमंगलं ॥ सर्वशत्रुक्षयकरं सर्वापद्भिनिवारणं ॥ २२ ॥ सर्व
वेदांगमुख्यं च सारात्सारांशमुत्तमं ॥ देवदेवेन यत्प्रोक्तं हि माचलसुतां प्रति ॥ २३ ॥ अत्युग्रक्रतिभूतां गीं कारुण्यात्प्रीतिचेतसा ॥ त-

उपास्तः ३
बटुक
अ- १२४

देवते प्रवक्ष्यामि गुरुभक्ताय सांप्रतं ॥ २४ ॥ अतियत्नान्मया प्राप्तं दक्षिणाक्रमयोगतः ॥ तदहं संप्रवक्ष्यामि यच्छ्रुतं परमाद्भुतं ॥ २५ ॥ कु-
लिनाय च शांताय भक्ताय च सुबुद्धये ॥ धनमानप्रदाने च देवार्चनरताय च ॥ २६ ॥ देवतामानत्यक्ताय धर्मबुद्धिपराय च ॥ वदान्याय च यो-
ग्याय प्रणयाया द्रतात्मने ॥ २७ ॥ गोत्रप्रदेयमाज्ञप्तमिति देव्या पुरोमम ॥ अतस्तुभ्यं प्रवक्ष्यामि करुणार्द्रमहात्मने ॥ २८ ॥ बटुकस्य च दे-
वस्य मदोन्मत्तस्य शूलिनः ॥ स्तोत्रं सहस्रनामारव्यंबकारारव्यंसुसंयुतं ॥ २९ ॥ यस्य स्मरणमात्रेण श्रवणेन प्रयत्नतः ॥ पठनात्पाठनाद्वा-
पि सर्वसिद्धिमुपाप्नोति ॥ ३० ॥ यत्र स्थितमिदं स्तोत्रं तत्र श्रीसर्वतोमुरवी ॥ तत्र सर्वत्र विजयं भवत्येव न संशयः ॥ ३१ ॥ तत्र लोकवशे सर्वे
सर्वेषां भैरवस्यतु ॥ उपमन्यो बहुत्वेकं न वाच्यं यस्य कस्यचित् ॥ ३२ ॥ गुरुसंतोषयत्नेन पठितव्यं समाहितैः ॥ ३३ ॥ ॥ ब्रह्मभैरवो-
वाच ॥ ॥ ॐ अस्य श्रीबटुकभैरवस्य बकारारव्यसहस्रनामस्तोत्रस्य ॥ महादेव ऋषिः ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ श्रीबटुकभैरवो देवता ॥
बंबीजं ॥ ह्रीं शक्तिः ॥ क्लीं कीलकं ॥ ममाग्नीष्टसिद्ध्यर्थे पाठे विनियोगः ॥ महादेव ऋषये नमः शिरसि ॥ अनुष्टुप् छंदसे नमः सुरवे
॥ श्रीबटुकभैरवदेवतायै नमः हृदये ॥ बंबीजाय नमः गुह्ये ॥ ह्रीं शक्तये नमः पादयोः ॥ क्लीं कीलकाय नमः नाभौ ॥ विनियोगाय नमः
सर्वंगे ॥ ॥ करषडुंगन्यासः ॥ ॐ बांइशानाय नमः अंगु ॥ ॐ बीं तत्पुरुषाय नमः तर्ज ॥ ॐ बुं अघोराय नमः मध्य ॥ ॐ बैं वामदेवाय
नमः अना ॥ ॐ बीं सद्योजाताय नमः कनि ॥ ॐ वः रौद्राय नमः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ॥ एवं हृदयादि ॥ ॥ ध्यानं तु कामना
विषयेण ध्यात्वा सात्विकराजसतामसं च ॥ ॐ बंबंबंबटुको वीरो बांबांबांबटुकस्तथा ॥ बीं बीं बींबटुको वीरो बूं बूं बूं बटुकस्तथा ॥ ३४ ॥
बैं बैं बैंबटुकः क्रोड्यो बौं बौं बौंबटुकस्तथा ॥ वः वः वः बटुको रावो ब्रः ब्रः ब्रः शब्दतत्परः ॥ ३५ ॥ बंयतित बिंबध्वारो बंहृदिः बं प्रीतिकार-
कः ॥ वज्रायुधो वज्रहस्तो वज्रायुधभयावहः ॥ ३६ ॥ वज्रायुधांगसंपृष्टो वज्रायुधपदः सदा ॥ वज्रायुधस्तुतो वज्री बुधराधवरस्मृतः
॥ ३७ ॥ वज्रायुधसुरवकरः वज्रायुधसुरवप्रदः ॥ वज्रायुधो वज्रश्रेष्ठो वज्रायुधगतिः स्मृतः ॥ ३८ ॥ वज्रायुधो प्राणत्रातो वज्रायुधसुरवप्रदः
वज्रायुधो वज्रश्रेष्ठो वज्रायुधगतिः स्मृतः ॥ ३९ ॥ वज्रायुधो प्राणत्रातो वज्रायुधपदः स्मृतः ॥ वज्रहस्तो वज्रपादो वज्रदंष्ट्राग्रजिह्वकः

वृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ५ ॥

॥ ३९ ॥ वज्रमुरवोवज्रकुलोवज्रच्छापींगलस्मृतः ॥ वज्रायुधप्रियसरवोवज्रायुधोवज्रप्रीतिहा ॥ ४० ॥ वज्रायुधप्राणित्रातोवज्रायु-
धवरप्रदः ॥ वज्रायुधातिशमनोवज्रायुधविधारकः ॥ ४१ ॥ वज्रायुधप्राणदातावज्रायुधपरायणः ॥ वज्रविज्ञानसंभावोवज्रसेव्यो-
वरप्रदः ॥ ४२ ॥ वज्रसेव्यप्रियः प्राणोवज्रसेव्यप्रियः सदा ॥ वज्रप्रियोवज्रमयोवज्रतेजप्रवर्त्तकः ॥ ४३ ॥ वज्रनिधिः वज्रप्राणोवज्र-
सेव्यवरप्रदः ॥ वज्राधीशोवज्रधरोबंधुपुष्पजवोधवः ॥ ४४ ॥ बंधुपुष्पप्रतीकाशोबंधुद्रुमसमागमः ॥ बंधुपुष्पश्चबंधुम्रः बंधुपुष्प-
जयोद्भवः ॥ ४५ ॥ बंधुपुष्पप्रपूज्यश्चबंधुपुष्पस्वरूपकः ॥ बंधुपुष्पप्रतीकाशोबंधुकारुण्यविग्रहः ॥ ४६ ॥ बंधुकारुणनीलोभूः बंधुक-
पुष्पवासिनः ॥ बंधूककुसुमस्निग्धोबंधूककुसुमनोत्सवः ॥ ४७ ॥ बंधूकपुष्पकिरणोबंधूकपुष्पपालकः ॥ बंधूककुसुमनोध्येयोबंधूक-
कुसुमनप्रभः ॥ ४८ ॥ बंधूककुसुमनज्ञाताबंधूककुसुमाधरः ॥ बंधूककुसुमोल्लासोबंधूकपुष्पवर्षिणी ॥ ४९ ॥ बंधूककुसुमानंदोबं-
धूकवनवासिनः ॥ बंधूककुसुमोत्साहोबंधूकपुष्परूपकः ॥ ५० ॥ बंधूककुसुमोन्मादोबंधूकपुष्पधारिणः ॥ बंधूककुसुमाराधो
बंधूककुसुमोद्भवः ॥ ५१ ॥ बंधूककुसुमप्राणोबंधूककुसुमार्चितः ॥ बंधूकपुष्पवटिकोबंधूकपुष्पतर्पितः ॥ ५२ ॥ बंधूकपुष्पमु-
कुटोबंधूककुसुमप्रियः ॥ बंधूककुसुमद्रव्योबंधूकपुष्पविग्रहः ॥ ५३ ॥ बंधूककुसुमप्ररव्योबंधूककुसुमात्मकः ॥ बंधूककुसु-
मप्राज्ञोबंधूकपुष्पवर्त्तिकः ॥ ५४ ॥ बंधूकपुष्पसर्वस्योबंधूकपट्टपूरकः ॥ बंधूकपदसर्वस्योबंधूकपट्टपूरकः ॥ ५५ ॥ बकुल
पुष्पसंपूज्योबकुलपुष्पहोमदः ॥ बकुलपुष्पमध्यस्थोबकुलफलभोजनः ॥ ५६ ॥ बकुलकाननांतरस्थोबकुलावलपाशकः ॥
बकुलाचलराध्यश्चबकुलामुखिपुत्रकः ॥ ५७ ॥ बकुलकुसुमप्रीतोबकुलकुसुमार्चितः ॥ बकुलपुष्पनिलयोबकुलपुष्परासिनः ॥
५८ ॥ बकुलकुसुमज्ञातः बकुलपुष्पधारकः ॥ बकुलकुसुमोल्लासोबकुलपुष्पवर्तिनः ॥ ५९ ॥ बकुलकुसुमानंदोबकुलवनवा-
सिनः ॥ बकुलकुसुमोत्साहोबकुलपुष्परूपकः ॥ ६० ॥ बकुलकुसुमोन्मादोबकुलपुष्पधारकः ॥ बकुलकुसुमाराध्योबकुलकुसु-
मोद्भवः ॥ ६१ ॥ बकुलकुसुमप्राणोबकुलकुसुमार्चितः ॥ बकुलपुष्परवचितोबकुलपुष्पतर्पितः ॥ ६२ ॥ बकुलपुष्पमुकुटोबकु-

उपास्तः ३
बटुकभै०
अ-१२४

लकुसुमप्रियः ॥ बकुलकुसुमोदपोबकुलपुष्पविग्रहः ॥ ६३ ॥ बकुलपुष्पमालीचबकुलकुसुमात्मकः ॥ बकुलकुसुमप्राज्ञोबकु-
लपुष्पवर्तकः ॥ ६४ ॥ बकुलपुष्पधारीचबकुलनिंदकांतकः ॥ बकुलप्रदसर्वस्यः बदरीफलभोजनः ॥ ६५ ॥ बद्रिकाश्रमवास-
श्चबद्रिकाचलपुंडकः ॥ वसुदोवसुधाराध्योवसुदानपरायणः ॥ ६६ ॥ बहुनेत्रोबहुलास्योबहुहस्तोबहुप्रदः ॥ बह्वाननोबहुक-
र्णोबहुपापविनाशनः ॥ ६७ ॥ वल्लभोवल्लभापीतोवल्लभाबहुरूपकः ॥ बहुगुणश्चसर्वधिः बहुगुणपरायणः ॥ ६८ ॥ बहुगुणश्चसं-
प्रीतोबहुगुणप्रकाशकः ॥ बहुगुणसुसंपूज्योबहुगुणस्वरूपकः ॥ ६९ ॥ बहुगुणसुसंहृष्टोबहुगुणप्रधारणः ॥ बकारवर्णसर्वगो-
बकाररूपधारणः ॥ ७० ॥ बकारिहस्तिभूषाढ्योबकारमुकुटस्थितः ॥ बकारहृदयाराध्योबकाराभरणाकृतः ॥ ७१ ॥ बकारणव-
धारुष्टोबंबीजतोषितःसदा ॥ वारुणीजयसंतुष्टोवारुणीपानसुंदरः ॥ ७२ ॥ वारुणीचुंबनानंदोवारुणीमंडलेस्थितः ॥ वारुणी-
गतमम्यश्चवारुणीप्रेमचंद्रिकः ॥ ७३ ॥ वारुणीमुखमध्यस्थोवारुणीगणमंडितः ॥ वारुणीमंडलानंतोवारुणीकुंडरूपिणः ॥
॥ ७४ ॥ वारुणीमनसाराध्योवारुणीतत्त्वतः प्रियः ॥ वारुणीमोदरचिकोवारुणीमोदवासिनः ॥ ७५ ॥ वारुणीभोगरसिकोवारु-
णीकुचमंडनः ॥ वारुणीयोगमार्गस्थोवारुणीयोगरूपिणः ॥ ७६ ॥ वारुणीपूजकः प्राणोवारुणीनिंदकांतकः ॥ वारुणीप्रा-
णसन्मान्योवारुणीदृष्टिगोचरः ॥ ७७ ॥ वारुणीकेशसंमार्जोवारुणीनाभिमध्यगः ॥ वारुणीमोदसंप्रीतोवारुणीमोदरूपकः ॥
॥ ७८ ॥ वारुणीहस्यसंप्रीतोवारुणीध्यानतत्परः ॥ वारुणीवाक्यरसिकोवारुणीकुंडपूजकः ॥ ७९ ॥ वारुणीपाननंदोभूवारुणी-
रतितत्परः ॥ वारुणीतांडवानंदनायकोवारुणार्णवः ॥ ८० ॥ वारुणीकुंडमध्यस्थोवारुणीकुंडसुंदरः ॥ वारुणीशास्त्रसंप्रीतो-
वारुणीमध्यसुंदरः ॥ ८१ ॥ वारुणीभोगरसिकोवारुणीमृतदीर्घिकाः ॥ वारुणीसौख्यदः प्रीतोवारुणीचंद्रसुंदरः ॥ ८२ ॥
बिल्वोबिल्वकरोबिल्वोबिल्वपत्रप्रपूजकः ॥ बिल्ववृक्षसमागम्योबिल्वपत्रस्थबिल्वधनुः ॥ ८३ ॥ बिल्वपुष्पप्रियः प्राणोबिल्वपु-
ष्पप्रमोदकः ॥ बिल्वपुष्पप्रपूज्योथबिल्वपुष्पस्वरूपकः ॥ ८४ ॥ बिल्वपत्रमहोदश्चबिल्वफलप्रभोजनः ॥ बिल्वप्रियोबिल्वम-

वृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६ ॥

यो बिल्ववृक्षनिवासिनः ॥ ८५ ॥ बिल्ववृद्धिकरो बिल्वप्रियो बिल्वनिषेविनः ॥ बिल्वपत्रस्थसर्वांगो बिल्ववृक्षप्रपालकः ॥ ८६ ॥
विभावसुसमंतेजो विभावसुसमागमः ॥ विभावसुमंदगतिर्विभावसुरिवामतिः ॥ ८७ ॥ विभावसुप्रपूज्यश्च विभावसुप्रपूजकः ॥
बिंबाधरो बिंबरूपो विश्वविद्याविनोदनः ॥ ८८ ॥ विगम्यावेदकर्ता च विधिकर्ता विधिप्रप्तः ॥ विधिविध्याता विनदो विधिगम्यो विधिवरः
॥ ८९ ॥ विधिसपत्रमूर्तिश्च विधिशापविमोचकः ॥ विधिशास्त्रो विधिप्राज्ञो विदुषो गुरुदेवता ॥ ९० ॥ विक्रधिक्रमसंचारो विधिशास्त्र
विचारणः ॥ विविधिक्रमसंचारो विविदृक् विविधिक्रमः ॥ ९१ ॥ विधुपुत्रप्रियसरवो विधिपुत्रमवावहः ॥ विधिपुत्रपरिज्ञाता विधिपुत्रवर
प्रदः ॥ ९२ ॥ विधुविज्ञानविभवो विधुशीर्षेषुशोभनः ॥ विश्वमित्रसुसंपन्नो विश्वामित्रवरप्रदः ॥ ९३ ॥ विश्वामित्रमूर्तिधारी विश्वा-
मित्रस्वरूपकः ॥ विश्वामित्रगुरुश्रेष्ठो विश्वामित्रप्रभञ्जकः ॥ ९४ ॥ विश्वामित्रयोगप्रियो विश्वामित्रनुतिप्रियः ॥ विश्वामित्रपरिज्ञा-
तो विश्वामित्रयोगक्षमः ॥ ९५ ॥ विश्वामित्रार्तिशमनो विश्वामित्रार्तिनाशनः ॥ विषदो विषदाचारो विषपानसदारतः ॥ ९६ ॥ विमलो-
विमलांगश्च विमलाचारतत्परः ॥ विश्वेश्वरो विश्वराजो विघ्नसंघविनाशनः ॥ ९७ ॥ विनायको विघ्नराजो विघ्नविच्छेदनाशनः ॥
बिंबाधरो बिंबरुचिर्विश्वविद्याविनोदनः ॥ ९८ ॥ वीणाधरो वीणानाथो वीणावाद्यपरायणः ॥ वीरमुख्यो वीरप्रियो वीरस्त्रायोगणः सदा ॥
॥ ९९ ॥ वीरमंत्रो वीरश्रेष्ठो वीरस्त्रीगमनोपरः ॥ बुद्धिबुद्ध्याकृतिधरो बुद्धिशायी बुधप्रियः ॥ १०० ॥ बुद्धिपूर्णा बुद्धिधरो बुद्धिप्राबुद्धिदूर-
गः ॥ बुद्धिर्बुद्धवपुर्बुद्धिः शरीरो बुद्धिमंडितः ॥ १ ॥ बुद्धिप्रभुश्च बुद्धिभूः बुद्धिकृतचराचरः ॥ बुद्धिप्रणवसंतुष्टो बुद्धिहीनपराङ्मुखः ॥
२ ॥ बुद्धिभृद्बुद्धिहृत्कर्ता बुद्धिश्रेष्ठो बुद्धिप्रभुः ॥ बुधेशो बुधसंतुष्टो बुधैकसदनंसदा ॥ ३ ॥ बुद्धिवांश्चैव बुद्धिश्च बुद्धिवान्बुद्धिभाज-
नः ॥ बुद्धिप्रणितपादाग्रो बुद्धिगीतबुधौजसः ॥ ४ ॥ बुद्धिवान्बुद्धिसंपन्नो बुद्ध्यानंदितमानसः ॥ बुद्धिमार्गप्रणेता च बुद्धिसंचारचा-
तुरः ॥ ५ ॥ बुद्धिगौणो बुद्ध्याधारो बुद्धिसंबुद्धिचेतनः ॥ बुद्धिरूढबुद्धिहृत्नित्यं बुद्ध्याग्रो बुद्धिपारदः ॥ ६ ॥ बुद्धिवृद्धिप्रचारो भू-
कबुद्ध्या बुद्धिविवेकवित् ॥ बुद्ध्याकारो बुद्धिकरो बुद्धिप्राणविवर्द्धनः ॥ ७ ॥ बुद्धिशूढधरो बुद्धिर्बुद्धिसंचारचेष्टितः ॥ बुद्धिदक्षि-

उपास्तः ३
बहुकर्म-
अ. १२४

॥ ६ ॥

एताहादौबुद्धिलक्षणतत्त्ववित् ॥ ८ ॥ बुद्ध्याचारीबुद्धिहारीबुद्धिसुरवप्रदायकः ॥ बुद्धिलसुकृतसंचारीबुद्धितत्त्वविवेकवित् ॥ ९ ॥ बु-
द्धिर्गर्वधरोबुद्धिर्बुद्धिर्गर्वपराभवः ॥ बुद्ध्याधीनोबुद्धितमोबुद्धिलक्षणलालसः ॥ १० ॥ बुद्धिगौरवदाताचबुद्धिदाताबुद्धिप्रदः ॥ बुद्ध्योक्त
बुद्धिहर्ताचबुद्धिभूर्बुद्धिवर्धनः ॥ ११ ॥ बुद्धिरुद्योगकर्ताचबुद्धिदाताबुद्ध्युक्तकरः ॥ बुद्ध्याचारोबौद्धरूपोबौद्धावतारधृक्सदा ॥ १२ ॥
बुंबूबः बीजस्वरूपोबुंबूहं मुकुटेश्वरः ॥ बुंक्लीहंचंडकर्ताचलः बुंक्लीहं फट्स्वाहा ॥ १३ ॥ वेदज्ञोवेदकर्ताचवेदपाठविशारदः ॥ वेदप्रि-
योवेदमयोवेदविद्याविधारकः ॥ १४ ॥ वेदपाठकरोवेदवारव्यानकरणक्षमः ॥ वेदांगोवेदरूपश्चवेदमंत्रस्वरूपवान् ॥ १५ ॥ वेदबंधोवेदप्रा-
णोवेदपाठोविदाश्रयः ॥ वेदांतगीतरचितोवेदगीतप्रवाहकः ॥ १६ ॥ वेदधर्मसंपन्नोथवेदधर्मनिकृंतनः ॥ वैद्योवैद्यपतिवैद्योवैद्यनायक
सुंदरः ॥ १७ ॥ वैद्यराजोथवैद्येशोवैद्यराजनमस्कृतः ॥ वैद्यप्रियोवैद्यप्रीतिवैद्यत्राणगमोध्यतः ॥ १८ ॥ वैद्यनीतिगुणोद्योवेवैद्यानांप्रति
पालकः ॥ वैद्यहर्तावैद्यकरोवैद्योवैद्यपतिप्रियः ॥ १९ ॥ वैद्यराजशिरसिजोवैद्यराजाशिषप्रदः ॥ वैद्यराजार्चितपदोवैद्यराजनमस्कृतः ॥
२० ॥ वैद्यराजोवैद्यवेशोवैद्यराजभयावहः ॥ बोंबोंबः बीजरूपश्चबोंबोंबीजरूपकः ॥ २१ ॥ वैदेहीवैनकोवैद्योवैद्याचारप्रधारकः ॥
वैश्याचारोवैश्यश्रेष्ठोवैश्यानांकुलदेवता ॥ २२ ॥ वीरभद्रोथवीरेशोवीरेश्वोवंदितः पदः ॥ वीरबंधोवीरप्राणोवीरबाहुविराश्रयः ॥ २३ ॥
वीरदैत्यप्राणहारीवीरदैत्यापहारकः ॥ वीराणविहरोवीरोवीराणांप्राणवल्लभः ॥ २४ ॥ वीरधर्मसदाराध्योवीरधर्मनिकृंतनः ॥ वीरदैत्य-
प्राणत्रातावीरदैत्यबलप्रदः ॥ २५ ॥ वीरगर्जितसंपूर्णोवीरब्रह्मांडगर्जितः ॥ वीरपुत्रपरित्रातावीरपुत्रवरप्रदः ॥ २६ ॥ वीरपुत्रप्रिय-
स्वरवोवीरपुत्रभयापहः ॥ वीरपुत्राभिशमनोवीरपुत्राहिनाशकः ॥ २७ ॥ वीरपुत्रप्राणत्रातावीरभक्तिपरायणः ॥ वीरविज्ञानविष-
वोवीरबाहुवरप्रदः ॥ २८ ॥ वीरबाहुस्तुतोवीरबहुशः शापहारकः ॥ वीरबाहुप्रियोवीरबहुगौरववर्द्धनः ॥ २९ ॥ वीरबाहुपरित्राता
वीरबाहुसुरवप्रदः ॥ विश्वभुग्विश्वश्रेष्ठोथविश्वक्षेत्रकरस्तथा ॥ ३० ॥ बालार्कवर्णोबालोथबालार्कतेजसःपरः ॥ बालोबालप्रियो
बालोबालक्रीडापरायणः ॥ ३१ ॥ वामनोवाग्भवाकारोवाचालोवाक्पतिःप्रियः ॥ वाचामगोचरोवांतोवीणावेणुधरोपरः ॥ ३२ ॥

वृज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ७ ॥

उपास्त-३
बहुकर्मै-
अ-१२४

॥ ७ ॥

वाग्भवोवाक्पतिः श्रेष्ठोवाग्देवीप्रियनंदनः ॥ वाग्देवीहृदयानंदोवाग्देवीगर्भसप्तवः ॥ ३३ ॥ वाक्सिद्धोवाक्पतिप्राणोवाग्देवोवाक्स्वरूप-
पकः ॥ बाणप्रचारोबाणेशोबाणसारविवेकवित् ॥ ३४ ॥ बाणभूर्बाणसंपन्नोबाणनंदितमानसः ॥ बाणसंधानचतुरोबाणसंशयसुंदरः ॥
३५ ॥ बाणयेष्टाबाणधरोबाणसंचितचेतसः ॥ बाणरुद्यानभृन्नित्यंबाणज्ञोबाणपादकः ॥ ३६ ॥ बाणाकारोबाणकरोबाणाप्रियविवर्द्ध-
नः ॥ बाणगूढधरोबाणबाधसंधानचेष्टितः ॥ ३७ ॥ बाणदोबाणसौहार्दोबाणलाञ्छनतत्त्ववित् ॥ बाणीसंस्कृतसंचारोबाणीतत्त्वविवेच-
कः ॥ ३८ ॥ वरदोवरदः स्वरच्छोवरदोभयदायकः ॥ वरदद्रणयः प्राहुर्वसिष्ठाश्रमसेविनः ॥ ३९ ॥ वसिष्ठोवसिष्ठाराध्योवसिष्ठानंददायकः ॥
वसिष्ठाप्तीष्टवरदोवसिष्ठाभयदायकः ॥ ४० ॥ वसिष्ठप्राणवशकोवशिष्टगणधारकः ॥ वामनोवल्लभोवन्द्योवनमालाविभूषणः ॥ ४१ ॥
वनच्छोवनजोवैद्योवनराजोवनाश्रयः ॥ वनेचरोवनाधीशोवानरीवनसेवितः ॥ ४२ ॥ वानरोवानराधीशोवानरशत्रुनाशनः ॥ वानप्रस्थाश्रम-
क्रतोवानप्रस्थयोगप्रदः ॥ ४३ ॥ ब्रह्मयोनिर्बृहद्योनिर्विश्वयोनिर्विवेकवान् ॥ ब्रह्मविद्ब्रह्मभावश्चब्रह्मर्षिर्ब्राह्मणाप्रियः ॥ ४४ ॥ ब्रह्मदोब्रा-
ह्मणात्माचब्रह्मविद्याप्रकाशकः ॥ ब्रह्मचारीब्रह्मवेत्ताब्रह्मणोब्राह्मणोत्तमः ॥ ४५ ॥ ब्रह्मपुत्रविधेयात्माब्रह्मसूत्रार्थनिर्णयः ॥ ब्रह्मगौ-
रवदाताचब्रह्मांडोब्रह्मांडेश्वरः ॥ ४६ ॥ व्योमगम्योव्योमशानोव्योमसंपवसुंदरः ॥ व्योमगम्योव्योमधारोब्रह्मगीतप्रचारकः ॥ ४७ ॥ व्यो-
मब्रह्मोपगतिश्चव्योमज्ञोव्योमपारदः ॥ व्योमचरोव्योमरूपोव्योमकेशोतिशोभनः ॥ ४८ ॥ व्यालाधिपः व्यालशानोव्यालच्छोव्यालगःस-
दा ॥ व्यालमुरवोव्यालकर्णोव्यालोयतनशोभनः ॥ ४९ ॥ व्यालशायीव्यालश्रेष्ठोव्याघ्राजिनप्रधारकः ॥ वृषाकपीवृषेयात्मावृषारूढोवृषो-
दरः ॥ ५० ॥ वृषहावृषभोश्रेष्ठोवृषपर्वोवृषोदरः ॥ वृषगम्योवृषेशानोवृषगतिर्बृहच्छिरवः ॥ ५१ ॥ ब्रह्मधर्मप्रचारोयबृहच्छत्रप्रपाठकः ॥
बृहद्भूतिर्बृहत्कर्णोबृहदंतालिशोभनः ॥ ५२ ॥ विश्वात्माविश्वकर्माचिविश्वेषांपरमोहितः ॥ विश्वाश्रयोविश्वव्यापीविश्वबंधुर्विश्वक्रतुः ॥
५३ ॥ विश्वकर्ताविश्वभर्ताविश्वेशोविश्वभूषणः ॥ विभावसुश्चसंपन्नोविश्वावसुसमागमः ॥ ५४ ॥ विश्वावसुप्रपूज्यश्चविश्वावसुस्वरूप-
पकः ॥ विंध्याचलनिवासश्चविंध्याचलप्रकारणः ॥ ५५ ॥ विद्रुमवर्णोविद्रुमोयविद्रुमायासरारजः ॥ बंहीद्रोबीजराजेशोबोबोकोबोद्ध

कांतकः ॥ ५६ ॥ वांवांबूबीजवर्णाद्योवांवांबूहुं वषट्स्वाहानमः ॥ वंकारभैरवोराध्योवकाराक्षरशोभनः ॥ ५७ ॥ वंवंकुकुटसंसेव्योवंवंकपालिकेसरः ॥ वंवंतांडवचंडारव्योवंवंपूतेशभैरवः ॥ ५८ ॥ वंहुंस्वाहाघोररूपवंहुंकुंकामदायकः ॥ वंहींहांकालांतकश्चैववंहलंतानवर्द्धनः ॥ ५९ ॥ वंहींहुंचंडनिर्नाशोवंहींहुंवीरभैरवः ॥ वौषट्स्वपोधाविश्वरोवंहुंहुंविश्वरूपकः ॥ ६० ॥ वुंकुंहुंउरःस्वपोथवुंकुंहुंफट् वनमः ॥ वुंहुंस्वयंपुभूषाढथोवुंहींहुंलिंगरूपकः ॥ ६१ ॥ वुंभैरववुंयोगीशोवुंमानवसुंदरः ॥ वुंहुंविज्ञानभैरवोवुंहींहुंममृतानंदः ॥ ६२ ॥ वुंहुंहींसिद्धभैरवः वुंअसितांगभैरवः ॥ वुंहींहुंरुरुभैरवः वुंहींहुंचंडभैरवः ॥ ६३ ॥ वुंहींहुंक्रोधभैरवोवुंहुंउन्मत्तभैरवः ॥ वुंहुंअघोरभैरवः वुंहींहुंभीतिभैरवः ॥ ६४ ॥ वुंहुंसंहतिभैरवः वुंहुंसंहारभैरवः ॥ वुंहुंअघोरभैरवः वुंहुंविमलभैरवः ॥ ६५ ॥ वुंहींहुंज्ञानदश्चैववुंहींहुंमहामोदकः ॥ वुंहींहुंवह्निभैरवः वुंमहारिक्तभैरवः ॥ ६६ ॥ वुंहुंमहायोगनरः वुंमहामोहनाशनः वुंहींहुंयोगकिंनरः वुंहुंकामविनाशकः ॥ वुंहुंहांकामविदाढथोवुंहींहुंमन्मथेश्वरः ॥ ६७ ॥ वुंहुंधनपतेश्वरः वुंहुंवैकुण्ठनायकः ॥ वुंहींहुंफट्स्वस्वपोथवुंहींहुंकालफट् तथा ॥ ६८ ॥ वुंहुंहींफट्शिष्योथवुंहुंफट्नेत्रत्रयोयवौषट् ॥ वुंहुंधूमेशभैरवोवुंहुंनटनागेश्वरः ॥ ६९ ॥ वुंहुंफट्भवानीश्वरोवुंहुंफट्घोरभैरवः ॥ वुंहींहुंधोषवाणारव्योवुंहींहुंवादिभैरवः ॥ ७० ॥ वुंहींहुंदिकभैरवोथवुंहींहुंघंटाभैरवः ॥ वुंहींहुंनमनानंदोवुंहींहुंनेत्रपदेश्वरः ॥ ७१ ॥ वुंहुंत्रिपुरभैरवः वुंहुंत्रैलोक्यभैरवः ॥ वुंहींहुंस्तभनेश्वरोवुंहींहुंगणसागरः ॥ ७२ ॥ वुंहींहुंशक्तिदायिन्योवुंहींहुंबीजगर्भभृत् ॥ वुंहींहुंश्रीकण्ठेश्वरोवुंहींहुंश्रीकण्ठेश्वरः ॥ ७३ ॥ वुंहींहुंसूत्रभैरवः वुंहींहुंरक्तभैरवः ॥ वुंहींहुंत्रिमूर्तिश्वरोवुंहींहुंअर्थेशभैरवः ॥ ७४ ॥ वुंहुंसद्योजातेश्वरोवुंहुंअनुग्रहेश्वरः ॥ वुंहींहुंअक्षरेश्वरोवुंहींहुंचंडिकेश्वरः ॥ ७५ ॥ वुंहुंपंचत्वकेश्वरोवुंहुंशिवोत्तमेश्वरः ॥ वुंहींहुंदारुकेश्वरोवुंहुंसकनेत्रेश्वरः ॥ ७६ ॥ वुंहींहुंचतुराननेश्वरोवुंहींहुंलांगुलीश्वरः ॥ वुंहुंअर्धनारीश्वरोवुंहुंउमाकांतेश्वरः ॥ ७७ ॥ वुंहींहुंत्रिमूर्तिश्वरोवुंहींहुंफट्गणेश्वरः ॥ वुंहुंमयोबहुगुणोवुंहींहुंपाठतत्परः ॥ ७८ ॥ वुंहुंफट् वुंहुंफट् वुंहुंफट् वुंहुंफट् वुंहुंफट् वुंहुंफट् वुंहुंफट् स्वाहारूपकः ॥ ७९ ॥ वुंहुंफट् वुंहुंफट् वषट् वुंहुंफट् वौषट् वुंहुंउं जपसंतुष्टोयं

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥८॥

ॐ जपपरायणः ॥ ८० ॥ ब्रुंहं फट् सिद्धि विद्या च ब्रुंहं फट् लक्ष्मीश्वरः ॥ ब्रुंहं फट् वसुधामिनी ब्रुंहं फट् सुराधिपतिः ॥ ८१ ॥ ब्रुंहं फट्
शारदा पुत्रो ब्रुंहं फट् माहेश्वरी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् राक्षसी पुत्रो ब्रुंहं फट् वरेशी पुत्रकः ॥ ८२ ॥ ब्रुंहं फट् यक्षिणी पुत्रो ब्रुंहं फट् कुलेशी पुत्रः ॥ ब्रु-
ंहं फट् ज्ञान पुत्रो ब्रुंहं फट् शाकिनी पुत्रः ॥ ८३ ॥ ब्रुंहं फट् तीक्ष्ण दंष्ट्रा पुत्रो ब्रुंहं फट् तीक्ष्ण जिह्वा पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् हाकिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् शाकिनी
पुत्रः ॥ ८४ ॥ ब्रुंहं फट् डाकिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् लाकिनी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् मोहिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् रागिनी पुत्रः ॥ ८५ ॥ ब्रुंहं फट् स्तंभिनी पुत्रो-
ब्रुंहं फट् जृम्भिणी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् उर्वशी पुत्रो ब्रुंहं फट् मेनका पुत्रः ॥ ८६ ॥ ब्रुंहं फट् रंभा पुत्रो ब्रुंहं फट् घृताची पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् उर्ध्वमुखी पुत्रो
ब्रुंहं फट् ऊर्ध्वकेशी पुत्रः ॥ ८७ ॥ ब्रुंहं फट् तुडि पुत्रो ब्रुंहं फट् लोलाक्षी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् लज्जिता पुत्रो ब्रुंहं फट् रक्ताक्षी पुत्रः ॥ ८८ ॥ ब्रुंहं फट् गं-
दिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् डंशिनी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् दंडिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् ध्वजिनी पुत्रः ॥ ८९ ॥ ब्रुंहं फट् रवडिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् शंखिनी पुत्रः ॥ ब्रु-
ंहं फट् कंपिनी पुत्रो ब्रुंहं फट् हासिनी पुत्रः ॥ ९० ॥ ब्रुंहं फट् तारिणी पुत्रो ब्रुंहं फट् पुरायि पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् काली पुत्रो ब्रुंहं फट् कपाली
पुत्रः ॥ ९१ ॥ ब्रुंहं फट् तारिणी पुत्रो ब्रुंहं फट् त्रिपुरा पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् षोडशी पुत्रो ब्रुंहं फट् भुवनेशी पुत्रः ॥ ९२ ॥ ब्रुंहं फट् शन्वेशी पुत्रो-
ब्रुंहं फट् धुमावती पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् बगला पुत्रो ब्रुंहं फट् मातंगी पुत्रः ॥ ९३ ॥ ब्रुंहं फट् बगला पुत्रो ब्रुंहं फट् त्रिकुटा पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् अच-
ला पुत्रो ब्रुंहं फट् भूधरा पुत्रः ॥ ९४ ॥ ब्रुंहं फट् कल्मषा पुत्रो ब्रुंहं फट् कल्पासि पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् भोगस्था पुत्रो ब्रुंहं फट् भाविका पुत्रः ॥ ९५ ॥
ब्रुंहं फट् विजया पुत्रो ब्रुंहं फट् कुस्तपा पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् ईश्वरी पुत्रो ब्रुंहं फट् रेवती पुत्रः ॥ ९६ ॥ ब्रुंहं फट् त्रिनेत्रा पुत्रो ब्रुंहं फट् कुस्तपा पुत्रः
॥ ब्रुंहं फट् स्वस्त्या पुत्रो ब्रुंहं फट् त्रिपुरा पुत्रः ॥ ९७ ॥ ब्रुंहं फट् चर्चिका पुत्रो ब्रुंहं फट् अंबिका पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् वैदमवी पुत्रो ब्रुंहं फट् कौ-
शिकी पुत्रः ॥ ९८ ॥ ब्रुंहं फट् वाराही पुत्रो ब्रुंहं फट् माहेश्वरी पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् भद्रा पुत्रो ब्रुंहं फट् धृती पुत्रः ॥ ९९ ॥ ब्रुंहं फट् शांति पुत्रो य
ब्रुंहं फट् शिवा पुत्रः ॥ ब्रुंहं फट् क्षमा पुत्रो ब्रुंहं फट् सिद्धि पुत्रकः ॥ २०० ॥ ब्रुंहं फट् तुष्टि पुत्रो ब्रुंहं फट् सिद्धि पुत्रकः ॥ ब्रुंहं फट्
रति पुत्रो य ब्रुंहं फट् श्री पुत्रकः ॥ १ ॥ ब्रुंहं फट् दिसा पुत्रो ब्रुंहं फट् कांति पुत्रकः ॥ ब्रुंहं फट् लक्ष्मी पुत्रो ब्रुंहं फट् श्री पुत्रकः ॥ २ ॥

उपास्त-३
बटुक-
अ-१२४

॥८॥

ब्रुंहुं फद्रतिपुत्रोथ ब्रुंहुं फद्रब्रह्मपुत्रकः ॥ ब्रुंहुं फद्रकदसापुत्रो ब्रुंहुं फद्रआर्यापुत्रकः ॥ ३ ॥ ब्रुंहुं फद्रसतिपुत्रोथ ब्रुंहुं फद्रसंधतिपुत्रः ॥ ब्रुंहुं फद्रगंगापुत्रोथ ब्रुंहुं फद्रगोमतीपुत्रः ॥ ४ ॥ ब्रुंहुं फद्ररेवापुत्रोथ ब्रुंहुं फद्रयमुनापुत्रः ॥ ब्रुंहुं फद्रभद्रापुत्रोथ ब्रुंहुं फद्रअत्रेयीपुत्रकः ॥ ५ ॥ ब्रुंहुं फद्रकौशिकीपुत्रो ब्रुंहुं फद्रभोगवतीसुतः ॥ ब्रुंहुं बाहुदापुत्रश्च ब्रुंहुं कर्मनाशापुत्रकः ॥ ६ ॥ ब्रुंहुं कूमांडीपुत्रश्च ब्रुंहुं हीराक्षसीसुतः ॥ ब्रुंहुं दानवीपुत्रश्च ब्रुंहुं पिशाचीपुत्रस्तथा ॥ ७ ॥ वह्निगर्भो वह्निनेत्रो वह्नि तेजगतीति च ॥ वह्निदृष्टिर्वह्निशोतो वह्नि रूपश्च वह्निभूः ॥ ८ ॥ वायुगर्भो वायुगतिर्वायुवाहनगपरः ॥ बाधाकारो बीजरूपो बाधाकाशपरायणः ॥ ९ ॥ वायुविक्रमसंचारी वायुवुर्गतिविक्रमः ॥ वह्निं हुं फद्र विघ्नेश्वरो वह्निं हुं फद्र विप्रोत्तमः ॥ १० ॥ वंबं एकदंत भैरवो वंबं विघ्नकृद्भैरवः ॥ वंमोदक भैरवोथ वं प्रमोद भैरवस्तथा ॥ ११ ॥ वंदुर्मुख भैरवो वंसुमुख भैरवैशः ॥ वं प्रमोद भैरवोथ वं शोना भैरवस्तथा ॥ १२ ॥ वं उन्मत्त भैरवोथ वं मत्त भैरवस्तथा ॥ वं रवर मुख भैरवो वै वं लंबोदर भैरवः ॥ १३ ॥ वं वं अमोद भैरवो वै वं मुंड भैरवस्तथा ॥ वं वक्रतुंड भैरवो वं वामदेव भैरवः ॥ १४ ॥ वंदुर्ग भैरवश्चैव वं मेघनाद भैरवः ॥ वं सेना भैरवश्चैव वं भक्षप्रिय भैरवः ॥ १५ ॥ वं अरुण भैरवोथ वं श्वेत भैरवस्तथा ॥ वं पांडु भैरवश्चैव वं नीति भैरवस्तथा ॥ १६ ॥ वं शाम भैरवश्चैव वं हरिद्वारव्य भैरवः ॥ वं उच्छिष्ट भैरवोथ वं कृष्ण भैरवस्तथा ॥ १७ ॥ वैकल्पकलितश्चैव वैकल्पविधिदशिनः ॥ वैकुण्ठलोकमंगलो वैकुण्ठधामनायकः ॥ १८ ॥ वैकुण्ठधामसन्मन्वो वैकुण्ठधामपरायणः ॥ वैणमानससंचारो वैणमानसमोहनः ॥ १९ ॥ वैणसंभोगगमनो वैणकुंडनिमज्जनः ॥ वैणचक्रसमाकीर्णो वैणविभवः परः ॥ २० ॥ वैणचक्रो वैणोथ वैणचक्रनिवारणः ॥ वैहावणो वैणधर्मा वैणकर्मपरायणः ॥ २१ ॥ वैणसंतानसंप्रीतो वैणसंतानदायकः ॥ वैणकर्षणो वैणतांडवानंददायिनः ॥ २२ ॥ वैणगणारतो वैणो वैणमालाविभूषणः ॥ वैणसंलापसंतुष्टो वैणपश्चान्नभोजनः ॥ २३ ॥ वैष्णवो वैष्णवाचारो वैष्णवाचारतत्परः ॥ वषट्स्वाहास्वस्वूपोथनामसहरत्रमुत्तमं ॥ २४ ॥ सारूप्यनामसाहस्रं भैरवस्य प्रकाशितं ॥ देविशत्रुगणाः सर्वे गच्छंति यममंदिरे ॥ २५ ॥ एकरात्रिप्रयोगेण संपाहाद्रिपुनाशनं ॥ ग्रहेण शशिनः स्थित्वाय एकान्ते महात्मनः ॥ २६ ॥ बिल्वस्य मूले प्रजपेद्युतं श्रद्धया युतः ॥ तस्य शत्रुगणान्योन्यं

वृज्याः
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ९ ॥

जायते कलहो भृशः ॥ २७ ॥ स्मशाने तु समागत्य दिक्पालबलिमाहरेत् ॥ तत्कृष्णान्नादिसंमिश्रं निर्भयः साधकोत्तमः ॥ २८ ॥ भवेद्युस्तक्षणा
देवसिन्हाविद्याश्चतुर्दश ॥ २९ ॥ सपश्येद्देवतां तत्र वरदानकृतोद्यमात् ॥ यद्देवत्रयमंदेवी तत्र भूमौ समाहितः ॥ ३० ॥ द्वितीयवाक्यपितया-
यत्नवान् प्रयतो भवेत् ॥ अथ सुलक्षणया वाचा प्रार्थयेन्मनसः फलं ॥ ३१ ॥ ततो न्यपरमं वक्ष्ये विधिलोकैकहेतवे ॥ साधकोचातिरमणां
वाञ्छयेदपियांस्त्रियां ॥ ३२ ॥ स्थित्वा कनकमूलेपिव्याघ्रचर्माणि देशिकः ॥ रक्तांबरपरीधानोरक्तमाल्यानुलेपनः ॥ ३३ ॥ पूजयित्वा महे-
शानं कनकपुष्पेण वार्चितं ॥ यन्नाम्ना प्रयतो मंत्रं प्रजपेच्च विचक्षणः ॥ ३४ ॥ क्षणार्धे कर्षयेन्नारीमुर्वशीमपि मानवः ॥ अनेनैव विधाने-
न द्रव्यस्याऋष्टिरुत्तमा ॥ ३५ ॥ कुजेष्टम्यां वृत्तस्येह मूले स्थित्वा विचक्षणः ॥ रात्रौ निर्भयचित्तस्तु प्रजपेदयुतं तथा ॥ ३६ ॥ ध्यात्वा देवं
वातरूपं वाचा बंधनमुत्तमं ॥ संजप्य षोत्तरशतं यस्मै दद्याज्जपेच्छतं ॥ ३७ ॥ स प्राप्नोति पुत्रफलं चिरायुः सहितं मुदा ॥ वाचास्तं मनका-
मस्तु हरिद्राफलमिश्रितः ॥ ३८ ॥ एकरात्रौ जपेद्यस्य नाम्ना प्रयतमानसः ॥ तस्य जिह्वा क्षणात् तन्तं मान्यो चापि बृहस्पतिः ॥ ३९ ॥ क्षणा-
त्तं मनकामस्तु सर्वत्र लवणान्वितं ॥ कृत्वा तु जुहुयाद्धीनान्सर्वालापांस्तु साधकः ॥ ४० ॥ रोगाणां शमने प्रीतिर्होमैस्तुराजी संयुतं ॥ जुहुया-
द्यस्य नाम्ना तु तस्य नश्यंत्युपद्रवाः ॥ ४१ ॥ ए विधानेन सुधीः साधयित्वा विचक्षणः ॥ स्तोत्रे दं निर्भयं कुर्यात्साधयेत्साधकोत्तमः ॥ ४२ ॥
आदौ सुविद्या ध्यानं च विनियोगं ततः स्मरेत् ॥ पश्चात्पाठं प्रकुर्वणो भुक्तिं मुक्तिं च विंदति ॥ ४३ ॥ संस्थापयेदिष्टमूर्तिं पठेन्नामसहस्रकं ॥
पूजां कर्तुं महेशानीकलशस्य जलेन च ॥ ४४ ॥ नाम्ना मेतज्जपेद्देवं सर्वाज्ञानविनाशकृत् ॥ अर्कपुष्पसहस्राणिकर्णिकाकुसुमानि वा ॥
॥ ४५ ॥ प्रतिनामसमर्पयेत्कूलशस्य जलेन च ॥ सर्वसिद्धिमवाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ॥ ४६ ॥ एकवारं पठेद्रात्रौ सर्वपापविनाशनं ॥
द्विवारं पठेत्तदेव सान्निध्यकरणं तथा ॥ ४७ ॥ त्रिवारं पठेन्नित्यं सर्वग्रहनिवारणं ॥ वर्षे कै नमहादेवी शिवरूपो हि निश्चितं ॥ ४८ ॥ देयं शा-
क्ताय शौवाय स्वभक्ताय विशेषतः ॥ आत्मतवंतु विज्ञाय कालीभक्तीपराय च ॥ ४९ ॥ अभक्तेभ्यः कुशिष्येभ्यः कृपणाय शठाय च ॥ नेदं-
दद्यान्महेशानि ब्रह्महत्यापरो भवेत् ॥ ५० ॥ भैरवानंदं हृदयं भैरवानंदं भैरवं ॥ हरिः साक्षाद्भवेद्भक्तः भैरवो नात्र संशयः ॥ ५१ ॥

उपास्तः ३
बहुकर्म-
अः १२४

॥ ९ ॥

स्तवनं बहुकस्येदं यः पठेत्प्रयतो नरः ॥ सर्वसिद्धिमवाप्नोति सत्यमेव न संशयः ॥ ५२ ॥ गानेन तत्परं साक्षात्स्थानेन च शिवेन च ॥ दत्तात्रेय
 समोज्ञाने गंगेव मलनाशने ॥ ५३ ॥ कामदेव इव स्त्रीणां गंधर्व इव रूपवान् ॥ शत्रुनाशाय मः साक्षात्स्थाने धनपतिर्यथा ॥ ५४ ॥ सप्तवेत्सा-
 धकः श्रेष्ठः सत्यं परवचोदितं ॥ यद्ददं पठते स्तोत्रं शिवेन सह मोदते ॥ ५५ ॥ ज्ञानधर्मार्थभोगी स्यान्मृते मोक्षपतिर्भवेत् ॥ सत्यं सत्यं महादे-
 वी सत्यं सत्यं महेश्वरी ॥ ५६ ॥ स्तवस्यास्य प्रभावेन शिवेन सह मोदते ॥ शिवरूपं गुरुं ध्यात्वा गुरुरूपं शिवं स्मरेत् ॥ ५७ ॥ एवं भूत्वा पठेद्दे-
 वी सर्वसिद्धिमवाप्स्यति ॥ २५८ ॥ ॥ इति श्रीह. बृ. ध. उपा. स्तवके श्रीबहुकभैरवोपा. ध्याये भैरवयामलतंत्रे श्रीबकारादि
 बहुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रनिरूपणं नाम प्रकरणं ॥ ६ ॥ ॥ श्लो. ॥ ॥ अथ श्रीबहुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रं ॥
 ॥ उक्तं च भैरवतंत्रे ॥ ईश्वर उवाच ॥ देवेशि भक्तसुलभे देवनायक वंदिते ॥ भक्तानां कार्यसिद्ध्यर्थं निदानं ब्रूहि तत्त्वतः ॥ १ ॥ विनैव
 न्यासजालेन पूजनेन विना भवेत् ॥ विना कायादिक्लेशेन विना व्ययं विनेश्वरी ॥ २ ॥ ॥ देव्युवाच ॥ ॥ ॐ अस्य श्रीबहुकभैरवसहस्रनाम
 स्तोत्रमंत्रस्य ब्रह्मानंदभैरवऋषिः ॥ त्रिष्टुप्छंदः ॥ बहुकभैरवो देवता । बंबीजं । ज्हीशक्तिः । सर्वाभिष्टसिद्धये जपे विनियोगः ॥ ॥
 अथ न्यासः ॥ ॐ ह्रां बां अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रीं बीं तर्जनीभ्यां नमः ॥ ॐ हूं ब्रुं मध्यमां ॥ ॐ ह्रौं बैं अनामिकां ॥ ॐ ह्रौं बौं कनि-
 ष्ठिकां ॥ ॐ ह्रः वः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ ॥ एवं हृदयादि ॥ अथ ध्यानं ॥ उद्यन्दास्करसन्निभं त्रिनयनं रक्तांगरागस्त्रजं स्मेरा-
 स्यं वरदं कपालमभयं शूलं दधानं करैः ॥ नीलग्रीवमुदारकौस्तुभधरं शीतांशुचूडोज्ज्वलं बंधूकारपावाससंभयहरं देवं सदाभावयेत् ॥ ३ ॥
 ध्यायेन्नीलाधिकांतमित्येवं ध्यात्वा ॥ अथ नामानि ॥ ॐ ह्रीं बहुकः कामदोनाथोऽनाथप्रियप्रभाकरः ॥ भैरवोऽपीतिहादर्पः कंदर्पोऽमीन-
 केतनः ॥ ४ ॥ रुद्रो बहुकभूतीशो भूतनाथः प्रजापतिः ॥ दयालुः क्रूर ईशानो जनीश्रीलोकवल्लभः ॥ ५ ॥ देवोऽदित्येश्वरो वीरो वीरवंद्यो दिवा-
 करः ॥ बलिप्रियः सुरश्रेष्ठः कनिष्ठो नैष्ठिकः शिशुः ॥ ६ ॥ महाबलमहातेजोवित्तजोद्धतिवर्धनः ॥ तेजस्वी वीर्यवान् बृहद्वीर्यवान् भूत-
 नायकः ॥ ७ ॥ बालकः पालकः कामोदिकामः काममर्दनः ॥ कालिकारमणः कालीनायकः कालिकाप्रियः ॥ ८ ॥ कालीशः कालिकाकांतः का-

वृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ १० ॥

लिकानंदवर्धनः ॥ कालिकाहृदयज्ञानीकालिकाननयोनयः ॥ ९ ॥ रवगेशः रवेचरः रवेतोविशिष्टो रवेटकप्रियः ॥ कुमारः क्रोधनः कालीप्रियः
पर्वतरक्षकः ॥ १० ॥ गणेशो गणयोगो गूढो गूढप्रायोगणेश्वरः ॥ गणनाथो गणश्रेष्ठो गणमुख्यो गणप्रियः ॥ ११ ॥ घोरनादो घनेश्यामो घन-
स्वामी घनांतकः ॥ १२ ॥ चंपकाभश्चिरं जीवी चारुवेषश्चराचरः ॥ चिंत्योऽचिंत्यगुणो धीमान् सुचिन्तस्त्वश्चितीश्वरः ॥ १३ ॥ छत्री छत्रपति-
श्चेत्ता छिन्ननासामनप्रियः ॥ छिन्नाभश्चिन्नसंतापश्चद्विगच्छदिनांतकः ॥ १४ ॥ जेता जिष्णुर्जहीशानो जनानंदो जनेश्वरः ॥ जनको जनसं-
तोषो जनजायविनाशनः ॥ १५ ॥ जालंघरो जनाराध्यो जनाध्यक्षो जनप्रियः ॥ जीवहाजीवदोजंतुर्जीविनाथो जलेश्वरः ॥ १६ ॥ जयदोजित-
रोजि ह्यो जयश्रीर्जयवर्धनः ॥ जयभूमिर्जयाकारो जयहेतुर्जयेश्वरः ॥ १७ ॥ झंकारकृदन्तात्मा झंकारहेतुरात्मभूः ॥ झञ्ज्यौश्चरिहरीभ-
र्त्ता विभर्त्ता भृत्यकेश्वरः ॥ १८ ॥ टीकारहृदयेयात्मा टंकेशो टंकनायकः ॥ ठकारभूठरं धीशो गिरिष्ठठकुरः पतिः ॥ १९ ॥ ठुंढिठ्ठिकाप्रियः
पांथो ठुंढिराजो निरंतकः ॥ ताम्रास्तमीश्वरस्नोता तीर्थराजस्तडित्प्रभः ॥ २० ॥ त्रिअक्षस्त्र्यक्षकस्तंभस्तार्क्षकस्तंभेश्वरः ॥ स्थूलस्थः स्थू-
वरः स्थूलास्थिरबुद्धिः स्थिरेन्द्रियः ॥ २१ ॥ स्थिरज्ञानी स्थिरप्रीतिः स्थिरस्थीतिस्थिराशयः ॥ दामो दामोदरो दंभो दाडिमीकुस्मः प्रियः
॥ २२ ॥ दारिद्र्याहादमी दिव्यो दिव्यदेहो दिनप्रभुः ॥ दिनकरो दिवानाथो दिवसेशो दिवाकरः ॥ २३ ॥ दीर्घश्चरो दलज्योतिर्दलेशो दलसु-
दरः ॥ दलप्रियो दलाभासो दलपूज्यो दलप्रभुः ॥ २४ ॥ दलकांतिर्दलाकारो दलसेव्यो दलार्चितः ॥ दीर्घबाहुर्दलश्रेष्ठो दललुब्धो दलाकृतिः ॥
२५ ॥ दानवशयो दयासिंधुर्दयालुर्दीपवल्लभः ॥ धनेशो धनदो घर्मो धनराजो धनप्रभुः ॥ २६ ॥ धनप्रदो धनाध्यक्षो धनमान्यो धनंजयः ॥ धी-
वरो धातुको धाता ध्रुवो धूमलवर्धवः ॥ २७ ॥ धनिष्ठो धवलछत्री धनकाम्यो धनेश्वरः ॥ धीरो धीरतरो धेनुर्धीरेशो धरणीप्रभुः ॥ २८ ॥ धराधी-
शो धरानाथो धरणीनाथको धरः ॥ धराकांतो धरापालो धरणीजनवल्लभः ॥ २९ ॥ धराधरो धरो घृष्टो घृतराष्ट्रो धनीश्वरः ॥ नारदो नीरदो ने-
तानीति पूज्यो नतिप्रियः ॥ ३० ॥ नीतिलभ्योऽन्नतीशानो नीतिलब्धो ब्रतीश्वरः ॥ पार्थवः पार्थसंपूज्यः पार्थदः प्रणतः पृथुः ॥ ३१ ॥ पृथिवीशः
पृथासूनुः पृथिवीभृत्यरीश्वरः ॥ पुराणः पारदः पांथः पांचाली पावकः प्रभुः ॥ ३२ ॥ पूर्वः सुरपतिः श्रेयान् प्रीतिदः प्रीतिवर्द्धनः ॥ पार्वतीशः

उपास्तः ३
बहुकर्मै-
अ-१२४

॥ १० ॥

परेशानः पार्वती हृदयप्रियः ॥ ३३ ॥ पार्वतीरमणः पूतः पवित्रः पापनाशनः ॥ पात्रीपत्रालिसंतुष्टः परितुष्टः पुमान्प्रियः ॥ ३४ ॥ पर्वेशः
पर्वताधीशः पर्वतोनायकात्मजः ॥ फाल्गुनस्तु फणानाथ फणीश फणरक्षकः ॥ ३५ ॥ फणीपतिः फणीशानः फणराजः फणाकृतिः ॥
बलभद्रो बलीबालो बलधीर्बलवर्द्धनः ॥ ३६ ॥ बलप्राणो बलाधीशो बलिदानप्रियंकरः ॥ बलिराजो बलिप्राणो बलिनाथो बलप्रियः
॥ ३७ ॥ बलीवरश्च बालेशो बालकप्रियदर्शनः ॥ भद्राभद्रप्रभो भीमो भीमसेनो भयंकरः ॥ ३८ ॥ भव्यो भव्यप्रियो भूतपति भूतवि-
नायकः ॥ भूतेशो भूतिदो भर्गो भूतभव्यो भवेश्वरः ॥ ३९ ॥ भवानीशो भवेशानो भवानीनायको भक्तः ॥ मकारो माधवो मीनो मीनके-
तुर्महेश्वरः ॥ ४० ॥ महेषुर्मदनो मंथो मिथुने सोमराधिपः ॥ मरीचिर्मजुलो मोहो मोहहा मोहमर्दनः ॥ ४१ ॥ मोहको मोहनो मेघाप्रियो
मोहविनायकः ॥ महिपतिर्महीशानो महीराजो मनोहरः ॥ ४२ ॥ महीश्वरो महीपालो महीनाथो महीप्रियः ॥ महीधरो महादेवो मनुराजो
मनुप्रियः ॥ ४३ ॥ मौनी मोनधरो मेघो मंदारो मतिवर्द्धनः ॥ मतिदो मंथरो मंत्रो मंत्रीशो मंत्रनायकः ॥ ४४ ॥ मेघावीमानो मानी मानहा-
मानमर्दनः ॥ मीनगो मकराधीशो मधुरो मणिरंजितः ॥ ४५ ॥ मणिरम्यो मणिपत्राता मणिमंडनमंडितः ॥ मंत्रपो मंत्रदो मुग्धो मोक्षदो मो-
क्षवल्लभः ॥ ४६ ॥ मल्लो मल्लप्रियो मंचो मल्लको मेलनप्रभुः ॥ मल्लीको मल्लिकागंधी मल्लिकाकुसुमप्रियः ॥ ४७ ॥ मालतीशो मधानाथो
मोघमूर्तिर्मघेश्वरः ॥ मूलाभो मूलहो मूलो मूलदो मूलमत्सरः ॥ ४८ ॥ माणिक्यरो चिसं मुग्धो मणिकूटो मणिप्रियः ॥ मुकुंदो मदनो मंदो
मंदवंद्यो मनुप्रभुः ॥ ४९ ॥ मनस्थो मेनकाधीशो मेनकाप्रियदर्शनः ॥ यमो यामो यमी देवो यादवो यदुनायकः ॥ ५० ॥ याचको याज्ञिको य-
ज्ञो यज्ञेशो यज्ञवर्धनः ॥ रमापतीरमाधीशोरमेशो रामवल्लभः ॥ ५१ ॥ रमापतिरमानाथोरमाकांतोरमेश्वरः ॥ रेवतीरमणोरामोरमेशो
रामनंदनः ॥ ५२ ॥ रम्यमूर्तिरतीशानो राकायानायको रविः ॥ लक्ष्मीधरो ललजिह्वो लक्ष्मीबीजजपेरतः ॥ ५३ ॥ लंपटो लंबराजेशो
लंबोदरो लकारभूः ॥ वामनो वल्लभो वंद्यो वनमाली वनेश्वरः ॥ ५४ ॥ वनस्थो वनगो विंध्यो विंध्यराजो वनाब्धयः ॥ वनचरो वनाधीशो
वनमालाविभूषणः ॥ ५५ ॥ वेणुप्रियो वनाकारो वनाराध्यो वनप्रभुः ॥ शंभुः शंकरसंतुष्टः शंबरारिः शरासनः ॥ ५६ ॥ शबरीप्रणतः

बृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥११॥

शालः शिलीमुखध्वनिप्रियः ॥ शकुलः शल्लकः शीतः शीलरश्मीसितांशुकः ॥ ५७ ॥ शीलदः शीकरः शीलशीलशीलीशनैश्वरः ॥ सिद्ध
सिद्धिकरः साध्यः सिद्धिभूः सिद्धिभावनः ॥ ५८ ॥ सिद्धान्तवल्लभः सिंधुसिंधुतीरनिसेवितः ॥ सिंधुपतिः सरोधीराः सरसीरुहलोचनः ॥ ५९ ॥
सरित्पतिः सरित्संस्थः सरः सिंधुः सरोवरः ॥ सरवावीरपतिः सूतः सचेत्तासत्पतिः सितः ॥ ६० ॥ सिंधुराजः सदाभूतः सदाशिवः सतांपतिः ॥ स-
दीशः सदनः सूरिः सेव्यमानसतीपतिः ॥ ६१ ॥ सूर्यः सूर्यपतिः सेव्यः सेवाप्रियसनातनः ॥ सतीशः सरशीनाथः सतीराजः सतीश्वरः ॥ ६२ ॥
सतीप्राणसतीनाथः सतीसेव्यः सतीश्वरः ॥ सिद्धराजः सतीतुष्टः स वः सव्यवाहनः ॥ ६३ ॥ सतीनायकसंतुष्टः सव्यसाचीसुमंतकः ॥ स-
चित्तः सर्वसंतोषीसर्वारामः सुसिद्धिदः ॥ ६४ ॥ सर्वाराध्यः सचीवारव्यः सतीपतिसुसेवितः ॥ सागरः सगरः सार्थः समुद्रः समुद्रप्रियः ॥ ६५ ॥
समुद्रतीरसंतुष्टः समुद्रप्रियदर्शनः ॥ समुद्रीशः सरोनाथः सरसीजविलोचनः ॥ ६६ ॥ सरसीजलदाकारः सरसीजलदार्पितः ॥ सामुद्रिकः
समुद्रात्मासाध्यमानः सुरेश्वरः ॥ ६७ ॥ सुरसेव्यः सुरेशानः सुरनाथः सुरार्चितः ॥ सुराध्यक्षः सुराराध्यः सुरबंधविशारदः ॥ ६८ ॥ सुरमुरव्यः
सुरप्रायः सुरसिंधुनिवासवान् ॥ सुधाप्रियः सुधाधीशः सुधाराध्यः सुधापतिः ॥ ६९ ॥ सुधानाथः सुधाभूतः सुधासागरसेवितः ॥ हाटकोहीरको
हंताहीरकस्यरुचिः प्रभुः ॥ ७० ॥ हव्यवाहोहरिद्राभोहरिद्वारसमर्दनः ॥ हेतिर्हेतुर्हरित्राताहरिनाथोहरिप्रियः ॥ ७१ ॥ हरिपूज्योहरिप्राणोहरह-
ष्टोहरींद्रकः ॥ हरीशोहंतृकोहीरोहरिनामपरायणः ॥ ७२ ॥ हरिमुग्धोहरिरम्योहरदासोहरीश्वरः ॥ हरोहरिपतिर्हरोरोहिणीचिन्तहारकः ॥ ७३ ॥
हरहितोहरप्राणोहरिवाहनशोभनः ॥ हासोहासप्रियोहूहूर्तभुक्हुतवाहनः ॥ ७४ ॥ हुताशनोहलीहकोहालाहलहलायुधः ॥ हलाका-
रोहलीशानोहलिपूज्योहलिप्रियः ॥ ७५ ॥ हरपुत्रोहरोत्साहोहरसूनुर्हरात्मजः ॥ हरबंधोहराधीशोहरांतकोहराकृतिः ॥ ७६ ॥ हरमान्योह-
रांकस्थोहरवैरिविनाशनः ॥ हरशत्रुर्हरामर्षोहंकारोहरिणीप्रियः ॥ ७७ ॥ हाटकेशोहटेशानोहाटकप्रियदर्शनः ॥ हाटकोहाटकप्राणोहाटभूष-
णभूषितः ॥ ७८ ॥ हेतिदोहंतकोहंसोहंसगतिर्हराह्वयः ॥ हंसीपतिर्हरोन्मत्तोहंशीशोहरवल्लभः ॥ ७९ ॥ हरपुष्पप्रभोहंसीप्रियोहंसविला-
सकः ॥ हरबीजरतोहारीहरितोहरितांपतिः ॥ ८० ॥ हरित्प्रभुहरित्पालोहरिनंतरनायकः ॥ हरिदिशोहरित्प्राणोहरप्रियोप्रियोहितः ॥ ८१ ॥

उपा.स्त.३
बटुकभै.
अ.१२४

॥११॥

हेरंबो हुंकृति कुद्धो हेरंबानंदनो हरी ॥ हेरंबप्राणसंहर्ता हेरंबाहृदयप्रियः ॥ ८२ ॥ क्षमापतिः क्षणः क्षांतः क्षुरधारः क्षितीश्वरः ॥ क्षितीशः
 क्षितितः क्षीणः क्षितिपालः क्षितिप्रभुः ॥ ८३ ॥ क्षितीशानः क्षितिप्राणक्षितिनायकसत्प्रियः ॥ क्षितिराजः क्षणाधीशः क्षणापतिः क्षणेश्वरः
 ॥ ८४ ॥ क्षणप्रियः क्षमानाथः क्षणदानायकः प्रियः ॥ क्षणिकः क्षणदाधीशः क्षणदाप्राणदः क्षमी ॥ ८५ ॥ क्षमः क्षोणिपतिः क्षोभः क्षोभ-
 कारिक्षमाप्रियः ॥ क्षमाशीलः क्षमास्वपः क्षमामंडनमंडितः ॥ ८६ ॥ क्षमानाथः क्षमाधारक्षकामारिक्षमाकरः ॥ क्षेमक्षीणरजाः क्षु-
 द्रः क्षुद्रपानविशारदः ॥ ८७ ॥ क्षुद्रेशानः क्षणाकारः क्षीरपानकतत्परः ॥ क्षीरशायी क्षणेशानः क्षोणिभृत् क्षणदोत्सवः ॥ ८८ ॥ क्षेमंकरः
 क्षमालुब्धक्षमाशास्त्रविशारदः ॥ क्षमीश्वरः क्षमाकामः क्षमाहृदयमंडनः ॥ ८९ ॥ नीलाद्रिरुचिराशीशो नीलपर्वतसन्निभः ॥ नील
 मणिः प्रभारम्यः शशिभूषणभूषितः ॥ ९० ॥ शशधरः शरीभूतो मुंडमालाविभूषितः ॥ मुंडस्थो मुंडसंतुष्टो मुंडमालाधरो नघः ॥ ९१ ॥
 दिग्वासा विदिगाकारो दिगंबरवरप्रदः ॥ दिगंबरीश आनंदो दिगंबरतनूद्भवः ॥ ९२ ॥ पिंगलैकजटाघृष्टो डमरुवादनप्रियः ॥ सृणीकरः
 सृणीशानः खड्गधृक् खड्गपालकः ॥ ९३ ॥ शूलहस्तो मतंगाभो मातंगोत्सवः सुंदरः ॥ अभयंकर उर्वगोलंकापतिविनाशनः ॥ ९४ ॥ नगा-
 शयो नगेशानो नागमंडनमंडितः ॥ नगाकारो नगाधीशो नागशायी नगप्रियः ॥ ९५ ॥ घटोत्सवो घटाकारो घटावाद्यविशारदः ॥ कपाल
 पाणिरंबेशः कपालासनसादनः ॥ ९६ ॥ पद्मपाणिकपालश्च त्रिनेत्रो नागवल्लभः ॥ किंकिणीजालसंतुष्टो जलप्रायो जलाकरः ॥ ९७ ॥
 अपमृत्युहरो माया मोहमूलविनाशनः ॥ आयुधः कमलानाथः कमलाकांतवल्लभः ॥ ९८ ॥ राज्यदोराजराजेशो राजीवपट्टशोभनः ॥
 डाकिनीनायको नित्यो नित्यधर्मपरायणः ॥ ९९ ॥ डाकिनीहृदयज्ञानी डाकिनीदेहनाशकः ॥ डाकिनीप्राणदः शुद्धः अद्वैयचरितो विभुः
 ॥ १०० ॥ हेमप्रभो हिमेशानो हिमानीप्रियदर्शनः ॥ हेमदोर्मर्दो नामिनामधेयो नगात्मजः ॥ १०१ ॥ वैकुण्ठो वासुकीप्राणो वासुकीकंठ
 भूषणः ॥ कुंडलीशो मरवध्वंसी मरवराजो मरवेश्वरः ॥ १०२ ॥ मरवाकारो मखाधीशो मखमालाविभूषणः ॥ अंबीकावल्लभो वाणीपतिर्वाणी
 विशारदः ॥ १०३ ॥ वापीशो वाचप्राणश्च वचस्थो वचनप्रियः ॥ वेलाधरो दिशामीशो दिग्नागो हिदिगीश्वरः ॥ १०४ ॥ दुर्वाप्रियो दुराराध्यो-

बृज्योर्गा.
धर्मस्कंध
उपासना
॥१२॥

दारिद्र्यभयभंजनः ॥ तर्कस्तर्कप्रियस्तर्क्योवितर्क्यस्तर्कवल्लभः ॥ १०५ ॥ तर्कसिद्धोतिसिद्धात्मासिद्धदेहोगुहाशयः ॥ ग्रहगर्भेग्रिहेशानो
गंधगंधीविशारदः ॥ १०६ ॥ मंगलोमंगलाकारोमंगलवाद्यवादकः ॥ मंगलीशोविमानस्थोविमानोनेकनायकः ॥ १०७ ॥ बुधेशोबुधधाधी-
शोबुधवारोबुधाकरः ॥ बुधनाथोबुधप्रीतोबुधवन्द्योबुधाधिपः ॥ १०८ ॥ बुधसिद्धोबुधप्राणोबुधबुद्धोबुधप्रियः ॥ सोमप्रभोमनःसिद्धोमनो-
जप्राणनाशनः ॥ १०९ ॥ सोमेशोमशकाकारोसोमपाःसोमनायकः ॥ कामगःकामहाबोद्धःकामनाफलदोधिपः ॥ ११० ॥ त्रिदशोदशरा-
त्रेशोदशाननविनाशनः ॥ लक्ष्मणोलक्ष्यसंभर्तलक्ष्यसंख्योमनप्रियः ॥ १११ ॥ विभावसुर्नलेशानोनायकोनगजाप्रियः ॥ नलकांतिर्नलो-
त्साहोनरदेवोनराकृतिः ॥ ११२ ॥ नरपतिर्नरेशानोनारायणनरेश्वरः ॥ अनिलोमारुतोमांसोमांसैकरससेवितः ॥ ११३ ॥ मरीचिरमरेशानो
मागधोमगधप्रभुः ॥ सुंदरीसेवकोद्धारिद्वारदेशनिवासनः ॥ ११४ ॥ देवकीगर्भसंजातोदेवकीसेवकःकुहू ॥ बृहस्पतिःकविःशुक्रःशार-
दासाधकप्रियः ॥ ११५ ॥ शारदासाधकःप्राणशारदासेवकोत्सुकः ॥ शारदासाधकश्चेष्टोवीतरागोमजप्रभुः ॥ ११६ ॥ मांसप्रियोमधुप्रा-
णोमधुमांसमहोत्सवः ॥ मधुपोमधुपःश्रेष्ठोमधुपानसदारतिः ॥ ११७ ॥ मोदकादानसंप्रीतोमोदकामोदमोदितः ॥ आमोदामोदितोनंदो
नंदिकेशोनरेश्वरः ॥ ११८ ॥ नदीप्रियोनदीनाथोनदीतीररुहस्तपाः ॥ तपनस्तापनस्तापतापहातापकारकः ॥ ११९ ॥ पतंगोगोमुखोगो-
रोगोपालोगोपवर्द्धनः ॥ गोपतिर्गोपसंहर्तगोवृन्दैकप्रियोतिगः ॥ १२० ॥ गर्विष्ठोगुणरम्यश्चगुणसिंधुर्गुरुप्रियः ॥ गुणपूज्योगुणोपेतोगुण-
वाद्योगुणोत्सुकः ॥ १२१ ॥ गुणीशकेवलोगर्भःसुगर्भोगर्भरक्षकः ॥ गांभीर्यधारकोधर्तविधर्तधर्मपालकः ॥ १२२ ॥ जगदीशोजगन्मि-
त्रोजगन्नाताजगत्प्रभुः ॥ जगद्धाताजगद्भोक्ताजगज्जाप्यविनाशनः ॥ १२३ ॥ जगत्कर्ताजगद्धर्ताजगज्जीवनजीवनः ॥ मालतीपु-
ष्पसुप्रीतोमालतीकुसुमोत्सवः ॥ १२४ ॥ मालतीकुसुमाकारोमालतीकुसुमप्रभुः ॥ रसालमंजरीरम्योरसगंधनिषेवितः ॥ १२५ ॥ र-
सालमंजरीलुब्धोरसालतरुवल्लभः ॥ रसालतरुरासीनोरसालफलसुंदरः ॥ १२६ ॥ रसालरससंतुष्टोरसालरसलालसः ॥ केतकी
पुष्पसंतुष्टोकेतकीगर्भसंभवः ॥ १२७ ॥ केतकीपत्रसंकाशःकेतकीप्राणनाशनः ॥ गर्तस्छोगर्तगंभीरोगर्तेशोगर्तनायकः ॥ १२८ ॥

उपास्तः ३
बहुकर्मै.
अ-१२४

॥१२॥

गर्तगेशोतिगर्तस्थोगर्ततीरनिवासकः ॥ गणसेव्योगणाध्यक्ष्योगणराजोगणाह्वयः ॥ १२९ ॥ आनंदभैरवोभीरुभैरवेशोरुरुर्भगः ॥ सुब्र-
 ह्मभैरवोवामभैरवोभूतभावन ॥ १३० ॥ भैरवीतनयोदेवीपुत्रपर्वतसंभवः ॥ नाम्नायेनसहस्रेणस्तुत्वाबहुकभैरवं ॥ १३१ ॥ लभतेह्यतुलांल-
 क्ष्मीदेवानामपिदुर्लभां ॥ उपदेशंगुरोर्लब्ध्यायोगेत्रिमंगलीभवेत् ॥ १३२ ॥ अष्टम्यांवाचतुर्दश्यांवासरेभूमिसंभवे ॥ शुक्रवारविसंक्रांतौ
 योगोयमुत्तमः प्रप्तौ ॥ १३३ ॥ तस्मिन्योगेमहेशानिर्बलसिद्धिमवाप्नुयात् ॥ लक्ष्मावर्त्तयेन्मंत्रंमंत्रराजंनगेश्वरी ॥ १३४ ॥ नित्यकर्मसुसिध्य-
 र्थतत्फलंलभतेध्रुवं ॥ स्तवमेनंपठेन्मंत्रीपाठयन्वायथाविधि ॥ १३५ ॥ दुर्लभांलभतेसिद्धिंसर्वदेवनमस्कृतां ॥ नप्रकाश्यंचपुत्रायप्रष्टु-
 कदाचन ॥ १३६ ॥ अन्यथासिद्धिरोधःस्यात्वातुलोवाप्तवेत्प्रियः ॥ स्तवस्यास्यप्रसादेनदेवनायकवत्प्रियः ॥ १३७ ॥ संग्रामेविजयेद्युन्मा-
 तंगानिवकेसरी ॥ राजानंवशयेत्सद्योदेवानपिवशंनयेत् ॥ १३८ ॥ किंवापरंफलंनाथस्तवराजस्यकथ्यतां ॥ यद्यन्मनसिसंकल्प्यस्तवमे-
 नमुदीरयन् ॥ १३९ ॥ तत्तदाप्नोतिदेवेशंबहुकस्यप्रसादतः ॥ आपदांहिविनाशायकारणंकांतदुर्लभं ॥ १४० ॥ देवासुररणेघोरेदेवानामुप-
 कारकं ॥ प्रकाशितंमयानाथतंत्रेभैरवदीपके ॥ १४१ ॥ अपुत्रोलभतेपुत्रंषण्मासान्निरतो नरः ॥ पठित्वापाठयित्वापिस्तवराजमनुत्तमं ॥ १४२
 ॥ दरिद्रोलभतेलक्ष्मीमिप्सितामपिनिश्चलां ॥ कन्यार्थीलभतेकन्यांसर्वरूपसमन्वितां ॥ १४३ ॥ प्रदोषेबलिदानेचवशयेनखिलंजगत् ॥ वदे-
 वाबिल्वमूलेवारंभायांविपिनेपिवा ॥ १४४ ॥ जपेत्सततमालक्षंमंत्रराजस्यसिद्धये ॥ वर्णलक्षंजपेद्वापिदिङ्मात्रंहिप्रदर्शितं ॥ १४५ ॥ पूजये-
 न्तुतिलैर्मधैर्दुग्धैर्मंसैर्द्वैतैस्तथा ॥ घृतपक्वान्नतोवापिजेमनैःरससंकुलैः ॥ १४६ ॥ पूजयेद्धारयेद्वापिस्तवनेनसुसाधकः ॥ पठेद्वापाठयेद्वा-
 पियथाविधिसुरप्रिये ॥ १४७ ॥ शत्रुतो नभयंतस्यनाग्निचौरास्त्रवज्रजं ॥ ज्वरादिसंभवंवापिसत्यंसत्यंमहेश्वरः ॥ १४८ ॥ भैरवाराधनाशक्तो-
 योभवेत्साधकः प्रप्तौ ॥ सदाशिवःसविज्ञोभैरवेणोतिभाषितं ॥ १४९ ॥ श्रीमद्भैरवराजसेवनविधौवैय्यग्रमासेदुषः पुंसः पंचविधाभवन्ति
 नवधाह्यष्टौतथासिद्धयः ॥ क्षोणीपालकिरीटकोटिमणिरुन्मालाभैरभूयशो ॥ मौग्यंपादपयोजयोर्विजयतेमूर्ध्निप्रप्तौछत्रतां ॥ १५० ॥
 इतिश्रीहृ-बृ-ध-उपा-स्तवकेश्रीबहुकभैरवोपा-ध्यायेश्रीभैरवतंत्रोक्तश्रीबहुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रनिरूपणंनामप्रकरणं ॥

वृज्योर्ग-
धर्मस्कंधः
उपासना
॥१३॥

॥७॥ श्लो० ॥ ॥ अथ तृतीयं श्रीबदुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रं ॥ ॥ उक्तंचरुद्रयामले अशीत्यंके ॥ ॥ ॐ अस्य श्री-
बदुकभैरवसहस्रनामात्मकस्तोत्रस्य दुर्वासा ऋषिः । अनुष्टुप् छंदः । भैरवो बदुकनाथो देवता । मम सर्वकार्यसिद्ध्यर्थं सर्वशत्रुनिवारणार्थं बदु-
कसहस्रनामपाठमहं करिष्ये ॥ महाकालोऽस्य ऋषिरिति रुद्रजापे ॥ दत्तात्रेयऋषिरिति ब्रह्मजापे ॥ गौतमऋषिरिति गौतमीमंत्रे ॥ रावणोऽस्य
ऋषिरिति भैरवीतंत्रे ॥ हनुमान्ऋषिरिति भैरवतंत्रे ॥ निर्गुणो बदुकः सनकादयो ऋषय इति मोक्षपरत्वे ॥ महाविष्णुः श्रीकृष्णऋषिरिति विष्णु-
यामले ॥ एवं कार्यपरत्वे ॥ यथारुचि पाठे ऋषिस्मरणं कृत्वा स्तोत्रं पठेत् ॥ ॐ नमो भैरवस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥ नमो भद्रस्वरूपाय जगदाय
नमोनमः ॥१॥ नमः कल्पस्वरूपाय विकल्पाय नमोनमः ॥ नमः शुद्धस्वरूपाय सुप्रकाशाय ते नमः ॥२॥ नमः कंकालस्वरूपाय कालरूपी नमोस्तुते ॥
नमः रुद्र्यंबकस्वरूपाय महाकालाय ते नमः ॥३॥ नमः संसारसाराय शारदाय नमोनमः ॥ नमो भैरवस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥४॥ नमः क्षेत्रनिवा-
साय क्षेत्रपालाय ते नमः ॥ क्षेत्राक्षेत्रस्वरूपाय क्षेत्रकर्त्रे नमोनमः ॥५॥ नमो नागविनाशाय भैरवाय नमोनमः ॥ नमो मातंगस्वरूपाय भाररूपी नमो-
स्तुते ॥६॥ नमः सिद्धस्वरूपाय सिद्धिदाय नमोनमः ॥ नमो बिंदुस्वरूपाय बिंदुसिंधुप्रकाशिने ॥७॥ नमो मंगलस्वरूपाय मालवाय नमोनमः ॥ नमः
संकष्टनाशाय शंकराय नमोनमः ॥८॥ नमो धर्मस्वरूपाय धर्मदाय नमोनमः ॥ नमो नतस्वरूपाय एकरूपी नमोस्तुते ॥९॥ नमो वृद्धिस्वरूपाय वृ-
द्धिकार नमोस्तुते ॥ नमो मोहनस्वरूपाय मोक्षस्वरूपाय ते नमः ॥१०॥ नमो जलदस्वरूपाय शामरूपी नमोस्तुते ॥ नमः स्थूलस्वरूपाय शुद्धस्वरूपाय ते नमः
॥११॥ नमो नीलस्वरूपाय रंगस्वरूपाय ते नमः ॥ नमो मंडलस्वरूपाय मंडलाय नमोनमः ॥१२॥ नमो रुद्रस्वरूपाय रुद्रनाथाय ते नमः ॥ नमो ब्रह्मस्वरू-
पाय ब्रह्मवक्त्रे नमोनमः ॥१३॥ नमस्त्रिशूलधाराय धराधारि नमोस्तुते ॥ नमः संसारबीजाय विरूपाय नमोनमः ॥१४॥ नमो विमलस्वरूपाय भैरवाय न-
मोनमः ॥ नमो जंगमस्वरूपाय जलजाय नमोनमः ॥१५॥ नमः कालस्वरूपाय कालरुद्राय ते नमः ॥ नमो भैरवस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥१६॥ नमः
शत्रुविनाशाय शीषणाय नमोनमः ॥ नमः शांताय दांताय भ्रमररूपी नमोस्तुते ॥१७॥ न्यायगम्याय शुद्धाय योगिध्येयाय ते नमः ॥ नमः कमलकांता-
य कालवृद्धाय ते नमः ॥१८॥ नमो ज्योतिस्वरूपाय सुप्रकाशाय ते नमः ॥ नमः कल्पस्वरूपाय भैरवाय नमोनमः ॥१९॥ नमो जयस्वरूपाय ज-

उपास्तः
बदुकभै-
अ-१२४

गज्जाडथनिवारिणे ॥ महाभूताय भूताय भूतानां पतये नमः ॥ २० ॥ नमो नंदाय वृंदाय वादिने ब्रह्मवादिने ॥ नमो वादस्वरूपाय न्यायगम्याय
ते नमः ॥ २१ ॥ नमो भवस्वरूपाय माया निर्माणरूपिणे ॥ विश्ववन्द्याय वन्द्याय नमो विश्वंभराय ते ॥ २२ ॥ नमो नेत्रस्वरूपाय नेत्ररूपिनोस्तु ते
॥ नमो वरुणरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ २३ ॥ नमो यमस्वरूपाय वृद्धरूपाय ते नमः ॥ नमः कुबेररूपाय कालनाथाय ते नमः ॥ २४ ॥ नमो ईशा-
नरूपाय अग्निरूपाय ते नमः ॥ नमो वायुस्वरूपाय विश्वरूपाय ते नमः ॥ २५ ॥ नमः प्राणः स्वरूपाय प्राणाधिपतये नमः ॥ नमः संहाररूपाय-
पालकाय नमो नमः ॥ २६ ॥ नमः श्चंद्रस्वरूपाय चंद्ररूपाय ते नमः ॥ नमो मंदारवासाय वासिने सर्वयोगिनां ॥ २७ ॥ योगिगम्याय योग्याय यो-
गिनां पतये नमः ॥ नमो जंगमवासाय वामदेवाय ते नमः ॥ २८ ॥ नमः शत्रुविनाशाय नीलकंठाय ते नमः ॥ नमो भक्तिविनोदाय दुर्भगाय नमो न-
मः ॥ २९ ॥ नमो मान्यस्वरूपाय मानदाय नमो नमः ॥ नमो भूतिविभूषाय भूषिताय नमो नमः ॥ ३० ॥ नमो रजस्वरूपाय सात्विकाय नमो नमः
नमस्तामसरूपाय तारणाय नमो नमः ॥ ३१ ॥ नमो गंगाविनोदाय जटासंधारिणे नमः ॥ नमो भैरवरूपाय शीषणाय नमो नमः ॥ ३२ ॥ नमः सं-
ग्रामरूपाय संग्रामजयदायिने ॥ संग्रामसाररूपाय यौवनाय नमो नमः ॥ ३३ ॥ नमो वृद्धिस्वरूपाय वृद्धिदाय नमो नमः ॥ नमस्त्रिशूलहस्ता-
य शूलसंहारिणे नमः ॥ ३४ ॥ नमो द्वंद्वस्वरूपाय रूपदाय नमो नमः ॥ नमः शत्रुविनाशाय शत्रुबुद्धि विनाशिने ॥ ३५ ॥ महाकालाय काला-
य कालनाथाय ते नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ३६ ॥ नमः शंभुस्वरूपाय शंभुरूपिनोस्तु ते ॥ नमः कमलहस्ताय डमरुह-
स्ताय ते नमः ॥ ३७ ॥ नमः कुक्कुरवाहाय वहनाय नमो नमः ॥ नमो विमलनेत्राय त्रिनेत्राय नमो नमः ॥ ३८ ॥ नमः संसाररूपाय सारमेयाय वाहि-
ने ॥ संसारज्ञानरूपाय ज्ञाननाथाय ते नमः ॥ ३९ ॥ नमो मंगलरूपाय मंगलाय नमो नमः ॥ नमो न्यायविशालाय मंत्ररूपाय ते नमः ॥ ४० ॥
नमो यंत्रस्वरूपाय यंत्रधारिणे नमो नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ४१ ॥ नमः कलंकरूपाय कलंकाय नमो नमः ॥ नमः संसारपा-
राय भैरवाय नमो नमः ॥ ४२ ॥ रुंडमालाविभूषाय शीषणाय नमो नमः ॥ नमो दुःखनिवाराय विहाराय नमो नमः ॥ ४३ ॥ नमो दंडस्वरूपाय क्षण-
रूपाय ते नमः ॥ नमो मुहूर्तरूपाय सर्वरूपाय ते नमः ॥ ४४ ॥ नमो मोदस्वरूपाय श्रोणरूपाय ते नमः ॥ नमो नक्षत्ररूपाय क्षेत्ररूपाय ते नमः ॥

वृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥१४॥

॥४५॥ नमोविष्णुस्वरूपाय बिंदु रूपाय ते नमः नमो ब्रह्मस्वरूपाय ब्रह्मचारिणोस्तुते ॥४६॥ नमः कंथानिवासाय पट्वासाय ते नमः ॥ नमो
ज्वलनरूपाय ज्वलनाय नमो नमः ॥४७॥ नमो बटुक रूपाय धूर्तरूपाय ते नमः ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥४८॥ नमो वैद्यस्वरू-
पाय वैद्यरूपी नमोस्तुते ॥ नमो औषधरूपाय औषधाय नमो नमः ॥४९॥ नमो व्याधिनिवाराय व्याधिरूपी नमो नमः ॥ नमो द्वारनिवाराय-
ज्वररूपाय ते नमः ॥५०॥ नमो रुद्रस्वरूपाय रुद्राणां पतये नमः ॥ विरूपाक्षाय देवाय भैरवाय नमो नमः ॥५१॥ नमो ग्रहस्वरूपाय ग्रहा-
णां पतये नमः ॥ नमः पवित्रधाराय परशुधाराय ते नमः ॥५२॥ यज्ञोपवीतिदेवाय देवदेवनमोस्तुते ॥ नमो यज्ञस्वरूपाय यज्ञानां फलदा-
यिने ॥५३॥ नमो रगप्रतापाय तापनाय नमो नमः ॥ नमो गणेशरूपाय गणरूपाय ते नमः ॥५४॥ नमो रश्मिस्वरूपाय रश्मिरूपाय ते नमः ॥
नमो मलयरूपाय रश्मिरूपाय ते नमः ॥५५॥ नमो विभक्तिरूपाय विमलाय नमो नमः ॥ नमो मधुररूपाय माधिपूर्णकलापिने ॥५६॥ कले-
श्वराय कालाय कालनाथाय ते नमः ॥ नमो विश्वप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥५७॥ नमो योनिस्वरूपाय भ्रातृरूपाय ते नमः ॥ नमो भगिनि-
रूपाय भैरवाय नमो नमः ॥५८॥ नमो वृषस्वरूपाय कर्मरूपाय ते नमः ॥ नमो वेदांतवेद्याय वेदसिन्हांतसारिणे ॥५९॥ नमः शारवा प्रकाशा-
य पुरुषाय नमो नमः ॥ नमः प्रकृतिरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥६०॥ नमो विश्वस्वरूपाय शिवरूपाय ते नमः ॥ नमो ज्योतिस्वरूपाय निर्गुणा-
य नमो नमः ॥६१॥ निरंजनाय शांताय निर्विकाराय ते नमः ॥ निर्मयाय विमोहाय विश्वनाथाय ते नमः ॥६२॥ नमः कंठप्रकाशाय शत्रुनाशा-
य ते नमः ॥ नमो आशाप्रकाशाय आशापूरकृते नमः ॥६३॥ नमो मत्सरस्वरूपाय योगरूपाय ते नमः ॥ नमो वाराह रूपाय वामनाय नमो न-
मः ॥६४॥ नमो आनंदरूपाय आनंदाय नमो नमः ॥ नमो अमर्धकेशाय ज्वलकेशाय ते नमः ॥६५॥ नमः पापविमोक्षाय मोक्षदाय नमो नमः
॥ नमः कैलासनाथाय कालनाथाय ते नमः ॥६६॥ नमो विंददविंदाय बिंदुभाय नमो नमः ॥ नमः प्रणवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥६७॥
नमो मेरुनिवासाय भक्तवासाय ते नमः ॥ नमो मेरुस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥६८॥ नमो भद्रस्वरूपाय भद्ररूपाय ते नमः ॥ नमो योगी-
स्वरूपाय योगिनां पतये नमः ॥६९॥ नमो भैरवस्वरूपाय मित्ररूपाय ते नमः ॥ नमो ब्रह्मनिवासाय काशीनाथाय ते नमः ॥७०॥ नमो ब्र-

उपासना-३
बटुकभै-
अ-१२४

॥१४॥

ह्मांडवांसाय ब्रह्मवासाय ते नमः ॥ नमो मातंगवासाय सूक्ष्मवासाय ते नमः ॥ ७१ ॥ नमो मात्रनिवासाय भातृवासाय ते नमः ॥ नमो जग-
न्निवासाय जलावासाय ते नमः ॥ ७२ ॥ नमः कौलनिवासाय नेत्रवासाय ते नमः ॥ नमो भैरववासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ७३ ॥ नमः समुद्रवासा-
य वह्निवासाय ते नमः ॥ नमश्चंद्रनिवासाय चंद्रावासाय ते नमः ॥ ७४ ॥ नमः कलिंगवासाय कलिंगाय नमो नमः ॥ नमो उत्कलवासाय महें-
द्रवासाय ते नमः ॥ ७५ ॥ नमः कर्पूरवासाय सिद्धिवासाय ते नमः ॥ नमः सुंदरवासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ७६ ॥ नमो आकाशवासाय वासिने
सर्वयोगिनां ॥ नमो ब्राह्मणवासाय शूद्रवासाय ते नमः ॥ ७७ ॥ नमः क्षत्रियवासाय शूद्रवासाय ते नमः ॥ नमः पक्षिनिवासाय भैरवाय नमो नमः
॥ ७८ ॥ नमः पातालमूलाय मूलावासाय ते नमः ॥ नमो रसातलवासाय सर्वपातालवासिने ॥ ७९ ॥ नमः कंकालवासाय कंकवासाय ते नमः ॥
नमो मंत्रनिवासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८० ॥ नमो हंकाररूपाय रजोरूपाय ते नमः ॥ नमः सत्त्वनिवासाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८१ ॥ नमो नलि-
नरूपाय नलिनांगप्रकाशिने ॥ नमः सूर्यस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८२ ॥ नमो दुष्टनिवासाय साधूपाय नरूपिणे ॥ नमो नम्रस्वरूपाय स्तं-
भनाय नमो नमः ॥ ८३ ॥ पंचयोनिप्रकाशाय चतुर्योनिप्रकाशिने ॥ नवयोनिप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८४ ॥ नमः षोडशरूपाय नमः षो-
डशधारिणे ॥ चतुःषष्टिप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥ ८५ ॥ नमो बिंदुप्रकाशाय सुप्रकाशाय ते नमः ॥ नमो गणस्वरूपाय मुखरूपी नमो स्तुते
॥ ८६ ॥ नमो अंबररूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो नानास्वरूपाय मुखरूपी नमो स्तुते ॥ ८७ ॥ नमो दुर्गस्वरूपाय दुःखहर्त्रे नमो स्तुते ॥ नमो
विशुद्धदेहाय दिव्यदेहाय ते नमः ॥ ८८ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः प्रेतनिवासाय पिशाचाय नमो नमः ॥ ८९ ॥ नमो निशाप्र-
काशाय निशारूपी नमो स्तुते ॥ नमः सोमार्धरामाय धराधीशाय ते नमः ॥ ९० ॥ नमः संसारभाराय भारकाय नमो नमः ॥ नमो देहस्वरूपाय
अदेहाय नमो नमः ॥ ९१ ॥ देवदेहाय देवाय भैरवाय नमो नमः ॥ विश्वेश्वराय विश्वाय विश्वधारी नमो स्तुते ॥ ९२ ॥ स्वप्रकाशप्रकाशाय भैरवाय
नमो नमः ॥ स्थितिरूपाय स्थित्याय स्थितीनां पतये नमः ॥ ९३ ॥ सुस्थिराय सुकेशाय केशवाय नमो नमः ॥ स्थविष्ठाय गिरिष्ठाय प्रेष्ठाय परमात्मने
॥ ९४ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः पारदरूपाय पवित्राय नमो नमः ॥ ९५ ॥ नमो वेधकरूपाय अनिदाय नमो नमः ॥ नमः शब्द

बृज्योर्ग-
धर्मस्कंधः
उपासना
॥१५॥

स्वरूपाय शब्दातीताय ते नमः ॥ ९६ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो निंदस्वरूपाय अनिंदाय नमो नमः ॥ ९७ ॥ नमो विषदस्वरूपाय
भैरवाय नमो नमः ॥ नमः शरण्यशरणाय शरण्यानां सुरवाय ते ॥ ९८ ॥ नमः शरण्यरक्षाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः स्वाहास्वरूपाय स्वधारूपाय ते-
नमः ॥ ९९ ॥ नमो वीषट्स्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ अक्षराय नमस्तुभ्यं त्रिधामात्रास्वरूपिणे ॥ १०० ॥ नमो क्षराय शुद्धाय भैरवाय नमो नमः
॥ अर्धमात्राय पूर्णाय पूर्णाय ते नमो नमः ॥ १ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो डष्टचक्ररूपाय ब्रह्मरूपाय ते नमः ॥ २ ॥ नमो भैरवरू-
पाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः शृणिस्वरूपाय सृष्टिकर्त्रे महात्मने ॥ ३ ॥ नमः पात्यस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ सनातनाय नित्याय निगुणाय
गुणाय ते ॥ ४ ॥ नमः सिद्धाय शांताय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो धारास्वरूपाय रवङ्गहस्ताय ते नमः ॥ ५ ॥ नमो त्रिशूलहस्ताय भैरवाय नमो-
नमः ॥ नमः कुंडलवर्णाय शबमुंड विभूषिणे ॥ ६ ॥ महाक्रुद्धाय चंडाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो वासुकिभूषाय सर्वभूषाय ते नमः ॥ ७ ॥
नमः कपालहस्ताय भैरवाय नमो नमः ॥ पानपात्रप्रमत्ताय मत्तरूपाय ते नमः ॥ ८ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ माध्वाकारसुप-
र्णाय माधवाय नमो नमः ॥ ९ ॥ नमो मांगल्यरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः कुमाररूपाय स्त्रीभूषयि नमो नमः ॥ १० ॥ नमो गंधस्वरूपाय भैर-
वाय नमो नमः ॥ नमो दुर्गंधरूपाय सुगंधाय नमो नमः ॥ ११ ॥ नमः पुष्पस्वरूपाय पुष्पभूषणाय ते नमः ॥ नमः पुष्पप्रकाशाय भैरवाय नमो नमः ॥
॥ १२ ॥ नमः पुष्पविनोदाय पुष्पपूजाय ते नमः ॥ नमो भक्तिनिवासाय भक्तदुःखनिवारिणे ॥ १३ ॥ भक्तप्रियाय शांताय भैरवाय नमो नमः ॥
नमो भक्तस्वरूपाय रूपदाय नमो नमः ॥ १४ ॥ नमो भैरवरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ नमो वासाय भद्राय वीरभद्राय ते नमः ॥ १५ ॥
नमः संग्रामसाराय भैरवाय नमो नमः ॥ नमः खड्गांगहस्ताय कालहस्ताय ते नमः ॥ १६ ॥ नमो घोराय घोराय घोराघोरस्वरूपिणे ॥ घोराधर्मा-
य घोराय भैरवाय नमो नमः ॥ १७ ॥ घोरात्रिशूलहस्ताय घोरापानाय ते नमः ॥ घोररूपाय नीलाय भैरवाय नमो नमः ॥ १८ ॥ घोरबाहनगम्या-
य अगम्याय नमो नमः ॥ घोरब्रह्मस्वरूपाय भैरवाय नमो नमः ॥ १९ ॥ घोरशब्दाय घोराय घोरदेहाय ते नमः ॥ घोरद्रव्याय घोराय भैर-
वाय नमो नमः ॥ घोरसंगाय सिंहाय सिंहसिंहाय ते नमः ॥ नमः प्रचंडसिंहाय सिंहरूपाय ते नमः ॥ २१ ॥ नमो सिंहप्रकाशाय सुप्रकाशा

उपास्तः ३
बटुकभै-
अ-१२४

॥१५॥

यतेनमः ॥ नमोविजयरूपायजगदायनमोनमः ॥ २२ ॥ नमोभार्गवरूपायगर्भरूपायतेनमः ॥ नमोभैरवरूपायभैरवायनमोनमः ॥ २३ ॥
नमोमेध्यायशुद्धायमायाधिशायतेनमः ॥ नमोमेघप्रकाशायभैरवायनमोनमः ॥ २४ ॥ दुर्गेध्यायदुरंतायदुर्लभायदुरात्मने ॥ भक्तिलव्याय
भव्यायभवावितायनमोनमः ॥ २५ ॥ नमोगौरवरूपायगौरवायनमोनमः ॥ नमोभैरवरूपायभैरवायनमोनमः ॥ २६ ॥ नमोविघ्ननिवारायवि-
घ्नराशिनमोस्तुते ॥ विघ्नविद्रावणायैवभैरवायनमोनमः ॥ २७ ॥ नमोकिंशुकरूपायरजोरूपायतेनमः ॥ नमोनीलस्वरूपायभैरवायन-
मोनमः ॥ २८ ॥ नमोगणरचरूपायगणनाथायतेनमः ॥ नमोविश्वप्रकाशायभैरवायनमोनमः ॥ २९ ॥ नमोयोगीप्रकाशाययोगीगम्यायते-
नमः ॥ नमोहेरंबरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३० ॥ नमस्त्रिधारचरूपायरूपदायनमोनमः ॥ नमःस्वरस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३१ ॥ नमः
सरस्वतिरूपायबुद्धिरूपायतेनमः ॥ नमोबंद्यस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३२ ॥ नमस्त्रिविक्रमरूपायत्रिरूपायतेनमः ॥ नमःशशांकरूढाय
भैरवायनमोनमः ॥ ३३ ॥ नमोव्यापकरूपायव्याप्यरूपायतेनमः ॥ नमोभैरवरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३४ ॥ नमोविशदरूपायभैरवाय-
नमोनमः ॥ नमःसत्त्वस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३५ ॥ नमःसूक्तस्वरूपायशिवदायनमोनमः ॥ नमोगंगास्वरूपाययमुनारूपीणेनमः ॥
३६ ॥ नमोगौरिस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ नमोदुःखविनाशायदुःखमोक्षणरूपिणे ॥ ३७ ॥ महाचलायबंद्यायभैरवायनमोनमः ॥ नमोनं-
दस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३८ ॥ नमोनंदिस्वरूपायस्थावररूपायतेनमः ॥ नमःकेलिस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ३९ ॥ नमःक्षेत्रनि-
वासायवासिनेब्रह्मवादिने ॥ नमःशांतायशुद्धायभैरवायनमोनमः ॥ ४० ॥ नमोनर्मदरूपायजलरूपायतेनमः ॥ नमोविश्वविनोदायजयदाय-
नमोनमः ॥ ४१ ॥ नमोमहेंद्ररूपायमहनियायतेनमः ॥ नमःसंस्तृतिरूपायशरणीयायतेनमः ॥ ४२ ॥ नमःस्त्रिवंधुवासायबालकायनमोनमः
॥ नमःससारसारायसरसांपतयेनमः ॥ ४३ ॥ नमस्तेजस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ नमःकारुण्यरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ४४ ॥ नमोगोक-
र्णरूपायब्रह्मवर्णायतेनमः ॥ नमःशंकरवर्णायहस्तिकर्णायतेनमः ॥ ४५ ॥ नमोविष्टरकर्णाययज्ञकर्णायतेनमः ॥ नमःशंबुककर्णायभैर-
वायनमोनमः ॥ ४६ ॥ नमोदिव्यसुकर्णायकालकर्णायतेनमः ॥ नमोभयदकर्णायभैरवायनमोनमः ॥ ४७ ॥ नमोआकाशकर्णायकालक-

बृज्ज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ १६ ॥

उपास्त-३
बटुकभै-
अ-१२४

गयितेनमः ॥ नमोदिग्वृषकणायभैरवायनमोनमः ॥ ४८ ॥ नमोविश्वकणायविमलायनमोनमः ॥ नमःसहस्रकणायभैरवायनमोनमः ॥
॥ ४९ ॥ नमोनेत्रप्रकाशायसुनेत्रायनमोनमः ॥ नमोवरंदनेत्रायजयनेत्रायतेनमः ॥ ५० ॥ नमोविमलनेत्राययोगिनेत्रायतेनमः ॥ नमःसहस्र
नेत्रायभैरवायनमोनमः ॥ ५१ ॥ नमःकलंदरूपायकलंदायनमोनमः ॥ नमोज्योतिस्वरूपायज्योतिषायनमोनमः ॥ ५२ ॥ नमस्तारप्रकाशाय
ताररूपीनमोस्तुते ॥ नमोनेत्रनेत्रायभैरवायनमोनमः ॥ ५३ ॥ नमश्चंद्रप्रकाशायचंद्ररूपीनमोस्तुते ॥ नमोराशिस्वरूपायभैरवायनमोनमः
॥ ५४ ॥ नमोआनंदरूपायजगदानंदरूपिणे ॥ नमोद्रविडरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ५५ ॥ नमःशरवनिवासायशंकरायनमोनमः ॥ नमोमुद्रा
प्रकाशायभैरवायनमोनमः ॥ ५६ ॥ नमोन्यासस्वरूपायन्यासरूपीनमोस्तुते ॥ नमोविंदुस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ५७ ॥ नमोविसर्गरूपा-
यप्रणवरूपायतेनमः ॥ नमोमंत्रप्रकाशायभैरवायनमोनमः ॥ ५८ ॥ नमोजंबुकरूपायजंगमायनमोनमः ॥ नमोगुरुडरूपायभैरवायनमोनमः
॥ ५९ ॥ नमोलंबुकरूपायलंबिकायनमोनमः ॥ नमोलक्ष्मीस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ६० ॥ नमोवीरस्वनिरायविरणायनमोनमः ॥ नमःप्रचं-
डरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ६१ ॥ नमोडंबस्वरूपायडमरूधरीनमोस्तुते ॥ नमःकलंकनाशायकलनाथायतेनमः ॥ ६२ ॥ नमोक्रुद्धिप्रकाशाय
सिद्धिदायनमोनमः ॥ नमःसिद्धस्वरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ६३ ॥ नमोधर्मप्रकाशायधर्मनाथायतेनमः ॥ धर्मयधर्मराजायभैरवायनमोनमः ॥
६४ ॥ नमोधर्माधिपतयेधर्मध्येयायतेनमः ॥ नमोधर्मार्थिसिद्धायभैरवायनमोनमः ॥ ६५ ॥ नमोविरजरूपायरूपारूपप्रकाशिने ॥ नमोराजप्र-
काशायभैरवायनमोनमः ॥ ६६ ॥ नमःप्रतापसिंहायप्रतापायनमोनमः ॥ नमःकोटिप्रतापायभैरवायनमोनमः ॥ ६७ ॥ नमःसहस्ररूपाय
कोटिरूपायतेनमः ॥ नमोआनंदरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ६८ ॥ नमःसंहारबंधायबंधकायनमोनमः ॥ नमोविमोक्षरूपायमोक्षदायनमोन-
मः ॥ ६९ ॥ नमोविष्णुस्वरूपायव्यापकायनमोनमः ॥ नमोमांगल्यनाथायशिवनाथायतेनमः ॥ ७० ॥ नमोव्यालायव्याघ्रायव्याघ्ररूपीनमो-
स्तुते ॥ नमोव्यालविभूषायभैरवायनमोनमः ॥ ७१ ॥ नमोविद्याप्रकाशायविद्यानांपतयेनमः ॥ नमोयोगीश्वररूपायकूररूपायतेनमः ॥ ७२ ॥
नमःसंहाररूपायशत्रुनाशायतेनमः ॥ नमःपालकरूपायभैरवायनमोनमः ॥ ७३ ॥ नमःकारुण्यदेवायदेवदेवायतेनमः ॥ नमोविश्वविला-

॥ १६ ॥

सायभैरवायनमोनमः ॥ ७४ ॥ नमोनमः प्रकाशायकाशीवासिनमोस्तुते ॥ नमोभैरवक्षेत्रायक्षेत्रपालायतेनमः ॥ ७५ ॥ नमोभद्रस्वरूपाय
भद्रकायनमोनमः ॥ नमोभद्राधिपतयेभयहंत्रीनमोस्तुते ॥ ७६ ॥ नमोमायाविनोदायमायिनेमदरूपिणे ॥ नमोमत्तायशांतायभैरवायनमो-
नमः ॥ ७७ ॥ नमोमलयनिवासायकैलासायनमोनमः ॥ नमः कैलासवासायकालिकातनयायते ॥ ७८ ॥ नमः संसारसारायभैरवायनमोनमः
॥ नमोमातृविनोदायविमलायनमोनमः ॥ ७९ ॥ नमोयमप्रकाशायनियमायनमोनमः ॥ नमः प्राणप्रकाशायध्यानाधिपतयेनमः ॥ ८० ॥ न-
मः समाधिरूपायनिर्गुणायनमोनमः ॥ नमोमंत्रप्रकाशायमंत्ररूपायतेनमः ॥ ८१ ॥ नमोवृंदविनोदायवृंदकायनमोनमः ॥ नमोबृंहितरूपा-
यभैरवायनमोनमः ॥ ८२ ॥ नमोमान्यस्वरूपायमानदायनमोनमः ॥ नमोविश्वप्रकाशायभैरवायनमोनमः ॥ ८३ ॥ नमोनैऋतिरपीठाय
सिद्धपीठायतेनमः ॥ नमोमंडलपीठायउक्तपीठायतेनमः ॥ ८४ ॥ नमोयशोदानाथायकामनाथायतेनमः ॥ नमोविनोदनाथायसिद्धिना-
थायतेनमः ॥ ८५ ॥ नमोनाथायनाथायज्ञानभाथायतेनमः ॥ नमः शंकरनाथायजयनाथायतेनमः ॥ ८६ ॥ नमोमुद्गलनाथायनील
नाथायतेनमः ॥ नमोबालकनाथायधर्मनाथायतेनमः ॥ ८७ ॥ विश्वनाथायनाथायकार्यनाथायतेनमः ॥ नमोभैरवनाथायमहानाथायते-
नमः ॥ ८८ ॥ नमोब्रह्मसनाथाययोगनाथायतेनमः ॥ नमोविश्वविहारायविश्वनारायतेनमः ॥ ८९ ॥ नमोरंगसनाथायरंगनाथायतेनमः ॥
नमोमोक्षसनाथायभैरवायनमोनमः ॥ ९० ॥ नमोगोरक्षनाथायगोरक्षायनमोनमः ॥ नमोमंदारनाथायनंदनाथायतेनमः ॥ ९१ ॥ नमो-
मंगलनाथायचंपानाथायतेनमः ॥ नमः संतोषनाथायभैरवायनमोनमः ॥ ९२ ॥ नमोगरिबनाथायसुखनाथायतेनमः ॥ नमः कारुण्यनाथा-
यभैरवायनमोनमः ॥ ९३ ॥ नमोद्रविडनाथायदरिनाथायतेनमः ॥ नमः संसारनाथायजगन्नाथायतेनमः ॥ ९४ ॥ नमोमाध्वीकनाथायमंत्र
नाथायतेनमः ॥ नमोन्याससनाथायध्याननाथायतेनमः ॥ ९५ ॥ नमोगोकर्णनाथायमहानाथायतेनमः ॥ नमः शुभ्रसनाथायभैरवायन-
मोनमः ॥ ९६ ॥ नमोविमलनाथायमंडलनाथायतेनमः ॥ नमः सरोजनाथायमात्स्यनाथायतेनमः ॥ ९७ ॥ नमोभक्तसनाथायभक्तिना-
थायतेनमः ॥ नमोमोहननाथायवत्सनाथायतेनमः ॥ ९८ ॥ नमोमातृसनाथायविश्वनाथायतेनमः ॥ नमोविंदुसनाथायजयनाथायतेनमः

वृज्ज्योर्ण.
धर्मस्कंध
उपासना
॥ १७ ॥

॥ १९ ॥ नमो मंगसनाथाय धर्मनाथाय तेनमः ॥ नमो गंगासनाथाय भूमिनाथाय तेनमः ॥ २०० ॥ नमो धीरसनाथाय बिंदुनाथाय तेनमः ॥ नमः
कंचुकीनाथाय शृंगीनाथाय तेनमः ॥ १ ॥ नमः समुद्रनाथाय पर्वतनाथाय तेनमः ॥ नमो मांगल्यनाथाय कट्टनाथाय तेनमः ॥ २ ॥ नमो वेदांतनाथाय
श्रीनाथाय नमोनमः ॥ नमो ब्रह्मांडनाथाय भैरवाय नमोनमः ॥ ३ ॥ नमो गिरिशनाथाय वामनाथाय तेनमः ॥ नमो बीजसनाथाय भैरवाय नमोनमः
॥ ४ ॥ नमो मंदिरनाथाय मंदनाथाय तेनमः ॥ नमो भैरवीनाथाय भैरवाय नमोनमः ॥ ५ ॥ अंबनाथाय नाथाय जंतुनाथाय तेनमः ॥ नमः कालिसनाथा-
य भैरवाय नमोनमः ॥ ६ ॥ नमो मुकुंदनाथाय कुंदनाथाय तेनमः ॥ नमः कुंडलनाथाय भैरवाय नमोनमः ॥ ७ ॥ नमो छत्रनाथाय चक्रनाथाय तेनमः
॥ नमो विभूतिनाथाय शूलनाथाय तेनमः ॥ ८ ॥ नमो न्यायसनाथाय न्यायनाथाय तेनमः ॥ नमो दयासनाथाय जंगमनाथाय तेनमः ॥ ९ ॥ नमो विशद-
नाथाय जगन्नाथाय तेनमः ॥ नमः कामिकनाथाय भैरवाय नमोनमः ॥ १० ॥ नमः क्षेत्रसनाथाय जीवनाथाय तेनमः ॥ नमो वेलंकनाथाय चैलनाथा-
य तेनमः ॥ ११ ॥ नमो मात्रासनाथाय आमात्राय नमोनमः ॥ नमो द्वंद्वसनाथाय भैरवाय नमोनमः ॥ १२ ॥ नमः शूरसनाथाय शूरनाथाय तेनमः ॥
नमः सौजन्यनाथाय सौजन्याय नमोनमः ॥ १३ ॥ नमो दुष्टसनाथाय भैरवाय नमोनमः ॥ नमो भयसनाथाय बिंबनाथाय तेनमः ॥ १४ ॥ नमो मायस-
नाथाय भैरवाय नमोनमः ॥ नमो विटंकनाथाय टंकनाथाय तेनमः ॥ १५ ॥ नमः शर्मसनाथाय रवड्गनाथाय तेनमः ॥ नमः शक्तिसनाथाय धनुर्नाथा-
य तेनमः ॥ १६ ॥ नमो वानसनाथाय शापनाथाय तेनमः ॥ नमो यंत्रसनाथाय भैरवाय नमोनमः ॥ १७ ॥ नमो गंडूषनाथाय गंडूषाय नमोनमः ॥
नमो डाकिनीनाथाय भैरवाय नमोनमः ॥ १८ ॥ नमो डामरनाथाय डारकाय नमोनमः ॥ नमो डंकसनाथाय डंकनाथाय तेनमः ॥ १९ ॥ नमो मांडव्यनाथा-
य यज्ञनाथाय तेनमः ॥ नमो यजुःसनाथाय क्रीडनाथाय तेनमः ॥ २० ॥ नमः सामसनाथाय अर्चनाथाय तेनमः ॥ नमः शून्याय नाथाय स्वर्गनाथाय
तेनमः ॥ २१ ॥ इदं नामसहस्रं मे रुद्रेण परिकीर्तितं ॥ यः पठेत्पाठयेद्वापि स एव मम सेवकः ॥ २२ ॥ यं यं चिंतयते कामं कारकारं प्रियाकृतिः ॥ यः शृ-
णोति दुरस्ये तंतं तं प्राप्नोति मामकः ॥ २३ ॥ राजद्वारे श्मशाने तु पृथिव्यां जलसन्निधौ ॥ यः पठेन्मानवो नित्यं स शूरः स्यान्न संशयः ॥ २४ ॥ एकका-
लं द्विकालं वा त्रिकालं वा पठेन्नरः ॥ स यावन्बुद्धिमान् लोके भवत्येव न संशयः ॥ २५ ॥ यः शृणोति नरो भक्त्या स एव गुणसागरः ॥ यः श्रद्धया-

उपास्तः ३
बहुकर्मैः
अ. १२४

॥ १७ ॥

रात्रिकाले शृणोति पठ्यते च वा ॥ २६ ॥ स एव साधकः प्रोक्तः सर्वदुष्टविनाशकः ॥ अर्धरात्रौ पठेद्यस्तु स एव पुरुषोत्तमः ॥ २७ ॥ त्रिसंख्यायां-
 देवग्रहे श्मशाने च विशेषतः ॥ वने च मार्गगमने बले दुर्जनसन्निधौ ॥ २८ ॥ यः पठेत्प्रयतो नित्यं स सुरवी स्यान्न संशयः ॥ विद्यार्थीलभते विद्यां
 धनार्थीलभते धनं ॥ २९ ॥ शूरार्थीलभते शूरं पुत्रार्थी पुत्रमाप्नुयात् ॥ एकविंशति मंत्रेण अक्षरेण सहैव मे ॥ ३० ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय सर्वकामम-
 वाप्नुयात् ॥ रसार्थी रसमात्रेणारसं प्राप्नोति नित्यशः ॥ ३१ ॥ अन्नार्थीलभते चान्नं सुखार्थी सुखमाप्नुयात् ॥ रोगी प्रमुच्यते रोगात् बन्धो मुच्येत
 बंधनात् ॥ ३२ ॥ शापार्थीलभते शापं सर्वशत्रुविनाशनं ॥ स्थावरं जंगमं वापि विषं सर्वं प्रणश्यति ॥ ३३ ॥ सर्वलोकप्रियः शांतो मातृपितृप्रियं क-
 रः ॥ संग्रामे विजयं तस्य यः पठेद्भक्ति संयुतः ॥ ३४ ॥ सकलं विजयं देवीस्तोत्रमेतत्प्रकीर्तितं ॥ इदं स्तोत्रं महत्पुण्यं निंदकाय न दर्शयेत् ॥ ३५ ॥
 असाधकाय दुष्टाय मातृपितृविकारिणे ॥ अधर्मिकार्यकुलीनाय नैनं स्तोत्रं प्रकाशयेत् ॥ ३६ ॥ साधकाय च भक्ताय योगिने धर्मिकाय च ॥
 गुरुभक्ताय शांताय दर्शयेत्साधकोत्तमः ॥ ३७ ॥ अन्यथा पापमिन्नः स्यात्क्रोधोयं भैरवोत्तमे ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन गोपनीयं प्रयत्नतः ॥ ३८ ॥
 इदं स्तोत्रं च रुद्रेणारामस्यापि मुरवोर्पितं ॥ तन्मुरवान्निश्रुतं लोके दरिद्रस्यापि बांधवे ॥ ३९ ॥ रामेण कथितं भ्रात्रे लक्ष्मणाय महात्मने ॥ ततो दुर्वा-
 ससं प्राप्तं तेनैवोक्तं तु पांडवे ॥ ४० ॥ पांडवो प्रब्रवीत्कृष्णं कृष्णेनैह प्रकीर्तितं ॥ अस्य स्तोत्रस्य माहात्म्यं रामो जानाति तत्त्वतः ॥ ४१ ॥ रामोऽपि रा-
 ज्यं संप्राप्तो अस्य स्तोत्रस्य पाठतः ॥ पांडवोऽपि तथाराज्यं संप्राप्तो भैरवस्य च ॥ ४२ ॥ अनेन स्तोत्रपाठेन किमलभ्यं भवेदिति ॥ सर्वलोकस्य-
 पूज्यस्तु जायते नात्र संशयः ॥ २४३ ॥ ॥ इति श्रीहृद्वृध उपास्त श्रीबटुकोपाध्याये रुद्रयामलोक्त श्रीबटुकभैरवसह-
 स्त्रनाम स्तोत्रनिरूपणं नाम प्रकरणं ॥ ८ ॥ ॥ श्रीः ॥ ॥ अथ चतुर्थं श्रीबटुकभैरवसहस्रनाम स्तोत्रं ॥ ॥ शिव-
 उवाच ॥ ॥ एवं श्रीबटुकं ध्यायेन्निधाभिन्नगुणैः क्रमात् ॥ शांतिके सात्त्विकं ध्यानं वश्यादौ राजसंमतं ॥ १ ॥ मारणादौ तामसं तद्देवं ध्यायेन्म-
 हेश्वरं ॥ एवं ध्यात्वा प्रसन्नात्मा स्तोत्रमेतत्पठेन्नरः ॥ २ ॥ ॥ अथ नामानि ॥ ॥ बटुको बटुकाधीशो बटुप्रीतिर्वटेशयः ॥ विपाणिर्वज्र-
 पाणिर्वैज्राभा वज्रवल्लभः ॥ ३ ॥ वामाचारप्रियो वक्रो वक्रग्रासो विशारदः ॥ विशाषो विघ्नहर्ता च वेतालाढ्यो विचक्षणः ॥ ४ ॥ विश्वव्यापी विश्व-

वृज्योः पा.
धर्मस्कंध.
उपासना
॥१८॥

नाथोविश्वोवालपराक्रमः ॥ विश्वबंधोविश्वरूपोविश्वाधारोविकीरणः ॥ ५ ॥ वैद्योवालोविराड्विष्णुर्व्योमकेशश्चवश्यकृत् ॥ बलिभुग्बलिभुग्ना-
थोबहुनेत्रोवरोबली ॥ ६ ॥ व्याधिघातीव्याधिकरोव्याध्यात्माव्याधिवेपनः ॥ कंकालधारीकंदर्पः कामीकांतः कलानिधिः ॥ ७ ॥ कामरूपः कामचा-
रीकल्पवित्कामिनीप्रियः ॥ कोटरेशः कोटपतिः कमनीयः कपालभृत् ॥ ८ ॥ कंकालः क्रूरहंकालः करालः कोकिलस्वनः ॥ कपर्दीकंबुकंठश्चकंबु-
मालीकलाधरः ॥ ९ ॥ कामिनीवशकृत्कौलः कुलीनः कुलरक्षकः ॥ कपालमालीकुब्जश्चकण्वः कंठीरवः कविः ॥ १० ॥ कलाकाष्ठातनुः कालश-
मनः कंबुकुंडली ॥ कुरंगीकपिलः कीरीकुमारः कोपनः कविः ॥ ११ ॥ कंकालीकपिशः केशीकेसरीकेसरप्रियः ॥ कौपीनधारीकितवः कितवध्नः कला-
धरः ॥ १२ ॥ कमलावल्लभो कुठः कठोरकिरणोक्षणः ॥ कौशिकः कोशिकधरः कुशभृत् कुशतल्पगः ॥ १३ ॥ कुशलीकश्मलाकर्षीकाश्मिरीकररत्न-
भृत् ॥ कृतघ्नश्चकृतज्ञश्चकृतवीर्यः कपिध्वजः ॥ १४ ॥ कुशीलवः कुशीलश्चकेतकीकेतकीप्रियः ॥ कादंबरीयः कादंबः कलकंठः कपीजली ॥
१५ ॥ कैटभारीकंसमर्दीकुरंगवदनः कुशः ॥ भूधरोभूधराधीशोभैरवोभैरवीप्रियः ॥ १६ ॥ भूतात्माभूतपोभूभृत्भृगुजोभूधरात्मजः ॥ भवसु-
नुर्भवोभीरूभ्रामरोभूतसंभवः ॥ १७ ॥ भीषणोभैरवीनाथोभगवान्भोगिभूषणः ॥ भस्मधारीभ्रमहरोभूताध्यक्षश्चभिक्षुकः ॥ १८ ॥ भ्रूण-
हाभूतहाभूतोभीतोभीतोऽभयंकरः ॥ खरांतकृत्खर्वराशीरवङ्गपाणिः खलाप्रियः ॥ १९ ॥ खंडभूः खंडपरशुः खड्गीरवद्वांगभृत्खलः ॥ खेचरः
खेचरीनाथः खवपुरः खगनायकः ॥ २० ॥ खेलाप्रियः खातकीर्तिः खरनादः खरव्रतः ॥ खेचरीकृत्खेचभृत्खातीतः खांडवाशनः ॥ २१ ॥ गंधर्व-
गीतोगंगेशोगोपतिर्गोपिकापतिः ॥ गर्विष्ठो गर्वहागेयो गौरो गौरी सुतो गुरुः ॥ २२ ॥ गीर्वाणगीतो गीर्वाणो गाढो गाढांधकारहा ॥ गेयो गरुडगो-
गोवोगुप्तोगोप्तागराशनः ॥ २३ ॥ गजकृत्तिधरो गुंजो गुंजाहारधरोगजः ॥ गेयप्रियोगः हरगोगुंजस्थोगुंजगायकः ॥ २४ ॥ गोवर्द्धनधरोगोष्ट-
रक्षकोगोकुलप्रियः ॥ गंभीरोगोधनोगोपोगोधाभृद्गिरिजात्मजः ॥ २५ ॥ जगदीशोजनाध्यक्षोजीवनोजीवनप्रियः ॥ जीवानुजीवनछेदी-
जीवितात्माजनार्दनः ॥ २६ ॥ जृम्भणश्चजबीजीवेजै नोजै भजयंकरः ॥ जपाप्रियोजपासक्तोजापकोजापकार्यकृत् ॥ २७ ॥ जंबूड्यामो-
जितक्रोधोजितारातिर्जितासुरः ॥ जंबुकोजानकीजानिर्जटिलोजनमेजयः ॥ २८ ॥ जीर्णोजीर्णोज्वलन्नेत्रोजामदग्न्योजयप्रदः ॥

उपास्तः ३
बटुकपै.
अः १२४

॥१८॥

झषकेतु झषहरो झिंटीशो झषभोजितः ॥ २९ ॥ झंकारकारी झपाच झपवान् झषवल्लभः ॥ मधुरो मदिरामत्तो मेघनादो मृगाधिपः ॥ ३० ॥ मधुमत्तो मद्यगंधो मेद
स्वी मेघदीधितिः ॥ मोदनो मेदिनीनाथो मध्वामंडु प्लवणः ॥ ३१ ॥ माधुकरी प्रियो मत्तो मेधावी मधुसूदनः ॥ मदनो मदनप्रीतो मुकुंदो मादनो मरुतु ॥ ३२ ॥
॥ अथ नयश्लोकाः श्लेषकाः ॥ मकरो माधवो मीनो मीनकेतुर्महेश्वरः ॥ महेषुर्मदनो मंथो मियुने शो मराधिपः ॥ ३३ ॥ मरीचिर्मंजुलो मोहो मोहहा
मोहमर्दनः ॥ मोहको मोहनो मेघाप्रियो मोहविनायकः ॥ ३४ ॥ महिपतिर्महीशानो महीराजो मनोहरः ॥ महीश्वरो महीपालो महीनाथो महीप्रियः ॥
३५ ॥ महीधरो महादेवो मनुराजो मुनिप्रियः ॥ मौनीमौनधरो मेघो मंदरो मतिवर्द्धनः ॥ ३६ ॥ मतिदो मंथरो मंत्रो मंत्रीशो मंत्रनायकः ॥ मेधावी-
मानदो मानीमानहामानमर्दनः ॥ ३७ ॥ मीनगो मकराधीशो मधुरो मणिरंजितः ॥ मणिरम्यो मणिप्रातामणिमंडनमंडितः ॥ ३८ ॥ मंत्रपो मंत्र
दो मुग्धो मोक्षदो मोक्षवल्लभः ॥ मल्लो मल्लप्रियो मंचो मल्लको मेलनप्रभुः ॥ ३९ ॥ मल्लिको मल्लिकागंधी मल्लिकाकुसुमप्रियः ॥ मालतीशो मघा
नाथो मोघमूर्तिर्मघेश्वरः ॥ ४० ॥ याचको याज्ञिको यज्ञो यज्ञेशो यज्ञवर्द्धनः ॥ रमापतिरमाधीशोरमेशो रामवल्लभः ॥ ४१ ॥ इति श्लेषकाः ॥
धनेशो ध्रुवधूर्ध्मिमान् धिषणो धूम्रलोचनः ॥ दाता दापयिता दुर्गो दांतो दांताशयोदयः ॥ ४२ ॥ देवो देवाधिपो दावो दुःखहा दुःखसेवितः ॥ दरिद्रो
दारदो दारो देवतात्मा दमीदयी ॥ ४३ ॥ दंडकृदंडहादीप्तो दीप्तकेशो दयान्वितः ॥ दार्वीकरी दरी दीर्घो दीपनो दीपवल्लभः ॥ ४४ ॥ दिगंबरो दीर्घदंष्ट्रो
दक्षिणो दक्षिणोदरः ॥ दंष्ट्रीदंष्ट्रिप्रियो दैत्यो दिव्यो दिव्यपराक्रमः ॥ ४५ ॥ दैत्यहा दक्षिणार्हश्च दीर्घपृष्ठो दिवाकरः ॥ घंटावादी घररवो घनाभो-
धूत्करो घनः ॥ ४६ ॥ घंटापथो घटो घूको घघकपरिवारितः ॥ घणी घर्मांशुरघहा घातहा घातकारकः ॥ ४७ ॥ घोरो घनाघनोऽर्धिशो घस्मरो-
घोरघोषवान् ॥ छगलं छलछेत्ता छत्रीछातछविच्छली ॥ ४८ ॥ छगलाक्षो छदो छिन्नश्चु छुरीकाश्छिदांकुरः ॥ छंदश्छंदप्रियश्छंदश्छिंदुर
श्छद्महो छितः ॥ ४९ ॥ तपनीयप्रभजटस्तरुणस्तरुणीप्रियः ॥ तुंदिलस्तपनस्तेयस्तोमरस्तोमरप्रियः ॥ ५० ॥ तुष्कस्तु रुष्कस्तिलभुक् त्रिमूर्तिस्त्रिपुरा
तकः ॥ त्रिशूलधारी त्रिशिपी त्रिपुरश्च त्रिलोकपः ॥ ५१ ॥ त्रिनेत्रस्त्रिपुरावासस्तो जस्वी त्रिदिवस्पतिः ॥ त्रिविक्रमस्तृणावर्चस्तृमस्तृप्तिप्रियस्तमः
॥ ५२ ॥ तमोपहस्तिमिस्त्रेशस्त्रिदशस्त्रिस्वरस्तपः ॥ त्रिनेत्रतनयस्तिग्मस्तमीमूर्तिस्तमोमयः ॥ ५३ ॥ तापनस्तो दनस्त्रेता तारानाथस्त्रिलोचनः

॥ नित्योनिरंजनोनेतानितिज्ञोनयवल्लभः ॥ ५४ ॥ नंदनोनिपुणोनमोनमोदनेमिर्निमिर्नयः ॥ नागहारोनागपाशोनित्यकामोनतिप्रियः ॥ ५५ ॥
निर्ममोनमोनन्योनैगमोनैगमेश्वरः ॥ नित्यक्लिनोनित्यनयोनिरुद्धोनंददीपकः ॥ ५६ ॥ निर्मलोनिर्मलाकारोन्यस्तनिंदोनदीश्वरः ॥ नक्षत्रनाथो-
निगमोनिगमारंभकोनवः ॥ ५७ ॥ निधीशोनिरहंकारोनानारूपोनमेरुकः ॥ नास्तिकारीनास्तिकहानिश्चितोनिश्चिताशयः ॥ ५८ ॥ निश्चलोनेकवद-
नोनाथोनारायणोनरवी ॥ नरकभोनरकदोनीलोनीलालकोदनलः ॥ ५९ ॥ नीलांबरोनीलकंठोनीलजीमूतसन्निभः ॥ पंडितः पंचवदनः पंचमः पं-
चमप्रियः ॥ ६० ॥ पंचयज्ञः पंचवातः पंचपित्तः पविप्रियः ॥ पंचश्लेष्मापंचबाणः पंचस्थानः परंतपः ॥ ६१ ॥ परमायुः परः पद्मीपद्मेशः पद्मवल्लभः
पद्मनाभः पद्ममुखः पद्मः पद्मासनस्थितः ॥ ६२ ॥ पद्मजः पद्मनिलयः पद्मगंधः परात्परः ॥ पर्वतः पर्वताधारः पारदः पारदाप्रियः ॥ परदारपरः
पौंड्रः पटुः पांडुरलोचनः ॥ ६४ ॥ पेटभृत्पेटकृत्पेटीपन्नगीपन्नगेश्वरः ॥ पांडुहापांडुरः पिंडीयंचभूतप्रशासनः ॥ ६५ ॥ पतंगः पक्षिराजश्चपरलोक-
प्रदः प्रभुः ॥ पानदः पानपः पानीपानारुणविलोचनः ॥ ६६ ॥ पिशाचघ्नः पिशाचेशः पिशिताशीपितामहः ॥ पिताप्रतापवान्पाशीपाशिनाथः
पशुप्रियः ॥ ६७ ॥ पशुभोक्तापशुपतिः पशुपेष्ठः पशूदरः ॥ पीनसारिः पिपासार्तिः पीडाकृत्पीडनाशनः ॥ ६८ ॥ प्रेतघ्नः प्रेतकुलपः प्रेतवाहः प्रकंप-
नः ॥ प्रेतनाथः प्रेतपूज्यः पीतवासाः प्रजागरः ॥ ६९ ॥ प्रजापतिः प्रजानाथः परिपूर्णः प्रियोऽप्रियः ॥ पर्जन्यकृत्प्रशमनः परमः परमास्पदः ॥ ७० ॥
प्रसन्नगः प्रतिछिन्नः प्रतिष्ठाकृत्प्रतिपूजितः ॥ प्रमेहघ्नः प्रमेहीचप्रमेहकृदथप्रभः ॥ ७१ ॥ प्रमः प्रमादहाप्रौढः प्रौछिदः प्रौढिवल्लभः ॥ प्रेम-
दः प्रमदाप्रेमीप्रमदः प्रमदाप्रियः ॥ ७२ ॥ प्रकामदः प्रकामेशः प्राणदः प्राणवल्लभः ॥ प्राणाधारः प्रयागश्चप्रयागनित्यप्रदः ॥ ७३ ॥ परिचारः परि-
वरः प्रज्ञांतः प्रतिष्ठानवान् ॥ प्रेयः प्रेयोवियोगीचप्रमथाश्चप्रियंवदः ॥ ७४ ॥ सारमेयानुगः सीधुः सीधुः सीधुपवल्लभः ॥ सावधानः साधुपूज्यः
सारमेयधरः समः ॥ ७५ ॥ सर्वापत्तारणः सिद्धः सिद्धिदः सिद्धिसेवितः ॥ सामंतभद्रः संतोषीसत्यः सत्यपराक्रमः ॥ ७६ ॥ सत्यसंधः सत्यव-
क्तासत्यदः सत्यवल्लभः ॥ सत्यभामापतिः शूरः संपन्नसंपदालयः ॥ ७७ ॥ सरस्वान्सागरः सेतुः सेतुकृत्सेतुपालकः ॥ समुद्रसीमंसामंतः स्म-
रारिः सत्यसंगरः ॥ ७८ ॥ स्मरः स्मरप्रियः स्मरः स्मरदः स्मरसुंदरः ॥ समिद्धः संमदः सिंधुः सामगः सामगार्चितः ॥ ७९ ॥ समयस्समयाचारः

शंकरप्रियबांधवः ॥ संमोहदः संशयदः संशयघ्नः समुद्धतः ॥ ८० ॥ सोमः सोमधरः सौम्यः सौम्यः शान्तजनप्रियः ॥ सुंदरः सुंदराधारः सुरापः
सुरसः सुरः ॥ ८१ ॥ सुरासक्तः सुरामोदी सुरापालसुराप्रियः ॥ स्वर्गः स्वर्गपतिः स्वर्गीस्वर्गदः स्वर्गवल्लभः ॥ ८२ ॥ सुरवी सुरवाकरः सौख्यसिं-
धुः सिंधुः रनायकः ॥ सारस्वतः स्वानुभवः स्वानुभावस्वनः स्नुवः ॥ ८३ ॥ स्वयंभू कुसुमामोदी स्वयंभू कुसुमप्रियः ॥ समग्रः सर्वतो भद्रः
सर्वस्वत्वः सरोवरः ॥ ८४ ॥ सारीसरिसृपाधीशः समाराध्यः समामयः ॥ संतानदः सत्वदाता सरोजाक्षः सरोजभूः ॥ ८५ ॥ सर्वसिद्धिप्रदः सा-
री सरोजनयनप्रियः ॥ सुपर्वनाथः सर्वज्ञः सर्वगः सर्वदीपनः ॥ ८६ ॥ स्मशानवासी स्तंभी च सर्पयुक्तः सहस्रदृक् ॥ सहस्रदोसहस्रान्घ्रिः स-
हस्रकिरणप्रभः ॥ ८७ ॥ शौरिशंभुसुतः शंभूः शिवः श्रुतीशवासनः ॥ श्रीकंठः शितिकंठश्च श्रीपतिः श्रीनिकेतनः ॥ ८८ ॥ श्रेयोनिधिः शंकर
श्च शर्वः सर्वात्मजः शमः ॥ शतानंदः शशधरः शबरः शवरीसुतः ॥ ८९ ॥ शोभनः शोभनावासः शोकहाशोकनाशनः ॥ शतानंदः शूलपा-
णिः शुचिः शौचपरः शुभः ॥ ९० ॥ शिखिसखः श्रुतिधरः श्रुतिगीतः श्रुतिः प्रियः ॥ शुद्धाशयः शुद्धिकरः शुद्धः शुद्धजनप्रियः ॥ ९१ ॥ शो-
णः श्रोणाधरः शोणनेत्रः शोणांगरागभृत् ॥ शीतः शीताशयः शौंडः शौंडिकः शौंडिक प्रियः ॥ ९२ ॥ शाड्यहाशाड्यदः शार्ङ्गीशरीशरणा-
दः शिशुः ॥ शुद्धनीलांजनप्रख्यः शान्तिदः शान्त इत्यपि ॥ ९३ ॥ शकः शाकं भरीयश्च शंकितः शंकिताननः ॥ हरो हरिर्हयग्रीवः हयारिकुसु-
मप्रियः ॥ ९४ ॥ हेरंबो हयमेधी च हेषणो हरवल्लभः ॥ हव्यवाहो हुतवहो हारीहारीतपूजितः ॥ ९५ ॥ हिंस्त्रहा हिंस्त्रयोहेतिर्हेलानूच्चहलायुधः
॥ हिरण्यरेता हरिणो हरिणाक्षो हरिप्रियः ॥ ९६ ॥ हिमो हिमालयचरो हिमधामाविभूषणः ॥ हेमामाली हेमकांतिर्हेमाचलकृतालयः ॥ ९७ ॥
हारको हारशाली च होता होमोर्हतिर्हयः ॥ यशः प्रदोयशोवृद्धो यशस्वी यशसांनिधिः ॥ ९८ ॥ यज्वायजनकामश्च यजुर्यजनतत्परः ॥ यमो-
यमभयध्वंसी यमवंद्यो यमांतकृत् ॥ ९९ ॥ यज्ञभोक्ता यज्ञकरो यवनो यवनोद्धतः ॥ यवप्रियो यौवनाढ्यो युवतीवल्लभो यवी ॥ १०० ॥ यामलो-
यामलाधीशो यशोदानंदवर्धनः ॥ योद्धायुद्धप्रियो यूपो योक्तिको योगिनीवतिः ॥ १ ॥ योगी योगीश्वरो योक्ता योगिराद्योगिसेवितः ॥ रतिप्र-
दोरतिकरो रतिनाथोरतिप्रदः ॥ २ ॥ रमणीयोरमानाथोरजनीशोरमेश्वरः ॥ रससिद्धिश्चरोरम्योरसज्ञोरसपूजितः ॥ ३ ॥ रंजनोरोचनोरगो

वृज्यो.र्ण.
धर्मस्कंधः
उपासना
॥२०॥

रोगोरोगकुलांतकृत ॥ रासोरसप्रियोरंतरंगोरंगकृतास्पदः ॥१॥ रक्तपोरक्तनयनोरक्तदोरक्तनाशनः ॥ रुक्मरुद्रोरौद्रमुखोरजाराजीवव-
र्द्धनः ॥५॥ रसोरतिरसाधारोरसालोरविलोचनः ॥ लोकनाथोलोकचक्षुर्ललितोललितात्मजः ॥६॥ लंबोदरोलंबदंष्ट्रोलोलोलोलविलोचनः
॥ लोहिताक्ष्योलोहितपोलालपोललनाप्रियः ॥७॥ लेलिहानोललज्जिह्वोलक्ष्मीनाथोलुलायुगः ॥ क्षेत्रपालोचक्षेत्रज्ञः क्षत्रियः क्षेत्रयः क्षमी
॥८॥ क्षमाधरः क्षेमधरः क्षेमकारीक्षयापहः ॥ क्षपापतिधरः क्षुद्रः क्षांतः क्षांतजनप्रियः ॥९॥ क्षितिदः क्षविदः क्षौद्रः प्रियः क्षीरप्रियोऽक्षयः
॥ क्षोभहाक्षोभदोऽक्षोभ्यः क्षिप्रसिद्धप्रदोक्षुपः ॥१०॥ क्षेमंकरः क्षौद्रपिंगक्षामशत्रुः क्षुधाकरः ॥ क्षोभणः क्षीरदः क्षीरीक्षवकः क्षवदोषहा ॥
११॥ आंत्रयज्ञोपवीतीशोजगरोऽग्निरहोरहः ॥ इंदुरिंद्रिदिरोबिंदुरिद्रेभईनईश्वरः ॥१२॥ डिंभऊर्जस्वलः स्वास्तिः स्वाहाभुग्गुरुर्जुकः ॥
ज्ञानचक्षुश्चोर्द्धरेतादशदिक्पालपालकः ॥१३॥ शाकिनेयोडाकिनेयोराकिनेयस्तथैवच ॥ काकिनेयोलाकिनेयः डाकिनेयोपिहाकिनिः ॥१४॥
पंचाशद्वर्णतनुकः षडाधारः षडध्वकः ॥ अष्टाधारोऽष्टमूर्तिश्चब्रह्मरंध्रकृतालयः ॥१५॥ सहस्रपत्रभवनोद्विपत्रपरमास्पदः ॥ षोडशारकृता
वासीद्वादशच्छदमंडनः ॥१६॥ दशारकृतविश्रामः षडारविहितादरः ॥ चतुर्दलविकासीचचतुरस्त्रविनोदनः ॥१७॥ ईडाधारः सुषुम्णेशः पिंग-
लापरिपालकः ॥ संसारसाक्षीचिद्रूपः परमात्मासदाशिवः ॥१८॥ पंचविंशतितत्त्वात्माविकृतः प्रकृतेः परः ॥ अव्यक्तश्चाव्ययोहं सो नादः सत्त्वा-
त्मकोविष्णुः ॥१९॥ एतद्बहुकनाथस्थनाम्नांसाग्रं सहस्रकं ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थायमध्याह्नेवानिशामुरवे ॥२०॥ मासत्रयाद्ददात्यस्मै श्रीमद्ब-
हुकपैरवः ॥ मनोभिलिषितं देवि देवानामपि दुर्लभं ॥२१॥ पुरश्चरणमेतस्य नाम संख्यं प्रकीर्तितं ॥ तद्दशांशप्रजुहुयात्संस्कृते हव्यवाहने
॥२२॥ तदुल्लैस्तु त्रिमध्वक्तैस्तिलमिश्रैरतंद्रितः ॥ तर्पणंतद्दशांशेन प्रोक्तद्रव्येण कल्पयेत् ॥२३॥ मार्जनंतद्दशांशेन तद्दशांशेन भोजनं ॥ द-
क्षिणातु यथाशक्त्या कल्पनीयामनीषिभिः ॥२४॥ एवं कृते भवेत्सिद्धिस्तोत्ररूपो मनुस्त्वया ॥ द्वागचर्मसिनासीनोऽरिष्टबीजक्षमालया ॥
२५॥ त्रिसुगंधीसुगंधास्यो मुदितात्मा तु साधकः ॥ पर्वताग्रे तथारण्ये पुष्पे चोपवनेथवा ॥२६॥ सिंधुसंभेदकेवापि गोष्ठे वा बिल्वमूलके ॥
शिवालये गृहे शून्ये दरदारुणितांतरे ॥२७॥ यथोक्तविधिना ज्यर्च्य देवं पश्चाज्जपेन्मनुं ॥ स्तोत्ररूपमिमं प्रातरारण्यार्द्धदिनावधि ॥२८॥

उपा.स्त.३
बहुकपै-
अ. १२४

॥ २० ॥

ततोहविष्यभोजीस्यात्पौरश्चरणिकोनरः ॥ होमेतुचतुरस्रस्यात्कुंडं सर्वांगसुंदरं ॥ २९ ॥ प्रतिनामप्रजुहुयादुक्तद्रव्येणपंडितः ॥ ततःप्रयोगान्क-
 रयेद्वांछितार्थसमृद्धिदान् ॥ ३० ॥ करभैरयुतं हुत्वा कवितामाप्नुयाद्ब्रती ॥ कमलैरचलां लक्ष्मीं बटकैरन्नसंपदां ॥ ३१ ॥ हरिद्राक्षांधसा-
 वश्यं जगदेतच्चराचरं ॥ निबपत्रकदुस्नेहराजिकालवर्णैर्नरः ॥ ३२ ॥ हुत्वा मारयति क्षिप्रं वैरिणो दुर्जनानपि ॥ सिंदुरादेस्तु होमेन मोहयेदी-
 ष्तितांगनां ॥ ३३ ॥ वादेषु स्तंभनेद्वा चंशत्रुणां दधिहोमतः ॥ तत्तद्रोगोक्तपैषज्यैस्तत्तद्रोगप्रणुत्तये ॥ ३४ ॥ डाकिनीग्रहभूतादेः प्रशांत्यैमा-
 षहोमतः ॥ प्रत्यहं यः पठेदेतन्मनुजः सुसमाहितः ॥ ३५ ॥ बत्सरानंतरंतस्य दर्शनादेव भूभुजः ॥ वशीभवंतिसहस्रासामात्या किं कराडिव ॥
 ॥ ३६ ॥ स्थिरीभवतितद्देहे चंचलापित्वचंचला ॥ मासत्रयस्य पठनादपस्मारादयोगदाः ॥ ३७ ॥ नश्यत्येव न संदेहः सत्यं मम वचो यदि ॥
 निर्धनो धनमाप्नोति सुतार्थीलभते सुतान् ॥ ३८ ॥ यद्यत्कार्यं समुद्दिश्य पठेदेतदवाप्नुयात् ॥ मारीभये वह्निभये भूमिपालभयेपि च ॥ ३९ ॥
 परिपंथिभये घोरे महासंग्रामसंकटे ॥ अरण्यसंकटे चैव पठेच्चिस्त्रिरनन्यधीः ॥ ४० ॥ तत्तद्भयात्प्रमुच्येत सत्यं सत्यं सुरेश्वरि ॥ इदं रहस्यं
 परमं पवित्रं पापनाशनं ॥ ४१ ॥ अपमृत्योश्च शमनं सर्वाङ्गमंगलनाशनं ॥ बंदीप्रमोचनं पुंसां दुःस्वप्नविनिवारणं ॥ ४२ ॥ शृणु पार्वती यत्नेन वि-
 शेषेणास्य यत्फलं ॥ अलौहप्रहरणं रूक्षमहाक्लेशनिवारणं ॥ ४३ ॥ स्तोत्रमेतदरिध्वंसे शस्त्रं हि मम प्रेरितं ॥ तथा वशीकरं राज्ञा मप्रयोग-
 मचूर्णकं ॥ ४४ ॥ तथा पस्मारभूतादेर्नाशनं वाथनौषधं ॥ १४५ ॥ ॥ इति श्रीह. बृ. ध. उपा. स्त. श्रीबटुकभैरवोपाध्याये श्री-
 बटुकभैरवसहस्रनामस्तोत्रनिरूपणं नाम प्रकरणं ॥ ९ ॥ ॥ श्लो. ॥ ॥ अथ श्रीबटुकभैरवाष्टोत्तरशतनाम-
 स्तोत्रं ॥ ॥ उक्तंचकालसंकर्षणतंत्रे ॥ ॥ ईश्वर उवाच ॥ ॥ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि भैरवस्य महात्मनः ॥ बटुकस्य शतनाम्ना-
 मष्टोत्तरमनुत्तमं ॥ १ ॥ आपदुद्धारकमिदं सर्वशत्रुनिवारणं ॥ अपमृत्युहरं दिव्यमाधिव्याधिनिबर्हणं ॥ २ ॥ विश्वेषां वश्यजननं विवादे वि-
 जयप्रदं ॥ मारीभये चोरभये वाताग्निजलजेभये ॥ ३ ॥ सकृत्पठनमात्रेण सर्वोपद्रवनाशनं ॥ धनसंपत्तिजननं पुत्रपौत्रविवर्द्धनं ॥ ४ ॥
 नरनारीनृपाणांच वशीकरणमंबिके ॥ सर्वशास्त्रेषु सारं यद्देवादभ्युद्युतं मया ॥ ५ ॥ तदहं ते प्रवक्ष्यामि बटुकस्तोत्रमुत्तमं ॥ अस्य श्रीबटु-

बृज्ज्योर्णः
धर्मस्कंध
उपासना
॥२१॥

कस्तोत्रमंत्रस्यसुमहीयसः ॥६॥ ऋषिः कालाग्रिरुद्रश्छंदोऽनुष्टुप् प्रकीर्तितः ॥ आपदुत्धारकोदेवोदेवतावदुक्ेश्वरः ॥७॥ भैरवीवल्लभः
शक्तिः बीजं ह्रींकार उच्यते ॥ कीलकं दंडपाणिः स्यान्नीलोवर्णः प्रकीर्तितः ॥८॥ समस्तशत्रुदमने समस्तापनिवारणे ॥ सर्वाभीष्टप्रदाने च
विनियोगः प्रकीर्तितः ॥९॥ अथ ध्यानं प्रवक्ष्यामि सावधानां शृणु प्रिये ॥ यस्य स्मरणमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥१०॥ नीलजीमूतसंकाशो
जटिलोरक्तलोचनः ॥ दंष्ट्राकरालवदनः सर्वयज्ञोपवीतिवान् ॥११॥ दंष्ट्रायुधालंकृतश्च कपालस्त्रग्विभूषितः ॥ हस्तन्यस्तकिरीटीको भ-
स्मभूषितविग्रहः ॥१२॥ नागराजकटीसूत्रो बालमूर्तिर्दिगंबरः ॥ मंजुसिजानमंजीरपादकंपितभूतलः ॥१३॥ भूतप्रेतपिशाचैश्च सर्वतः प-
रिवारितः ॥ योगिनीचक्रमध्यस्थो मातृमंडलवेष्टितः ॥१४॥ अट्टहासस्फुरद्भक्तो भृकुटीभीषणाननः ॥ भक्तसंरक्षणार्थाय दिक्षु भ्रमणतत्प-
रः ॥१५॥ एवं भूतस्तु बटुको ध्यातव्यो भैरवीश्वरः ॥ एवं ध्यात्वा ततो नाम्नामष्टोत्तरशतं विप्रो ॥१६॥ सावधानेन मनसा भक्तिं युक्तेन की-
र्तयेत् ॥१७॥ तारोमायातदनुबाबटुकाय द्वयं क्षौं तदा पछ द्वौ दुन्द्वारणाय शिरसि जेधो कुरु द्वंद्वं मुच्चैर्ह्रीं बीजं यद्बटुकपुटितं भो वनं चाग्निजाया
एषा विद्या बटुकभवते वांछितं मे ददातु ॥१८॥ ॐ ह्रीं बटुकाय क्षौं क्षौं आपदुद्धारणाय कुरु कुरु बटुकाय ह्रीं बटुकाय स्वाहा ॥ इति मूल
मंत्रः ॥ अथ स्तोत्रं ॥ ॐ ह्रीं बटुको वरदः शूरो भैरवः कालभैरवः ॥ भैरवीवल्लभो भव्यो दंडपाणिर्दयानिधिः ॥१९॥ वेतालवाहनो रौद्रो रुद्र
भ्रुकुटिसंभवः ॥ कपाललोचनः कांतः कामिनीवशकृद्दशी ॥२०॥ आपदुद्धारणो धीरो हरिणां कशिरोमणिः ॥ दंष्ट्राकरालो दृष्टो दृष्टो घृष्टो
दुष्टनिबर्हणः ॥२१॥ सर्पाहारः सर्पशिरः सर्पकुंडलमंडितः ॥ कपालीकरुणा पूर्णः कपालिकशिरोमणिः ॥२२॥ स्मशानवासी मांसाशी मधु-
मत्तो दृहासवान् ॥ वाग्मी वामव्रतो वाङ्म्री वामदेवप्रियंकरः ॥२३॥ वने च रोगिरिचरो वसुदो वायुवेगवान् ॥ योगी योगव्रतधरो योगिनीवल्लभो युवा
॥२४॥ वीरभद्रो विश्वनाथो विजेता वीरवन्दितः ॥ भूताध्यक्षो भूतिधरो भूतभीतिनिवारणः ॥२५॥ कलंकहीनः कंकाली क्रूरः कुक्कुरवाहनः
गाढोगहनगंभीरो गणनाथ सहोदरः ॥२६॥ देवीपुत्रो दिव्यमूर्तिर्दिप्तिमान् दामलोचनः ॥ महासेनप्रियकरो मान्यो माधवमातुलः ॥२७॥
भद्रकालीपतिर्भद्रो भद्रो भद्रवाहनः ॥ पशुपहाररसिकः पाशीपशुपतिपतिः ॥२८॥ चंडः प्रचंड चंडेशश्चंडीहृदयनंदनः ॥ दक्षो दक्षाध्वर्य-

उपास्तः ३
बटुकभै.
अ-१२४

॥२१॥

हरोदिग्वासादीर्घलोचनः ॥ २९ ॥ निरांतको निर्विकल्पः कल्पः कल्पांत भैरवः ॥ मदतांडवकुम्भो महोदेव प्रियो महान् ॥ ३० ॥ खट्वांगपाणिः ख्या-
 तीतः खरशूलः खरांतकृत् ॥ ब्रह्मांडभेदनो ब्रह्मज्ञानी ब्राह्मणपालकः ॥ ३१ ॥ दिक्चरो भूचरो भूष्णुः खेचरो खेलनः प्रियः ॥ सर्वदुष्टप्रहर्ता च
 सर्वरोगनिषूदनः ॥ ३२ ॥ सर्वकामप्रदः सर्वसर्वपापनिहंतनः ॥ इत्यमष्टोत्तरशतनाम्नां सर्वसमृद्धिदम् ॥ ३३ ॥ आपदुद्धारजनकं बहुकस्य प्रकी-
 र्तितां ॥ य एतच्छृणुयान्ति त्वं लिखेद्वा स्थापयेद्गृहे ॥ ३४ ॥ धारयेद्वा गले वा होतस्य सर्वाः समृद्धयः ॥ न तस्य दुरितं किंचित् न चोरभूषणं न यम् ॥
 ॥ ३५ ॥ न चापस्मृतिरोगेभ्यो डाकिनीभ्यो भयं न हि ॥ न कुष्मांडग्रहादिभ्यो नापमृत्योर्न च ज्वरात् ॥ ३६ ॥ मासमेकं त्रिसंध्यं मुचिर्भूत्वा पठेन्नरः
 ॥ सर्वदारिद्र्यनिर्मुक्तो निधिं पश्यति भूतले ॥ ३७ ॥ मासद्वयमधीयानः पादुकासिद्धिमान् भवेत् ॥ अंजनं मुष्टिकारवद्धं धातुवादरसायनं ॥ ३८ ॥
 स्नानं रत्नचवेतालवाहनं विलसाधनम् ॥ कार्यसिद्धिं महासिद्धिं मंत्रं चैव समीहितं ॥ ३९ ॥ वर्षमात्रमधीयानः प्राप्नुयात्साधकोत्तमः ॥ एत-
 नैकयुतं देवीगुह्याद्बुद्धतरं परं ॥ कालसंकर्षणी तंत्रे कल्मीकस्मपनाशकं ॥ ४० ॥ ॥ इति श्री ह. वृ. ध. उपा. स्त. श्रीबटुकोपा-
 ध्यायै कालसंकर्षणतंत्रोक्त श्रीबटुक भैरवाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रनिरूपणं नाम प्रकरणं ॥ १० ॥ ॥ ॥ ॥
 अथ श्रीबटुक भैरवस्तवराजः ॥ ॥ उक्तं च रुद्रयामले ॥ ॥ आचम्य प्राणानाचम्य ॥ चैरुपृष्टे सुरवासीनं देवदेवं ब्रिलोचनं ॥ शंका-
 रं परिप्रपच्छु पार्वती परमेश्वरं ॥ १ ॥ श्रीपार्वत्युवाच ॥ भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रागमादिषु ॥ आपदुद्धारकं मंत्रं सर्वसिद्धिप्रदं नृणां ॥ २ ॥
 सर्वपापैव भूतानां हितार्थं वाञ्छितं मया ॥ विशेषतस्तुराङ्गा वैशांतिपुष्टिप्रदायकं ॥ प्रसाधनमिति वापाठः ॥ ३ ॥ अंगन्यासं करन्यासं देहन्यास-
 समन्वितं ॥ वक्तुमर्हसि देवेश मम हर्षविवर्द्धनं ॥ ४ ॥ ॥ ईश्वर उवाच ॥ ॥ शृणु देवी महा मंत्रमापदुद्धारहेतुकं ॥ सर्वदुःखप्रशमनं सर्वशत्रु-
 विनाशनं ॥ ५ ॥ अपस्मारादि रोगाणां ज्वरादीनां विशेषतः नाशनं स्मृतिपात्रेण मंत्रराजमिमं प्रिये ॥ ६ ॥ ग्रहराजभयानां च नाशनं सुरववर्द्धनं ॥
 स्नेहाद्वक्ष्यामि ते मंत्रं सर्वसारमिमं प्रिये ॥ ७ ॥ सर्वकामार्थदं मंत्रं राजभोगप्रदं नृणां ॥ आपदुद्धारमंत्रस्य मूलविद्यां शृणु प्रिये ॥ ८ ॥ यस्य सां-
 स्मरणादेव भूतानां नाशनं वरं ॥ प्रणवं पूर्वमुत्तृप्य देवी प्रणवमुद्धरेत् ॥ ९ ॥ बटुकायेति वै पश्चादापदुद्धारणाय च ॥ कुरु ह्यंततः पश्चाद्बटु-

बृज्योर्णः
धर्मस्कंध
उपासना
॥२२॥

कायपुनर्वदेत् ॥१०॥ देवीप्रणवमुत्थृत्यमंत्रोद्धारमिमंप्रिये ॥ एकविंशतिवर्णास्तुमंत्रेसत्यंप्रकाशिताः ॥११॥ यंत्रोद्धारमिमंदेवीत्रैलोक्ये-
चातिवुर्लभं ॥ तद्यंत्रंचप्रवक्ष्यामियंत्रेदेवंचपूजयेत् ॥१२॥ त्रिकोणंचतथादत्वाषट्कोणंचततोऽन्यसेत् ॥ ततश्चवलंकुर्याच्चतुष्कोणंततोचरेत् ॥
१३॥ मंत्रंदलंसमारभ्यमंत्राक्षराणिपूरयेत् ॥ उपरीतानिसव्येनसर्वाणिपूरयेत्क्रमात् ॥१४॥ उर्वरितदलेतत्रलक्ष्मीबीजंन्यसेत्सदा ॥ दिक्पाला-
श्चसमारोप्यकोणेषुभैरवानुलिखेत् ॥१५॥ एवंयंत्रंचसंपूज्यस्वस्थोभूत्वाजपेन्नरः ॥ मंत्राक्षराणांसंख्याकैस्तनुभिर्ब्रह्मसूत्रजैः ॥ वर्ति-
दत्वाधृतेनैवदीपंतत्रप्रदापयेत् ॥१६॥ दीपदानमंत्रोयथा ॥ ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ह्रीं श्रीं सर्वज्ञाय महाबल पराक्रमाय वदुकाय इमं दीपं ग्रहाण स-
र्वकार्यार्थसाधकाय दुष्टान्नाशायः २ त्रासय २ सर्वतोममरक्षां कुरु २ फट् स्वाहा ॥१७॥ त्रिराचम्यचमंत्रैश्च हस्तंप्रक्षाल्यवेतदा ॥ हस्तेजलं
ततो गृह्यविनियोगंपठेद्व्यं ॥१८॥ अप्रकाश्यमिमंमंत्रंसर्वशक्तिसमन्वितं ॥ स्मरणादेवमंत्रस्यभूतप्रेतपिशाचकाः ॥१९॥ विद्रवंत्यति-
भीतायैकालरुद्रादिवप्रजाः ॥ पठेद्वापाठयेद्वापिपूजयेद्वापि पुस्तकं ॥२०॥ नाग्निचोरभयंतत्रग्रहराजभयंतथा ॥ नचमारीभयंकापिसर्वत्रसुख
भाग्नवेत् ॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यपुत्रपौत्रादिसंपदः ॥ भवतिसंततंतस्य पुस्तकस्यापिपूजनात् ॥२२॥ ॥ पार्वत्युवाच ॥ यएषभैरवोनाम
आपदुद्धारकोमतः ॥ त्वयाचकथितोदेवभैरवः कल्पउत्तमः ॥२३॥ तस्यनामसहस्राणिप्रयुतान्यर्बुदानिच ॥ सारमुत्थृत्यतेषांवैनामाष्ट
शतकंवद ॥२४॥ यानिसंकीर्त्यन्मर्त्यः सर्वदुःखविवर्जितः ॥ सर्वान्कामानवाप्नोतिसाधकः सिद्धिमेवच ॥२५॥ ॥ ईश्वरउवाच ॥
शृणुदेविप्रवक्ष्यामिभैरवस्यमहात्मनः ॥ आपदुद्धारणस्येहनामाष्टशतमुत्तमं ॥२६॥ सर्वपापहरंपुण्यंसर्वपिद्दिनिवारणं ॥ सर्वकामा-
र्थदं देवीसाधकानांसुरबावहं ॥२७॥ सर्वमंगलमांगल्यंसर्वपिद्रवनाशनं ॥ आयुःकरंपुष्टिकरं श्रीकरंचयशस्करं ॥२८॥ नामाष्टशत-
कस्यास्यछंदोनुष्टुप्प्रकीर्तितः ॥ बृहदारण्यकोनामऋषिर्देवोयभैरवः ॥२९॥ अष्टबाहुत्रिनयनंबीजशक्तिसमीरिते ॥ ॐ कीलकं शेष-
मिष्टसिद्धौतुविनियोजयेत् ॥३०॥ सर्वकामार्थसिद्ध्यर्थंविनियोगः प्रकीर्तितः ॥ आदौकृत्वाषडंगंचज्हांबांबीजादिनिर्मितं ॥३१॥ अं-
गुष्ठादिकरांतचयथोक्तं हृदयादिकं ॥ न्यासंकुर्याच्चविधिवत्भक्त्याभैरवतुष्टये ॥३२॥ सद्योजातादिभिर्मंत्रैः कनिष्ठक्यादिपूर्वकं ॥

उपा.स्त.३
बटुकमै.
अ. १२४

॥२२॥

देहांगन्यासकंचैव पूर्वकुर्याच्च साधकः ॥ ३३ ॥ यथाकामनयाध्यात्वाध्यानंच त्रिविधं यतः ॥ आद्यं ते स्तोत्रपाठस्य मूलमंत्रं जपेन्नरः ॥ ३४ ॥
 अष्टोत्तरशतंधीमान् यथासंख्यमथापि वा ॥ जपान्तेषु उत्तरन्यासाः कर्तव्या जपसिद्धये ॥ ३५ ॥ एवं न्यासविधिं देवि भैरवस्य महात्मनः ॥ ना-
 माष्टशतकं पश्चाज्जपेदापन्निवारकः ॥ ३६ ॥ स्ठानेषु येषु नामानि शृणु मत्प्राणवल्लभे ॥ अथ देहन्यासनामानि ॥ भैरवं मूर्ध्नि विन्यस्य ल-
 लाटे भीमदर्शनं ॥ ३७ ॥ अक्ष्णोर्भूताश्रयं न्यस्य कर्णयोर्भूतनायकं ॥ नासिकायां त्रिशूलं च जिह्वायां रक्तपंक्त्यं न्यसेत् ॥ ३८ ॥ कंठमध्ये नाग-
 हारं नागहारोपवीतकं ॥ क्षेत्रज्ञं करयोर्मध्ये क्षेत्रपालं हृदि न्यसेत् ॥ ३९ ॥ क्षेत्रदं नाभिदेशे तु कट्यां सर्वधनाशनं ॥ त्रिनेत्रं मूर्ध्नि विन्यस्य
 जंघयोरुक्तपायिनं ॥ ४० ॥ पादयोर्देवदेवेशं सर्वांगे बटुकं न्यसेत् ॥ एवं न्यासविधिं कृत्वा स साक्षाद्भैरवो भवेत् ॥ ४१ ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि
 अंगुलीन्यासमुत्तमं ॥ न्यसेद्भैरवं मंगुष्ठे तर्जन्यां भीमदर्शनं ॥ ४२ ॥ भूतश्रेष्ठं मध्यमायामनाभ्यां भूतनायकं ॥ कनिष्ठिकायां क्षत्रियक्षेत्र-
 पालं करद्वये ॥ ४३ ॥ क्षेत्रज्ञं दिग्दिशायां वै भैरवं सर्वतः पुनः ॥ अथांगन्यासाः ॥ भैरवं शिरसि न्यस्य ललाटे भीमदर्शनं ॥ ४४ ॥ नेत्र-
 योर्भूतहननं सारमेयानुगं श्रुवोः ॥ कर्णयोर्भूतनाथं च प्रेतवाहं कपोलयोः ॥ ४५ ॥ नासापुटोष्ठयोश्चैव भस्मां ससर्पभूषणं ॥ अनादिना-
 धमारये च शक्तिहस्तं गले न्यसेत् ॥ ४६ ॥ स्कंधयोर्देव्यशमनं बाह्वोरतुल्यं तेजसं ॥ पाण्योः कपालिनं न्यस्य हृदये मुंडमालिनं ॥ ४७ ॥ शं-
 तं वक्षस्स्थले न्यस्य स्तनयोः कामचारिणं ॥ उदरे च रत्नदातुं क्षेत्रेशं पार्श्वयोस्तथा ॥ ४८ ॥ क्षेत्रपालं पृष्ठदेशे क्षेत्रज्ञं नाभिदेशके ॥ पापौ-
 घनाशनं कट्यां बटुकं लिंगदेशके ॥ ४९ ॥ गुदे रक्ष्णाकरं न्यस्य तथोर्वोरुक्तलोचनं ॥ जानुनोर्धुर्धुरारावं जंघयोरुक्तपायिनं ॥ ५० ॥ गुल्फयोः
 पादुकासिद्धं पादपृष्ठे सुरेश्वरं ॥ आपादमस्तकं चैव आपदुद्धारकं तथा ॥ ५१ ॥ ॐ ह्रीं क्ष्मौं त्र्यौं ह्रीं ॐ स्वाहा आपदुद्धारणभैरवाय न-
 मः ॥ ॥ अनेन व्यापकं ॥ ॥ पूर्वोदमरुहस्तं च दक्षिणे दंडधारिणं ॥ खड्गहस्तं पश्चिमायां घंटावादिनमुत्तरे ॥ ५२ ॥ आग्नेयामग्निव-
 र्णचनैऋत्यां च दिगंबरं ॥ वायवे सर्वभूतश्च मीशान्ये चाष्टसिद्धिदं ॥ ५३ ॥ उर्ध्वे रवे चारिणं न्यस्य पाताले रौद्ररूपिणं ॥ एवं विन्यस्य दे-
 हेषु करंगेषु ततो न्यसेत् ॥ ५४ ॥ रुद्रमंगुष्ठयोर्न्यस्य तर्जन्योस्तु शिखीसरवं ॥ शिवं मध्यमयोर्न्यस्यानामिक्योस्तु त्रिशूलिनं ॥ ५५ ॥

बृहत्सोऽर्प
धर्मस्कंध
उपासना
॥२३॥

ब्रह्माणंतु कनिष्ठायांतलयोस्त्रिपुरांतकं ॥ मांसाशिनंकराथेतुकरपृष्ठेदिगंबरं ॥ ५६ ॥ हृदये भूतनाथाय आदिनाथाय मूर्धनि
॥ आनंदपदपूर्वाय नाथाय शिखासुच ॥ ५७ ॥ सिद्धशावरनाथाय कवचे विन्यसेत्तथा ॥ सहजानंदनाथाय न्यसेन्नेत्रत्रये तथा ॥ ५८ ॥
श्रीमदानंदनाथाय अस्त्रे चैव प्रयोजयेत् ॥ बीजपूर्वे धृतं मंत्रं न्यासं कुर्याद्विचक्षणाः ॥ ५९ ॥ देवीबीजाहते ब्रूयात्सिद्धिर्भवति नान्यथा ॥
एवं न्यासविधिं कृत्वा ध्यायेच्च तदनंतरं ॥ ६० ॥ ध्यानंतस्य प्रवक्ष्यामि यथा ध्यात्वा पठेन्नरः ॥ ६१ ॥ ॥ अथ त्रिगुणात्मकं ध्यानं ॥ ॥
शुद्धः स्फटिकसंकाशं स हस्त्रादित्यवर्चसं ॥ नीलजीमूतसंकाशं नीलांजनसमप्रभं ॥ ६२ ॥ अष्टबाहुं त्रिनयनं चतुर्बाहुं द्विबाहुकं ॥ दंष्ट्रा
करालवदनं नुपुरारावसंकुलं ॥ ६३ ॥ भुजगमेखलं देवमग्निवर्णं शिरोरुहं ॥ दिगंबरं कुमारे शंखदुकारव्यं महाबलं ॥ ६४ ॥ खट्वांगमसि
पाशं च शूलं दक्षिणभागतः ॥ डमरुचक्रपालं च वरदं भुजगं तथा ॥ ६५ ॥ आत्मवर्णं समोषेत सारमेयं समन्वितं ॥ ६६ ॥ अथ सात्त्विकं
ध्यानं ॥ वंदे बालं स्पटिकसदृशं कुंडलोद्भासितांगं ॥ दिव्याकल्पैर्नवमणिमयैः किंकिणीनूपुराढ्यैः ॥ दीप्ताकारं विशदवदनं सुप्रसन्नं त्रि-
नेत्रं ॥ हस्ताग्राभ्यां बहुकसदृशं शूलदंडोपधानं ॥ ६७ ॥ ॥ अथ राजसं ध्यानं ॥ ॥ उद्यद्भास्करसन्निभं त्रिनयनं रत्नगिरागस्त्रजं
॥ स्मेराख्यं वरदं कपालमभयं शूलदधानं करैः ॥ नीलग्रीवमुदारभूषणयुतं शीताश्रुखंडोज्ज्वलं ॥ बंधुकारणवासरं प्रत्यहरं देवं सदा भा-
वये ॥ ६८ ॥ ॥ अथ कामसं ध्यानं ॥ ध्यायेन्निलादिकांतं शशिशकलधरं मुंडमालमहेशं ॥ दिग्वस्त्रपिंगकेशं डमरुमथसृष्टिखड्गपा-
शाभयानि ॥ नागचंडांकपालं करसरसिरुहैर्विभ्रतं भीमदंष्ट्रं ॥ दिव्याकल्पं त्रिनेत्रं मणिमयविलसत्किंकीणीनूपुराढ्यं ॥ ६९ ॥
अथ साधारणं ध्यानं ॥ करकलितकपालः कुंडलीदंडपाणिस्तरुणतिमिरनीलो व्यालचक्रोपवीति ॥ ऋतुसमयसपर्याविघ्नविच्छेदहे-
तुर्जयति बहुकनाथः सिद्धिदः साधकानां ॥ ७० ॥ आनीलकुंतलमलक्तकरक्तवर्णं मौनीकृतं कृतमनोज्ञं मुरवारविंदं ॥ कल्याणकी-
र्तिकमनीयकपालपाणिं वंदे महाबहुकनाथं मणीषसिद्धि ॥ ७१ ॥ आनन्धसर्वगीर्वाणशिरोभृगांगसंगिनं ॥ भैरवस्य पदांभोजं भूयोऽ-
स्य नौमि भूतये ॥ ७२ ॥ ध्यात्वा जपेत्सुसं हृष्टः सर्वान्कामानवाप्नुयात् ॥ आधुरारोग्यमैश्वर्यं सिद्धार्थं विनियोजयेत् ॥ ७३ ॥ साधकः

उपासना-३
बहुकसे-
अ-१२४

सर्वलोकेषु सत्यं सत्यं नमः शयः ॥ लक्षवारं जपेन्नमंत्रं होमं कुर्याच्चथाविधि ॥ ७४ ॥ ॐ अस्य श्रीबहुकभैरवस्तोत्रमंत्रस्य बृहदारण्यकऋषिः
 अनुष्टुप् छंदः ॥ श्रीबहुकभैरवो देवता ॥ अष्टबाहुमिति बीजं ॥ त्रिनयनमिति शक्तिः । प्रणवः कीलकं । ममाप्तीष्टसिद्ध्यर्थं जपे विनियो-
 गः ॥ बृहदारण्यकऋषये नमः शिरसि ॥ अनुष्टुप् छंदसे नमः मुखे । श्रीबहुकभैरवदेवतायै नमः हृदये । अष्टबाहुमिति बीजाय नमः गुह्ये ॥
 त्रिनयनेति शक्तये नमः पादयोः । ॐ कीलकाय नमः नाभौ । विनियोगाय नमः सर्वांगे ॥ ॐ ज्हां बां ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां
 ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्माशिवो मे अस्तु सदाशिवो मे ॥ अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ ज्हीं बीतत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ॥ तन्नो रुद्रः प्रचो-
 दयात् ॥ तर्जं ॥ ॐ ह्रूं अघोरेभ्यो यधोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः ॥ शर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः ॥ मध्यमां ॥ ॐ ज्हीं बीं वामदेवाय
 नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः कलविकरणाय नमो बलविकरणाय नमो बलाय बलप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो म-
 नोन्मनाय नमः ॥ अनामिं ॥ ॐ ज्हीं बीं सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नमः ॥ कनिष्ठिं ॥ ॐ ज्हुः बः पंचवक्त्राय महादेवाय नमः
 करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ अथ हृदयादिन्यासः ॥ ॐ ज्हां बां ईशानः हृदयाय नमः ॥ ॐ ज्हीं बीतत्पुरुषाय शिरसे स्वाहा ॥ ॐ ह्रूं
 वूं अघोराय शिरवायै ॥ ॐ ज्हीं बीं वामदेवाय कवचाय हुं ॥ ॐ ज्हीं बीं सद्योजाताय नेत्रत्रयाय वीषट् ॥ ॐ ज्हुः बः पंचवक्त्राय महादेवाय
 नमः अस्त्राय फट् ॥ अथ देहन्यासः ॥ ॐ ज्हीं भैरवाय नमः मूर्द्धि ॥ ॐ ज्हीं श्रीमदर्शनाय नमः ललाटे ॥ ॐ ज्हीं भूताश्रयाय नेत्रयोः ॥
 ॐ ज्हीं भूतनायकाय कर्णयोः । ॐ ज्हीं त्रिशूलाय नासिकायां । ॐ ज्हीं रक्तपाय जिह्वायां । ॐ ज्हीं नागहारनागयज्ञोपवीतिकाय
 कंठमध्ये । ॐ ज्हीं क्षेत्रज्ञाय करयोः । ॐ ज्हीं क्षेत्रपालाय हृदये । ॐ ज्हीं क्षेत्रदाय नाभौ । ॐ ज्हीं सर्वधिनाशनाय कट्यां ॥ ॐ
 ज्हीं त्रिनेत्राय ऊर्ध्वे ॥ ॐ ज्हीं रक्तपायिने जंघयोः । ॐ ज्हीं देवदेवेशाय सर्वांगे ॥ अथ करन्यासः ॥ ॐ ज्हीं भैरवाय अंगुष्ठां ।
 ॐ ज्हीं श्रीमदर्शनाय तर्जं ॥ ॐ ज्हीं भूतश्रेष्ठाय मं ॥ ॐ ज्हीं भूतनायकाय अनां ॥ ॐ ज्हीं क्षत्रियाय कनिं । ॐ ज्हीं क्षेत्रपालाय
 करतं । ॐ ज्हीं क्षेत्रज्ञाय दिग्दिशायां । ॐ भैरवाय सर्वांगे ॥ अथांगन्यासः ॥ ॐ ज्हीं भैरवाय शिरसि । ॐ ज्हीं श्रीमदर्शनाय ले-

बृज्ज्यो.पी.
धर्मस्कंधः
उपासना
॥२४॥

लाटे । ॐ ह्रीं भूतहननाय० नेत्रयोः । ॐ ह्रीं सारमेयानुगाय० भ्रूयोः । ॐ ह्रीं भूतनाथाय० कर्णयोः । ॐ ह्रीं प्रेतवाहकाय० कपोलयोः । ॐ
ह्रीं परमांगाय० नासापुटे । ॐ ह्रीं सर्पभूषणाय० ओष्ठयोः । ॐ ह्रीं आदिनाथाय० मुखे । ॐ ह्रीं शक्तिहस्ताय० गले । ॐ ह्रीं दैत्यशम-
नाय० स्कंधयोः । ॐ ह्रीं अनुलतेजसे० बाह्वोः ॥ ॐ ह्रीं कपालिने० करयोः ॥ ॐ ह्रीं मुंडमालिने० हृदये ॥ ॐ ह्रीं शान्ताय० वक्षस्त्र-
ले । ॐ ह्रीं कामचारिणे स्तनयोः । ॐ ह्रीं सदातुष्टाय उदरे । ॐ ह्रीं क्षेत्रेशाय० पार्श्वयोः । ॐ ह्रीं क्षेत्रपालाय० पृष्ठे । ॐ ह्रीं क्षेत्रज्ञाय०
नाभौ । ॐ ह्रीं पापौघनाशनाय० कट्यां । ॐ ह्रीं बटुकाय० लिंगे । ॐ ह्रीं रक्षाकराय० गुदे । ॐ ह्रीं रक्तलोचनाय० ऊर्वेः । ॐ ह्रीं घुर्घु-
राय० जानुनि । ॐ ह्रीं रक्तपापिने० जंघयोः । ॐ ह्रीं सिद्धपादुकाय० गुल्फयोः । ॐ ह्रीं सुरेश्वराय० पादपृष्ठे । ॐ ह्रीं आपदुद्धारकाय० आ-
पादतलमस्तकपर्यंतं न्यसेत् ॥ ॐ ह्रीं क्ष्मौबुद्धीं ॐ स्वाहा आपदुद्धारणभैरवाय नमः ॥ अनेन सर्वमिच्छापकं कुर्यात् ॥ अथ दिग्न्यासः ॥
ॐ ह्रीं उमरुहस्ताय नमः पूर्वे ॥ ॐ ह्रीं दंडधारिणे नमः द० ॥ ॐ ह्रीं खड्गहस्ताय० प० ॥ ॐ ह्रीं घंटावादिने० उ० ॥ ॐ ह्रीं अग्निवर्णाय० आ०
॥ ॐ ह्रीं दिगंबराय० नै० ॥ ॐ ह्रीं सर्वभूतस्थाय० वा० ॥ ॐ ह्रीं अष्टसिद्धिदाय० ई० ॥ ॐ ह्रीं रेचारिणे० ऊर्ध्वे ॥ ॐ ह्रीं रौद्ररूपिणे० पाताले
॥ अथ कर० ॥ ॐ ह्रीं रुद्राय नमः अंगु० । ॐ ह्रीं शिखीसखाय नमः तर्ज० । ॐ ह्रीं शिवाय नमः मध्य० । ॐ ह्रीं त्रिशूलिने० अना० । ॐ
ह्रीं ब्रह्मणे नमः कनि० । ॐ ह्रीं त्रिपुरांतकाय नमः करतलयोः । ॐ ह्रीं मांसाशिने नमः कराग्रेषु । ॐ ह्रीं दिगंबराय नमः करपृष्ठयोः ॥ अथ षडं-
ग्न्यासः ॥ ॐ ह्रीं भूतनाथाय न० हृदये । ॐ ह्रीं आदिनाथाय० मूर्धनि । ॐ ह्रीं आनंदनाथाय० शि० । ॐ ह्रीं सिद्धशावरनाथाय० क० । ॐ
ह्रीं सहजानंदनाथाय० नेत्रत्र० ॐ ह्रीं श्री आनंदनाथाय० अस्त्रा० । ॐ अस्य श्री बटुकभैरवमंत्रस्य । बृहदारण्यक ऋषिः । अनुष्टुप् छं-
दः श्री बटुकभैरवो देवता । बंबीजं । ह्रीं शक्तिः । ॐ कीलकं । श्री बटुकभैरवप्रसादसिद्ध्यर्थं रत्नोत्पादौ अष्टोत्तरशतमूलमंत्रजपे विनियोगः
॥ अथ मंत्रन्यासः ॥ ॐ ह्रीं अंगु० । ॐ बटुकाय त० । ॐ आपदुद्धारणाय० म० । ॐ कुरु कुरु अ० ॥ अथ सकलमनोरथप्राप्त्यर्थमि-
दं ध्यानं ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं सहरस्नादित्यवर्चसं ॥ नीलजीमूतसंकाशं नीलांजनसमप्रभं ॥ ७५ ॥ अष्टबाहुं त्रिनयनं चतुर्बाहुं द्विबाहु-

उपास्तः ३
बटुकभै-
अ१२४

कं ॥ दंष्ट्राकरालवदनं नूपुरारावसंकुलं ॥ ७६ ॥ भुजंगमखिलं देवमग्निवर्णशिरोरुहं ॥ दिगंबरं कुमारे शंबदुकारव्यं महाबलं ॥ ७७ ॥ खड्गं
 मसिपाशं च शूलं दक्षिणभागतः ॥ डमरुचकपालचवरं भुजंगं तथा ॥ आत्मवर्णसमोपेतं सारमेयसमन्वितं ॥ ७८ ॥ एवं ध्यात्वा ॥ ॐ ह्रीं
 भैरवभैरवभयकरहरमोरक्षरक्षहंफट्स्वाहा ॥ इति मंत्रेण प्रार्थयित्वा ॥ पूर्वोक्तयंत्रपीठे आवाहनादिमुद्राप्रदर्शयेत् ॥ षोडशोपचारैरभ्य-
 र्च्य ॥ अथ बलिदानम् ॥ शुद्धासनोपविश्य ॥ हां हीकुं एभिर्वीजैः त्रिभिराचम्य ॥ मूलेन प्राणायामं कृत्वा दिशकालौ संकीर्त्य ममामुकफलावा-
 मये । श्रीबटुकप्रीतये बलिदानमहं करिष्ये ॥ इति संकल्प्य ॥ गणपतिदुर्गारक्तैश्चंदनाक्षतपुष्पैरभ्यर्च्य देवस्याग्रे त्रिकोणं चतुरस्त्रं मंडलं कृ-
 त्वा तत्र गंधाद्यैरभ्यर्च्य । पात्रस्थं कवलाकारं संपादितं बलिं निधाय गंधपुष्पाभ्यां मूलांते बलिं स्थापय नमः ॥ इति बलिं संपूज्य देवं तत्र संचित्य संपूज्य
 हस्ते जलमादाय मूलमंत्रमुच्चार्य जलं भूमौ निक्षिप्य स्वहस्ते बलिमादाय देवाय समर्पयेत् ॥ ततः संकल्पं कुर्यात् मम सकलकामनासिद्ध्यर्थे श्रीबटु-
 कभैरवस्तोत्रस्यैकादशसहस्रपुरश्चरणांगत्वेन प्रतिस्तोत्रं मूलमंत्रस्योत्तरशतसंख्याजपसंपुटितपंचाशत्संख्या पाठमहं करिष्ये वायथाशक्त्यैक-
 प्रभृतिपाठमहं करिष्ये ॥ मूलमंत्रं अष्टोत्तरशतवारं जपेत् ॥ मूलमंत्रः ॥ ॐ ह्रीं बटुकाय आपदुद्धारणाय कुरु कुरु बटुकाय ह्रीं ॐ ॥
 एवं अष्टोत्तरशतं मूलमंत्रजपकृतेन श्रीबटुकभैरवः प्रीयतां ॥ बटुकाय नमस्कृत्य पंचोपचारैः संपूज्य ॥ स्तोत्रं पठेत् ॥ ॐ ह्रीं भैरवो भूतना-
 थश्च भूतात्मा भूतभावनः ॥ क्षेत्रदः क्षेत्रपालश्च क्षेत्रज्ञः क्षत्रियो विराट् ॥ ७९ ॥ स्मृज्ञानवासिमांसाशिरवर्पराशिस्मरान्तकृत् ॥ रक्तपः पा-
 नपः सिद्धः सिद्धिदः सिद्धसेवितः ॥ ८० ॥ कंकालः कालशमनः कलाकाष्ठातनुः कविः ॥ त्रिनेत्रो बहुनेत्रश्च तथापि गललोचनः ॥ ८१ ॥ शूलपा-
 णिः खड्गपाणिः कंकाली धूम्रलोचनः ॥ अस्सीरुर्भैरवी नाथो भूतपोयोगिनीपतिः ॥ ८२ ॥ धनदो धनहारी च धनवान्प्रीतिभाविनः ॥ नागहारो
 नागपंशो व्योमकेशः कपालभृत् ॥ ८३ ॥ कालः कपालमाली च कमनीयः कलानिधिः ॥ त्रिलोचनो ज्यलन्नेत्रस्त्रिशिखी च त्रिलोकपः ॥ ८४ ॥
 त्रिनेत्रतनयो डिम्भः शान्तः शान्तजनप्रियः ॥ बटुको बटुवेशश्च खड्गवरधारकः ॥ ८५ ॥ भूताध्यक्षः पशुपतिः पिशुनः परिचारिकः ॥ धूर्तो दिगं-
 बरः शूरो हरिणः पांडुलोचनः ॥ ८६ ॥ प्रशान्तः शान्तिदः सिद्धः शंकरः प्रियबांधवः ॥ अष्टमूर्तिनिधीशश्च ज्ञानचक्षुस्तपोमयः ॥ ८७ ॥ अ-

बृज्यो-र्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥२५॥

षाधारः षडाधारः सर्पयुक्तः शिखीसखः ॥ मूधरो भूधराधीशो भूपति र्भूधरात्मजः ॥ ८८ ॥ कंकालधारी मुंडीचनागयज्ञोपवीतवान् ॥ जं-
भणो मोहनस्तंभी मारणः क्षोभणस्तथा ॥ ८९ ॥ शुद्धनीलांजन प्रख्यो दैत्यहामुंडभूषितः ॥ बलिभुग्बलिभुग्राघो बालो बालपराक्रमः ॥ ९० ॥
सर्वापत्तारणो दुर्गो दुष्टभूतनिषेवितः ॥ कामी कलानिधिः कांतः कामिनीवशकृद्दशी ॥ ९१ ॥ सर्वसिद्धिप्रदो वैद्यो प्रभुर्विष्णुरितिर्बहिः ॥ अष्टो-
त्तरशतं नाम्नां भैरवस्य महात्मनः ॥ ९२ ॥ मया ते कथितं देवी रहस्यं सर्वकामदं ॥ यद्ददं पठति स्तोत्रं नामाष्टशतमुत्तमं ॥ ९३ ॥ न तस्य दुरितं
किंचिन्न च भूतभयं तथा ॥ न च मारिभयं तस्य गृहराजभयं तथा ॥ ९४ ॥ न शत्रुभ्यो भयं कापि प्राप्नुयान्मानवः क्वचित् ॥ पातकानां भयं चैव
पठेत्स्तोत्रमनुत्तमं ॥ ९५ ॥ मारिभये राजभये तथा चोराग्निजे भये ॥ उत्पनिके महाघोरे तथा दुःस्वप्नदर्शने ॥ ९६ ॥ बंधने च तथा घोरे पठेत्स्तो-
त्रमनन्यधीः ॥ सर्वप्रशमनं याति भयं भैरवकीर्तनात् ॥ ९७ ॥ एकादशसहस्रं तु पुररश्चरणमुच्यते ॥ यस्त्रिसंध्यं पठेद्देवीसंवत्सरमतं द्वितः ॥
९८ ॥ स सिद्धिं प्राप्नुयाद्दिष्टां दुर्लभामपि मानवः ॥ षण्मासं भूमिकामस्तु जपित्वा प्राप्नुयान्महिं ॥ ९९ ॥ राजशत्रुविनाशार्थं जपेन्मासाष्टकं पुनः ॥
रात्रौ बारत्रयं चैव नाशयत्येव शास्त्रवान् ॥ १०० ॥ जपेन्मासत्रयं मर्त्यो राजानं वशमानयेत् ॥ धनार्थं च सुतार्थं च दारार्थं च स्तुमानवः ॥ १०१ ॥
जपेन्मासत्रयं देवी वारमेकं तथा निशि ॥ धनं पुत्रं तथा दारान् प्राप्नुयान्नात्र संशयः ॥ १०२ ॥ रोगी रोगात्प्रमुच्येत बद्धो मुच्येत बंधनात् ॥ भीतो भ-
यात्प्रमुच्येत देवी सत्यं न संशयः ॥ १०३ ॥ निगडैश्चापि बद्धो यः काराग्रहे निपातितः ॥ शृंगवला बंधनं प्राप्तं पठेत्स्त्रैव दिवानि शि ॥ १०४ ॥ यं यं चिंतय-
ते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चितं ॥ अप्रकाश्यं परं गुह्यं न देयं यस्य कश्चित् ॥ १०५ ॥ सुकुलीनाय शांताय ऋजवे दं भवर्जिते ॥ दद्यात्स्तोत्रमिमं पुण्यं
सर्वकामफलप्रदं ॥ १०६ ॥ इति श्रुत्वा ततो देवी नामाष्टशतमुत्तमं ॥ जजाप परयाभक्त्या सदा सर्वेश्वरे श्वरी ॥ १०७ ॥ भैरवो पीप्रहृष्टो भूत्सर्वलो-
कमहेश्वरः ॥ वरं ददाति भक्तेभ्यो पठेत्स्तोत्रमनन्यधीः ॥ १०८ ॥ संतोषं परमं प्राप्य भैरवस्य महात्मनः ॥ १०९ ॥ वारं वारं भुवनजननी प्रोच्यते-
साधुवादः ॥ सत्यं सत्यं जगति सकले भैरवो देव एकः ॥ यां यां सिद्धिं भुवनजठरे कामयेन्मानवो यस्तास्तां सिद्धिं वितरति सदा भैरवः सुप्रसन्नः ॥ ११० ॥
॥ पाणिभ्यां परितः प्रपीडयन्नुद्वेगं निच्योत्य निश्च्योत्य च ब्रह्मांडं सकलं प्रचलितरसालोच्चफलाभं मुहुः ॥ पायं पायमपाययन्निजगतिमुन्मुक्तकर्तार-

उपा-स्त-३
बहुकर्म-
अ-१२४

॥२५॥

सैनृत्यंस्तोडवमंबरेणशिरसापायान्महाभैरवः ॥ १११ ॥ बिभ्राणः शुभ्रवर्णीद्विगुणनवभुजंपंचवक्त्रं त्रिनेत्रं ज्ञानमूढं द्रशस्त्रं सविशममृ-
 तकं शंखभैषज्यचापं ॥ शूलं रवद्वंगवाणान् दमरुमसिगदावन्दिमारेग्यमाला मिष्टाभीतिचदोर्भिर्जयति रवलुमहाभैरवः सर्वसिध्यै ॥
 ११२ ॥ क्काकाशः कसमीरणः कदहनः क्कापश्च विश्वंभरः ॥ कंब्रह्माक्षजनार्दनः क्कतरणिः केदुश्च देवासुराः ॥ कल्पांतेभदिगिनटप्र-
 मुदितः श्रीसिद्धयोगीश्वरो क्रीडानाटकनायको विजयते देवो महाभैरवः ॥ ११३ ॥ लिखित्वा परयाभक्त्या भैरवस्तोत्रमुत्तमं ॥ अ-
 ष्ठानां ब्राह्मणानां च देयं पुस्तकमादरात् ॥ ११४ ॥ यान् यान् समीहते कामान् तांस्तान्प्राप्नोत्य संशयं ॥ इह लोके सुखं प्राप्य पुस्तकस्य
 प्रसादतः ॥ शिवलोकमनुप्राप्य शिवेन सह मोदते ॥ ११५ ॥ लिखित्वा भूर्जपत्रे तु त्रिलोहपरिवेष्टितं ॥ सोम्यैव वस्तु वसने कर्पदे च सुशो-
 भने ॥ ११६ ॥ करे बाहौ कले कट्यां मूर्ध्नि त्रिलोहगोपितं ॥ यस्तु धारयते स्तोत्रं सर्वत्र जयमाप्नुयात् ॥ ११७ ॥ ॥ इति श्रीह. वृ. ध.
 उपा.स्त. श्रीबटुकभैरवोपा. ध्यायेरुद्रयामलोक्त आपदुद्धारक श्रीबटुकभैरवस्तोत्रनिरूपणं नाम प्रकरणं ॥ ११ ॥
 श्लो० ॥ ॥ अथ श्रीबटुकभैरवाष्टोत्तरशतनामावलिः ॥ ॥ ॐ अस्य श्रीबटुकभैरवाष्टोत्तरशतनाममंत्रस्य ।
 बृहदारण्यकऋषिः । अनुष्टुप्छंदः । श्रीबटुकभैरवो देवता । वंबीजांहीं शक्तिः । प्रणवः कीलकं । श्रीबटुकभैरवप्रीत्यर्थं एभिर्द्वि-
 व्यैः पृथक् नाममंत्रेण हवने विनियोगः । तत्रादौ हंवा इति करं न्यासं च हृदयादिकृत्वा ध्यात्वा गंधाक्षतैः संपूज्य हवनं कुर्यात् ॥
 १ ॐ भैरवाय नमः २ ॐ भूतनाथाय नमः ३ ॐ भूतात्मने नमः ४ ॐ भूतभावनाय नमः ५ ॐ क्षेत्रज्ञाय नमः ६ ॐ क्षेत्र-
 पालाय नमः ७ ॐ क्षेत्रदाय नमः ८ ॐ क्षात्रियाय नमः ९ ॐ विराटाय नमः १० ॐ स्मशानवासिने नमः ११ ॐ मांसाशिने नमः
 १२ ॐ रवर्षराशिने नमः १३ ॐ स्मरान्तकाय नमः १४ ॐ रक्तपाय नमः १५ ॐ पानपाय नमः १६ ॐ सिद्धाय नमः १७ ॐ
 सिद्धिदाय नमः १८ ॐ सिद्धिसेविताय नमः १९ ॐ कंकालाय नमः २० ॐ कालशमनाय नमः २१ ॐ कलाकाष्ठाय नमः
 २२ ॐ तनवे नमः २३ ॐ कवये नमः २४ ॐ त्रिनेत्राय नमः २५ ॐ बहुनेत्राय नमः २६ ॐ पिंगललोचनाय नमः २७ ॐ शूल

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना

॥२६॥

पाणयेनमः २८ उ० खड्गपाणयेनमः २९ उ० कपालिनेनमः ३० उ० धूम्रलोचनायनमः ३१ उ० अक्षिरवेनमः ३२ उ० भैरवीनाथाय
नमः ३३ उ० भूतपायनमः ३४ उ० योगिनीपतयेनमः ३५ उ० धनदायनमः ३६ उ० धनहारिणेनमः ३७ उ० धनवतेनमः ३८ उ०
प्रीतिवर्धनायनमः ३९ उ० नागहारायनमः ४० उ० नागपाशायनमः ४१ उ० व्योमकेशायनमः ४२ उ० कपालभृतेनमः ४३ उ०
कालायनमः ४४ उ० कपालमालिनेनमः ४५ उ० कमनीयायनमः ४६ उ० कलानिधयेनमः ४७ उ० त्रिलोचनायनमः ४८ उ०
ज्वलन्नेत्रायनमः ४९ उ० त्रिशिखिनेनमः ५० उ० त्रिलोकपायनमः ५१ उ० त्रिनेत्रतनयायनमः ५२ उ० डिंभायनमः ५३ उ० शान्ता
यनमः ५४ उ० शान्तजनप्रियायनमः ५५ उ० बहुकायनमः ५६ उ० बहुवेशायनमः ५७ उ० खड्गांगधारकायनमः ५८ उ० भूताध्य-
क्षायनमः ५९ उ० पशुपतयेनमः ६० उ० भिक्षुकायनमः ६१ उ० परिचारकायनमः ६२ उ० धूर्तयनमः ६३ उ० दिगंबरायनमः ६४
उ० शूरायनमः ६५ उ० हरिणेनमः ६६ उ० पांडुलोचनायनमः ६७ उ० प्रशान्तायनमः ६८ उ० शान्तिदायनमः ६९ उ० सिंहायनमः
७० उ० शंकरप्रियवांधवायनमः ७१ उ० अष्टमूर्तयेनमः ७२ उ० निधीशायनमः ७३ उ० ज्ञानचक्षुषेनमः ७४ उ० तपोमयायनमः ७५
उ० अष्टाधारायनमः ७६ उ० षडाधारायनमः ७७ उ० सर्पयुक्तायनमः ७८ उ० शिखिसरवायनमः ७९ उ० भूधरायनमः ८० उ० भू-
धराधीशायनमः ८१ उ० भूपतयेनमः ८२ उ० भूधरात्मजायनमः ८३ उ० कंकालधारिणेनमः ८४ उ० मुंडिनेनमः ८५ उ० अत्रयज्ञोप-
वितयेनमः ८६ उ० जृम्भृणायनमः ८७ उ० मोहनायनमः ८८ उ० स्तंभिनेनमः ८९ उ० मारणायनमः ९० उ० क्षोभणायनमः ९१ उ० सु-
हृन्नीलंजनप्रख्यायनमः ९२ उ० दैत्यघ्नेनमः ९३ उ० मुंडभूषितायनमः ९४ उ० बालिभुजेनमः ९५ उ० बलिभुग्नाथायनमः ९६ उ० बालाय-
नमः ९७ उ० बालपराक्रमायनमः ९८ उ० सर्वापत्तार० ९९ उ० दुर्गायनमः १०० उ० दुष्टभूतनिषेवितायनमः १०१ उ० कामिनेनमः १०२
उ० कलानिधिनेनमः १०३ उ० कान्तायनमः १०४ उ० कामिनीवशकृद्भयेनमः १०५ उ० सर्वसिद्धिप्र० १०६ उ० वैद्यायनमः १०७ उ० प्रभवे-
नमः १०८ उ० विष्णवेनमः ॥

॥ इति बटुकोपाध्याये बटुकपौरव अष्टोत्तरशतनाम निरूपणं प्रकरणं ॥१२॥ ॥

उपास्तः ३
बटुकपौः
अ० १२४

॥२६॥

॥ श्रीबटुक भैरवपटलं ॥ ॥ दृष्ट्वा तंत्राण्यनेकानि हरिकृष्णेन धीमता ॥ श्रीमद्बटुकनाथस्य पटलं वक्ष्यते धुना ॥ १ ॥ तत्रादौ शिवा-
 गमसारे ॥ कदाचित् गिरिजाशंभुपृष्ठोपासनाविधिं ॥ येनेदं सर्वलोकानां मनेऽस्ति फलं भवेत् ॥ २ ॥ श्रीपार्वत्युवाच ॥ प्राणनाथ जग-
 न्नाथ जगदादिजगन्मय ॥ शंभो शंकरदेवेश बटुकाराधनं वद ॥ ३ ॥ एकादशसहस्रं तु भजनं हित्व यो दिनं ॥ विधिस्तस्य विशेषेण ब्रूहि त्वं
 शंकरो धुना ॥ ४ ॥ शिव उवाच ॥ सम्यक् पृष्टं त्वया देवी लोकदुःखविमोचनं ॥ मया बटुक रूपं हि द्यूतं सर्वसुरवावहं ॥ ५ ॥ अन्ये देवास्तु-
 कालेन प्रसन्नाः संभवन्ति हि ॥ बटुकः सेवितः सद्यः प्रसीदति ध्रुवं शिवे ॥ ६ ॥ दुःखे च सेवितः शीघ्रं दुःखं नाशयते क्षणात् ॥ सुखे च सेवितो नि-
 त्यं सुखं वर्द्धयते बहु ॥ ७ ॥ तस्मात्सेव्यो नरैश्चायं सर्वकामफलाय वै ॥ सैवोपायं प्रवक्ष्यामि यथा सिद्धिर्भवेत्क्षुवं ॥ ८ ॥ तंतं विधिं च ते-
 वक्ष्यामि यं कृत्वा नरः शुचिः ॥ नानाविधं फलं प्राप्य विजयी जायते सदा ॥ ९ ॥ ब्राह्म्यं मुहूर्तं संप्राप्य समुत्थाय गुरुं स्मरेत् ॥ स्वीयं नि-
 त्यविधिं कृत्वा बटुकोपासनं चरेत् ॥ १० ॥ शुचौ देशे स्वयं स्थित्वा पद्मासनं विधाय च ॥ पीठे पलाशज्जेवाथ शमिजेताम्रजेशिवे ॥ ११ ॥ जा-
 बवेवेतसे जाते स्थित्वा वैजपमाचरेत् ॥ अथ मृगतल्यं च श्रेष्ठं व्याघ्रचर्म सुशोभनं ॥ ऊर्णमयं विचित्रं वा स्थापयेत् पुरस्तदा ॥ सप्तधा तु मये
 पीठेताम्रजेवापि शुभे ॥ १२ ॥ संस्थाप्य तत्र तद्यंत्रं ध्यात्वा तत्र बटुं प्रिये ॥ एतद्यंत्रं प्रवक्ष्यामि यंत्रे देवं च पूजयेत् ॥ १३ ॥ त्रिकोणं च पु-
 रा कृत्वा षट्कोणं च ततो न्यसेत् ॥ ततश्च बलयं कृत्वा चतुष्कोणं ततो चरेत् ॥ १४ ॥ मध्यदलं समारभ्य मंत्राक्षराणि पूरयेत् ॥ उपरी-
 तानि सव्येन सर्वाणि पूरयेत् क्रमात् ॥ १५ ॥ उर्वरीतदले तत्र लक्ष्मीबीजं न्यसेत्तदा ॥ दिग्पालांश्च समारोप्य कोणेषु भैरवं न्यसेत् ॥
 १६ ॥ एवं यंत्रं च संपूज्य स्वस्थो भूत्वा जपेन्नरः ॥ अथात्र विशेषो अग्रे चास्ति आपदुद्धारमंत्रस्य मूलविद्यां शृणु प्रिये ॥ १७ ॥ प्रणव-
 पूर्वमुद्घृत्य देवी प्रणवमुद्दरेत् ॥ बटुकायेति वै पश्चादापदुद्धारणाय च ॥ १८ ॥ कुरु ह्यंततः पश्चाद्बटुकाय पुनर्वदेत् ॥ देवी प्रणवमुद्घृ-
 त्य मंत्रोद्धारमिमं प्रिये ॥ १९ ॥ एकविंशतिवर्णास्तु मंत्रे सत्यं प्रकाशिताः ॥ लक्ष्मेकं जपेन्मंत्रं होमं कुर्याद्यथाविधि ॥ २० ॥ मंत्राक्ष-
 राणां सरव्याकैस्तनुभिर्ब्रह्मसूत्रजैः ॥ वर्त्तिकृत्वा घृतेनैव दीपं तत्र प्रदापयेत् ॥ २१ ॥ तैलेन वा प्रकुर्वीत दीपदानविधानतः ॥ बलि-

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ २७ ॥

न्यासविधिंकृत्वा ध्यानं कुर्याद्यथोक्तवत् ॥ २३ ॥ यथाकामे ततथा ध्यानं कारयेत्साधकोत्तमः ॥ क्रूरकार्येषु सर्वेषु ध्यानं वैतामसं स्मृतं ॥ २४ ॥
वश्ये विद्वेषणे स्तंभे राजसं ध्यानमीरितं ॥ सात्त्विकं शुभकार्येषु ध्यानभेदः समीरितः ॥ २५ ॥ बालसुर्याशुसंकाशं राजसं ध्यानमुच्यते ॥ सा-
त्त्विकं श्वेतवर्णचकृष्णं तामसमुच्यते ॥ २६ ॥ सर्वकामार्थसिद्धये राजसं ध्यानमुच्यते ॥ सात्त्विकं मुक्तिदं प्रोक्तं शोकनाशाय तामसं ॥ २७ ॥ चो-
रशत्रुक्षयकरं विषप्रलयनाशनं ॥ ग्रहभूतपिशाचानां सर्वविघ्नविनाशनं ॥ २८ ॥ एवं ध्यात्वा विशेषेण कृष्णवर्णं प्रशस्यते ॥ त्रिनेत्रं रक्तवर्ण-
चवरदाभयहस्तकं ॥ २९ ॥ सव्ये त्रिशूलमभयंकपालं वरमेव च ॥ रक्तवस्त्रपरीधानं रक्तमाल्यानुलेपनं ॥ ३० ॥ नीलग्रीवं च सौम्यं च सर्वाभर-
णभूषितं ॥ इति तामसं ॥ राजसं सात्त्विकं चैव ध्यात्वा मृत्युं जयो भवेत् ॥ ३१ ॥ तुषारकर्णिकाभासं मायारूपमनंतकं ॥ मूर्ध्नि खंडे दुःश-
कलं त्रिनेत्रं शांतिलोचनं ॥ ३२ ॥ सर्वकारणकर्त्तारं द्विभुजं रत्नभूषितं ॥ कपालं वामहस्ते च सूक्ष्मदंडं च दक्षिणे ॥ ३३ ॥ पादनूपूरसंयुक्तं
छिन्नशीर्षविभूषितं ॥ सर्पमालासमायुक्तं हस्तोरुस्थूलजानुषु ॥ ३४ ॥ आं त्रिमालासमायुक्तं सर्वाभरणभूषितं ॥ एवं ध्यात्वा जपेद्देवं सर्व-
मृत्युं जयो भवेत् ॥ ३५ ॥ सर्वकामप्रदातारं सर्वयोगफलप्रदं ॥ सर्वज्ञानस्य संप्राप्तिसात्त्विकं चोत्तमं भवेत् ॥ ३६ ॥ इति राजसं ॥ श्वेतव-
र्णचतुर्बाहुं जटा मुकुटधारणं ॥ भुजंगपाशहस्तं च हस्ते दंडकमंडलुं ॥ ३७ ॥ शुक्लयज्ञोपवीतं च शुक्लकोपीनवाससं ॥ शुक्लवस्त्रपरीधानं
श्वेतमालानुलेपनं ॥ ३८ ॥ त्रिनेत्रं नीलकण्ठं च मुक्ताभरणभूषितं ॥ विद्याकामो मुक्तिकामो ध्यायेच्चैव विशेषतः ॥ ३९ ॥ वर्णेन नीलमेधाभं मु-
क्तकेशं त्रिनेत्रकं ॥ दिगंबरचरौद्रं च शिरोमालाविभूषितं ॥ ४० ॥ किंकिणीमालया युक्तं भीमरूपं भयापहं ॥ नागपाशं च घंटां च वरदं वामहस्त-
के ॥ ४१ ॥ डमरुखड्गं त्रिशूलमभयंदक्षिणे करे ॥ सुशब्दं भीमनादं च सर्वपुष्पैरलंकृतं ॥ ४२ ॥ सर्वाभरणकर्त्तारं सर्वव्याधिविनाशनं ॥ अ-
न्ये वै ध्यानभेदाश्च स्तवराजप्रकीर्तिताः ॥ ४३ ॥ कोटिशकोटीप्रदेशे पूर्वोक्तस्य च मंत्रस्य बृहदारण्यकोक्तुषिः ॥ अनुष्टुप् छंद इत्युक्तं भैरवो
देवताशिवे ॥ ४४ ॥ शक्तिबीजं च शक्तिश्च आकीलकमुदाहृतं ॥ आद्यक्षरयुगं देवीपंचमं स्वान्वितं कुरु ॥ ४५ ॥ सत्त्वादिप्राविलोभ्येन न पुंस-
कविवर्जितं ॥ एतद्बीजद्वयाद्यास्तु न्यस्तव्याः पंचमूर्तयः ॥ ४६ ॥ अंगुष्ठादिष्वंगुलीषु मूर्द्धास्य हृदयेषु च ॥ सगुह्यचरणेष्वेवं मूर्द्धास्ये दक्षकण्ठे

उपा.स्त.३
बदुकपट.
अ.१२४

॥ २७ ॥

॥४७॥ वामकर्णेचचूडाधस्तूर्द्धपूर्वांतकोत्तमः ॥ पश्चिमेपिचवक्त्रेषुमूर्त्तयस्तामहेश्वरी ॥४८॥ ईशानारव्यस्तत्पुरुषोऽघोरोदेवीतृतीयकः ॥
 वामदेवश्चतुर्थः स्यात्सद्योजातस्तुपंचमः ॥४९॥ पुनराद्यर्णयुगलंषट्दीर्घस्वरभेदितं ॥ कृत्वानैस्तुषडंगानिजातियुक्तानिकल्पयेत् ॥ ५० ॥
रुद्रयामले ॥ देव्युवाच ॥ देवदेवजगन्नाथशंभोस्त्रैलोक्यनायक ॥ भैरवस्यविधिर्भूयोममाचक्ष्वमहामते ॥५१॥ येनकार्याणिसिध्यन्ति
 साधकानानिरंतरं ॥ सुगोप्यमपिदेवेशविधिंप्रब्रूहिशंकर ॥५२॥ यतोहंतेप्रियादेवसदावर्त्तेनिरंतरं ॥ ततःकृपांसमाधायविधिकथयशोभनं ॥
 ५३॥ **शिवउवाच ॥** शृणुदेवीप्रवक्ष्यामिबटुकस्यमहात्मनः ॥ विधानंपरमं गोप्यं ब्रह्मादीनांसुदुर्लभं ॥५४॥ मंत्रेणैवसुसंक्षेपात्कथ-
 यिष्यामिवल्लभे ॥ येनविज्ञानमात्रेणत्रैलोक्यंसाधयेत्सुधीः ॥५५॥ एकदादेवदेवेशीतपसेमंदराचलं ॥ गतोहंपरमानंदान्मूलप्रकृतिमीश्वरीं
 ॥५६॥ चक्रेपरमसंतुष्टांतपसाभावितात्मना ॥ साकाशरूपिणीदेवीप्रोवाचवचनमुदा ॥५७॥ तुष्टाहंशंकरप्रीतावरंवरयदुर्लभं ॥ शि-
वउवाच ॥ बटुकस्यविधानंमेपरमंभक्तितोवरं ॥५८॥ परमाशयान्मंत्रस्ययेनसिध्यतिसर्वथा ॥ मनोरमाणिमंत्रस्यसर्वकार्याणिसंप्रतं ॥
 ॥५९॥ इतिवाक्यंचमेश्रुत्वामूलभूतासनातनी ॥ उवाचयादृशंदेवीविधानंशृणुवल्लभे ॥६०॥ बटुकारव्यस्यदेवस्यभैरवस्यमहात्मनः ॥ ब्रह्मविष्णु
 महेशाद्यैर्वंदितस्यदयाभिधेः ॥६१॥ न्यासाएकादशप्रोक्ताबटुकाराधनेशिवे ॥ यान्विनानैवसिद्धिः स्याद्वर्षाणामयुतैरपि ॥६२॥ प्रथमःप्रेतबी-
 जेनसिंहबीजेनचापरः ॥ क्वाणबीजेनसत्यायाः श्रीबीजेनततःपरं ॥६३॥ प्राणबीजेनवैन्यासान्कुर्यात्तत्रविचक्षणः ॥ घंटाबीजेनचन्यासंविधा-
 यख्यातिबीजतः ॥६४॥ मूलबीजेनपश्चाच्चन्यासंकृत्वामहामतिः ॥ त्रामरीबीजतो न्यासंविदध्यान्प्रीतिसंयुतः ॥६५॥ एवंन्यासान्दशादौ-
 तुमकरोतिनरोयदा ॥ वांछयेहंवराहोहेतावन्मंत्रोनसिध्यति ॥६६॥ **श्रीदेव्युवाच ॥** देवदेवजगन्नाथशंभोः संसारतारक ॥ कृपांकृत्वान्यास
 विधिंप्रब्रूहि येनसुरवंभवेत् ॥६७॥ कालेनेहयथात्वेनसाधकः सिद्धिमाप्नुयात् ॥ गोपनीयोनमंत्रोयंबटुकारव्योजगद्गुरो ॥६८॥ तथानिरूपयवि-
 भोबालकोपियथालभेत् ॥ **शिवउवाच ॥** शृणुदेवीजगत्पूज्येन्यासबीजानिशोभने ॥६९॥ प्रकटानियथाशश्वत्कथयामिहितायते ॥ स्या-
 नेषुयेषुबीजानिन्यस्तव्यानिमहात्मनिः ॥७०॥ तथात्रप्रददिष्यामिशृणुमत्प्राणवल्लभे ॥ शिवचंद्रशिवैः शक्रस्वरोपेतैः सविंदुभिः ॥ ७१ ॥

वृज्योर्गा
धर्मस्कंध
उपासना
॥ २८ ॥

उपास्त-३
बहुकपट
अ-१२४

॥ २८ ॥

प्रेतबीजं समाख्यातं तेनांगानि न्यसेत्तु पट् ॥ हृदयिश्च शिखानेत्रकवचास्त्रपुसुंदरी ॥ ७२ ॥ शिवोहः । चंद्रः सः । शक्रस्वर ओ । हंसहरे । तथा ॥ शिवचंद्रौ स संवर्त्तौ वामनेत्रविभूषितौ ॥ बिंदुनादयुतौ देवीन्यासं सान्निध्यकारकं ॥ ७३ ॥ सिंहबीजमिदं देवि विन्यसेत्तु सुरसुंदरी ॥ संवर्त्तः क्षः । तेन हंसर्क्ष ॥ तथा ॥ मूर्ध्नि बाह्योऽलिङ्गे च नाभौ हस्तांगुलीषु च ॥ ७४ ॥ पादांगुलीषु देवेशी विन्यसेत्परमेश्वरी ॥ अजेशो ग्निसमारूढः शक्रस्वरशशीयुतः ॥ ७५ ॥ क्वाणबीजमिदं प्रोक्तं विन्यसेत्परमेश्वरी ॥ अजेशः झकारः । अग्निरेफः । शशी बिंदुः । तेन इत्रो ॥ तथा ॥ ब्रह्मरंध्रे मुखेनेत्रयुग्मे ग्रीवानसोरपि ॥ ७६ ॥ कपोलयोश्च चिबुके ब्रह्मरंध्रे पुनर्न्यसेत् ॥ कालः शक्रः शिवो सद्या बिंदुनादविभूषिताः ॥ ७७ ॥ सत्याबीजं महाेशानि विन्यसेदंगके बुधः ॥ कालः मः । शक्रः लः । शिवोहः । सद्यः ओ । बिंदुनादविभूषिता । तेन मलहो । तथा । पादयोर्हस्तयोश्चैव वदने करयोस्तथा ॥ ७८ ॥ नेत्रयोः श्रोत्रयोः कुक्षयोर्मूढे चैव प्रविन्यसेत् ॥ अस्याग्निवामकर्णे दुनादैर्देवी समीरितं ॥ ७९ ॥ महाश्रीबीजमीशानि चिबुकादिषु विन्यसेत् ॥ आस्थिशः । अग्निरः । वामकर्ण ऊ । इंदुनादौ पूर्ववत् । तेन श्रू । चिबुके पादयोश्चैव कर्णयोर्हृदये तथा ॥ ८० ॥ वदने च तथा पादद्वये नाभौ च पादयोः ॥ लोहिताग्न्यासनो वामकर्णे दुभिरथा द्विजे ॥ ८१ ॥ प्राणबीजमितिख्यातं हृदादिषु प्रविन्यसेत् ॥ लोहितः यः । अग्निरः । आसनः वामकर्णः ऊ । इंदुः तेन मूं ॥ हृदये च मुखे देवी हृदये नाभौ मंडले ॥ ८२ ॥ हृदये पादयोर्देवी हृदये सव्यकुक्षिके ॥ हृदये वामकुक्षौ च हृदये दक्षपत्तले ॥ हृदये वामपादे च हृदये विन्यसेत्प्रिये ॥ कतुरीयो ग्निसमारूढो वामकर्णे दुनादवान् ॥ ८४ ॥ चण्डाबीजं महादेवी विन्यसेत्परमेश्वरी ॥ कतुरीयः घः । अन्यत्प्राग्वत्तेन धूं ॥ घंटिकायां च नाभौ च घंटिकायां हृदि न्यसेत् ॥ ८५ ॥ चंडेशो वायुवन्ह्यादयो वामकर्णे दुनादवान् ॥ ख्यातिबीजमिति प्रोक्तं विन्यसेद्देविसाधकः ॥ ८६ ॥ चंडेशः खः । वायुर्यः । वन्ह्यादि प्राग्वत् । तेन खूं ॥ मस्तके पादयोश्चैव ग्रीवायां नाभि मंडले ॥ ८७ ॥ गले च हृदि देवेशी जंघयोर्नेत्रयोस्तथा ॥ कर्णयोर्बाहुयुग्मे च स्तनयोश्च न्यसेत्प्रिये ॥ ८८ ॥ तथा ॥ प्राणबीजं मूलबीजं हृत्तवदने पादयोः प्रिये ॥ हस्तयोः कर्णयोर्नासायुग्मे चैव प्रविन्यसेत् ॥ ८९ ॥ द्विरंडरेवती शक्रचंद्रहंस त्रिमूर्तिभिः स बिंदुनादैर्देवेशी आमेरीबीजमीरितं ॥ ९० ॥ द्विरंडः ञः । रेवतीरः । शक्रः लः । चंद्रः सः । हंसः हः । त्रिमूर्तिः ई । बिंदुनादौ प्राग्वत् ।

तेन । भरलसही ॥ मुरवेनेत्रद्वयेकर्णद्वयेचैवकपोलयोः ॥ गंडयोः कंठदेशेचस्तनयोर्हृदिपादयोः ॥ ९१ ॥ चिवुकेमस्तकेबाह्वोस्कंधयोर्दंतले-
 रवयोः ॥ ब्रह्मरंध्रेतथाऽऽधारेऽन्तर्मध्येचन्यसेत्प्रिये ॥ ९२ ॥ इतिन्यासानुसमाधायपुरश्चरणकारकः ॥ यथोक्तन्यासकारीचयदिनोवरमाप्नुयात्
 ॥ ९३ ॥ तदाकन्यादूषणोत्थंममप्रादंप्रजायतां ॥ न्यासेरेतेर्वरारोहेब्रह्महत्याविनश्यति ॥ ९४ ॥ काकथान्यस्यपापस्यसत्यंसत्यंवदामिते ॥ मम-
 न्यासानथोवक्ष्येत्रीन्द्रदेवस्यमहात्मनः ॥ ९५ ॥ यान्विधायनरोविंदेत्सिद्धिलोकेषुदुर्लभां ॥ आकूतबीजंविन्यस्यन्मस्तकेगंडयोर्मुरवे ॥ ९६ ॥
 ॥ कालबीजंचक्षुषोश्चकर्णयोरपिविन्यसेत् ॥ नाभौलिङ्गेगुदेवापिविद्याबीजंकपोलयोः ॥ ९७ ॥ ब्रह्मरंध्रेदंतपंत्यौविन्यसेत्साधकोत्तमः ॥
 श्रीदेव्यावाच ॥ भगवन्करुणासिंधोदीनबंधोजगद्गुरो ॥ ९८ ॥ कृपांकृत्वासमाख्याहिसूत्रैरेवपृथक्पृथक् ॥ साधकस्तुयथासिद्धि-
 चिरेणैवविंदति ॥ ९९ ॥ श्रीमहादेवउवाच ॥ शृणुदेवीप्रवक्ष्यामिन्यासत्रयविधिंपृथक् ॥ दीर्घकालाग्निशक्राणामधःकालानलांत्यकाः ॥
 १०० ॥ बन्धास्थिवह्निगगनंचंद्रोवामाक्षिमंडितः ॥ बिंदुनादसमाक्रांतंबीजमाकूतमुधृतं ॥ १०१ ॥ दीर्घनिः । कालः मः । अग्निः रः । शक्रः
 लः । कालोमः । अनलोरः । अंत्यः क्षः । वह्निः रः । आस्थिशः । बन्हीः रः । मगनंहः । चंद्रः सः । वामाक्षीई । बिंदुनादौप्राग्वत् । तेन । नम-
 रलमरक्षशरहंसी इतिजातं । तथा । शिरसिगंडयोर्वक्त्रेवेदबीजंप्रविन्यसेत् । ब्रह्माग्नींद्रेद्विग्निकालवह्निवामाक्षिसिः प्रिये ॥ १०२ ॥ सवि-
 दुनादैर्देवेशीकालबीजमितीरितं ॥ ब्रह्माकः । अग्निः रः । इंद्रः लः । इंद्रुः सः । अग्निः । कालः मः । वह्निः रः । वामाक्षीई । बिंदुनादौप्राग्वत् ।
 तेन । करलसरमरी इतिजातं ॥ नेत्रयोः कर्णयोर्नाभिलिङ्गगुदेपुविन्यसेत् ॥ १०३ ॥ तथा ॥ संवत्तनिलचंद्राग्निशिर्वचंद्रत्रिमूर्तिभिः ॥
 सविंदुनादैर्देवेशीविद्याबीजंसमुधृतं ॥ १०४ ॥ संवर्तः क्षः । अनलः रः । चंद्रः सः । अग्निः रः । शिवोहः । चंद्रः सः । त्रिमूर्तिः ई । बिंदादि
 प्राग्वत् ॥ तेनक्षरसरहंसी । जातं ॥ कपोलयोर्ब्रह्मरंध्रेदंतपंत्योश्चविन्यसेत् ॥ एतन्न्यासत्रयंप्रोक्तंसाधकाभीष्टसिद्धिदं ॥ १०५ ॥ य-
 स्यप्रसादमासाद्यसाधकः शीघ्रसिद्धिदः ॥ शृणुदेविप्रवक्ष्यामिशृंखलान्यासमुत्तम ॥ १०६ ॥ यस्यप्रसादाच्चशिवेबटुकः सिद्धिदोभ-
 वेत् ॥ मस्तकेदक्षनेत्रेचवामनेत्रेतथैवच ॥ १०७ ॥ दक्षकर्णेवामकर्णेकपोलेदक्षिणेतथा ॥ वामकपोलेदक्षेचगंडकेवामकेपुनः ॥ १०८ ॥

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ २९ ॥

चिबुकेथगलेस्कंधेदक्षिणेवामकेतथा ॥ स्तनेदक्षेऽथवामेचहृदयेदक्षकुक्षिके ॥ १०९ ॥ वामकुक्षौचनामौचवक्षोजंधेचवामके ॥ लिंगेमें
देदक्षिणेचवामेचवरवर्णिनी ॥ ११० ॥ मेंदृशोवृषणवाचीदक्षवामनिर्देशात् ॥ लिंगस्योक्तत्वाच्चेति ॥ मूलाधारेदक्षगुल्फेवामगुल्फेतथैवच
॥ दक्षपादेचवामेचदक्षपादांगुलीषुच ॥ १११ ॥ वामपादांगुलिष्वेवंब्रह्मरंध्रेतथैवच ॥ मूलाधारेपुनश्चैवपुनर्वैब्रह्मरंध्रके ॥ ११२ ॥ म-
हापरारव्यबीजंचविन्यसेत्साधकोत्तमः ॥ चन्द्रसूर्यौपुनस्तौचमहीब्रह्मामहीप्रिये ॥ ११३ ॥ त्रिमूर्तिरंबुवन्धुबुवन्धुधरणीजलं ॥ षष्ठ-
स्वरत्रिमूर्त्तिविंदुनादभूषितमस्तकं ॥ ११४ ॥ महापरारव्यबीजंतेकथितंसुरवंदिते ॥ चन्द्रसूर्येसहौपुनस्तौसहौमहीलः । ब्रह्माकः । महीलः
। त्रिमूर्तिः ई । अस्थिशः । वह्निः रः । अंबुवः । वह्निः रः । अंबुवः । धरणीलः । जलवः । षष्ठस्वरः ऊ । त्रिमूर्तिर्ई विंदुनादौ प्राग्वत् । तेन ।
सहसहलकईशरवरवलवऊई ॥ न्यासेनानेनसुश्रोणिसाक्षाछिवसमोभवेत् ॥ ११५ ॥ बटुकस्याथवक्ष्यामिमातृकान्यासमुत्तमं ॥
कृतेनयेनबटुकः साधकस्यकरेभवेत् ॥ ११६ ॥ श्रीबीजैः पंचभिर्यच्चमातृणामंडलंभवेत् ॥ प्रोक्तमादौतथाचांतेठांतेफांतेलसांतके ॥
॥ ११७ ॥ बटुकस्यपरंपूज्यमातृकान्यासमुत्तमं ॥ विज्ञायसाधयेत्प्राज्ञःससद्यःशिवतां व्रजेत् ॥ ११८ ॥ विनैममातृकान्यासंयोन्येनन्या-
समाचरेत् ॥ बटुकस्तस्यकुपितः सद्यःशापंप्रयच्छति ॥ ११९ ॥ तस्यन्यासः प्रकर्त्तव्यः साधकेनविपश्चिता ॥ सर्वेषुमातृस्थानेषुवपुः
पावनहेतवे ॥ १२० ॥ मातृकान्यासमेनंहित्यत्काऽन्यन्यासमाचरेत् ॥ वर्षकोटिप्रयत्नेनससिद्धिनैवविंदति ॥ १२१ ॥ डकारमादौसंयो-
ज्यसर्वपूर्ववदाचरेत् ॥ अयमंतर्मातृकारव्योन्यासः स्यात्पूर्वसिद्धिदः ॥ १२२ ॥ ॐकारमादिमंकृत्वान्यासोयंवरवर्णिनी ॥ नाम्नाबहि-
मत्रिकारव्योन्यासश्चूडामणिर्भवेत् ॥ १२३ ॥ ध्यानानिपूर्ववद्देवीकथितानिमहामते ॥ अथान्यन्यासमारव्यारव्येभृणुष्ववरवर्णिनी ॥ १२४
॥ सरस्वतीमातृकारव्यसद्यःसिद्धिः प्रदायक ॥ न्यसेन्महामतेबीजंमातृकास्थानकेषुच ॥ १२५ ॥ महासरस्वतीदेवीसद्यःसिद्धिप्रदायका
॥ क्रोधीशाधः पिनाकीशोदारकेशभुजंगकैः ॥ १२६ ॥ भृग्वीशानकुलीशौचभुजंगोनकुलीशिबे ॥ संवर्त्तवकरेवत्यस्त्रिमुर्तिदुविभूषि-
ताः ॥ १२७ ॥ महासरस्वतीबीजंकथितं देवदुर्लभं ॥ क्रोधीशः कः । पिनाकीशः लः । दारकेशोडः । भुजंगः रः । भृग्वीशः सः । नकुलीशो-

उपास्त-३
बटुकपर
अ-१२४

॥ २९ ॥

हः । भुजंगः रः । नकुलीशो हः । सवर्त्तः क्षः । बकः शः । रेवतीरः । त्रिमूर्ति ई ॥ हं दुः बिंदुः । तेन । कलडरसहरक्षशरई इति जातं ॥ इमे न्या-
 साः समाख्याताः बटुकाराधने शिवे ॥ १२८ ॥ सद्यः सिद्धिकरा देवी भाग्यलभ्या न संशयः ॥ न्यूनन्यासस्य कर्त्तव्यः सद्यो हानि मवाप्नुयात् ॥ १२९ ॥
 एतस्मादधिकन्यासान्यस्तव्याजन्मनितथा कोटीशकोटिप्रदेशे एवं न्यस्ततनुर्देवी ध्यायेद्बटुकपैरवं ॥ १३० ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं द्विनेत्रोत्पलशो-
 भितं ॥ कुटिलालकसंवीतं चारुस्मेरमुरवांबुजं ॥ १३१ ॥ नानारत्नमयैः कल्पैः किंकिणीजालनूपुरैः ॥ दीप्तं शुचांबरावीतं द्विभुजं दक्षिणे करे ॥
 १३२ ॥ त्रिशिरसंव्यहस्ते च दधानं दंडमद्भुतं ॥ बटुवेशाधरं शंभुं सात्विकं साधकः स्मरेत् ॥ १३३ ॥ रुद्रयामले तु ॥ कपालं वामहस्ते तु सूक्ष्मदंडं-
 कमंडलुं ॥ एवं ध्यात्वा यजेद्देवं शैवे पीठे सुरेश्वरी ॥ १३४ ॥ अष्टपत्रं महादेवी कर्णिकाके सरोज्ज्वलं ॥ पद्मं विरच्य तन्मध्ये कर्णिकायां सुरेश्वरी ॥
 १३५ ॥ कृत्वा षट्कोणमस्यां तस्त्रिकोणं परिकल्पयेत् ॥ तन्मध्ये पद्मं कुर्यात् व्योमपत्रविराजितं ॥ १३६ ॥ कर्णिकाके सरैर्युक्तं तन्मध्ये बटु-
 कं यजेत् ॥ मूर्तिमूलेन संकल्प्य तस्यामावाहयेत् प्रभुं ॥ १३७ ॥ सद्योजातेन मंत्रेण मूलाद्येन महेश्वरि ॥ स्थापयेद्दामदेवेन मूलाद्येन च सुव्रते ॥
 १३८ ॥ संनिधाप्याथ मूलेन केवलेन स्वमुद्रया ॥ अधोरांतेन मूलेन संनिरोधनमाचरेत् ॥ १३९ ॥ मूलेन सन्मुखी कुर्याद्वगुं तथा धूम्रतः ॥
 षडंगैः शकली कृत्वा मृती कृत्य च मूलतः ॥ १४० ॥ परमीकरणं चैव स्वस्वमुद्राभिरर्चयेत् ॥ एतत्सर्वं विधातव्यं ततो ध्यानं समाहितः ॥ १४१ ॥
 कृत्वा सुस्थापनं तस्य मुद्राः संदर्शयेदथ ॥ लिंगाद्याः पूर्वमुद्दिष्टा योनिमुद्रा तथा तिमा ॥ १४२ ॥ तां दर्शयेत् पुरुषमूल्याभ्यां च महेश्वरि ॥ आसना-
 द्यैश्च पुष्पांतैरुपचारैस्ततोर्चयेत् ॥ १४३ ॥ ततो देवाज्ञया सम्यक् यजेदावृत्तिदेवता ॥ न्यासस्थानेषु देवस्य देहे गानि समर्चयेत् ॥ १४४ ॥ देव-
 स्य देहे देवेशी पंचमूर्तिर्यजेत् क्रमात् ॥ अंगुली देहवक्त्रेषु त्रिविधन्यासमार्गतः ॥ १४५ ॥ कर्णिकायां यजेत्पश्चात्पूर्वदक्षोत्तरेषु च ॥ पश्चिमे देव-
 मूर्त्तौ च व्योमपद्मदलेष्वथ ॥ १४६ ॥ असितांगं रुरुं चंडं क्रोधमुन्मत्तपैरवं ॥ कपालिनं पीषणं च संहारं च समर्चयेत् ॥ १४७ ॥ षट्कोणे
 षु षडंगानि यजेद्देवीयथाविधि ॥ ततो षट्पदपद्मांतः षट्कोणाद्बहिरद्विजे ॥ १४८ ॥ पूर्वादीशानपर्यंतं वक्ष्यमाणान् समर्पयेत् ॥ डाकिनी पुत्रका-
 न् देवीराकिनी पुत्रकानपि ॥ १४९ ॥ शाकिनी पुत्रकान् भूयो हाकिनी पुत्रकांस्ततः ॥ मालिनी पुत्रकान् देवी देवी पुत्रानतः परं ॥ १५० ॥ उमा-

वृज्ज्योर्णि.
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ३० ॥

पुत्रान् रुद्रपुत्रान् मातृपुत्रान् पीश्वरी ॥ वामभागे तु देवस्य यजेद्देवान् क्रमेण वै ॥ १५१ ॥ इंद्रे शाग्निदिशोर्मध्ये उर्ध्वं मुख्याः सुतान् जयेत् ॥ ३०-
धो मुख्या सुतान् देवीयजेद्रक्षोजलेशयोः ॥ १५२ ॥ अंतराले महेशानि पुत्रवर्गं रिच्योदश ॥ रुद्रयामले ॥ रुद्रपुत्रानंतरं ॥ देशग्रामा-
धिपो चैव स्थानाधिपमनुक्रमात् ॥ १५३ ॥ मेघनादं प्रचंडाग्रे कालदूतं तथैव चेत्पुक्तं यत्रोपदेशमंत्रा अपीति ॥ १५४ ॥ इत्थं संपूज्य तद्वाह्ये
पद्मपत्रेषु पूजयेत् ॥ ब्रह्माणिपुत्रकं पूर्वे माहेशीपुत्रमीश्वरे ॥ १५५ ॥ वैष्णवीपुत्रकं सौम्ये कौमारिपुत्रमानिले ॥ इंद्राणीपुत्रकं देवीपश्चि-
मे पूजयेत्ततः ॥ १५६ ॥ देवेशीनैऋते पश्चान्महालक्ष्मीसुतं यजेत् ॥ वाराहिपुत्रकं देवीदक्षिणे वह्नि कोणके ॥ १५७ ॥ चामुंडापुत्रमप्य-
र्च्य लोके शबटुकं नमेत् ॥ अष्टपत्राद्दहिर्देवि चतुरस्त्रान्तरे पुनः ॥ १५८ ॥ अष्टदिक्षु यजेदेतान् हेतुकं त्रिपुरांतकं ॥ वैतालमग्निजीह्वंचका-
लांतकमतः परं ॥ १५९ ॥ करालमेकपादं च भीमरूपं महेश्वरी ॥ अप्यर्च्ये देशयोर्मध्ये जयेदचलमद्रिजे ॥ १६० ॥ हाट्केशं महेशानि
पाशीराक्षसयोस्तथा ॥ चतुरस्त्रादिरेखायां दिग्बिंदुसुरेश्वरी ॥ १६१ ॥ अंतरालेषु वाप्यर्च्ये श्रीकंठादीन् सुरेश्वरी ॥ ततो द्वितीय
रेखायां क्रोधीशादीन् सुरेश्वरी ॥ १६२ ॥ आषाढं तान् समभ्यर्च्य तृतीयायां समर्चयेत् ॥ दंडीश्वरादिभृग्वंतान् लकुलीशादिकान् शिवे ॥ १६३ ॥
देवस्य वामभागे तु पूजयेत्परमेश्वरी ॥ दिव्यंतरिक्षभूमिष्ठान् योगीशान् शक्तिसंयुतान् ॥ १६४ ॥ योगिनीश्च समभ्यर्च्य दीशानादिषु सुंदरी ॥ कोणे
षु देवदेवेशीदिगीशाना युधैः सह ॥ १६५ ॥ चतुरस्त्राष्टके देवीपूजयेदुक्तं मार्गतः ॥ इति संपूजयेद्देवं बटुकं भक्तितत्परः ॥ १६६ ॥ धर्मार्थकाम
मोक्षाणां प्राप्तिर्भवति निश्चयात् ॥ अथ शारदातिलके ॥ उद्धरेद्बटुकं देवतापदुद्धारणं तथा ॥ १६७ ॥ कुरुद्वयं पुनर्देवं बटुकं तं समुद्धरेत्
॥ एकविंशत्यक्षरात्मा शक्तिरुद्धो महामनुः ॥ १६८ ॥ अभीष्टफलसंसिद्ध्यै कीर्तितः सुरपादपः ॥ बृहदारण्यकत्रुषिः छंदोनुष्टुबुदाहृतं ॥
॥ १६९ ॥ आपदुद्धारणो देवो भैरवो देवताबुधैः ॥ अंगुलीदेहवक्त्रेषु मूर्तिन्यस्य यथापुरा ॥ १७० ॥ संगादिपंचह्रस्वाढ्यशक्तिबीजपुरःसरः ॥
चकार पंचह्रस्वाढ्यमीशानादिषु योजयेत् ॥ १७१ ॥ षट्दीर्घयुक्तया शक्त्या वकारेण च तद्वतः ॥ अंगानि जातियुक्तानि प्रणवाद्यानि कल्प-
येत् ॥ १७२ ॥ तस्य ध्यानं त्रिधा प्रोक्तं सात्विकादिभिर्देवतः ॥ सात्विकं ध्यानं माख्यातमपमृत्कनिवारणं ॥ १७३ ॥ आयुरारोग्यजननमप-

उपास्त-३
बटुकपट-
अ-१२४

॥ ३० ॥

वर्गफलप्रदं ॥ राजसंघ्यानमारव्यातंधर्मकामार्थसिद्धिदं ॥ १७४ ॥ तामसंशत्रुशमनंकृत्वाभूतमदापहं ॥ वर्णलक्षजपेन्मंत्रं हविष्पाशीजितेन्द्रि-
 यः ॥ १७५ ॥ तद्दशांशंच जुह्यात्तिलैर्मधुरसंयुतैः ॥ धर्माधर्मादिभिः वस्तुसैपीठेपंकजशोभिते ॥ १७६ ॥ षड्कोणांतस्त्रिकोणस्थं व्योमपंकजशोभि-
 ते ॥ बटुकं पूजयेद्देवं मूर्त्तिमूलेन कल्पयेत् ॥ १७७ ॥ सद्योजातेन मंत्रेण देवमावाहयेत्ततः ॥ मूलादिवामदेवेन स्थापयेत्परमेश्वरं ॥ १७८ ॥ मूल-
 मंत्रेण कर्तव्यं सान्निध्यंतदनंतरं ॥ अघोरेण सुधीः कुर्यात्संनिरोधमनंतरं ॥ १७९ ॥ पुरुषारव्येन मनुना योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ देवाय वदनं कुर्याद्दी-
 शानेन समाहितः ॥ १८० ॥ एतत्सर्वं विधातव्यं तत्तन्मुद्राः प्रदर्शनात् ॥ ईशानादीन् यजेद्देवान् न्यासमार्गेण देशिकः ॥ १८१ ॥ सकलीकरणं कृत्वा
 येन मूर्त्तिर्यथापुरा ॥ व्योमपद्मदलेष्वर्चेदसितांगादिभैरवान् ॥ १८२ ॥ असितांगं रुद्रं चंडं क्रोधमुन्मत्तभैरवं ॥ कपालिनं भीषणारव्यं संहारचक्र-
 मादमुन् ॥ १८३ ॥ षड्कोणेषु षडंगानि क्रमेणाभ्यर्चयेत्सुधीः ॥ पूर्वादीशानपर्यंतं तद्दहिः पूजयेदिमान् ॥ १८४ ॥ डाकिनीपुत्रकान् पूर्वराकिनीपुत्र-
 कांस्ततः ॥ लाकिनीपुत्रकान्यश्चात्काकिनीपुत्रकांस्ततः ॥ १८५ ॥ शाकिनीपुत्रकान् भूयो हाकिनीपुत्रकान् पुरः ॥ याकिनीपुत्रकान्यश्चोद्देवीपुत्रास्तथा-
 परान् ॥ १८६ ॥ अथोमारुद्रमातृणां पुत्रान् दक्षिणतो यजेत् ॥ उर्ध्वमुख्याः सुता मूर्ध्वमधोमुख्याः सुतानधः ॥ १८७ ॥ इतिसंपूजयेन्मन्त्रीपुत्रवर्गा-
 स्त्रयोदश ॥ तद्दहिः पद्मपत्रेषु लोके शबटुकान् यजेत् ॥ १८८ ॥ ब्रह्माणिपुत्रकं पूर्वमाहेशीपुत्रमीश्वरे ॥ वैष्णवीपुत्रकं सौम्ये कौमारिपुत्रमानिले ॥
 १८९ ॥ इंद्राणिपुत्रकं भूयः पूजयेत्पश्चिमेततः ॥ महालक्ष्मीसुतं पश्चाद्रक्षोदिशिसमर्चयेत् ॥ १९० ॥ वाराहिपुत्रकं याम्ये चामुंडासुतमानिले ॥ ब-
 टुकान् दशदिक्ष्वर्चेद्देतुकं त्रिपुरांतकं ॥ १९१ ॥ चैतालवह्निजीवाख्यं कलानारव्यं करालकं ॥ एकपादं भीमदंष्ट्रं मचलहाटकेश्वरं ॥ १९२ ॥ दि-
 शिदिक्ष्वंतरालेषु श्रीकंठादीन् यजेत्पुनः ॥ क्रोधीश्वरादीन् भृगवंतास्ततश्चाख्ये समर्चयेत् ॥ १९३ ॥ ततस्त्रीन् कुलीशादीन् दक्षिणे पूजयेत्सुधीः ॥
 दिव्यांतरिक्षपुमिष्ठान्यो गीशान् शक्तिसंयुतान् ॥ १९४ ॥ योगिनीभिः सहाभ्यर्चयेद्दीशाग्निनिर्ऋतिस्थितान् ॥ इतिसंपूजयेद्देवं बटुकं प्रोक्तव-
 र्त्मना ॥ १९५ ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणां प्रतिर्भवति मानवः ॥ विघ्नदुर्गासमाराध्य बलिंदत्वा विधानतः ॥ १९६ ॥ काम्यादीन् साधयेन्मन्त्री यथोक्तं सि-
 द्धिमाप्नुयात् ॥ शाल्यं च पल्लवं सर्पिलं जातूष्णं निशर्करं ॥ १९७ ॥ गुडमिक्षुरसापूर्पैर्मध्वक्तेः परिमिश्रितः ॥ कृत्वा ग्रासं समाराध्य देवं प्रागुक्त-

वृज्जोर्णः
धर्मस्कंधः
उपासना
॥ ३१ ॥

वर्त्मना ॥ १९८ ॥ रक्तचंदनपुष्पाद्यैर्निशितस्मैबलिं हरेत् ॥ ततः सिध्यंतिकार्याणि बलिनानेन मंत्रिणः ॥ १९९ ॥ जुहुयात्सर्पिषामंत्रीयथोक्तं
सिद्धिमाप्नुयात् ॥ वश्याय जुहुयाद्विष्णुशकलैर्वशयेज्जनान् ॥ २०० ॥ जुहुयात्सुत्रलाभाय प्रफुल्लैः करवीरजैः ॥ धनधान्यादिसंपत्तये जुहुया
त्तिलतंदुलैः ॥ २०१ ॥ बिल्वप्रसूनैर्जुहुयान्महतीं विंदते प्रियं ॥ लवणैर्मधुसंसिक्तैर्वशयेद्वनिताजनान् ॥ २०२ ॥ वृष्टिकामेन होतव्यं वेतसा
नांसमिद्धरैः ॥ अग्नेन जुहुयान्नित्यं धनधान्यादिसंपदे ॥ २०३ ॥ वश्याय जुहुयान्मंत्रीमधुनादिवसत्रयं ॥ रोगोक्तौषधहोमेन रोगान्शयं
नितत्क्षणात् ॥ २०४ ॥ कृत्याद्रोहे ग्रहद्रोहे भूतापस्मारसंभवे ॥ व्याघ्राजिने समासीनो जुहुयाद्युतंतिलैः ॥ २०५ ॥ भूतादयः पलायंते
त्यक्षंते तां दिशं भयात् ॥ कृष्णाष्टमीसमारभ्य यावत्स्यांत चतुर्दशी ॥ २०६ ॥ तिलैस्तंदुलसंमिश्रैर्मधुरत्रयलोलितैः ॥ त्रिसहस्रं प्रतिदिनं
जुहुयात्संस्कृतेऽनले ॥ २०७ ॥ बटुकेशंसमक्ष्यर्च्य सक्ष्यणोज्य फलान्वितः ॥ नित्यं निवेद्य समये मध्यरात्रे बलिं हरेत् ॥ २०८ ॥ एवं
जपित्वा प्रयतः सहस्राण्येकविंशतिः ॥ समाप्तिदिवसे रात्रावजं हत्वा बलिं हरेत् ॥ २०९ ॥ ततः कारयित्वा राजा तोषयेत्साधकंधनैः ॥
प्रयोगदिवसे नित्यं सक्ष्यसौज्यैः सदक्षिणैः ॥ १० ॥ विप्रास्सप्तमहादेवी तोषयेद्वा छिताप्तये ॥ समाप्तिदिवसे विप्रान्सप्तसप्तसमाहितः
॥ २११ ॥ भोजयेद्दक्षवित्ताद्यैस्तोषयेज्जगदीश्वरी ॥ विधिनानेन संतुष्टो बटुकेशः प्रयच्छति ॥ २१२ ॥ तेजोबलं यशः पुत्रान्कांतिल-
क्ष्मीं मनोरमां ॥ नश्यंति शत्रवः सर्ववर्द्धंते मित्रबांधवाः ॥ २१३ ॥ अवग्रहो न जायेत विषेयेतस्य भूपते ॥ जुहुयात्कैवल्यैर्लोणैरयुतं सं-
भवेच्छया ॥ २१४ ॥ निगडादिविमोक्षाय प्रयोगोऽथ मुदा हतः ॥ वचाचूर्णं पलं कृत्वा गव्येनाज्येन लोलितं ॥ २१५ ॥ मंत्रयेन्मनुना तेन दे-
वी साग्रं सहस्रकं ॥ विभजेच्चूर्णं पंचाशद्भागैः परमेश्वरी ॥ २१६ ॥ दिनशोभागमेकैकं सक्षयेद्गोघृतां न्वितं ॥ विभज्य सक्षयेद्दध्या
मंडलं पुत्रकांक्षिणी ॥ १७ ॥ विनीतपुत्रमाप्नोति मेघारोग्यबलान्वितं ॥ दीर्घायुष्यं च वंध्यापि किंपुनः कन्यकाप्रसूः ॥ २१८ ॥ आदा
वंते प्रयोगस्य बटुकाय बलिं हरेत् ॥ द्विविधो बलिरारव्या तोराजसः सात्त्विको बुधैः ॥ २१९ ॥ राजसो मांसरक्तादथ पलत्रयसमन्वितः
मुद्गपायससंयुक्तो मधुरत्रयसंयुतः ॥ २२० ॥ सात्त्विको मांसरहितः शेषमन्यत् पुरोक्तवत् ॥ ब्राह्मणो नियतः शुद्धः सात्त्विकं बलिमा-

उपास्तः ३
बटुकपटः
अ. १२४

॥ ३१ ॥

हरेत् ॥ २२१ ॥ साधयेन्विधिनानेन भस्मसर्वार्थसिद्धिदं ॥ उशीरं चंदनं कुष्ठं धनसारं सकुंकुमं ॥ २२२ ॥ श्वेतार्कं मूलवाराहिलक्ष्मीः क्षी-
 रमहीरुहां ॥ त्वचो बिल्वतरोर्मूलं शोषयित्वा सुचूर्णयेत् ॥ २२३ ॥ चूर्णं व्योम्नि गृहीतेन गोमयेन विमिश्रितं ॥ कृत्वा पिंडाभिसंशोष्य सं-
 स्कृते हव्यवाहने ॥ २२४ ॥ मूलेन दग्धातद्भस्म शुद्धे पात्रे विनिक्षिपेत् ॥ केतकी मालती पुष्पैर्वसनयेद्भस्म शोभितं ॥ २२५ ॥ अयुतं प्र-
 जपेन्मंत्रं स्पृष्ट्वा भस्म सुपूजितं ॥ एतदादाय दिनशः प्रातः पुंड्रं करोति यः ॥ २२६ ॥ ब्राह्मणो वेदविधिना त्रिपुंड्रं धारयेत्सुधीः ॥ शूद्राद्यै-
 र्मूलमंत्रेण सर्वैर्वा मूलमंत्रतः ॥ २२७ ॥ तस्य रोगाः प्रणश्यन्ति कृत्वा द्रोहमहाग्रहाः ॥ रिपुचोरमृगादिभ्यो भयमस्य न जायते ॥ २२८ ॥
 वंद्येते संपदः सर्वाः पूज्यंते सकलैर्जनैः ॥ राजा वश्यो भवेत्तस्य सामात्यः स परिच्छदः ॥ २२९ ॥ अभिषेकं प्रकुर्वीतराज्ञो विजयकांक्षिणः
 ॥ पूर्वोक्तमंडपे क्लृप्ते वितानध्वजशोभिते ॥ २३० ॥ सर्वतो भद्रमालिरव्यकर्णिकांतस्य पूजयेत् ॥ अष्टद्रोणप्रमाणेन शालिभिः शो-
 वितैः शुभैः ॥ २३१ ॥ तदर्घास्तंदुलास्तस्मिन्वस्य दूर्वाक्षितान्वितं ॥ हेमादिविहितं कुंभं नवरत्नसमन्वितं ॥ २३२ ॥ संस्थाप्य विम-
 लैस्तोयैरापूयान् स्मिन् विनिक्षिपेत् ॥ क्षीरद्रुमप्रवालानिलक्ष्मीदूर्वासहायुतः ॥ २३३ ॥ कर्पूरं चंदनं बिल्वं उशीरं कुंकुमं पुनः ॥ कंकोलम-
 गुरुं जातिं मल्लिकाचं पकोत्पलैः ॥ २३४ ॥ गोमेदं दाडिमं पश्चात्पट्टसूत्रेण वेष्टयेत् ॥ तस्मिन्नावाह्यबहुकं राजसं संप्रपूजयेत् ॥ २३५ ॥
 बहिरष्टसुकुंभेषु भैरवानष्टपूजयेत् ॥ त्रयोदशसुकुंभेषु त्रयोदशगणान्यजेत् ॥ २३६ ॥ बाह्ये दशसुकुंभेषु लोके शानं च येत्सुधीः ॥
 तद्बहिष्कृत्य सुकुंभेषु श्रीकंठादीनसुरेश्वरान् ॥ २३७ ॥ पंचत्रिंशत्घटेष्वर्चत्कादिवर्णेश्वरान् क्रमात् ॥ इति गंधादिभिः सम्यक्पंचावर-
 णमर्चयेत् ॥ २३८ ॥ अयुतं प्रजपेत्स्पृष्ट्वा तान् घटान् देशिकोत्तमः ॥ पायसैः सर्पिषां शुद्धैस्तिर्लेदं शशतं पृथक् ॥ २३९ ॥ जुहुयात्ता-
 न् घटान् स्पृष्ट्वा प्रत्यहं बलिमाहरेत् ॥ राजसोक्तप्रकारेण रात्रौ देशिकसत्तमः ॥ २४० ॥ सुदिने शोभने लभे वाचयित्वा द्विजातिभिः ॥ स्व-
 स्तिमंगलवाक्यानि विशुद्धैर्वेदपारगैः ॥ २४१ ॥ नदत्सु पंचवाद्येषु प्रणम्य बहुके श्वरं ॥ जितेन्द्रियं शुद्धकायं राजानं ब्राह्मणप्रियं ॥
 ॥ २४२ ॥ आस्तिकं शुद्धवचनमभिषिचेत्प्रसन्नधीः ॥ अभिषिक्तो नरपतिः प्रणिपत्य गुरुं परं ॥ २४३ ॥ भूयसीं दक्षिणां दद्यात्प्रसीद-

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ३२ ॥

नियथागुरुः ॥ राजाभिषिक्तो भवति साक्षाद्भूमिपुरंदरः ॥ २४४ ॥ परान्विजयते भूपान् स्तूयते सकलैर्नरैः ॥ भक्ष्यैर्भोज्यैर्धनैर्धान्यैः
पूजयंतियशस्विनः ॥ २४५ ॥ कृत्वाभिषेकः षण्मासं प्रतिमासं महीपतिः ॥ चतुरंभोधिवलयं शास्ति सर्ववसुंधरां ॥ २४६ ॥ गजा-
श्वशांतिविधये तेषां शालासुसाधकः ॥ कुंडं कृत्वा विधानेन होमं कृत्वा यथाविधि ॥ २४७ ॥ पायसाज्यतिलैर्विद्वानयुतत्रितयावधि ॥
ब्राह्मणान् भोजयेन्नित्यं भक्ष्यभोज्यफलादिभिः ॥ २४८ ॥ प्राक् प्रोक्तविधिना कुंभान् स्थापयित्वा त्रदेशिकः ॥ अभ्यर्च्य गंधपुष्पा-
द्यैस्तज्जलैः प्रोक्षयेद्भजान् ॥ २४९ ॥ अश्वशालामनेनैव वर्द्धते सा दिनेदिनं ॥ युद्धेषु महती शक्तिर्जायते पूर्वतो धिका ॥ २५० ॥ स-
र्वरोगाः प्रणश्यंतिकृत्वा द्रोहाः परैः कृताः ॥ अस्मात्परतरारक्षानास्ति तेषां महीतले ॥ २५१ ॥ अपिषिंचमहीपालं परेषां विजयोद्यतं ॥
उक्तेन विधिना मंत्रीयामिन्यां बलिमाहरेत् ॥ २५२ ॥ अन्युनांगमजं हत्वा राजसंप्रागुदाहृतं ॥ बलिप्रदानसमये रिपूणां सर्वसैन्यकं ॥
२५३ ॥ निवेशयेद्बलित्वेन बहुकायविशिष्टधीः ॥ विदर्भयेच्छत्रुनाम्नावलिमंत्रं यथा सुधीः ॥ २५४ ॥ शत्रुपक्षस्य रुधिरं पिशितं च दि-
नेदिने ॥ भक्षयन् स्वर्गणैः सार्द्धं सारमेयसमन्वितः ॥ २५५ ॥ बलिमंत्रो यमाख्यातः सर्वेषां विजयप्रदः ॥ अनेन बलिना हृष्टो ब-
दुकः परसैन्यकं ॥ २५६ ॥ सर्वगणेशो विभजेदामिषं कुहमानसः ॥ एवं कृते परबलं क्षीयते नात्र संशयः ॥ २५७ ॥ विजयं ग्रीय-
मेतेन राजा प्राप्नोत्ययत्नतः ॥ २५८ ॥ श्रीमायास्मरकूटमंत्रं विलिखेन्मध्ये दलेष्वष्टसु द्विः प्रोक्तं बहुकायशब्दमपरान्मंत्रस्य वर्णान्वहिः अ-
ष्टद्वंद्वदलेषु तद्बहिरचत्तत्संख्यपत्रेष्वथ द्वात्रिंशद्दलकादि सान्तं सहितं यंत्रं लिखेद्बुधपुरे ॥ २५९ ॥ आपदुद्धारणं यंत्रमपमृत्युमयाप-
हं ॥ सर्वसंपत्प्रदं नित्यं सर्वसौभाग्यदायकं ॥ रक्षाकरं ग्रहार्तनां राज्ञां विजयवर्द्धनं ॥ २६० ॥ आपदुद्धारणादस्मादापदुद्धारणक्ष-
मः ॥ मंत्रेषु नास्ति मंत्रो न्य इत्याहुर्मंत्रवेदिनः ॥ २६१ ॥ रुद्रयामले ॥ देव्युवाच ॥ भगवन् देवदेवेश रहस्यं बहुकस्य मे ॥ ब्रूहि
येन वशीकुर्युः साधकाभैरव शिव ॥ २६२ ॥ श्रीशिव उवाच ॥ शृणु देवी परं गौण्यं कथयामि सुशोभने ॥ रहस्यं सिद्धिदं साक्षा-
द्बदुकस्य महात्मनः ॥ २६३ ॥ सर्वे बहुकदेवस्य साधने ये निरूपिताः ॥ उपायानि फला एव विनैकं वीरसाधनं ॥ २६४ ॥ येना

उपास्तः ३
बदुक
अ-१२४

॥ ३२ ॥

न्यसाधनं हित्वा उपायं चान्यमाश्रयेत् ॥ नससिद्धिमवाप्नोति नरो वर्षशतैरपि ॥ २६० ॥ माषान्मुद्गान्मसूरांश्च चणकानोदनं तथा ॥
क्षीरं तथा पूषमपिशङ्कुलीरपिशोषना ॥ २६१ ॥ शङ्कुली सुहाली ॥ आदाय सूत्रं कार्पासं कन्याकर्त्तितमेव च ॥ कुंकुमेनापि संरज्य
कारयित्वाष्टकीलकान् ॥ २६२ ॥ स्तूपार्थमेकं कीलं च गृहीत्वा सुरसुंदरी ॥ गच्छेत्स्मशाननिकटे सुधीः सोत्तरसाधकः ॥ २६३ ॥
पादप्रक्षालनं कृत्वा ततः स्मृत्वा स्वदेवतां ॥ बध्वांजलिमिदं वाक्यं प्रवदेत्साधकोत्तमः ॥ २६४ ॥ अत्र स्मशाने याः काश्चिद्देवतानि वसं-
ति हि ॥ ताः प्रयच्छंतु मे सिद्धिं प्रसन्नाः संतु पांतु मां ॥ २६५ ॥ पूर्वमांशं करः पातु तथाग्नेयां च मूलधृक् ॥ कपाली दक्षिणे पातु नैऋत्ये ज-
टिलो वतु ॥ २६६ ॥ पश्चिमे पार्वतीनाथो वायव्ये प्रमथाधिपः ॥ उत्तरे मुंडमालो व्यादीशाने वृषभध्वजः ॥ २६७ ॥ ऊर्ध्वपातु तथा शंभु
रधस्ताद्धूलिधूसरः ॥ अग्रतो भैरवः पातु पृष्ठतः पातुरवेचरः ॥ २६८ ॥ दक्षिणे भूचरः पातु वामे च पिशिताशनः ॥ केशान् पातु विशाला
क्षो मुद्गानि च मरुत्प्रियः ॥ २६९ ॥ मस्तकं पातु भृग्वीशो नेत्रे पातु महामनाः ॥ कपोली पातु वीरे शो गंडौ गंडाभिर्मदनः ॥ २७० ॥ उत्तरो
ष्ट्रे विरूपाक्षो ह्यधरे योगिनी प्रियः ॥ अक्षेषु दक्षविध्वंसी चिबुके तु कपालधृक् ॥ २७१ ॥ कंठे रक्षतु मां देवो नीलकंठो जगद्गुरुः ॥ दक्षस्कंधे गि-
रीशो वामस्कंधे वसुंजयः ॥ २७२ ॥ दक्षिणे च भुजे सर्वमंत्रनाथः सदा वतु ॥ वामे भुजे सार्वभौमो हृदये पातु पांडुरः ॥ २७३ ॥ दक्षस्तने पशु-
पतिर् वामे पातु महेश्वरः ॥ उदरे सर्वकल्याणकारको वतु मां सदा ॥ २७४ ॥ नाभौ कामप्रविध्वंसी जंघे पातु दयामयः ॥ जानुनि पातु जामि-
त्रो गुल्फौ गौरिपतिः सदा ॥ २७५ ॥ पादपृष्ठे सामनिधिस्तथा पादांगुलीर्हरः ॥ पादाधः पातु सततं व्योमे केशो जगत्प्रियः ॥ २७६ ॥ इति रक्षां स-
माधाय मंत्ररक्षांततश्चरेत् ॥ ॐ ह्रां ह्रीं हूं ह्रः पूर्वे ॥ ॐ ह्रिं हूं ह्रों आग्नेये ॥ ॐ ह्रिं श्रिं दक्षिणे ॥ ॐ ग्लूं ग्लूं नगनगनैऋत्ये ॥ ॐ
ग्रूं ग्रूं संसः पश्चिमे ॥ ॐ ग्रं ग्रं वायव्ये ॥ ॐ भ्रां भ्रां भैरव उत्तरे ॥ ॐ ब्रूं ब्रूं भ्रूं ईशान्ये ॥ ॐ ग्लूं ग्लूं ऊर्ध्वे ॥ ॐ घ्रां घ्रं घ्रः अ-
धोदेशे ॥ एवं रक्षां समाधाय दिक्पालार्चनमाचरेत् ॥ २७७ ॥ ततो वाक्यं पुनर्ब्रूयात्साधकः प्रीतिसंयुतः ॥ भो भैरव भैरवाय नमः ॥ भो भैर-
व भैरव भयंकर हर मां रक्ष रक्ष हूं फट् स्वाहा ॥ इति प्रार्थयित्वा ॥ २७८ ॥ एकस्मिन् भाजने कृत्वा पालाशस्य महात्मनः ॥ सिद्धमाषान्

बृज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥३३॥

ब्रजेत्प्राच्यादिशि पूजार्थमादरात् ॥ २८४ ॥ तत्रस्थित्वा तु पुटकं करे धृत्वा विचक्षणः ॥ मंत्रमेन सुधीः प्रोक्ता दद्यादिंद्राय वै बलिं ॥ २८५ ॥
ॐ ह्रां ह्रीं हूं समुच्चार्य भो इंद्र सुरनायक ॥ प्रसन्नो भव मे शीघ्रं देहि सिद्धिं सनातनी ॥ २८६ ॥ इमं बलिं गृह्ण गृह्ण हुं फट् समुच्चार्य साधकः ॥
बलिं दत्त्वा महाभागे सिद्ध्यर्थं प्राणवल्लभे ॥ २८७ ॥ ततो रंरां समुच्चार्य रं रं रीं रीं मपि प्रिये ॥ अग्ने हूं हूं मया दत्तं बलिं हुं फट् समुच्चेरेत् ॥ २८८ ॥
मुद्गान् पात्रे समाधाय प्रदद्याद्बलिमादरात् ॥ ततो दक्षिणदेशांशे समागत्य विचक्षणः ॥ २८९ ॥ ॐ प्रां प्रीं प्रूं समुच्चार्य तथा प्रां प्रीमिति त्रिधा
प्रेतनाथ पदस्यांते बलिं गृह्णेति चोच्चेरेत् ॥ २९० ॥ हुं फट् तोयमारव्यातो यममंत्रो वरानने ॥ अनेन दक्षिणे देशे पात्रं मसूर पूरितं ॥ २९१ ॥ स्था-
पयित्वा नमस्कृत्य नैऋत्यांशे ततो ब्रजेत् ॥ बलिचणक पात्रस्य दद्यात्साधकसत्तमः ॥ २९२ ॥ ॐ फ्रें फ्रें फ्रें समुच्चार्य ततो हूं हूं तथैव च ॥
खेरं खेरं खेरं च ततो ब्रूयात्ततो हौं हौं समुच्चेरेत् ॥ २९३ ॥ रक्षो नाथ पदं ब्रूयाद्बलिं हुं फट् समन्वितः ॥ अनेन मनुना दद्याद्रक्षो नाथ बलिं बुधः ॥
२९४ ॥ ततः पश्चिमदेशस्थो भूत्वा देशिकसत्तमः ॥ जलनाथाय सुबलिं दद्यात्त्वस्यार्थसिद्ध्ये ॥ २९५ ॥ ॐ ब्रां ब्रीं ब्रूं समुच्चार्य ततो वरुणमु-
च्चेरेत् ॥ बलिमेनं मया दत्तं गृहाण परमेश्वर ॥ २९६ ॥ अनेन मंत्रवर्येण वरुणा योदनस्य च ॥ बलिं दद्यान्महाभाग स्वार्थसिद्ध्य आदिशेत् ॥
२९७ ॥ वायुदेशं समासाद्य ततो वायोर्बलिं हरेत् ॥ पायसं पात्रमादाय परमादरसंयुतः ॥ २९८ ॥ ॐ वां वीं वूं समुच्चार्य ॐ ब्रां ब्रीं ब्रूं तथैव च
॥ हुं फट् तो मनुरयं वायोः सिद्धिप्रदायकः ॥ २९९ ॥ अनेन मनुना प्राज्ञो वायवे बलिमाहरेत् ॥ ॐ कूं कूं कूं समुच्चार्य ॐ क्रां क्रां क्रां समुच्चेरे-
त् ॥ ३०० ॥ हुं फट् तेन मनुना बलिं दद्याद्विचक्षणः ॥ ऐशान्यादिशि स्थाश्रित्य साधकप्रवरस्ततः ॥ ३०१ ॥ ईशानाय बलिं दद्यात्सर्वकामार्थ-
सिद्ध्ये ॥ ॐ श्रां श्रीं श्रूं समुच्चार्य ॐ आं आं आं मथोच्चेरेत् ॥ ३०२ ॥ हुं फट् तः समारव्यातो मंत्रो यं लोक दुर्लभः ॥ अनेन मनुना दद्याच्छक-
ली पात्रसंस्थिता ॥ ३०३ ॥ बल्यर्थं सर्वकामार्थसिद्ध्ये साधकोत्तमः ॥ एवमष्टबलीन् दद्यात्सर्वकामार्थसिद्ध्ये ॥ ३०४ ॥ स्तंभं घोषा-
गमाश्रित्य कार्यमग्रे समाचरेत् ॥ पुष्पाक्षतान् समादाय ॐ ह्रां ह्रीं हूं समुच्चेरेत् ॥ ३०५ ॥ स्तंभमंत्रो यमारव्यातः सर्वकामार्थसिद्ध्ये ॥
अनेन मनुना प्राज्ञस्तंभं संपूज्य निर्भयः ॥ ३०६ ॥ ततः पठेन्मंत्रमयं कवचं कार्यसिद्ध्ये ॥ यस्य प्रसादमासाद्य साधको निर्भयो भवेत् ॥

उपास्त-३
बटुक
अ-१२४

॥ ३०७ ॥ ह्रां ह्रीं हूं ह्रः समुच्चार्य क्षां क्षीं क्षूं क्ष्रः समुच्चेत् ॥ रत्रां रत्रीं रत्रं रत्रः समुच्चार्य घ्रां घ्रीं घूं घ्रः स्ततो वदेत् ॥ ३०८ ॥ म्रां म्रीं म्रूं
 म्रः समुच्चार्य म्रं म्रो म्रौ म्रौ ततो वदेत् ॥ ह्रों ह्रौ ह्रौ ह्रौ समुच्चार्य क्लो क्लौ क्लौ क्लौ पुनर्वदेत् ॥ ३०९ ॥ श्रों श्रौ श्रौ श्रौ साधक प्रोक्ता ज्ञो ज्ञो
 ज्ञो ज्ञो समुच्चेत् ॥ हुं हुं हुं हुं समुच्चार्य हुं हुं हुं हुं फट् अथोच्चेत् ॥ ३१० ॥ सर्वतोरक्षरक्षेति रक्षरक्षेति भैरव ॥ नाथ नाथ पदं प्रोक्ता फट्
 तोयं महामनुः ॥ ३११ ॥ सर्वरक्षाकर प्रोक्तः साधकाभीष्टदायकः ॥ एवंविधायमति मांस्तनोरक्षां विशालधीः ॥ ३१२ ॥ वीरशान्तिमथो कु-
 र्यात्सर्वकार्यस्य सिद्धये ॥ यथा सिद्धयति कार्याणि साधकानां महेश्वरी ॥ ३१३ ॥ यावत्कुर्यान्न वीराणां शान्ति साधक सत्तमः ॥ तावन्न-
 जायते सिद्धिः साधकस्य कथंचन ॥ ३१४ ॥ स्मशानदेशे ये वीरा शिरां स्यादायशासनं ॥ मम स्थितानि कुंतंति साधकानां मनोरथान् ॥ ३१५
 ॥ अपूजिताः पूजितास्ते सर्वकामफलप्रदाः ॥ वीरशान्तिमथो वक्ष्ये साधकानां हिताय वै ॥ ३१६ ॥ यस्याः प्रसादमासाद्य साधकः सुख-
 मेधते ॥ पद्ममष्टदलं कृत्वा तद्वाह्ये षोडशं तथा ॥ ३१७ ॥ तद्वाह्ये षट्दलं चापि भूपुरं च ततो लिखेत् ॥ एवं मंडलमालिख्य साधको निर्भयः
 स्थितः ॥ ३१८ ॥ मूलमंत्रेण नैवेद्यं भैरवाय समर्पयेत् ॥ आद्यपद्यस्य मध्ये तु तत्रैवाष्टभैरवान् ॥ ३१९ ॥ षोडशाब्दे महापद्मे ततः साधक-
 सत्तमः ॥ संपूज्य प्रयतो दद्यात् नैवेद्यं पायसस्य च ॥ ३२० ॥ मित्राणि षोडशं प्राज्ञे भैरवस्य महात्मनः ॥ कुलीशं सुकुलीशं च जामित्रं रामठारि-
 भौ ॥ ३२१ ॥ प्रचंडं चंडकेशं च चंडात्मानं च चामरं ॥ चारित्रं च चमत्कारं च चलं चारुभूषणं ॥ ३२२ ॥ चामीकरं चारुवहं कितवं चेति षोडश-
 ॥ नत्यंतनामभिः पूज्याः षोडशानंदपूरिताः ॥ ३२३ ॥ ततोष्टपत्रे संपूज्या ब्राह्म्याद्यामातृसत्तमाः ॥ स्वस्वदिक्षु महेंद्रादीन् पूजयेत्साधकोत्त-
 मः ॥ ३२४ ॥ ततोक्षतासमादाय विकिरं श्रृङ्गमंडले ॥ वीरशान्तिपठेत्सम्यक् साधकः प्रीतमानसः ॥ ३२५ ॥ चंडप्रचंडोर्द्धकेशभीषणाभीष-
 णाभिधाः ॥ व्योमकेशो व्योमबाहो व्योमव्यापक एव च ॥ ३२६ ॥ एतान् वीरान् समाहूय ह्यायाहीति समुच्चरन् ॥ मंडले साधकश्चेष्टो नैवेद्या-
 दिभिरर्चयेत् ॥ ३२७ ॥ एवमर्चा समाधाय साधको निर्भयः स्थितः ॥ पूर्वप्रोक्तान् सुधीः कृत्वा न्यासान् अत्यंतसिद्धिदान् ॥ ३२८ ॥ पश्चिमा-
 भिमुखो भूत्वा मालामादाय पाणिना ॥ उच्चैस्तरांजपं कुर्यादागताय महात्मने ॥ ३२९ ॥ भैरवाय समीपे तु वामहस्तेन पायसं ॥ भोजयेच्च ज-

बृ. उज्यो. र्ण.
धर्मस्कंध.
उपासना
॥ ३४ ॥

पंकुर्यान्निर्भयः प्रीतमानसः ॥ ३३० ॥ तृप्तो देवो यदा ब्रूयाद्दूरं वरयवांछितं ॥ प्रणम्य दंडवद्भूमौ वांछितं वरमुच्चरेत् ॥ ३३१ ॥ गृहे चागत्य प्रय-
त उत्सवं च समाचरेत् ॥ अनेन मनुना देवी सिद्धेन जगती तले ॥ ३३२ ॥ असाध्यं नास्ति लोके पुस्त्यं सत्यं मयोदितं ॥ वचाचूर्णं पलं स्यादर्थं तन्मा-
नं घृतसंयुतं ॥ ३३३ ॥ पद्मपत्रे विनिक्षिप्य त्रिशतं प्रजपेद्बुधः ॥ प्राशयेन्नियतो भूत्वा पुनर्लक्षत्रयं जपेत् ॥ ३३४ ॥ तं स्यैव कुर्वतः प्रज्ञानिः सी-
मा भवति ध्रुवं ॥ गद्यपद्य मयी वाणी श्रुतस्याप्यवधारणं ॥ ३३५ ॥ अत्र वचाचूर्णं भक्षणं तु यावद्भिर्दिनैः स्त्रिलक्षजपो भवति तावद्भागा-
न कृत्वा प्रत्यहमेकं भागं प्राशयेदिति सांप्रदायिकाः विवादप्रयोगे विशेषः रुद्रयामले शुक्लपक्षे द्वितीयायां शुक्लवारे समाहितः ॥ पूर्व-
वत्पूजयेद्देवं सिद्धान्तं च निवेदयेत् ॥ ३३६ ॥ पलार्द्धं च वचाचूर्णं तन्मानं घृतसंयुतं ॥ पद्मपत्रे विनिक्षिप्य त्रिसहस्रं जपेद्बुधः ॥ ३३७ ॥
त्रिसहस्रजपो विशेषः अन्यत्सर्वं समानं विवादक्षेत्रमध्ये तु देवं ध्यात्वा च तत्क्षणात् ॥ आप्तिमंत्र्य मृदं प्राश्य संध्योपास्य स्वयं प्रभुं ॥ ३३८ ॥
॥ सप्तमाहास्तिकाले तु तत्पक्षोचैव सिध्यति ॥ मृत्युं जयमहं वक्ष्ये यथा वक्षुणुमुंदरी ॥ ३३९ ॥ उत्तरायणकाले तु दक्षिणायनमेव च ॥
कालज्ञानमिदं ज्ञात्वा तत्त्वज्ञानं जपेत्पुमान् ॥ ३४० ॥ कृष्णाष्टम्यां चतुर्थ्यां वाप्यं मारकदिने ततः ॥ सात्त्विकं बालरूपं च द्विषुजं चिंतये-
द्बुधः ॥ ३४१ ॥ अर्चयित्वा यथान्यायं सिद्धान्तं च निवेदयेत् ॥ यद्रूपं कथितं पूर्वमादि मध्यांतवर्जितं ॥ ३४२ ॥ तुषारकणिकाणां संध्यात्वा
देवं समाहितः ॥ सूकरीमुद्रया युक्तं रवेचरी बहुमेलकं ॥ ३४३ ॥ ध्यानयोगेन मंत्रं च मनसापि जपेद्बुधः ॥ इत्येवं तु जपे लक्षं तदा मृत्युं ज-
यो भवेत् ॥ ३४४ ॥ मृत्युनंगालिकां क्षीबेत्सात्त्विकं श्वेतरूपकं ॥ हृदये स्वासनं ध्यात्वा तन्मध्ये देवमास्थितं ॥ ३४५ ॥ न तस्य कालनी कांति-
मूर्तिमंडलमाप्नुयात् ॥ कृष्णपक्षे चतुर्दश्यां भूमिपुत्रस्य वासरे ॥ ३४६ ॥ आराध्य विधिवद्देवं तस्याग्रे स्थापयेद्बुधः ॥ रोचना हेमजे पात्रे
संपूज्य विधिना यतां ॥ ३४७ ॥ गंधपुष्पादिना स्पृष्ट्वा तां जपेदयुतत्रयं ॥ तद्गतवर्त्तिं प्रज्वाल्य कपिला घृतसेवितं ॥ ३४८ ॥ सौवर्णेन नृक-
पाले वा पात्रे संगृह्य चांजनं ॥ संपूज्य च पुनर्जप्त्वा तत्पात्रं मंत्रसंग्रहं ॥ ३४९ ॥ ध्यात्वा वा द्वादशोरे तदा चांजनमाचरेत् ॥ वक्ष्या भवति
ते सर्वे यान् यान्यश्रयितिसाधकः ॥ ३५० ॥ वंध्याचिकित्सां कुर्वाणो वालार्काभं समर्चयेत् ॥ हरिद्रार्धपलं चैव वचाचूर्णं च तत्समं ॥ ३५१ ॥

उपा. स्त. ३
बहुक.
३४. १२४

॥ ३४ ॥

पे षयित्वानुगोमूत्रेगोलकं घृतसंयुतं ॥ पद्मपत्रेविनिक्षिप्यस्थापयेद्देवसंनिधौ ॥ ३५२ ॥ प्रणिपत्यनमस्कृत्यजपेदुच्चैः सहस्रकं ॥ एवमेव
 प्रकारेणप्राशयेत्तुमहौषधं ॥ ३५३ ॥ श्रीमंतमायुष्मंतंचबन्धवंतंसुदर्शनं ॥ विद्यावंतंपुत्रवंतंसद्यः पुत्रमवाप्नुयात् ॥ ३५४ ॥ अन्यत्र
 वर्णलक्षजपेभ्रंततोसिद्धिर्भविष्यति ॥ हविष्यन्नक्षणंकुर्याद्भूमिशाई जितेन्द्रियः ॥ ३५५ ॥ दशांशंहवनंकुर्यात्तिलाज्यमधुभिर्द्विजः ॥
 कोटिजपकृतेमर्त्येऽश्रीयमाप्नोत्यनुत्तमां ॥ ३५६ ॥ वश्यार्थमयुतंजप्त्वास्त्पुष्पैर्दशांशतः ॥ होमंकुर्यात्करवीरैश्चैतैर्विद्यामवाप्नुयात् ॥
 ३५७ ॥ लक्ष्म्यास्त्यैकमलैर्होमोदीर्घायुर्दुर्वयाहुते ॥ गुडेनरोगनाशः स्यात् अपमृत्युनिवारणं ॥ ३५८ ॥ वस्त्रेणवस्त्रप्राप्तिः स्याद्धान्याभिर्धान्यहोमतः ॥ पुत्रजीविफलैर्होमेसर्वसिद्धिमवाप्नुयात् ॥ ३५९ ॥ अश्वत्थसमिधाहोमेपुत्राप्तिः सर्वसिद्धयः ॥ लवणघृतहोमेनशत्रून्मादक
 रंभवेत् ॥ ३६० ॥ काकोलूकमांसहोमाच्छत्रूनमारयतेध्रुवं ॥ समरात्रेणदेवेशीस्मशानेचत्रिलक्षकं ॥ ३६१ ॥ जपित्वाबलिदानेनबटुकोद-
 र्शनेभवेत् ॥ बटवृक्षतलेमर्त्येत्रिलक्षंप्रजपेन्निशि ॥ ३६२ ॥ रसायनंचमुटिकाचेट्कामिद्धिमाप्नुयात् ॥ विभीतकवृक्षतलेयदिलक्षज-
 पेन्नरः ॥ ३६३ ॥ वेतालभूतप्रेताश्चवश्यंभवन्तिनिश्चयात् ॥ जुहुयाद्दारुणैर्भोजैरजोदोषैर्मधुराक्षुतैः ॥ ३६४ ॥ लक्षसंख्यातदर्धवाप्र-
 त्यहंभोजयेद्विजान् ॥ चनितांयुवतीरम्यांप्रीणयेद्देवताधिया ॥ ३६५ ॥ होमांतेधनधान्याद्यैस्तोषयेद्गुरुमात्मनः ॥ एवंकृतेजगद्दृश्योरमा-
 याभवनंभवेत् ॥ ३६६ ॥ रक्तोत्पलैस्त्रिमध्वत्तैररुणैर्वाहरिद्रजैः ॥ पुष्पैःपयोन्नैःसघृतैर्होमादिश्वं वशनयेत् ॥ ३६७ ॥ वाकसिद्धिलभतेमं-
 श्रीपालाशकुसुमैर्हुते ॥ कर्पूरागरुसंयुक्तं गुग्गुलंजुहुयात्सुधीः ॥ ३६८ ॥ ज्ञानंदिव्यमवाप्नोति तेनैवसंभवेत्कविः ॥ क्षीराक्तैरमृतारवंडैः हो-
 मोसर्वापमृत्युजित् ॥ ३६९ ॥ दुर्वाभिरायुषेहोमः क्षीराक्ताभिर्दिनत्रयं ॥ गिरिकर्णिभवैः पुष्पैर्नवधुकर्णिकारजैः ॥ ३७० ॥ मालतीकुसुमैर्हु-
 त्वातत्पुत्रांश्चवशनयेत् ॥ कारंडकुसुमैर्वैश्यान् वृषलान्पाटलोद्भवैः ॥ ३७१ ॥ आत्मनामविलेपांतस्थितसाध्याह्वयान्वितं ॥ मंत्रमुच्चार्यजु-
 ह्वयान्मंत्रीमधुरलोडितैः ॥ ३७२ ॥ सर्षपैःपटुसंमिश्रैर्वशयेत्सार्थिवान्क्षणात् ॥ अनेनैवविधानेनसपत्नीतत्सुतानपि ॥ ३७३ ॥ जानिबित्त्व
 फलैःपुष्पैर्मधुरत्रयसंयुतैः ॥ नरनारीनरपतीन्होमतोवशयेत्क्रवं ॥ ३७४ ॥ मालतीकुसुमोद्भूतैःपुष्पैश्चंदनलोडितैः ॥ जुहुयात्कवितांमंत्री

बृज्यो.र्णः
धर्मस्कंधः
उपासना
॥ ३५ ॥

लभते वत्सरानने ॥ ३७५ ॥ मधुरत्रयसंयुक्तैः फलैर्वित्समुद्भवैः ॥ जुहुयाद्दशये लोकान् श्रियं प्राप्नोति वाञ्छितां ॥ ३७६ ॥ पाटलैः कुसुमैः
कुंदैरुत्पलैर्नगचंपकैः ॥ नद्यावर्त्तैर्विकचितैः कृतमालैर्जुहोतियः ॥ ३७७ ॥ जायते वत्सरादर्वाक् श्रिया विजित पार्थिवः ॥ साज्यमन्नं प्रजुहुयाद्
द्भवेदन्नसमृद्धिमान् ॥ ३७८ ॥ कस्तुरीकुंकुमोपेतं कूर्पूरं जुहुयाद्दशी ॥ कंदर्पादधिकंसद्यः सौंदर्यमधिगच्छति ॥ ३७९ ॥ लाजान् प्रजुहुयान्मं-
त्रीदधि क्षीरधृतछुतान् ॥ विजित्य रोगान् खिलान् जीवेच्च शरदांशतं ॥ ३८० ॥ पादद्वयं च मलजं पादं कुसुमकेसरं ॥ पादंगोचनायाश्च त्रीणि
पिष्टा हि मांभरा ॥ ३८१ ॥ विदद्यात्तिलकं भालेयान् पश्चाद्यैर्विलोकयेत् ॥ यान् स्पृशेत् स्पृशतो यो वै वश्याः स्युस्तस्य ते चिरात् ॥ ३८२ ॥ क-
र्पूरकपिचोराणि समभागा नि कल्पयेत् ॥ चतुर्भागे जटा मां सितवती रोचना मता ॥ ३८३ ॥ कुंकुमं सप्तभागं स्यात् द्विभागं चंदनं मतं ॥ अगारं न-
वभागं स्यात् एवं भागक्रमेण च ॥ ३८४ ॥ हिमाद्रिः कन्यका पिष्टमेतत्सर्वं सुसादिनं ॥ यो भाले तिलकं घृते कुर्याद्भूमिपती नृनरान् ॥ ३८५ ॥
वासितामदगर्वाद्यान् मदोन्मत्तान् मतंगजान् ॥ सिंहान् व्याघ्रान् महासर्पान् भूतवेतालराक्षसान् ॥ ३८६ ॥ दशनि देववशये तिलकं धार-
येन्नरः ॥ अथ रत्नवराजपुरश्चरणप्रयोगानाह शिवागमसारे हविष्यान्नं च माषान्नं च वान्नं तंदुलानि वा ॥ ३८७ ॥ सकृज्जग्ध्वा वाग्यतश्च भूमि-
शायी जितेन्द्रियः ॥ एकादशसहस्रं वै पुरश्चरणमाचरेत् ॥ ३८८ ॥ स्तोत्रादौ मूलमंत्रं च द्यष्टोत्तरशतं जपेत् ॥ स्तोत्रांते च शतावृत्तिं कृत्वा स्तो-
त्रं पठेत्पुनः ॥ ३८९ ॥ एवं संपुटितं कृत्वा देवं तत्पाठेत्स्त्वं ॥ दशांशं हवनं कुर्यात्तद्दशांशेन तर्पणं ॥ ३९० ॥ मार्जनं तद्दशांशेन दशांशं विप्रभो-
जनं ॥ एवं कृते मनुष्यो वै प्राप्नुयान्मनसेप्सितं ॥ ३९१ ॥ मतांतरं प्रवक्ष्यामि यं कृत्वा नावसीदती ॥ प्रथमं न्यासपूर्वं हि स्तोत्रपाठं विधाय च ॥
३९२ ॥ शतं वा मंत्रजाप्यं हिनित्यं कृत्वा सुमंत्रकः ॥ जप्त्वा च विधिपूर्वं हियथाशक्त्या पुनः सुधीः ॥ स्तोत्रपाठं पुनः कृत्वा पूर्वोक्तान् नियमान् चरे-
त् ॥ स्तोत्राभ्यां संपुटं कृत्वा होमादि पूर्ववत् सुधीः ॥ ३९४ ॥ मयामतद्वयं प्रोक्तं सर्वेषां सुरवहेतवे ॥ प्रयोगांश्च प्रवक्ष्यामि लोकानां हित-
काम्यया ॥ ३९५ ॥ आपदुद्धारकं ये वै पठन्ति प्रत्यहं प्रिये ॥ तेषां न दुर्लभं किंचिदसाध्यं यत्सुरैरपि ॥ ३९६ ॥ दशावर्त्तं च मंत्रस्य पुरा कृ-
त्वा पठेत्स्त्वं ॥ यंत्रादि पूर्ववत् कृत्वा त्रिकालं यः पठेदिह ॥ ३९७ ॥ रात्रौ वारत्रयं यो वै तस्य वश्यं जगद्भवेत् ॥ प्रातश्चैकादशावृत्तिरा-

उपास्त-३
बहुक
अ-१२४

॥ ३५ ॥

त्रौवापुनरेवहि ॥ ३९८ ॥ पूर्ववच्चविधिकृत्वापठनीयःस्तवःशुभः ॥ महानिशित्रिरावृत्तियःकरोतिसदाशुचिः ॥ ३९९ ॥ राजानोवशमायां-
 तिसप्ताशोभाकरोभवेत् ॥ शनौचप्रातरुत्थायदशावर्त्तिचरेदिह ॥ ४०० ॥ होमादिकंचसंपाद्यषण्मासादतुलांश्रियं ॥ शनौचैवाश्व-
 थमूलेपूजयित्वाशिवंप्रिये ॥ ४०१ ॥ शतावृत्तिपठित्वातुजगद्बलभतामियात् ॥ रवौचनामिमात्रेद्विजलेस्थित्वापठेदिह ॥ ४०२ ॥
 एकादशतथावृत्तिपठित्वाप्राप्नुयाच्छ्रियं ॥ पठेच्चरोगशांत्यर्थंनक्षत्रेषुष्यसंज्ञके ॥ ४०३ ॥ अष्टावृत्तिपठेद्योवैआरोग्यंलभतेध्रुवम् ॥
 रवौचब्राह्मणान्पूज्यपाठयेच्छतवारकं ॥ ४०४ ॥ वारेवारेचषण्मासंपठित्वासुतमाप्नुयात् ॥ समजन्मभवावंध्याजीवपुत्राभवेदिह ॥
 ४०५ ॥ कन्याकामोभवेद्योवैत्रिकालंरविवासरे ॥ षण्मासादप्सरानुत्यांलभतेस्त्रियमुत्तमं ॥ ४०६ ॥ वैद्यानांचअसाध्योवैरोगो-
 भवतियस्यच ॥ तस्यरोगस्यशांत्यर्थंपठेत्सोत्रमनुत्तमं ॥ ४०७ ॥ निष्फलश्चक्रतुर्यस्यभवतीहसदाप्रिये ॥ सहस्रावर्तनंकृत्वासफ-
 लश्चकृतुर्भवेत् ॥ ४०८ ॥ ग्रहणेचपठेद्योवैविधिनाचंद्रसूर्ययोः ॥ मनोदिष्टांतदासिद्धिंप्राप्नुयान्नात्रसंशयः ॥ ४०९ ॥ तीर्थेचैवशु-
 भेक्षेत्रेशिवस्यसन्निधौप्रिये ॥ पठित्वापुत्रमंत्रंचसद्यःसिद्धिंलभेदिह ॥ त्रिरावृत्तिंदशावृत्तिंविंशतिंवाशतावधिं ॥ सहस्रसंख्यया-
 वाथचैकादशसहस्रकं ॥ ४११ ॥ पुरश्चरणकंप्रोक्तंभैरवस्यमहात्मनः ॥ पुरश्चरणकंकृत्वापठतेनित्यमेवच ॥ ४१२ ॥ सद्यःसिद्धिय-
 थोक्तांहिप्राप्नुयान्नात्रसंशयः ॥ मानुषंजन्ममासाद्यदुःखभाजोभवंतिये ॥ ४१३ ॥ तेषजंतुसदादेवंभैरवंसुरवदायकं ॥ तदुःखंनैव
 विद्येतभैरवोनाशयेदिह ॥ ४१४ ॥ तस्माद्दुःखविनाशायभैरवोसेव्यतांजनैः ॥ मयादुःखविनाशायभैरवंरूपमाश्रितं ॥ ४१५ ॥ भैरवः
 सेवितोयेनतेनैवसेवितोह्यहं ॥ अहंभैरवरूपेणलोकानांसुरवदःसदा ॥ ४१६ ॥ मयावैभैरवस्यैवविधिराराधनस्यच ॥ विविधाराधनं
 कामान्प्राप्नुवंतितथाप्रिये ॥ ४१७ ॥ तत्तत्तथामयादेवीप्रोक्तंत्वांचप्रियासिमे ॥ स्थापनीयंत्वयालोकेसर्वेषांसुरवहेतवे ॥ ४१८ ॥ तिला-
 नांचतथाहोमोगुग्गुलस्यतथापुनः ॥ मधुकानांचपुष्पैश्चब्रह्मवक्ष्येस्तथा ॥ ४१९ ॥ बिल्वीदलैस्तथादेवीगडूचीखंडकैस्तथा ॥ कर-
 वीरस्यकुसुमैर्बधुजीवैस्तथापुनः ॥ ४२० ॥ औदुंबरसमिद्धिश्चपलाशस्यतथाप्रिये ॥ अनेकैश्चफलैर्देवीकदलीबीजपूरकैः ॥ ४२१ ॥

वृज्योर्ण.
मिश्रस्कंध.
उपासना
॥३६॥

माधुर्यैर्विविधैस्तस्य प्रीत्या होमं प्रकल्पयेत् ॥ घृतेन सितया प्रीतिर्जयिते भैरवस्य च ॥ ४२२ ॥ कुंडानिविविधानिह प्रोक्तानि कामभेदतः ॥
ब्रह्मभोज्यं प्रकर्त्तव्यं तस्य प्रीत्या प्रिये सदा ॥ ४२३ ॥ त्रिकोणं चैव षट्कोणं चतुष्कोणं तथापि वा ॥ हस्तमात्रं द्विहरत्तं वा द्वात्रिंशदं गुलंतथा ॥ ४२४ ॥ दशांगुलं च नित्यं चेदेकादशांगुलावधि ॥ महाहोमे महत् प्रोक्तं लघुहोमे लघुस्मृतं ॥ ४२५ ॥ एतन्ने सर्वमारख्यातं तव प्रीत्यै म-
याश्रुते ॥ सात्विकाय नवक्तव्यं वेदभ्रष्टाय वा तथा ॥ ४२६ ॥ संध्याहीनाय नो वाच्यं मभक्ष्याभक्षकाय च ॥ पापिष्ठाय तथा देवी विश्वा-
सराहिताय च ॥ ४२७ ॥ नवक्तव्यं तथा देवी सत्यं सत्यं वदामि ते ॥ इति श्रुत्वा तथा देवी संहृष्टा च पुनः पुनः ॥ ४२८ ॥ नमस्कृत्वा तदा शंभू-
ख्यापयामास वैशुवि ॥ अथ न्यासे विशेषः भैरवकल्पे ॥ ईशानं मूर्ध्नि विन्यस्य मुखे तत्पुरुषं न्यसेत् ॥ ४२९ ॥ अघोरं हृदये
न्यस्य वामदेवं च गुह्यके ॥ सद्योजातं पद्मे न्यस्य पंचब्रह्मापि विन्यसेत् ॥ ४३० ॥ आवाहयेत्तदा देवं मद्यो मंत्रेण मूलतः ॥ मूलमंत्रेण
संयुक्तं चासनं चामदेवतः ॥ ४३१ ॥ सोमं विन्यस्य मूलमंत्रेण चाघोरेण च पाद्यकं ॥ तत्पुरुषेण योगार्त्तिं ईशाने देवमुद्रयोः ॥ ४३२ ॥ एवं तु
मंत्रयोगेन मुद्रा षट्कं प्रदर्शयेत् ॥ नष्टद्रव्यस्य प्राप्त्यर्थं कुमारं बटुकं जपेत् ॥ ४३३ ॥ पूर्ववत् पूजयित्वा तु सिद्धान्नं च निवेदयेत् ॥ स-
हस्रं तु जपं कृत्वा विशेषाद्देवसंनिधौ ॥ ४३४ ॥ आराध्य प्राणिपातेन नष्टद्रव्यं च लभ्यते ॥ रामचंद्राश्रमकृतप्रयोगे शत्रुसेनाविनाशाय रा-
जादद्याद्बलिं प्रिये ॥ ४३५ ॥ पूर्वोक्तं राजसंदेवि बलिं निष्पाद्य मंत्रवित् ॥ संपूज्य पूर्ववत् देवं मध्यरात्रे महेश्वरी ॥ ४३६ ॥ अन्यूनां गमजं
देवि सर्वलक्षणसंयुतं ॥ आनीय मूलमंत्रेण स्नापयित्वा शुभैर्जलैः ॥ ४३७ ॥ गंधमाल्यैरलंकृत्य देवस्थायै निधाप्य नं ॥ मूलमंत्रेण संप्रो-
क्ष्य संरक्ष्यास्त्रेण तं प्रिये ॥ ४३८ ॥ कवचेनावगुंठयामुद्रया घेनुसंज्ञया ॥ अमृतीकृत्य सर्वं ते देवता रूपिणे बलिं ॥ ४३९ ॥ रूपये-
त्पशवेत्युक्तानम इत्यर्चयेन्निधा ॥ गंधादिकैस्ततो देविकर्णे तस्य प्रविक्षिपेत् ॥ ४४० ॥ पशुपाशाय इत्युत्का विद्महेतदनंतरं ॥ हिप्रकी-
र्णाय देवेशि धीमहीतिततः परं ॥ ४४१ ॥ तन्नोजीवः समुच्चार्य वदेद्देवि प्रचोदयात् ॥ इत्येतां पशुगायत्री तपयित्वा महेश्वरि ॥ ४४२ ॥ निधा-
य पुरतः रवङ्गं ॐ ह्रीं काली विधीयते ॥ धीवज्जेश्वरि बलोहांते दंडायै नम इत्यथ ॥ ४४३ ॥ त्रिधा च पूजयेद्देवि मुष्टौ तस्य ततोर्चयेत् ॥

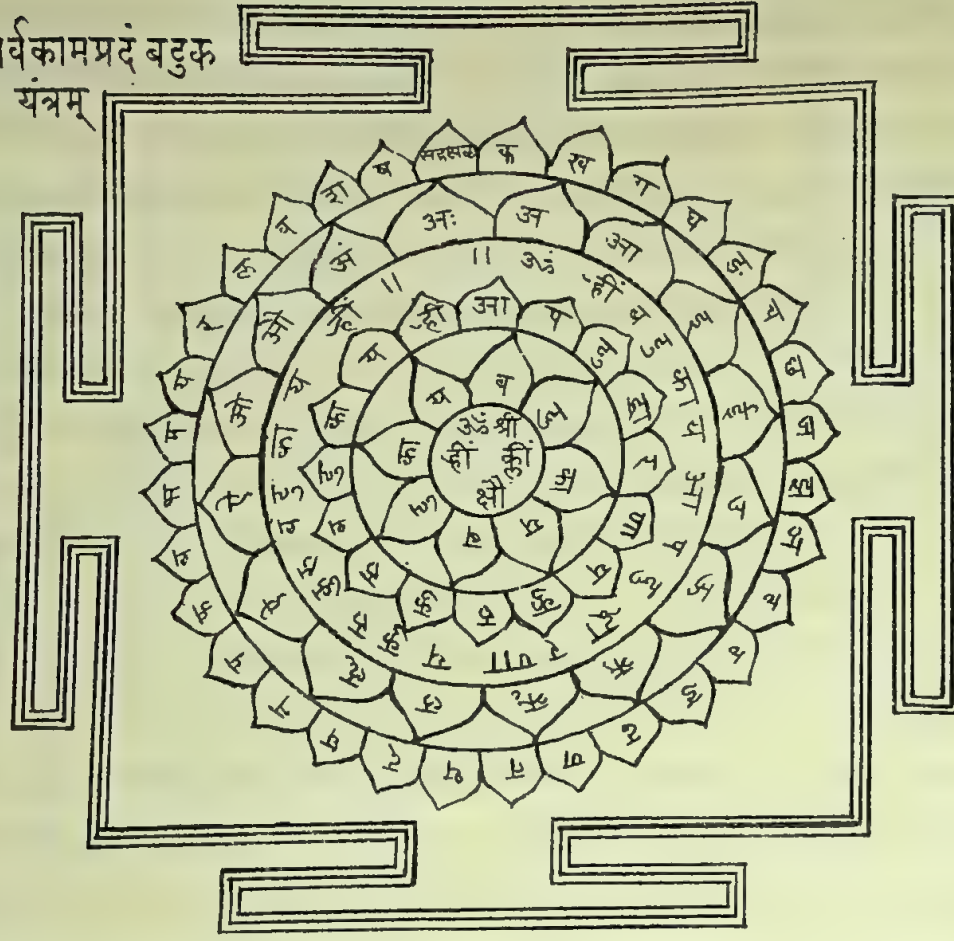
उपा.स्त.३.
बटुक
अ. १२४

॥३६॥

॥ वागीश्वरीं च ब्रह्माणीलक्ष्मीनारायणीततः ॥ ४४४ ॥ मध्येग्रहेशदेवेशिउमामाहेश्वरीयजेत् ॥ इत्यर्चितं समादाय खड्गं हस्ते महेश्वरि
 ॥ ४४५ ॥ आदाय मंत्रयेन्मन्त्री मंत्रेणानेन सुव्रते ॥ रेवज्जायासुरनाशाय देवकार्यार्थतत्पर ॥ ४४६ ॥ पशुच्छेद्यस्वयं शीघ्रखड्गनाथनमोस्तुते ॥
 तत उच्चार्य विधिवन्निश्चुल्लेखावसानकं ॥ ४४७ ॥ गोत्रनामचसंकीर्त्य कामनां समुदीर्य च ॥ श्रीभैरव इमं छागबलितुभ्यमहं वदेत् ॥ ४४८ ॥
 प्रददेत्समुच्चार्य कुशपुष्पाक्षतान्वितं ॥ जलं पशोस्तु निक्षिप्य शिरसि श्रीशिवे ततः ॥ ४४९ ॥ यज्ञार्थे पशवः सृष्टाः यज्ञार्थे पशुघातनं ॥ अत
 रत्वांघातयिष्यामि तस्माद्यज्ञेवधोवधः ॥ ४५० ॥ इमं संबोधयेत्तस्य शिरः स्पृष्ट्वा युतं पशुं ॥ अस्त्रमंत्रं समुच्चार्य छिंदियुगं ततो वदेत् ॥ ४५१ ॥
 ॥ स्वाहेत्युच्चार्य तं खड्गं तस्य स्कंधे नियोजयेत् ॥ स्वात्मानं भैरवं ध्यायन् नामैकेन महेश्वरी ॥ ४५२ ॥ प्रहारेण समुच्छेद्य बलि मंत्रमिमं पठेत्
 ॥ शत्रुपक्षस्य रुधिरं पिशितं च दिने दिने ॥ ४५३ ॥ भक्षयस्व गणैः सार्धं सारमेय समन्वितः ॥ शत्रुना माक्षरैर्मन्त्रैर्विदर्य मनुवित्तमः ॥
 ४५४ ॥ सैन्यं शत्रोर्बलित्वेन कल्पयित्वा महेश्वरी ॥ पशुना सह तस्यै न्यं सम्यक् तस्मै निवेदयेत् ॥ ४५५ ॥ अनेन बलिदानेन संतुष्टो भैरवः
 स्वयं ॥ शत्रुसैन्यं विभज्याथ स्वगणेष्वयः प्रयच्छति ॥ ४५६ ॥ क्रुद्धः सभाजयेच्छीघ्रनात्रकार्यविचारणा ॥ अथ गजाश्वादिप्रयोगः
 तत्र सारसंग्रहे गजानां चतुरंगाणां विशेषाच्छांतयेततः ॥ ४५७ ॥ तच्छालासुपुराप्रोक्तं कुंडं कृत्वा यथाविधिः ॥ जुहुयात्पायसाद्यैश्च तिलै
 न्ययुतमुक्तवान् ॥ ४५८ ॥ तदा विप्रान् सक्ष्यभोज्यैस्तोषयेच्च सदक्षिणैः ॥ पूर्वोक्तेन प्रकारेण कलशान् स्थापयेत्ततः ॥ ४५९ ॥ तत्र गंधा
 दिभिः सम्यक् बडुके शंसमर्चयेत् ॥ अभिषिंचेज्जलैस्तैस्तान् गजान् श्वांश्च मंत्रवित् ॥ ४६० ॥ वर्द्धते प्रत्यहं चैते गजाश्वापि नुरंगमाः ॥
 तेषां च समरेशक्तिर्महती जायते ततः ॥ ४६१ ॥ गजाश्वानामजेयाश्च भवेरनुद्विषतां यदा ॥ अस्मादन्यामहारक्षानास्तिभूमंडले खि
 ले ॥ ४६२ ॥ ॥ अथ सर्वकामप्रदं भैरवयंत्रमाह ॥ अथ यंत्रं प्रवक्ष्यामि बडुकस्य सुरार्चिते ॥ आलिरन्याष्टदलं पद्मं कर्णिका
 यां समा लिरवेत् ॥ ४६३ ॥ ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं क्षौ मिति तत्पत्रेषु परमेश्वरी ॥ बडुकायेत्यक्षराणि द्विरावृत्या लिरवेत्प्रिये ॥ ४६४ ॥ बहिः
 षोडशपत्राढ्य पद्मं कृत्वा सुशोभनं ॥ तत्पत्रेषु लिरवेद्देवि शिष्टान् वणांस्तु षोडश ॥ ४६५ ॥ मंत्रश्च तद्बहिश्चापि पद्मं षोडशपत्रकं ॥

बृज्ज्यो.र्ण.
धर्मस्कंध
उपासना
॥३७॥

अथसर्वकामप्रदं बटुक
यंत्रम्

तत्रतेषुलिखेद्देविस्वरान् षोडशसुव्रते ॥४६६॥ द्वात्रिंशत्पत्रसं-
युक्तं पद्मं कृत्वा यतद्वहिः ॥ कादिक्षांताल्लिखेत्तस्य पत्रेषु परमेश्व-
री ॥४६७॥ वेष्टयेच्चतुरस्त्रेण यंत्रमेतद्वशने ॥ जयदंसुरवदं
वश्यं मृत्युदारिद्र्यनाशनं ॥४६८॥ श्रीप्रदंदुरितव्याधिदुष्टग्रह
निवृत्तनं ॥ भूतापस्मारकृत्यादिनृणां रक्षाकरं परं ॥४६९॥
अस्मात्परतरारक्षानास्तिनास्तिनसंशयः ॥ अथत्रोत्तलतंत्रोक्त
भैरवयंत्रोद्धारः व्योमाब्जं वसुपत्रके सरधरं शक्त्यावरं षट्दलं
॥ पद्मं चाष्टदलं ततः सुविमलं भागे हृदि भोविलं ॥ वेदद्वार
विशालसुंदरतरं पुष्पादिगंधोत्कटं ॥ श्रीमद्भैरवसर्वमोह-
नकरं यंत्रं त्वदीयं भजे ॥ अथ बलि विधानं ॥ शवं सिद्धम-
नुर्मन्त्री नित्यनैमित्तिके रतः ॥ विघ्नदुर्गासि मभ्यर्च्य बलिं दत्वा
विधानतः ॥४७१॥ काम्यानि साधयेन्मन्त्री यथोक्तां सिद्धिं
माप्नुयात् ॥ अन्नं शालिसमद्भूतं मांसं पक्वं सशर्करं ॥४७२॥
लज्जा चूर्णं गुडापूपमाक्षिके क्षुरसान्वितं ॥ घृतपुतं सर्व-
मेतदेकीकृत्य महेश्वरी ॥४७३॥ कृत्वा ग्रासं समाराध्य ब-
टुकेशं महेश्वरी ॥ प्रागुक्तं न विधानेन रक्तचंदनसंयुतैः ॥

उपा.स्त. ३
बटुकपट.
अ. १२४

॥३७॥

४७४ ॥ रक्तपुष्पाक्षतैर्देवी धूपैर्दीपैर्मनोहरैः तस्याग्रे मंडलं कृत्वा चतुरस्रं सुरेश्वरी ॥ ४७५ ॥ त्रिकोणमर्णितं तत्र पात्रे हेममये शुभे ॥ राजते वा
 यकां स्येवा निधाय कवलं शुभं ॥ ४७६ ॥ अर्चयित्वा तत्पिंडं गंधाद्यैर्मूलमंत्रितैः ॥ बलिद्रव्याय इत्युक्तानम इत्यर्चयेत्ततः ॥ ४७७ ॥ ततो जलं
 समादाय चुलुकेन महेश्वरी ॥ मूलमंत्रं समुच्चार्य संबोध्य बटुकं प्रिये ॥ ४७८ ॥ इमं बलिगृह्ण्युभयं स्वाहांतं समुदीर्य च ॥ जलं समर्पयेत्तत्र चिंत-
 ये बटुकं प्रिये ॥ ४७९ ॥ स्वहस्ते बलिमादाय भुजानं वरदं प्रभुं ॥ राजसोयं बलिर्देविकथितः सर्वसिद्धिदः ॥ ४८० ॥ राजसः सात्विकश्चेति-
 सात्विकं शृणु वल्लभे ॥ पूर्वोक्तैः सकलैर्द्रव्यैर्मंसिहीनैः सुरेश्वरी ॥ ४८१ ॥ मुद्गसूपसमायुक्तैः पायसेन समन्वितैः ॥ मधुरत्रयसंयुक्तैः प्राग्वद्द्या-
 द्विचक्षणाः ॥ ४८२ ॥ आदावंते प्रयोगस्य बटुकाय बलिं हरेत् ॥ राजसोमांसरक्ताढ्यपलत्रयसमन्वितः ॥ ४८३ ॥ विश्वसारैर्मेषकुक्कुटयोर्मंस-
 शाल्यनं घृतसंयुतं ॥ लाजाचूर्णमपूपं च गुडमिक्षुसमन्वितं ॥ ४८४ ॥ मरीचैर्जीरकैश्चैव गुडरवंडैस्तथैव च ॥ शालितंदुलभक्तं च गोक्षीरेण-
 समन्वितं ॥ ४८५ ॥ अन्यत्र ॥ पलत्रयं माषचूर्णं दधिक्षीरं घृतं तथा ॥ गुडोदनेन संयुक्तं मिश्रिकृत्य विचक्षणाः ॥ ४८६ ॥ अथ तत्र सारोक्त-
 बटुकमंत्राः निबन्धे उद्धरे बटुकं देवतामापदुद्धारणं तथा ॥ कुरु ह्यं पुन ऊं तं बटुकं चत दुद्धरेत् ॥ ४८७ ॥ ह्रीं बटुकाय आपदुद्धारकाय कुरु कु-
 रु बटुकाय ह्रीं ॥ एकविंशत्यक्षरात्मा शक्तिरुद्धो महामनुः ॥ ४८८ ॥ अस्य पूजा प्रयोगः ॥ प्रातः कृत्यादिप्राणायामांतं विधाय पीठन्यासं
 कुर्यात् यथा धर्माद्यनैश्वर्यांतं विन्यस्य ऋष्यादिन्यासं कुर्यात् यथा शिरसि बृहदारण्यक ऋषये नमः मुखे गायत्री छंदसे नमः हृदि बटुकपै-
 रव देवतायै नमः ॥ ततो मूर्तिन्यासः ह्रीं द्रोः रं ईशानाय नमो गुह्ययोः ह्रीं द्वे रं तत्पुरुषाय नमस्तर्जन्योः ह्रीं त्रुं रुं अधोराय नमो मध्यं
 मयोः ह्रीं च्छिं रिं वामदेवाय नमो नामिकयोः ह्रीं द्रं रं सधोजाताय नमो कनिष्ठयोः पुनस्तदंगुलिभिः शिरोवदनहृद्गुह्यपादेषु तत्तद्बीजादिका-
 स्तत्तन्मूर्तिर्न्यसेत् तथा ऊर्ध्वं प्राग्दक्षिणोदीच्य पश्चिमेषु मुखेषु चतान्यसेत् तथा च निबन्धे अंगुलीदेहवक्त्रेषु मूर्तिर्न्यसेद्यथा पुरा सत्या-
 दिपंचह्रस्वाढ्यं शक्तिबीजं पुरःसरं ॥ ४८९ ॥ बकारं पंचह्रस्वाढ्यमीशादिषु योजयेत् ॥ ततः करांगन्यासौ यथा ह्रीं बां अंगुष्ठाभ्यां
 नमः ह्रीं बां हृदयानम इत्यादि च षड्दीर्घयुक्तम् तथा च निबन्धे षड्दीर्घभाजया शक्त्या बकारेण चतहता ॥ अंगानि जातियुक्तानि

वृज्यो-र्ण-
धर्मस्कंध
उपासना

प्रणवाद्यानिकल्पयेत् ॥ ४९० ॥ ततो ध्यानं त्रिधा प्रोक्तं बीजद्वयेन कुर्यात्सात्विकदिप्रभेदतः ॥ सत्यं यथा वंदे बालं स्फटिक सदृशं कुंतलोद्भासि
वक्त्रं दिव्या कल्पैर्नवमणिमयैः किंकिणीनूपुराद्यैः दीप्ताकारं विशदवसनं सुप्रसनं त्रिनेत्रं हस्ताभ्यां बटुकमनिशं शूलदंडौ दधानं ॥ ४९१ ॥
राजसं यथा उद्यद्भास्करसन्निभं त्रिनयनं रक्तांगसगस्त्रजं स्मेरास्यं वरदं कपालमभयं शूलदधानं करैः नीलग्रीवमुदारकौस्तुभधरं शीतांशुचूडो-
ज्वलं बंधूकारुणवाससं भयहरं देवं सदा भावयेत् ॥ ४९२ ॥ तामसं यथा ध्यायेन्निलाद्रिकांतं शशि कलधरं मुंडमालं महेशं ॥ दिग्ब-
रूपिङ्गकेशंडमरुमथसृणिरवद्भूलाभयानि ॥ नागं घंटा कपालं करसरसिरुहैर्बिभ्रतं भीमदंष्ट्रं ॥ सपकित्पत्रिनेत्रं मणिमयविलसकिं-
किणीनूपुराढ्यं ॥ ४९३ ॥ सात्विकं ध्यानमारख्यातमपमृत्कविनाशनं आयुरारोग्यजननमपवर्गफलप्रदं ॥ ४९४ ॥ राजसं ध्यानमारख्या-
तं सर्वकामार्थसिद्धिदं ॥ तामसं शत्रुशमनं कृत्याभूतगदापहं ॥ ४९५ ॥ एवं ध्यात्वा मानसैः संपूज्य शरं वच्छापनं कृत्वा अस्य पूजायंत्रं
धर्माधर्मादिभिः क्लृप्तपीठे पंकजशोभिते ॥ ४९६ ॥ षट्कोणात् तस्त्रिकोणस्थे व्योमपंकजशोभिते ॥ ४९७ ॥ ततो मूलेन मूर्तिसंकल्प्य पूर्व-
वद्ध्यात्वा वाहनादिकं कुर्यात् तत्रक्रमः मूलादिसद्योजातमंत्रेणावाहनम् मूलादिवा म देवेन स्थापनं मूलेन सन्निरोधनं तत्पुरुषेण यो-
निमुद्राप्रदर्शनं ईशानेन चंदनमिति विशेषः ततः कर्णिकायां चतुर्दिक्षु कोणे धीशानादीन् पूजयेत् ततो व्योमपंकजदलेषु असितांगादीन् भैर-
वान् पूजयेत् ततः षट्कोणेषु पूर्वादिह्वां बाहदयायनमः इत्यादि नाषडंगानि पूजयेत् ततः पूर्वादि डाकिनी शाकिनी लाकिनी काकिनी हाकिनी
मालिनी देवीपुत्रानष्टदिक्षु यजेत् उमापुत्रान् रुद्रपुत्रान् मातृपुत्रान् दक्षिणतोयजेत् ऊर्ध्व ऊर्ध्वमुरवीपुत्रान् अधो अधो मुरवीपुत्रान् तद्व-
हिरष्टपत्रेषु लोकेशान् बटुरूपान् पूजयेत् तद्वहिः पूर्वब्राह्मीपुत्रायनमः ईशाने ॐ माहेश्वरीपुत्रायनमः उत्तरे वैष्णवीपुत्रायनमः अनि-
ले कौमारीपुत्रायनमः पश्चिमे इंद्राणीपुत्रायनमः निरुते महालक्ष्मीपुत्रायनमः याम्ये वाराहीपुत्रायनमः वायवे चामुंडापुत्रायनमः त-
थाच निबन्धे ब्राह्मिणीपुत्रकं पूर्वे माहेशीपुत्रमीश्वरे वैष्णवीपुत्रकं सौम्ये कौमारीपुत्रमानले तद्वहिः इंद्राणीपुत्रकं भूयः पश्चिमे पूजयेत् त-
तः महालक्ष्मीसुतं पश्चाद्रक्षोदिशिसमर्चयेत् ॥ ४९८ ॥ वाराहीपुत्रकं याम्ये चामुंडापुत्रमानिले तद्वहिर्दशदिक्षु हेतुकत्रिपुरांतकं वेताल

उपास्तः ३
बटुकपट-
अ-१२४

वह्नि जिह्वा कालांतक करालक एकपादभीमरूप अचल हाटके श्वरान् पूजयेत् ततो योगिनी सहित दिव्य योगीशायनमः एवं योगिनी सहि-
 तांतरीक्ष योगिनीशायनमः एवं योगिनी सहित भूयिष्ठ योगिनीशायनमः इति ईशानाग्निनैर्ऋतेषु पूजयेत् अस्य पुरश्चरणमेकविंशतिलक्ष-
 जपः तथा च वर्षालक्षजपेन्मंत्रं हविष्यासिजितेन्द्रियः तद्दशांशं प्रजुहुयात्तिलैर्मधुरसंयुतैः ॥ ४९९ ॥ अथ बलिदानं पूर्वविघ्नदुर्गारामारा-
 ध्य बलिदद्यात् शाल्यन्नपलसंसर्पिलज्जचूर्णानिशर्करा ॥ ५०० ॥ गुडमिक्षुरसापूपोर्मध्वक्तेः परिमिश्रितैः ॥ कृत्वा कवलमाराध्य देवप्रा-
 गुक्तवर्त्मना ॥ ५०१ ॥ रक्तचंदनपुष्पाद्यैर्निक्षितस्मै बलिं हरेत् यद्वा अमूनांगमजं हत्वा राजसंप्रागुदीरितं ॥ ५०२ ॥ बलिप्रदानसमये रिपूणां
 सर्वसैन्यकं ॥ निवेदयेद्बलित्वेन बटुकायावशेष्यधीः ॥ ५०३ ॥ विदर्भयेच्छत्रुनाम्ना बलिमंत्रंतदा सुधीः शत्रुपक्षस्य पिशितं रुधिरं च दिने दिने
 ॥ ५०४ ॥ भक्षयस्व गणैः सार्द्धं सारपेयसमन्वितं ॥ बलिमंत्रोयमारब्धातः सर्वेषां विजयप्रदः ॥ ५०५ ॥ अनेन बलिना हृष्टो बटुकः शत्रुसैनिकं
 ॥ सर्वगणेश्यो विभजेदामिषं क्रुद्धमानसः ॥ ५०६ ॥ एवं कृते परबलं क्षीयते नात्र संशयः ॥ ५०७ ॥ ॥ इति श्री हरिकृष्णवि-
 निर्मते बृ-ध-उ- श्री बटुकोपासनाध्याये श्रीमद्बटुक भैरवपटल निरूपणं नाम प्रकरणं ॥ ॥
 ॥ अथ श्री बटुक भैरव दीपदानं ॥ उक्तं च शिवागमे ॥ पार्वत्युवाच ॥ देवदेव जगन्नाथ भक्तानुग्रहकारक ॥ दीपदानविधिं ब्रूहि
 बटुकस्य महात्मनः ॥ १ ॥ महादेव उवाच ॥ ॥ नोक्तपूर्वमहेशानि दीपं वै भैरवस्य च ॥ आपत्काले महादेवी दीपयागं समाचरेत् ॥ २ ॥
 नतिथिर्न च नक्षत्रं न योगः करणं शशी ॥ नराशिर्न च सूर्यादिग्रहान् नैव विचिंतयेत् ॥ ३ ॥ यदा चोत्पद्यते कार्यं दीपं तत्र प्रयोजयेत् ॥ त्रिकोणं
 चैव षट्कोणमेवं यंत्रं समुद्धरेत् ॥ ४ ॥ तत्र दीपं प्रतिष्ठाप्य यथोक्तं ध्यानयोगतः ॥ क्रूरकार्येषु सर्वेषु ध्यानं वैतामसं स्मृतं ॥ ५ ॥ वश्ये विद्दे-
 षणे स्तंभैराजसंपरि कीर्तितं ॥ सात्विकं सर्वकार्येषु ध्यानभेदः प्रकीर्तितः ॥ ६ ॥ पात्रस्य वर्तिकायाश्च मानं तैलस्य सुंदरी ॥ पलैः षोडशकैः पा-
 त्रमर्द्धतैलस्य भामिनी ॥ ७ ॥ वर्त्तिमानं महेशानि तंतु षोडशकैः शुभैः ॥ सौवर्णराजतं ताम्रं दीपपात्रं प्रशस्यते ॥ ८ ॥ त्रिषष्टिपलमानं स्या-
 न्महत्कार्ये विशेषतः ॥ प्रयोगेषु च सर्वेषु लोहपात्रं प्रशस्यते ॥ ९ ॥ मारणोच्चाटने चैव मानमेतत्प्रकीर्तितं ॥ आसने उपविश्याथ सम्यक्वै-

बृज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ३९ ॥

उपा. स्त. ३
बटुक
अ. १२४

॥ ३९ ॥

कृष्णकंबले ॥ १० ॥ तद्दिनात्तद्दिनं यावत्तावदष्टोत्तरं शतं ॥ पार्वत्युवाच ॥ यः सूचितो पुरा नाथविधिर्वै बटुकस्य च ॥ ११ ॥ तं ब्रूहि येन देवे-
शपट्कर्मणि प्रसाधयेत् ॥ ईश्वर उवाच ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि बटुकस्य वरानने ॥ १२ ॥ दीपदानं सर्वकार्यसाधनं प्रत्ययावहं ॥ चतुर-
स्त्रांशुवंसम्पक्कल्पयेत् सुरवंदिते ॥ १३ ॥ गोमनेनोपलिप्याथ मंडलं रचयेत्ततः ॥ कीलाष्टकं चाष्टदिक्षु दद्याद्दृष्टेण वेष्टयेत् ॥ १४ ॥ कीला-
निक्षीरवृक्षस्य कार्याणिकुलसुंदरी ॥ तेषु कीलेषु विधिवत् बलिं दीपसमन्वितं ॥ १५ ॥ पूर्वादिपूजितं रक्तचंदनैः करवीरजैः ॥ ज्हींजयं-
ताय कुसुमैः ज्हींमेघोराय सुंदरी ॥ १६ ॥ ज्हींचामीकराय तथा ज्हीं प्रसिद्धाय वै नमः ॥ ज्हीं तीक्ष्णाय प्रचंडाय करालाय कपालिने ॥ १७ ॥
तंत्रांतरे जयंतश्चाथ घोरोय चामीकरसितांगको ॥ भीषणश्च प्रचंडश्च करालश्च कपालिनः ॥ १८ ॥ नमस्कृत्य गणेशानं गुरुं क्षेत्रेशमे-
व च ॥ तन्मध्ये विलिखेत् स्पष्टं रक्तचंदनवारिणा ॥ १९ ॥ चतुरस्त्रसमं बाह्ये तन्मध्ये तु षडस्त्रकं ॥ तन्मध्ये त्र्यस्त्रमालिरव्यतत्र देवं विचिंतयेत् ॥
॥ २० ॥ तंडुलैः पूरयित्वा तु रक्तचंदनलोहितैः ॥ पीठपूजाविधयाथ पात्रं संस्थाप्य तत्र वै ॥ २१ ॥ तत्तत्कार्यवशाद्देवी तच्च द्रव्यं प्रपूरयेत् ॥ ग-
व्यमाकर्षणैः कृत्यैः कौसुमैस्तं भवेत्स्मृतं ॥ २२ ॥ तिलतैलं तथा गव्यं धूतं वश्ये प्रकल्पयेत् ॥ कटुतैलं द्वेषणे च मारणे राजिकं स्मृतं ॥ २३ ॥ आ-
ज्यं चोष्टं माहिषं च मेषमुच्चाटने मतं ॥ अथ वा तिलतैलं तु सर्वकार्ये प्रशस्यते ॥ २४ ॥ बंदीबंधनमोक्षे च तथा भूतपिशाचके ॥ सार्षपतैल-
मापूर्य दीपदानं विधीयते ॥ २५ ॥ शतमष्टोत्तरं चाथ पलानि प्रथमे विधौ ॥ अष्टाशीति द्वितीये च परेष्टाविंशतिः प्रिये ॥ २६ ॥ सर्वकार्येषु
देवेशी संख्या प्रोक्ता त्रिधा त्रयै ॥ शुभकार्ये तान्त्रमयं विपरीते तु लोहजं ॥ २७ ॥ शुभे सौम्यं मुरयो दीपो अशुभे दक्षिणामुखः ॥ शतेन त्रिंश-
तेनाथ सहस्रेणाथ वर्तिकां ॥ २८ ॥ कारयित्वा शुभे पात्रे संस्थाप्य ज्वालयेत् तथा ॥ दीपं सम्यक् प्रपूज्याथ तत्र संकल्पमाचरेत् ॥ २९ ॥ प्र-
णवं पूर्वमुधृत्य ततो लज्जारमामथ ॥ कामं लज्जारमामौ च सर्वज्ञेति पदंततः ॥ ३० ॥ डें तं तथा च चंडेति पराक्रमपदंततः ॥ डें तं बटुकमु-
धृत्य इमं दीपं ततो वदेत् ॥ ३१ ॥ प्रगृहाण चिंतितं च सर्वकार्याणि साधयेत् ॥ दुष्टान् नाशय युग्मांते त्रासयेति पदं द्विधा ॥ ३२ ॥ सर्वतो-
ममरक्षां च कुरु युग्मं च वर्मच ॥ अस्त्रमग्निवधूः प्रोक्तो दीपदाने मनुस्त्वयं ॥ ३३ ॥ तंत्रांतरे ॥ प्रणवं पूर्वमुच्चार्य मायां वाणीततो वदेत् ॥

कमलाकामवाणिचसर्वज्ञायततोच्चरेत् ॥ ३४ ॥ प्रचंडपराक्रमायबटुकायस्वस्वपकं ॥ कार्याणि साधयद्द्वंद्वदुष्टान्नाशयनाशय ॥ ३५ ॥
सर्वतोममरक्षाचकुरुद्द्वंद्वदुष्टास्वाहा ॥ अनेनमनुनादेविगृह्यपुष्पाक्षतंजलं ॥ ३६ ॥ बटुकायद्द्वंद्वदीपंनिवेदयामिसंवदेत् ॥ प्रतिष्ठापूजनं
सांगंबलिदेवायदापयेत् ॥ ३७ ॥ तेनदीपंपरिज्वालयबटुकायबलिहरेत् ॥ तैलाभ्यंगपुराकृत्वाबटुकंभोजयेत्ततः ॥ ३८ ॥ दधिदुग्धघृता-
द्यैश्चबटकैःस्नेहपाचितैः ॥ नवदेदशुभंवाक्यंयावद्विपस्थसाधनं ॥ ३९ ॥ अथान्यमपिवक्ष्यामिसाधनंपरमाद्भुतं ॥ वश्येविद्वेषणेस्तंभेक-
र्त्तव्योयंसुरेश्वरी ॥ ४० ॥ कन्यार्थीचसुतार्थीचदीपंप्रज्वालयेत्ततः ॥ दीपनाशेपुनर्दीपंकृत्वाशांतिंतुकारयेत् ॥ ४१ ॥ गणेशान्बटुकान्कन्या-
भोजयेद्विघ्नशांतये ॥ पंचवर्षाभवेत्कन्यानववर्षेगणेश्वरः ॥ ४२ ॥ षट्चाष्टौबटुकःसाक्षान्गणेश्वरःशोडशादिका ॥ ततोशांतिस्तुतिंकुर्या-
द्बटुकस्यमहात्मनः ॥ ४३ ॥ यस्यार्चनेनविधिनाकिमपीहलोकेकर्मप्रसिद्धमितिनामफलंप्रसूते ॥ द्वैजंचतसकलसाधकचित्तवृत्तिंचिं-
तामणिंसुरगणाधिपतिंममि ॥ ४४ ॥ स्क्तांबरंज्वलनपिंगजटाकलापज्वालावलीकुटिलचंडधरप्रचंडं ॥ बालार्कद्योतिफलमुत्पलधातु-
वर्णंदेवीसुतंबटुकनाथमहंनमामि ॥ ४५ ॥ हरतुकुलगणेशोविघ्नसंधावशेषान्नयतुकुलसपर्यापूर्णतांसाधकानां ॥ पिबतुबटुकनाथः
शोणितंनिदकानांदिशतुसकलकामान्लौकिकानांगणेशः ॥ ४६ ॥ अयंदीपविधिःप्रोक्तोबटुकस्यतवानघे ॥ गोपनीयःप्रयत्नेनसत्यंसत्यं
वदाम्यहं ॥ ४७ ॥ अन्यत्रविशेषः । दीपस्यदक्षिणेभागेदक्षिणांग्रामधोमुखीं ॥ छुरिकांनिरवनेद्भूमौशत्रुपक्षनिबर्हिणीं ॥ ४८ ॥ षो-
डशांगुलविन्यासांशलाकांस्वर्णनिर्मितां ॥ दीपस्यदक्षिणेभागेस्थापयेत्साधकोत्तमः ॥ ४९ ॥ यथाकामेतथाध्यानंकारयेत्साधकोत्तमः ॥
अथजयद्रथयामलमतमनुस्मृत्यश्रीरामचंद्राचार्यः ॥ एवंदीपविधिःप्रोक्तोद्यावरणानिप्रपूजयेत् ॥ ५० ॥ बटुकाष्टकमष्टासुदिक्षुवै-
भैरवाष्टकं ॥ राकिन्यादिभवेदष्टौपरिवाराष्टकंततः ॥ ५१ ॥ गणाष्टौशक्तयश्चाष्टौपूजेचविशेषतः ॥ अंबाष्टौपादुकाष्टौचसायुधौवाह-
नौतथा ॥ ५२ ॥ परिवारसमायुक्तौसपुत्रौचसपत्निकौ ॥ सर्वान्देवान्प्रपूज्याथावरणेनसमन्वितान् ॥ ५३ ॥ मध्येतुपूजयेद्द्वंबटुकं
दीपमध्यतः ॥ पंचोपचारैःसंपूज्यधूपदीपादिभिःक्रमात् ॥ ५४ ॥ कवचस्तवराजचआपदुद्धारणंजपेत् ॥ स्तवराजचकवचंदीपाग्रेप्रप-

वृज्योर्ग
धर्मस्कंधः
उपासना
॥४०॥

ठेत्पुनः ॥५५॥ मंत्रलक्षजपेदेवीकवचमयुतपठेत् ॥ सहस्रंस्तवराजचकार्यमुद्दिश्यमंत्रवित् ॥ ५६॥ कलौचतुर्गुणंप्रोक्तं दीपाग्रेप्रपठे-
त्सदा ॥ सूर्यस्तिकालमारभ्ययावत्सुर्योदयोभवेत् ॥ ५७॥ तावन्मंत्रजपेद्रात्रौकार्यमुद्दिश्यमंत्रवित् ॥ आदौतुबलिदानं वैपाठहोमादिकं
ततः ॥ ५८॥ होमांतेचजपांतेचपुनर्बलिसमुद्धरेत् ॥ अष्टमीदिनमारभ्ययावत्कृष्णाचतुर्दशी ॥ ५९॥ तावन्मंत्रजपेद्रात्रौसर्वकार्यप्र-
साधनं ॥ नदीतीरेशिवागारेबिल्वमूलेगिरौतथा ॥ ६०॥ गुहायांसिद्धपीठेचसन्निधौभैरवस्यच ॥ पुनःप्राप्तिःसहस्रेस्यात् द्विगुणेच-
धनागमः ॥ ६१॥ त्रिगुणेबंधनान्मुक्तिः चतुःसंख्येप्रियागमः ॥ बाणसंख्येस्तंभनस्यात् रससंख्येक्षयोभवेत् ॥ ६२॥ सप्तसंख्येजगद्व-
श्यमष्टसंख्येतुमोहनं ॥ अंकसंख्येमहोत्साहोउच्चाटोदशसंख्यके ॥ ६३॥ एकादशेनदेवेशीह्यखिलासिद्धयः स्मृताः ॥ लक्षणेकेन
देवेशीचक्रवर्तीभवेत्ध्रुवं ॥ ६४॥ कोटिसंख्येमहादेवीभवेद्भैरवसंनिभः ॥ नौकायाव्यवहारेचजपेत्सप्तशतंतथा ॥ ६५॥ ऋषिकर्म
णिवाणिज्येरुद्रसंख्याशतानिच ॥ दीपाग्रेकलशाग्रेचत्रिकोणेरसकोणके ॥ ६६॥ अणिमाद्यष्टसिद्धीनांपूजनंपरिकीर्तितं ॥ अष्ट
दिक्षुततः कुर्याद्भूतानामपसर्पणं ॥ ६७॥ वैतालाश्चपिशाचाश्चराक्षसाश्चसरिसृपाः ॥ अपःसर्पंतुतेसर्वेयावत्पूजांकरोम्यहं ॥ ६८॥
गोमयेनोपालिमेचभूमौमंडलमालिखेत् ॥ त्रिकोणंरसकोणंचह्यष्टकोणंचभूपुरं ॥ ६९॥ एवंमंडलमालिख्यदीपपात्रंहिस्थापयेत्
॥ दीपपात्रेचपूर्वोक्तंयंत्रसंल्लिख्यमंत्रवित् ॥ ७०॥ बीजंविलिख्यतन्मध्येवर्तितैलंचनिक्षिपेत् ॥ घृतंवापूरयेद्विद्वान्ततोदीपंप्रबोधयेत्
॥ ७१॥ ततोदीपस्यप्राणानांप्रतिष्ठापनमाचरेत् ॥ पंचोपचारैर्बटुकंपूजयेत्तत्रमानवः ॥ ७२॥ दीपस्यकलशेतत्रकुर्यादावरणार्चनं
॥ बलिदानंततःकार्यंदीपस्यप्रार्थनाततः ॥ ७३॥ दीपाग्रेचयथाशक्तिगायत्रींबटुकस्यच ॥ जपेद्दीपंसमर्प्यथिकवचंप्रजपेत्ततः ॥
मंत्रजप्त्वापुनर्वर्मपठेन्मंत्रंततःपरं ॥ स्तवराजंपठित्वातुमंत्रजप्त्वा निवेदयेत् ॥ ७५॥ महाभैरवतंत्रमनुस्मृत्याह ॥ पुरुषोत्तम
पादाब्जश्रीब्रह्मार्पितमौलिना ॥ क्रियतेरामचंद्रेणदीपदानविधिः शुभः ॥ ७६॥ तत्रशुद्धकालः वैशारवश्रावणाश्वीनकार्ति-
कादिकपंचके ॥ शुक्लपक्षेप्रकर्तव्यायावत्कृष्णाचपंचमी ॥ ७७॥ सप्तमीपूर्णिमाचैवद्वितीयापंचमीतथा ॥ त्रयोदशीचदश-

उपा-स-३
बटुक
अ-१२४

॥४०॥

मीतृतीयाप्रतिपत्तथा ॥ ७८ ॥ द्वादशीचतथाषष्टियेतांस्थुस्तिथयः शुभाः ॥ सौभाग्यशोभनायुष्मानसुकर्मधृतिप्रीतयः ॥ ७९ ॥
वृद्धिवैधृतिपाताश्चरतेयोगाः शुभाः स्मृताः ॥ बालवं कौलवं चैव गरं चेति शुभानिवै ॥ ८० ॥ ग्रीष्मविनाशुभाः पंचत्रयतवः परिकीर्तिताः ॥
मासद्वयात्मकाश्रेष्ठादिनं दिनार्द्धमेव च ॥ ८१ ॥ सूर्योदयं समास्ययावदस्तंगतोरविः ॥ अहोरात्रिप्रमाणेन ग्रीष्मादिपरिकीर्तिताः ॥
८२ ॥ दिवापूर्वाह्नकोकालः रात्रौ निशीथएव च ॥ यद्वा सर्वत्र रात्रौ तु सूर्यचंद्रपरागयोः ॥ ८३ ॥ अर्द्धेदये महाष्टम्यां कालमोहश्च रात्रिके
॥ अथ पात्रस्य धातुमानं ॥ सौवर्णं सिद्धिदं पात्रं वश्यैरौष्यं प्रकल्पयेत् ॥ ८४ ॥ विद्वेषणकरं लौहं मारणे मृन्मयं तथा ॥ उच्चाटनकरं का-
स्यं मोहे पित्तलजं स्मृतं ॥ ८५ ॥ अन्नोक्तं सर्वकर्मेषु सर्वाभावे तु ताम्रजं ॥ अथ सूत्रमानं ॥ इयेनं शांतीं तथा पीतं स्तंभे वश्येनुरक्तकम् ॥
८६ ॥ मांजिष्टं द्वेषणे प्रोक्तं मारणे कृष्णसूत्रजं ॥ सर्वाभावे महादेवी श्वेतसूत्रं प्रशश्यते ॥ ८७ ॥ अथ वर्त्तिमानं ॥ एकापंचतया सप्तए-
कविंशतिसंख्यया ॥ अयुग्माथ प्रकर्त्तव्या युग्मानैव तु कारयेत् ॥ ८८ ॥ वर्त्तिरेका प्रकर्त्तव्या तिस्रो वा वर्त्तयस्तथा ॥ अथ घृततैलमानं
॥ गोघृते सर्वसिद्धिः स्यात् माहिषं मारणे स्मृतं ॥ ८९ ॥ उष्ट्रीयं द्वेषणे प्रोक्तं गाडरं शांतिकर्मणि ॥ आजमुच्चाटणे कार्यं सर्वाभावे च गो-
घृतं ॥ ९० ॥ घृताभावे भवेत्तैलं प्रयत्नेन विवर्जयेत् ॥ घृतेन दीपो दातुं स्तिलतैलेन वा पुनः ॥ ९१ ॥ वसामे दोद्भवं तैलं प्रयत्नेन विवर्ज-
येत् ॥ अथ पात्रमानं ॥ विंशत्पलमिते पात्रे बुधो ह्यष्टौ षडंगुलं ॥ ९२ ॥ विस्तारे अंगुलान्येव षोडशः परिकीर्तितः ॥ पंचाशत्पल गव्यं च
वश्ये चौरादिकर्मणि ॥ ९३ ॥ त्रिंशदशपले पात्रे मानं तद्वत्प्रकीर्तितं ॥ षष्टिपलमिते पात्रे बुधो ह्यष्टौ षडंगुलं ॥ ९४ ॥ अंगुलानि चतु-
र्विंशदायामे परिकल्पयेत् ॥ पंचसप्तमिते तैले सर्वशत्रुविनाशनं ॥ ९५ ॥ द्विपंचाशत्पले पात्रे बुधो ह्यष्टौ षडंगुलं ॥ शतपलमिते
तैले दीपा द्वैरिविनाशनं ॥ ९६ ॥ शतपलमिते पात्रे उष्ट्रायो द्वादशांगुलः ॥ द्वात्रिंशच्चैव आयामे तन्मध्ये तु सहस्रकं ॥ ९७ ॥ सर्वक-
र्मणिसिद्धिः स्याद्विपे पलसहस्रके ॥ सपादशतपात्रे च पंचोत्तरशताधिके ॥ ९८ ॥ पंचदशांगुलो ह्यष्टौ षडंगुलं त्रिंशके ॥ अयु-
तपलदीपश्च निगडा द्वंद्वमुक्तये ॥ ९९ ॥ सहस्रपलदीपे च बंदि मोक्षः प्रजायते ॥ त्रिंशत्पलमिते पात्रे मान्यं चैव तु पूर्ववत् ॥ १०० ॥

बृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ४१ ॥

त्रिंशत्पलमिते तैले दिनान्येकोनविंशतिः ॥ कन्याभिकांक्षी तैलेन प्रत्यहं दीपमाचरेत् ॥ १०१ ॥ ईप्सितांलभते कन्यां भैरवस्य प्रसा-
दतः ॥ नृपपलमिते पात्रे उद्धायं चरसांगुलं ॥ १०२ ॥ विंशत्पलमिते दीपे प्रत्यहं विंशतिर्दिनं ॥ सर्वरोगविनाशाय क्षयापस्मारदारुणे ॥
१०३ ॥ दशपलमिते पात्रे बुधोद्धाये तु त्रिंशत् ॥ दशपलमितं तैलं प्रत्यहं सप्तवासरे ॥ १०४ ॥ राजवश्यकरं क्षिप्रं यदि साक्षाज्जगत्पतिः
त्रिंशत्पलमिते पात्रे बुधोद्धाहेतु पूर्ववत् ॥ १०५ ॥ त्रिंशत्पलमिते तैले क्षुद्ररोगविनाशकृत् ॥ एकादशपलमिते उद्धाये तु षडंगुलं ॥ १०६ ॥
पंचविंशत्पले तैले दीपे भूतादिनाशनं ॥ एकादशपले पात्रे बुधोद्धायं तु पूर्ववत् ॥ १०७ ॥ नृपपलमिते तैले ग्रहपीडानिवारणं ॥ शतपल
मिते पात्रे बुधोद्धाये तु षोडश ॥ १०८ ॥ व्यायामं तु भवेत्सार्द्धं चतुर्विंशतिरंगुलैः ॥ तन्मध्ये च प्रकर्त्तव्यो दीपो शतत्रयात्मकः ॥ १०९ ॥ सिंह
व्याघ्रादिसर्पिणां भयं नैव प्रजायते ॥ एकादशपले पात्रे उद्धायं चैव पूर्ववत् ॥ ११० ॥ अष्टपलघृतो दीपो यात्राकाले प्रकल्पयेत् ॥ त-
स्य मार्गे भयं नास्ति स्वस्थया गृहमाप्नुयात् ॥ १११ ॥ त्रिंशत्पलमिते पात्रे व्यायामे चैव पूर्ववत् ॥ शतपलमिते दीपे मेघारोग्यविवर्धनं ॥
११२ ॥ नित्यदीपप्रमाणे तु पात्रं पलत्रयं स्मृतं ॥ बुधोद्धाये भवेत्सार्द्धं मंगुष्टोदरमध्यगः ॥ ११३ ॥ तन्मध्ये तु भवेत्तैलं यथा कामनया सुधीः
पलमात्रं पलार्द्धं वा दीपं प्रज्वालयेत् सुधीः ॥ ११४ ॥ अंगुष्टोदरचत्वारि व्यायामः परिकीर्तितः ॥ एकावर्त्तिप्रकर्त्तव्या एकविंशतितनुभिः
॥ ११५ ॥ पात्रमध्ये मंडलं तु कुर्याद्देसाधकोत्तमः ॥ षट्कोणांतस्त्रिकोणस्थान्मध्ये मायां प्रकल्पयेत् ॥ ११६ ॥ तन्मध्ये च भवेद्दूर्तिस्ततो दी-
पं प्रकल्पयेत् ॥ भूतशुद्धिप्रतिष्ठा च क्रुद्ध्यादिषडंगकं ॥ ११७ ॥ मातृकान्यासपूर्वहिततो बलिं समुद्धरेत् ॥ आवरणार्चनं कंकुर्यान्मध्ये
देवं प्रपूजयेत् ॥ ११८ ॥ दिग्पालान् लोकपालान्श्च समग्रपरिवारतः ॥ सवाहनान् सायुधांश्च पत्नीपुत्रादिभिर्युतान् ॥ ११९ ॥ अपः सर्पण
पूर्वहि सर्वत्र पूजनं चरेत् ॥ धूपदीपादि नैवेद्यैस्तंबूलार्त्तिकादिभिः ॥ १२० ॥ यदक्षरपदे नैव सर्वपापक्षमस्त्वमे ॥ कवचं स्तवराजं च दी-
पाग्रे प्रपठेत् सुधीः ॥ १२१ ॥ ततो मंत्रजपं कुर्याद्देवताय समर्पयेत् ॥ यं यंचिंतयते कामतंतं प्राप्नोति निश्चितं ॥ १२२ ॥ स्तवराजं शते
नैव फलमाप्नोति मानवः ॥ स्तवराजसहस्रेणालभवेवांछितं फलं ॥ १२३ ॥ एकादशसहस्रेण तस्य सिद्धिरनेकधा ॥ संपुटस्तवराजे-

उपा-स्त-३
बहुक-
अ-१२४

॥ ४१ ॥

नमंत्रस्याष्टोत्तरंशतं ॥ १२४ ॥ पुरश्चरणंतुयः कुर्यादेकादशसहस्रकं ॥ ययंचितयतेकामंतंतंप्राप्नोतिमानवः ॥ १२५ ॥ होमादौच-
जपादौचबलिदानंप्रकल्पयेत् ॥ होमांतेचजपांतेचबलिद्वयंसुसिद्धिदं ॥ १२६ ॥ रुद्रयामलेविशेषः ॥ बिंदुत्रिकोणंघट्कोणंवृ-
त्ताष्टदलकंतथा ॥ दलानिषोडशांन्येवचतुरस्त्रंततःपरं ॥ १२७ ॥ एवंयंत्रंसमालिरव्यतत्रसंपूज्यदेवताः ॥ तस्योपरिदीपपात्रंस्था-
पयेत्साधकोत्तमः ॥ १२८ ॥ तैलंघृतंवावर्त्तिचस्थाप्यदीपंप्रबोधयेत् ॥ तैलवर्त्तिस्थापनेतुइमंमंत्रंसमुच्चेत् ॥ १२९ ॥ ॐ नमोभगव-
तेबटुकभैरवायदेवीपुत्रायसर्वदुष्टजनमुरवस्तंभंकुरुकुरु ॐ ह्रीं ह्रीं हूं ठः ठः ठः हुं फट्स्वाहा इत्येनाष्टवारंतदभिमन्त्र्यनिधा-
पयेत् मूलमंत्रेणतंदीपंततःप्रज्वालयेत्सुधीः ॥ १३० ॥ दीपार्पणेतुयोमंत्रःसतुपूर्वमुदीरितः ॥ त्रिवारंतंसमुच्चार्यदेवायदीपमर्पये-
त् ॥ १३१ ॥ मूलमंत्रंततोकिंचिज्जप्त्वाबलिसमर्पयेत् ॥ माषान्नमाषभक्तंवापात्रंचैवसदीपकं ॥ १३२ ॥ पायसान्नंमोदकंचचणका-
दीनिनिक्षिपेत् ॥ शंखोदकेनसंप्रोक्ष्यधेनुमुद्रांप्रदश्येत् ॥ १३३ ॥ अमृतीकरणंकृत्वागंधादिभिश्चपूजयेत् ॥ बलिनिवेदनंमंत्रंत्रिवा-
रंचपठेन्नरः ॥ १३४ ॥ बलिपात्रस्यधोभागेत्रिकोणंसकोणकं ॥ चतुरस्त्रमंडलंवैकृत्वापात्रंनिधापयेत् ॥ १३५ ॥ बलिनिवेदनमं-
त्रः ॥ ॐ ह्रींबटुकनाथदेवीपुत्रकपिलजटाभारलसत्पास्वरत्रिनेत्रज्वालामुरवरितुसर्वविघ्नान्निवारय २ सर्वजनवशमानय २
सकलशास्त्रछंदोनिबद्धांवाणीमेकुरु २ इमंयथोपकल्पितंबलिंगृणि २ ईं ब्रां ब्रीं ब्रूं ब्लां ब्लीं ब्लूं बलिंगृह्ण २ सिद्धिंदेहि २ हुं फट्स्वा-
हा ॥ १३६ ॥ तस्मिन्दीपेमहेशानिध्यात्वाबटुकभैरवं ॥ क्षुरिकास्थापनंकृत्वाबलिदानंसमाचरेत् ॥ १३७ ॥ दीपाग्रेत्वश्रुषांवाणिप-
तितस्यचदर्शिनं ॥ अस्पर्शानिष्टवचनमधोवातविसर्जनं ॥ १३८ ॥ वर्जयेच्चप्रयत्नेनस्तावधानःसदाशुचिः ॥ मार्जारमूषकादिभ्यो
जंतुभ्यःसाधकोत्तमः ॥ १३९ ॥ दीपरक्षांप्रकुर्वीतनोचेदापदमाप्नुयात् ॥ अथपुष्पांजलिंदद्यान्मंत्रेणानेनपार्वती ॥ १४० ॥ अनेन
दीपवर्येणपश्चिमाभिमुखेनच ॥ यथाविधिहिबटुकतथामेस्तुमनोरथाः ॥ १४१ ॥ इत्थंसंपूज्यविधिवत्प्रणमेच्चकृतांजलिः ॥ इ-
तिपुष्पांजलिंदद्यात्साधकोत्तमसिद्धिदां ॥ १४२ ॥ शृणुदेवीप्रवक्ष्यामिमहादीपविधिंशुभं ॥ अग्निचारेत्रयंकुर्यादक्षिणोत्तरपश्चिमे

बृज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥४२॥

॥१४३॥ पुष्पवासिततैलंच सर्वकामफलप्रदं ॥ तिलतैलं श्रियो हेतुः पथिकागमनं प्रति ॥१४४॥ अलसीतैलमुद्दिष्टं वश्यकर्मणि-
निश्चितं ॥ सार्षपं रोगनाशाय मारणे राजिकोद्भवं ॥१४५॥ उच्चाटने करं जात्यं विद्वेषे मधुवृक्षजं ॥ गोधूतेन कृते दीपे देवतां वशमान-
येत् ॥१४६॥ इति तैलमानं ॥ अथ पात्रमानं ॥ गोधूमाश्च तिलामाषामुद्गाश्च तंडुलाः क्रमात् ॥ पंचधान्यमिदं प्रोक्तं सर्वदा दीपदापने-
॥१४७॥ वश्येतंदुलपिष्टोत्थं मारणे माषपिष्टजं ॥ तिलपिष्टं समुद्भूतमुच्चाटनविधौ स्मृतं ॥१४८॥ प्रियस्यागमने प्रोक्तं गोधूमोत्थं सतं
दुलं ॥ मोहने मुद्गजं प्रोक्तं पात्रद्रव्यमनुक्रमात् ॥१४९॥ सौवर्णं राजतं वापि ताम्रजं वापि शक्तिः ॥ पलत्रयमितं देवीनित्यं दीपे प्रकी-
र्तितं ॥१५०॥ शतसंख्ये महादीपे पात्रं युग्मशरैः ५२ स्मृतं ॥ सहस्रपलदीपे तु पात्रं शतपलैः स्मृतं ॥१५१॥ घृतायुतपले पात्रं स्मृतं पं-
चशतैः कृतं ॥ ततत्कार्यविभेदेन पात्रं कुर्याद्यथाविधि ॥१५२॥ वश्ये भये विषादे च शास्त्रसंग्रामसंकटे ॥ घृते सैन्ये स्तंभने च विद्वे-
षोच्चाटमारणे ॥१५३॥ मयोक्तविधिना दीपः कर्त्तव्यो भैरवस्यतु ॥ पश्चिमाग्निमुखोऽस्याप्यः महादीपो महेश्वरी ॥१५४॥ साध-
येत्सर्वकार्याणि साधकस्य न संशयः ॥ अथवारपरत्वेन बलिदानं ॥ रविवारे पायसान्नं सोमवारे च मोदकं ॥१५५॥ भौमे गुडाज्य-
गोधूमाः बुधे च दधिशर्कराः ॥ गोधूमपूरिकायुक्ता घृतमध्ये सुपाचिताः ॥१५६॥ गुरौ चणकखंडाज्यं केवलं चणकं भृगौ ॥ शनौ मा-
षान्नतैलं च इति वारबलिः क्रमात् ॥१५७॥ पटले दीपं प्रज्वाल्य देवेशीबहुकायबलिं हरेत् ॥ त्रिराचम्य च मंत्रैश्च हस्तं प्रक्षाल्य वैत-
दा ॥१५८॥ हस्ते जलं ततो गृह्यविनियोगं पठेत्प्रिये ॥ ततो न्यासं प्रकुर्वीत ध्यानं कुर्यान्नितः परं ॥१५९॥ ध्याने पूर्वोक्ता द्विशेषः ॥
सालिकं ध्यानमारब्धात् प्रागेव तव सुव्रते ॥ इदानीं राजसं ध्यानं शृणु वक्ष्ये सुरेश्वरी ॥१६०॥ उद्यत्सूर्यसहस्राभं त्रिनेत्रं चन्द्रशेखरं
॥ रक्तांगरागमारक्तं माल्यांबरविभूषितं ॥१६१॥ स्मेराननं नीलकण्ठं नानाभरणभूषितं ॥ दक्षिणोर्ध्वकरे शूलं तदधो वरमद्रिजे ॥
१६२॥ वामोर्ध्वहस्ते देवेशीकपालं तदधो भयं ॥ दधानं संस्मरेद्देवं स्युर्नृणामभयप्रदं ॥१६३॥ काम्यकर्मसु देवेशी ध्यायेद्देवं प्रभुं-
सदा ॥ रुद्रयामले ॥ दक्षेत्रिशूलमभयं कपालं वामके करे ॥१६४॥ क्रूरकर्मसु देवेशी तामसं ध्यानमुच्यते ॥ अंजनाचलसंकाशं

उपास्त-
बहुक-
अ-१२४

॥४२॥

मुंडमालाविभूषितं ॥ १६५ ॥ चंद्रखंडलसत्पिंगकेशभारंदिगंबरं ॥ त्रिनेत्रंदक्षिणैर्हस्तैर्दमरुंचसृणितथा ॥ १६६ ॥ खड्गशूलं च देवे-
शीदधानमपरैः करैः ॥ अभयनागपाशंच घटांचलकपालकं ॥ १६७ ॥ उर्द्धादिक्रमतो देवीभीमदंष्ट्रंभयानकं ॥ सर्वावरणसंदीपमणि-
पुरमंडितं ॥ १६८ ॥ किंकिणीजालसंयुक्तं ध्यायेद्बुद्धकभैरवं ॥ यामलेतु ॥ दक्षिणोभयंचामेवरमितितामसेविशेषः ॥ अन्यनुत्य ॥
सात्विकं ध्यानमारव्यातमपमृत्युनिवारणं ॥ १६९ ॥ आयुरारोग्यजननमपवर्गफलप्रदं ॥ राजसंधर्मकामार्थसिद्धिदंतामसंप्रिये ॥
१७० ॥ शत्रुक्षयकरंभूतकृत्यापस्माररोगनुत् ॥ एवं ध्यानं समाख्यातं साधकाभीष्टसिद्धिदं ॥ १७१ ॥ निगडैर्बद्धनेप्राप्तेराजसंकटभाग-
वेत् ॥ सार्षपंतैलमापूर्यदीपंप्रज्वालयेत्सुधीः ॥ १७२ ॥ वर्तिमेकादशशतैः कृत्वा च तंतुभिः शुभैः ॥ सहस्रावर्तनं कृत्वा राजभूषांलभेदि-
ह ॥ १७३ ॥ शृंगवलामौचनंसद्योभवतीतिसुनिश्चितं ॥ कौसुमंचसुरक्तंचपीतं वा कृष्णमेव वा ॥ १७४ ॥ श्वेतंसर्वार्थदं प्रोक्तमन्यत्कामफ-
लप्रदं ॥ कौसुमंचशयकार्यधिसुरक्तंप्रीतयेतथा ॥ १७५ ॥ महिमावृद्धयेपीतंकृष्णस्यादभिचारके ॥ गौरधेनुघृतेनैव आयुष्यस्याभिवृ-
द्धये ॥ १७६ ॥ शततंतुमितां वर्त्तिकृत्वा दीपंपठेदिह ॥ विनौषधं विनावैद्यं रोगश्चनाशमाप्नुयात् ॥ १७७ ॥ चंपकस्य च तैलेन दीपो भवति
वश्यकृत् ॥ मल्लिकार्तेलदीपेन राजा भवति वश्यतां ॥ १७८ ॥ माहिषेण घृतेनैव शत्रुनाशो भवेत्क्रवं ॥ अजाधृतस्य दीपेन शत्रुसंगो भ-
वेदिह ॥ १७९ ॥ निगुंडीतैलदीपेन शत्रुसेनापराङ्मुखी ॥ एरंडीतैलदीपेन भोगवान् जायते नरः ॥ १८० ॥ जाति तैलेन दीपेन राजमा-
न्यो भवेच्छुभः ॥ कपिलाया घृतेनैव भोगवान् जायते नरः ॥ १८१ ॥ वातुलतंत्रे ॥ पात्रंतु त्रिपलारभ्य शतसंख्यावधिक्रमात् ॥ त्रिपंच
सप्तनवभिः पात्रं कुर्याद्विचक्षणः ॥ १८२ ॥ द्वात्रिंशत्पलसंख्याकं तैलं तत्र तदर्थकं ॥ चतुर्विंशतिसंख्याकैस्तंतुभिर्वर्तिका भवेत् ॥
१८३ ॥ मारणोच्चाटणे चैव मानमेतत्प्रकीर्तितं ॥ शत्रुगृहीतराज्यस्य पुनः प्राप्तेऽसुंदरी ॥ १८४ ॥ पलानां शतसंख्याकं पात्रं तत्र प्रक-
ल्पयेत् ॥ तदर्थं तंतुभिर्वर्तिस्नेहं तस्माच्चतुर्गुणं ॥ १८५ ॥ कन्यार्थी तु महादेवी दीपंप्रज्वाल्य यत्नतः ॥ अशीतिपात्रमानंचतदर्थं तैल
वर्तिका ॥ १८६ ॥ एकादशपलैः पात्रं भूतोपद्रवनाशने ॥ महारोगभये प्राप्ते द्वात्रिंशत्पलसंख्याया ॥ १८७ ॥ एकादशं षोडशं-

चविंशतिपलसंख्यकं ॥ चतुर्विंशच्चद्वाविंशच्चत्वारिंशत्प्रकीर्तितं ॥ १८८ ॥ अशीतिशतमानंचतथाचाष्टोत्तरंशतं ॥ पात्रमानं प्रक-
र्त्तव्यं कार्यभेदेन सुंदरी ॥ १८९ ॥ नित्यदीपे पलं त्रीणि त्रिपलं स्नेहमीरितं ॥ अष्टाशीतिपलैः पात्रं तथा चाष्टविंशतिप्रिये ॥ १९० ॥ व-
र्त्तिश्चैव तथा कार्यशतमेकादशैव तु ॥ सहस्रतंतुभिर्वापि त्रिशतं शतमेव वा ॥ १९१ ॥ चत्वारिंशच्च पंचाशत्तथा चाष्टविंशतिप्रिये ॥ एक-
विंशतितंतुभिर्वर्त्तिः कार्यवरानने ॥ १९२ ॥ कौसुमं कर्बुरं स्वेतं रक्तं पीतं च श्यामकं ॥ स्वेतंतु सर्वकार्येषु प्रशस्तं सूत्रनिर्मितं ॥ १९३ ॥
किंच वेदिकायां लिखेद्यंत्रं ततो कीलाष्टकार्चनं ॥ दीपपात्रं च संस्थाप्य तैलवर्त्तिसमन्वितं ॥ १९४ ॥ दीपं प्रज्वाल्य मंत्रेण प्राणस्थापनमा-
चरेत् ॥ भैरवं तत्र संपूज्य सांगावरणकंप्रिये ॥ १९५ ॥ बलिंदत्वा विधानेन तदग्रे स्थापयेत् घटं ॥ ताम्रं वापि सुवर्णं वा जलेनापूर्य मंत्रवित् ॥ १९६ ॥
वेदोक्तेन विधानेन सप्तधान्यादिपल्लवैः ॥ तस्योपरि न्यसेत् पूर्णपात्रं तस्योपरि न्यसेत् ॥ १९७ ॥ यंत्रं वै भैरवस्थाप्य पूजयेच्च
यथाविधि ॥ सांगं सावर्णकं देवं पूजयेच्च विचक्षणः ॥ १९८ ॥ बलिंदत्वाथ निराज्य तदग्रे जपमाचरेत् ॥ स्तोत्रपाठादिकं सर्वं पुरश्चरण-
माचरेत् ॥ १९९ ॥ कार्यस्य चानुसारेण ब्राह्मणान् वृणुयात्प्रिये ॥ पंचसप्ततथाष्टौ वा एकादशावधिस्तदा ॥ २०० ॥ तान् सर्वान् भ-
क्षभोज्यैश्च वस्त्रैश्चैव मनोहरैः ॥ आसनोदकपात्रैश्च पूजयित्वा प्रणम्य च ॥ २०१ ॥ आचार्यमग्रतः कृत्वा दीपकार्यं नियोजयेत् ॥
आसने उपविश्याथ तैरेव ब्राह्मणैः शुभैः ॥ २०२ ॥ यावद्दीपसमाप्तिः स्यादशुभं नैव भाषयेत् ॥ दधिश्च चणकाश्चैव वटकैः स्नेहपाचितैः
॥ २०३ ॥ अपूपैर्मधुसंयुक्तैर्बलिर्देयो दिने दिने ॥ दीपनाशो पुनर्दीपं कृत्वा शांतिं समाचरेत् ॥ २०४ ॥ वमने च तथा शब्दे फट्कारे च टचटे घ-
टे ॥ एवं जाते कृते शांतिशुभं भवति नान्यथा ॥ २०५ ॥ मद्यमांसादिभिर्देयो भैरवस्य बलिः प्रिये ॥ छागादिभिर्बलिर्देयः शांतिस्तोत्रं पठे-
त्सुधीः ॥ २०६ ॥ साधकान् भोजयेत्पश्चान्नरनारीश्च कन्यकाः ॥ गणेशान् बहुकांस्तत्र भोजयेद्विघ्नशान्तये ॥ २०७ ॥ एवं संतोष्य विधिवच्छां-
तिस्तोत्रं पठेत्सुधीः ॥ अथ बलिदानमंत्रः ॥ पशुपालाय विद्महे शिरच्छेदाय धीमहि तन्नः पशुः प्रचोदयात् ॥ २०८ ॥ ॐ अलिपिशितमां-
सान् बलिं गृह्ण २ मां रक्ष २ दुंदुर्गायै नमः अलिपिशिपिशितमांसान् बलिं गृह्ण २ शत्रुपक्षस्य रुधिरं पिशितं दिने दिने भक्षय २ गणैः सार्ध-

सारमेयसमन्वितः सर्वगणेश्यो नमः आमिषंगृह्ण २ भक्षय २ मारक्ष २ स्वाहा ॥ २०९ ॥ ॥ अथ दीपदानप्रयोगः ॥ ॥
तत्रात्मनो यजमानस्य चंद्रतारानुकूले शुभेक्षि तिथिवासरलग्नेषु त्वरितकार्ये चेदमृतघटीषु शुभहोरायां वा दीपारंभं कुर्यात् स च ग्रह-
णे संक्रांती कृष्णाष्टम्यां दुर्गोत्सवे ऽर्घ्योदयादिमहापर्वसुकृतस्तात्कालिकफलप्रदो भवति ॥ ॥ अथ दीपदानसंभाराः ॥
कपिलागोमयं चिंचाद्यामृद्रव्ययथाकामनया दीपपात्रं यथोक्तमाज्यं तैलं वा यथोक्तवर्तयः शीघ्रकार्ये पात्रपल ६३ द्रव्यपल १०८
तंतु १००० द्वितीयपक्षे पात्रपल ३२ द्रव्यपल ८८ तंतु ३०० मध्यमप्रकारे पात्रपल १६ द्रव्यपल २८ तंतु १०० कनिष्ठपक्षे पात्रप-
ल ८ द्रव्यपल ८ तंतु १६ नित्यदीपे पात्रपल ३ द्रव्यपल ११ तंतु २१ शुभे दीपमुखं उत्तरे साधको पूर्वाभिमुखः आधारयंत्रमु-
खं उत्तरे ॥ अशुभे दीपयंत्रसाधकानां मुखं दक्षिणे नित्येषडंगुलानि ६ कीलानि नैमित्तिके द्वादशांगुलानि कीलानि ८ दीपाग्रे प्रथ-
मकीलपूजनं दक्षिणावर्त्ते दीवडी ८ कीलप्रत्ये १ वशीकरणे मोहने ३ शुभावहा ॥ मारणोच्चाटने आकर्षणे विद्वेषणे ४ अरवंडं
तंदुलाः रक्तचंदनं करवीरादिकुसुमानि रक्तक्षौम्यं तीक्ष्णछुरिकां पंचगव्यं स्वर्णादिशलाकां सदशवासोयुगलानि नालिकेल-
विल्वफलं चंदनं ताम्रकुंभः पूगीफलानि अष्टगंधं यंत्रपत्रं शरावः स्वादुफलानि पंचपल्लवाः कुंकुमसिंदुरादिपूजांसामग्री ब्रा-
ह्मणानां वरुणसामग्री नित्यदक्षिणा पात्रंसामग्री ॥ तत्र शकुना नि निरीक्ष्य दीपदानात्पूर्वदिने सामग्रीं संपाद्य आचार्यो
यजमानश्च एकभक्तं कृत्वा ऽपरदिने कृतोपवासो भूमौ स्वपेत् अपरेद्यु दीपदानदिने ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्थाय गुरुगणपतिं स्मृत्वा
आवश्यकं निवृत्य दंतान् संशोध्य च म्यस्नात्वा प्राणानायम्य नित्यसंध्यां च कृत्वा कर्मसमाप्य पूर्वोक्तसंभारान् संपृत्य कंबला-
द्यासने धूपविश्य आदौ गणपतिपूजनं कृत्वा अर्घसंपूटं कृत्वा अद्येत्यादिसंस्मृत्य श्रीबटुकभैरवप्रीत्यर्थं दीपदानं कर्तुं ममेप्सि-
त फलावाप्त्यै आचार्यत्वा महवृणे इति वृत्वा वस्त्रभूषणानि निवेद्य दक्षिणां दत्वा भक्त्या समागतो हंते पादयोर्भक्तवत्सलः
दीपकार्यं च भवता संपाद्य वै नमोनमः ॥ १ ॥ इति मंत्रेण दंडवन्मस्कृत्य अन्यान् त्रीन् पंचसप्तनवैकादशवा ब्राह्मणान् वृणुयात्

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥४४॥

तैः ब्राह्मणैः सह पुण्याहवाचनादिनिनादिश्रांदांतानि कृत्वा पश्चान्नैर्ब्रह्मणैः सहाचार्यो भूशुद्धिभूतशुद्धिप्राणप्रतिष्ठांतर्मातृकाब-
हिर्मातृकान्यासान् मूलमंत्रस्य ऋष्यादिन्यास करषडंगन्यासांगन्यासपदन्यासाक्षरन्यासैकादशन्यासपीठन्यासादीन् पद्धत्यु-
क्तमार्गेण कृत्वा सपादहस्तांसमंततश्चतुरस्त्रांचतुरंगुलोच्चादीपवेदीं शोधितस्थले निर्माय कपिलागोमयनोपलिप्य तत्र रक्तचंदने-
न विदुत्रिकोणषट्कोणवृत्ताष्टदलचतुर्द्वारसंयुतं यंत्रं विलिख्य ततो दीपवेदिकाग्रे कलशं संस्थाप्य तंदुलेनाष्टदलं कृत्वा तदुपरि-
कलशं संस्थाप्य भूरसीति भूमिं प्रार्थ्य आजिघ्रेति कलशं महीद्यौरिति जलं याफलिनीति फलं हिरण्यगर्भेति सुवर्णमुद्रा अ-
श्वत्थेति पंचपल्लवाः सुजातोज्योतिषेति वस्त्रयुगं पूर्णाद्वीति पूर्णपात्रं तदुपरि पूजायंत्रं मध्ये सुवर्णरचितां मूर्त्तिं संस्थाप्य अ-
ग्न्युत्तारणं लोहोत्तारणं कृत्वा तदग्रे पात्रस्थापनं पद्धतिप्रोक्तविधिना कृत्वा अंतर्भागं कृत्वा तन्मयो भूत्वा बहिर्यगं आवर्णं
पूजां कृत्वा वलिदानादिनीरांजनांतं कृत्वा होमं संपाद्य पुष्पांजलिं दत्वा देवाज्ञां गृहीत्वा दीपदानं कुर्यात् स यथा आसने उपविश्य
वामे गुरुभ्यो नमः दक्षिणे गणपतये नमः हृदि बंबदुकाय नमः इति नमस्कृत्य अद्येत्यादि प्रयोगमुच्चार्य मम यजमानस्य वासकल-
मनोरथसिद्धये प्रयोगानुसारेण चत्वारिंशद्दिनं वा षट्विंशतिदिनं वा एकविंशद्दिनं वा पंचदशदिनं वा सप्तदिनपर्यंतं अमुकसंख्याक-
मितेन पात्रेण घृतेन तैलेन वा अमुकसंख्याभिवर्त्तिभिर्दीपदानमहं करिष्ये इति संकल्पः ॥ ॥ ॐ अस्य श्रीबदुकभैरवदीप-
दानमालामंत्रस्य मन्मथऋषिः पंक्तिछंदः आपदुद्धारकबदुकभैरवो देवता बंबीजं ज्हीं शक्तिः मम सर्वमनोरथसिद्धये दीपदाने विनि-
योगः अथ मालामंत्रन्यासः मन्मथऋषये नमः शिरसि पंक्तिछंदसे नमः मुखे भैरवदेवतायै नमः हृदये बंबीजाय नमः गुह्ये ज्हीं शक्तये
नमः पादयोः विनियोगाय नमः सर्वांगे अथ बीजशक्तिन्यासः ज्हांवां अंगुष्ठाभ्यां नमः हृदयाय ज्हींवां नर्जनीभ्यां नमः शिरसे
हूं वूं मध्यमाभ्यां नमः शिरवायै ज्हें वै अनामिकाभ्यां नमः कवचाय ज्हाँ वौ कनिष्ठिकाभ्यां नमः नेत्रे ज्हुः वः करतलकरपृष्ठाभ्यां
नमः अस्त्राय फट् इति करषडंगबीजशक्तिन्यासः ॥ प्रयोगानुसारेण सात्त्विकं राजसंतामसं ध्यानं कृत्वा ततः पूर्वोक्तदीपवे-

उपास्त-३
बदुकदीप
अ. १२४

॥४४॥

दी उपरिलिखितंयत्त्रयंतं अक्षतैः पूरयित्वा तस्याः वेद्याः अष्टदिक्षु खडिरवृक्षोद्भवानष्टकीलान् निरवाय पूजनं कुर्यात् तद्यथा तेषु की-
लेषु पूर्वादि दिशामारभ्य माषान्नचणकादि दीपयुतं साधारं बलिसंस्थाप्य रक्तचंदनलोलितैः करं वीरकुसुमाक्षतैः अस्त्रायफट् इति ब-
लिं निधाय गंधादिभिः जयंतं संपूज्य पूर्वे ॐ ह्रीं जयंत भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्नबलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अग्नीष्टंकुरु २ स्वाहा
ॐ ह्रीं जयंत भैरवाय नमः १ ॥ इति बलिंदत्वा आग्नेये पूर्ववत् अघोरं संपूज्य ॐ ह्रीं अघोर भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्न
बलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अग्नीष्टंकुरु २ स्वाहा ॐ ह्रीं अघोर भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा २ दक्षिणे पूर्ववत् चामीकरं संपूज्य ॐ ह्रीं
चामीकर भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्नबलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अग्नीष्टंकुरु २ स्वाहा ॐ ह्रीं चामीकर भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ३
नैऋत्ये पूर्ववत् असितांगं संपूज्य ॐ ह्रीं असितांग भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्नबलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अग्नीष्टंकुरु २ स्वाहा
ॐ ह्रीं असितांग भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ४ पश्चिमे पूर्ववत् भीषणं संपूज्य ॐ ह्रीं भीषण भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्न
बलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अग्नीष्टंकुरु २ स्वाहा ॐ ह्रीं भीषण भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ५ वायव्ये पूर्ववत् प्रचंडं संपूज्य ॐ ह्रीं
प्रचंड भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्नबलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अग्नीष्टंकुरु २ स्वाहा ॐ ह्रीं प्रचंड भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ६
उत्तरे पूर्ववत् कराल भैरवं संपूज्य ॐ ह्रीं कराल भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्नबलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अग्नीष्टंकुरु २ स्वाहा ॐ
ह्रीं कराल भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ७ ईशान्ये पूर्ववत् कपाल भैरवं संपूज्य ॐ ह्रीं कपाल भैरव एहि २ इमं सदीपं माषान्न
बलिं गृह्ण २ मारक्ष २ अग्नीष्टंकुरु २ स्वाहा ॐ ह्रीं कपाल भैरवाय नमः इति बलिंदत्वा ८ इत्यष्टदिक्षु बलिदानेन संपूज्य गुरु
भ्योनमः परमगुरुभ्योनमः परात्परगुरुभ्योनमः परमेश्वरगुरुभ्योनमः ग्लौं गणपतये नमः क्षौं स्थानक्षेत्रपालाय नमः इति नत्वा
रक्तचंदनेन ताम्रपात्रोपरि दीपयंत्रं लिखेत् त्रिकोणं षट्कोणं चतुरस्रं ताम्रपात्रोत्कीर्णं वा तत्र संस्थाप्य रक्तचंदनाक्षतैस्तुलैः पूरयित्वा-
तत्र पीठशक्तिं पूजयेत् ॐ मंडकाय नमः ॐ कालाग्निरुद्राय नमः ॐ मूलप्रकृत्यै नमः ॐ आधारशक्त्यै नमः ॐ कूर्माय नमः

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कध
उपासना
॥४५॥

उपा.स्त.३
बहुकदीप
अ.१२४

ॐ अनंताय नमः ॐ पृथिव्यै नमः ॐ सुधांबुधये नमः ॐ मणिद्विपाय नमः ॐ चिंतामणिगृहाय नमः ॐ स्मशानाय नमः ॐ
पारिजाताय नमः ॐ रक्तवेदिकायै नमः ॐ मणिद्विपाय नमः ॐ धर्माय नमः ॐ ज्ञानाय नमः ॐ वैराग्याय नमः ॐ ऐश्वर्या
य नमः ॐ अधर्माय नमः ॐ अज्ञानाय नमः ॐ अवैराग्याय नमः ॐ अनेश्वर्याय नमः ॐ आनंदकंदाय नमः ॐ संविन्नलाय-
नमः ॐ सर्वतत्त्वात्मकपद्माय नमः ॐ प्रकृतिमयपत्रेभ्यो नमः ॐ विकारमयकेसरेभ्यो नमः ॐ पंचाशद्वर्णबीजाद्यक्षरार्णिका-
यै नमः ॐ अंदादशकलात्मने सूर्यमंडलाय नमः ॐ ॐ षोडशकलात्मने चंद्रमंडलाय नमः ॐ मंदशकलात्मने वह्निमंडलाय-
नमः ॐ संसत्वाय नमः ॐ रंजसे नमः ॐ तंतमसे नमः ॐ आं आत्मने नमः ॐ अं अंतरात्मने नमः ॐ पं परमात्मने नमः
ॐ ह्रीं ज्ञानात्मने नमः ॐ परतत्त्वांतपीठदेवताभ्यो नमः ॐ वामायै नमः ॐ ज्येष्ठायै नमः ॐ रौद्रायै नमः ॐ काल्यै नमः ॐ
कलविकर्ण्यै नमः ॥ ॐ बलविकर्ण्यै नमः ॥ ॐ बलप्रमथिन्यै नमः ॐ सर्वभूतदमन्यै नमः ॐ मनोन्मथिन्यै नमः
ॐ नमो भगवते सकलगुणात्मशक्तियुक्ताय अनंताय योगपीठात्मने नमः इति पीठसंपूज्य ततो षट्कोणे ज्वांबाहृदयाय नमः
हृदयं पूजयामि । ह्रीं बीं शि.पू. । हूं बूं शिखां पू. । ज्हें बैं क.पू. । ज्हाँ वौं ने.पू. । ह्रः बः अ. पूजयामि इति संपूज्य त-
त्र यथाकामना कृतं स्वर्णादिदीपपात्रं संस्थाप्य गायत्रीमंत्रेण गोघृतं तिलादितैलवासपूर्य तत्र गायत्रीमंत्रेण यथाकामना
संख्यवर्तिनिधाय तंतुसंख्यायावन्तितावद्विर्मन्त्रावृत्तिभिरपि मन्त्रं मूलमंत्रेण दीपानुरूपं शलाकां निधाय दक्षिणधारां द्युरिकां नि-
रवाय ॐ ह्रीं ह्रीं द्युरिके मम शत्रून् छेदिनी रिपून् निर्दलय २ मां पाहि २ स्वाहा इति द्युरिकां संपूज्य ॐ ज्वां ह्रीं सर्वांगसुंद-
र्यै शलाकायै नमः इति शलाकां संपूज्य पूर्वसंस्थां वा उत्तरसंस्थां वा पश्चिमसंस्थां वा शुभकार्ये अशुभे दक्षिणसंस्थां वर्तिनिधा-
य अद्येत्यादि अमुककामनासिद्धये दीपदानं करिष्ये इति संकल्प्य मूलेन गायत्रीमंत्रेण वा दीपं प्रज्वालयेत् ततः पूर्ववत् ऋष्या-
दिषडंगकृत्वा दीपं संकल्पयेत् ॥ तत्र मंत्रः ॐ ह्रीं ऐं श्रीं क्लीं ऐं ह्रीं श्रीं सर्वज्ञाय प्रचंडपराक्रमाय बहुकाय इमं दीपं गृहाण सर्वकार्य-

॥४५॥

णिसाधय २ दुष्टान्नाशय २ त्रासय २ सर्वतोममरक्षांकुरु २ हुंफट्स्वाहा इतिमंत्रेणाक्षत चंदनपुष्पसहितंजलं दीपाग्रेनिक्षिपेत् पु-
नर्दक्षहस्तेजलमादाय गृहाणदीपं देवेशबटुकेशमहाप्रभो ममाभीष्टंकुरुक्षिप्रमापद्ध्योमांसमुद्धर मूलमुच्चार्यबटुकायइमं दीपं निवे-
दयामिनमः इतिजलंभूमौनिक्षिपेत् ततोदीपस्यप्राणप्रतिष्ठांकुर्यात् ॐ आं ह्रीं क्रों चरलं वंशं षंसं हौं अं हंसं हंसः ह्रीं अं हंसः अ-
स्यदीपस्यप्राणा इहप्राणाः ॐ आं २४ जीव इहस्थितः ॐ आं २४ सर्वेद्रियाणिस्थितानि ॐ आं २४ वाङ्मनस्त्वक्चक्षुः श्रोत्रजिह्वा
प्राणप्राणा इहागत्य सुरवंचिरंतिष्ठंतुस्वाहा इतिप्राणप्रतिष्ठांकृत्वा दीपेबटुकं आवाह्य यथाकामनयाध्यात्वा आवाहनादिमुद्राः प्रद-
र्श्यमूलेन गंधाक्षत पुष्प धूप दीपनैवेद्यादिपंचोपचारैः संपूज्य दीपकलशोपरि आवरणपूजांकुर्यात् तद्यथा ॐ असितांगभैरवायनमः
असितांगभैरवं पू तः एवं सर्वत्र ॐ रुरुभैरवाय ॐ चंडभैरवाय ॐ क्रोधभैरवाय ॐ उन्मत्तभैरवाय ॐ कपालभैरवाय ॐ
भीषणभैरवाय ॐ संहारभैरवाय ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल भक्त्या समर्पयेतुभ्यं प्रथमावरणार्चनं ॥ १ ॥ ह्रीं बां हृदया
यनमः हृदयं पूजयामि ॐ ह्रीं बीं शिरः ॐ हूं बूं शिरवा ॐ जौं वैंकं ॐ जौं बीं नेत्रे ॐ ज्हः बः अं ॐ अभीष्ट ॐ द्वितीयावरणार्चनं ॥ २ ॥ ॐ
डाकिनीपुत्रकेभ्यो ॐ राकिनीपुत्रकेभ्यो ॐ लाकिनीपुत्रकेभ्यो ॐ काकिनीपुत्रकेभ्यो ॐ शाकिनीपुत्रकेभ्यो ॐ हाकिनी
पुत्रकेभ्यो ॐ मालिनीपुत्रकेभ्यो ॐ देवीपुत्रकेभ्यो ॐ उमापुत्रकेभ्यो ॐ रुद्रपुत्रकेभ्यो ॐ मातृपुत्रकेभ्यो ॐ ऊर्ध्व-
मुखीपुत्रकेभ्यो ॐ अधोमुखीपुत्रकेभ्यो ॐ अभीष्टसि ॐ तृतीयावरणार्चनं ३ पूर्वं ॐ ब्राह्मीपुत्रकाय ॐ ईशाने ॐ माहेश्वरीपुत्रका
य ॐ उत्तरे ॐ वैष्णवीपुत्रकाय ॐ वायव्ये ॐ कौमारिपुत्रकाय ॐ पश्चिमे ॐ इंद्राणीपुत्रकाय ॐ नैऋत्ये ॐ महालक्ष्मीपुत्रकाय ॐ द-
क्षिणे ॐ वाराहिपुत्रकाय ॐ आग्नेये ॐ चामुंडापुत्रकाय ॐ अभीष्ट ॐ चतुर्थावरणार्चनं ४ दशदिक्षुप्रदक्षिणाक्रमेण ॐ हेतुकाय ॐ
ॐ त्रिपुरांतकाय ॐ वैतालाय ॐ अग्निजिह्वाय ॐ कालांतकाय ॐ करालाय ॐ एकपादाय ॐ भीमरूपाय ॐ
ॐ अचलेश्वराय ॐ हाटकेश्वराय ॐ अभीष्ट ॐ पंचमावरणार्चनं ५ ॐ श्रीकंठेशाय ॐ अनंतेशाय ॐ सूक्ष्मेशाय ॐ त्रिमूर्तीशाय ॐ

वृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥४६॥

उपा.स्त.३
बटुकदीप
अ.१२४

अमरेशाय० अर्घीशाय० भारभूतीशाय० अतिथीशाय० स्थाएवीशाय० हरेशाय० झिंटीशाय० भौक्तिकेशाय० सद्योजातेशाय०
अनुग्रहेशाय० अक्रूरेशाय० महासेनेशाय० क्रोधीशाय० चंडेशाय० पंचांतकेशाय० शिवोत्तमेशाय० एकरुद्रेशाय० कूर्मे
शाय० एकनेत्रेशाय० चतुराननेशाय० अजेशाय० शर्वेशाय० सोमेशाय० लांगलीशाय० दारुकेशाय० अर्धनारीश्वराय०
उमाकांतेशाय० आषाढीशाय० दंडीशाय० अत्रीशाय० मीनेशाय० लोहितेशाय० शिखीशाय० छागलेशाय० द्विरंडेशाय०
महाकालेशाय० बालीशाय० भुजंगेशाय० पिनाकीशाय० खड्गीशाय० बकेशाय० श्वेतेशाय० भृग्वीशाय० देवदक्षिणे
लकुलीशाय० शिवेशाय० संवर्तकेशाय० अक्षीष्ट० षष्ठारव्यावरणार्चनं ६ भूपुरस्थेशाने योगिनीसहितद्युस्थयोगीश्वरेभ्योन-
मः योगिनीसहितेभ्योतरीक्षयोगीश्वरेभ्यो० योगिनीसहितेभ्यो भूमिस्थयोगीश्वरेभ्यो० सुशक्तिकेभ्योयोगिनीसहितेभ्योसर्व
योगिभ्यो० अक्षीष्ट० सप्तमावरणार्चनं ७ पुनर्मूलेन गंधपुष्पधूपदीपनैवेद्यादिभिर्बटुकं संपूज्य बलिं दद्यात् दीपस्य वाम-
भागे त्रिकोणवृत्तषट्कोणमंडलं कृत्वा बलिमंडलाय नमः इति गंधाक्षतैः संपूज्य तत्राधारं संस्थाप्य तत्र क्षत्रियादिभिः समांसो बलि
र्देयः शाल्योदनशर्करालाजाचूर्णगुडायूपपशुक्ली समूहसूपपायसान्नादि घृतपुतमनेकजातीयं बलिद्रव्यं त्रिमधुयुतं घृतमधुशर्क-
रामोदकमाषकवटानि विविधभक्षद्रव्याणि वायथासंभवं माषमुद्गान्नप्रेधानबलिद्रव्यं संस्थाप्य बलिद्रव्योपरि घृतं रक्तपु-
ष्पपिष्टदीपंच संस्थाप्य आचम्य मूलेन प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य अमुकफलावाप्तये श्रीबटुकभैरवप्रीतये अमुकद्रव्येण
बलिदानमहं करिष्ये इति संकल्प्य बंबटुकबलिद्रव्याय नम इति मंत्रेण गंधाक्षतपुष्पैः बलिद्रव्यं संपूज्य वामकरांगुष्ठेनावष्टभ्य द-
क्षहस्ते जलमादाय मूलमुच्चार्य ॐ एहि २ विदुषि पुरभंजय २ नर्तय २ विग्रह २ महाभैरव बटुकबलिं गृह्ण २ स्वाहा एह्येहि दे-
वी पुत्रबटुकनाथ कपिलजटाभारभासुरत्रिनेत्रज्वालामुखसर्वविघ्नान्नाशय २ सर्वोपचारसहितं बलिं गृह्ण २ स्वाहा इति मंत्रा-
भ्यां जलमुत्सृजेत् समांसबलिपक्षे पशुपाशाय विद्महे शिरच्छेदाय धीमहितन्नः पशुप्रचोदयात् ॐ अलिपिशितमांसान्न-

॥४६॥

बलिगृह २ मारक्ष २ दुंदुर्गायै नमः अलिपिशितमांसान्बलिगृह २ शत्रुपक्षस्यरुधिरं पिशितं दिने दिने भक्षय २ गणैः सार्द्धं सार
मेयसमन्वितः सर्वगणेश्यो नमः आमिषं गृह २ भक्षय २ मारक्ष २ स्वाहा इति मंत्राभ्यां जलमुत्सृजेत् ततोऽस्वहस्तेजलमादाये
दंबलिं भुजानं वरदं प्रभुं ध्यायन् ततो दीपपात्राभिमुखं यंत्रमुधृत्य प्रथमं कलशस्थापनादि पूजनं न कृतं चेदत्रावसरे पूजनं पद्ध-
तिरीत्याविधिवत् पूजयेत् ततोऽष्टोत्तरसहस्रमष्टोत्तरशतं यथाशक्ति मूलं प्रजप्य अष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं च एकविंशतिवारं एका-
दशवारं वा शतवारं वा महाप्रयोगश्चेत्सहस्रवारं वा ब्राह्मणैः सहावृत्य मंत्रं प्रजप्य गुह्यातिगुह्येति मंत्रेण जपं समर्प्य ततोस्तो-
त्रकवचसहस्रनामादि दीपसमाप्तिपर्यंतं प्रत्यहं पाठादिकार्यं यावद्दीपं तावदशुभं न वदेत् क्रोधपरनिंदापैश्चून्य परद्रोह परस्त्री
पुपराड्भुरवो भवेत् ततो बटुकान् कुमारिकां सुवासिनीं च पायसान्नैर्बटकैः मोदकैश्चणकैश्च नानाभक्ष्यभोज्यैश्च तर्पयेत् ततो आ-
चार्योऽस्वयं वा शांतिस्तोत्रं पठेत् स यथा यस्त्यार्चनेन विधिना किमपीह लोके कर्म प्रसिद्ध इति नाम फलं प्रसूते तं संततं सकलसा-
धकवांछिताप्तिं चिंतामणिं सुरगणाधिपतिं नमामि ॥ १ ॥ रक्तांबरं ज्वलनपिंगजटाकलापं ज्वालावलीकुटिलचंद्रधरं त्रिनेत्रं बालार्क-
धामफलकांचनतुल्यवर्णं देवीसुतं बटुकनाथमहं नमामि ॥ २ ॥ हरतुकुलगणेशो विघ्नसंधानशेषान् नयतुकुलसपर्यापूर्णतां साध-
कानां पिबतु बटुकनाथः शोणितं निंदकानां दिशतु सकलकामान् साधकानां गणेशः ॥ ३ ॥ सततवितततेजश्चक्रभासाविनम्रग्रस-
नसमुद्धितो वैश्वाससंदोहनाभिः प्रलयनयननाभिकितुरात्मोद्भवाभिर्भवतु भुवनगर्भो भैरवो नः पुनतु ॥ ४ ॥ याकाचिद्यो गिनीरो-
द्रासौस्म्याघोरतरापरा गृह्यतांबलिपूजां साममव्याधिं व्यपोहतु ॥ ५ ॥ नंदतु साधकाः सर्वे विनश्यंतु प्रदूषकाः अवस्थाशां भवी-
मेस्तु प्रसन्नोस्तु गुरुः सदा ॥ ६ ॥ इति पठित्वा पश्चात् जपदशांशेन होमादि ब्राह्मणभोजनांतैः संतर्प्य ब्राह्मणान् जपानुसारे-
ण दक्षिणाभिः संतोष्य आचार्यकायानुसारेण दक्षिणावस्त्रालंकारादिभिः संतोष्य प्रणमेत् ॥ अथ वीरसाधनप्रयोगः ॥
तत्र साधकैर्द्रः कृतनित्यक्रियः पालाशपत्रकृतषोडशपुटेषु जलेन प्रफुल्लितान् सुपक्वानपक्वान्वामाणान् मुद्गान् मसूरान् चणकान्

ओदनक्षीरं अपूपान् सुहालीन् प्रत्येकमेकैकोपदार्थः द्वे द्वे पात्रे एवं षोडशपात्रे संपूर्य अन्यपात्रे किंचिदधिकं च पूर्वोक्तं सर्वं कन्य-
याकर्तितं कापिसूत्रं कुंकुमेन रं जितान् क्षीरवृक्षभवानष्टौ कीलान् स्तंभार्थमेकं कीलं तेभ्यः स्थूलं एवं नवकीलान् गंधाक्षतपुष्प-
धूपदीपान् अष्टौ तांबूलान् फलानि च गृहीत्वा उत्तरसाधक सहितः श्मशाननिकटे गत्वा पादौ प्रक्षाल्य आचम्य स्वेष्ट देवतां स्मृत्वा
कृतांजलिः इदं वाक्यं वदेत् अत्र स्मशाने याः काश्चिद्देवतानि वसन्ति हि ताः प्रयच्छन्तु मे सिद्धिं प्रसन्नाः संतु पांतु मां ? इति संप्रार्थ्य आ-
त्मरक्षां कुर्यात् तद्यथा पूर्वमांशं करः पातु तथाग्नेयां च शूलधृक् कपाली दक्षिणे पातु नैऋत्ये जटिलो वतु ॥ १ ॥ पश्चिमे पार्वती
नाथो वायव्ये प्रमथाधिपः ॥ उत्तरे मुंडमालो व्यादीशान्ये वृषभध्वजः ॥ २ ॥ ऊर्ध्वं पातु तथाशंभुरधस्ताद्धूलिधूसरः ॥ अग्र-
तो भैरवः पातु पृष्ठतः पातुरवेचरः ॥ ३ ॥ दक्षिणे भूचरः पातु वामे च पिशिताशनः केशान् पातु विशालाक्षो मूर्धानं च मरुत्प्रियः ॥ ४ ॥
मस्तकं पातु भृग्वीशो नेत्रे पातु महामनाः कपोलौ पातु वीरे शो गंडौ गंडाभिर्मदनः ॥ ५ ॥ उत्तरोष्ठे विरूपाक्षो ह्यधरे योगिनी प्रियः ॥
अक्षेषु दक्षविध्वंसी चिबुके तु कपालधृक् ॥ ६ ॥ कंठे रक्षतु मां देवो नीलकण्ठो जगद्गुरुः दक्षस्कंधे गिरीशो वामस्कंधे वसुंजयः ॥
७ ॥ दक्षिणे च भुजे सर्वमंत्रनाथः सदा वतु वामे भुजे सार्वभौमो हृदये पातु पांडुरः ॥ ८ ॥ दक्षस्तने पशुपतिर्वामे पातु महेश्वरः ॥
उदरे सर्वकल्याणकारको वतु मांसदा ॥ ९ ॥ नाभौ कामप्रविध्वंसी जंघे पातु दयामयः ॥ जानुनि पातु जामित्रो गुल्फौ गौरिपतिः सक्ष ॥ १० ॥
पादपृष्ठे सामनिधिस्तथा पादांगुलीर्हरः पादाधः पातु सततं व्योमकेशो जगत्प्रियः ॥ ११ ॥ इति रक्षामंत्रान् पठित्वा पूर्वादिदिक्षुरक्षा बी-
जमंत्रान् पठन् नमस्कुर्यात् ॐ ह्रीं ह्रीं ह्रूं ह्रः नमः पूर्वे ॥ ॐ ह्रिं ह्रूं ह्रौं नमः आग्नेये ॥ ॐ ह्रीं श्रीं नमः दक्षिणे ॥
ॐ ह्रूं ह्रूं नगनगनमः नैऋत्ये ॥ ॐ ह्रूं ह्रूं ह्रूं ह्रूं नमः पश्चिमे ॥ ॐ ह्रूं ह्रूं ह्रूं ह्रूं नमः वायव्ये ॥ ॐ ह्रूं ह्रूं भैरवनमः उत्तरे ॥ ॐ
ह्रूं ह्रूं ह्रूं ह्रूं नमः ईशान्ये ॥ ॐ ह्रूं ह्रूं ह्रूं नमः ऊर्ध्वे ॥ ॐ ह्रूं ह्रूं ह्रूं नमः अधोदेशे ॥ एवं बीजमंत्रेण रक्षां कृत्वा ॥ ततः पूर्वाद्यष्टदिक्षु
कीलाष्टकं मध्यश्मशाने च स्तंभार्थं कीलकं च निरवाय ॥ पूजासाहित्यं मध्यस्तंभसमीपे संस्थाप्य पूर्वाभिमुखो भैरवं प्रार्थयेत् ॐ भां

भैरवभैरवायनमः भां भैरव भैरव भयंकर हरमां रक्षरक्ष हुं फट् स्वाहा इति प्रार्थयित्वा ॥ ततो सिद्धमाषभरितपालाशपुटकं गंधपुष्प
धूपदीपादि पूजासामग्रीं ग्रहीत्वा पायसोदक पात्रहस्तो निर्भयः पूर्वकीलसमीपंगत्वा ॥ तत्र ॐ लं इंद्र सांगसपरिवार इहामच्छाग
छेत्याबाह्य ॥ ऐरावतास्वदं वज्रहस्तं पीतवर्णं सहस्राक्षं सुरगणपरिवारं ध्यात्वा ॥ ॐ लं इंद्राय नमः आसनार्घपाद्याचमनस्नान
गंधपुष्पाक्षतधूपदीपोपचारैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्र माषपुटकं निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पा-
त्रं स्पृशन् ॐ हां हीं हूं भो इंद्र सुरनायक शीघ्रं मे प्रसन्नो भव सनातनीं सिद्धिं मे देहि रक्ष मां इमं माषबलिं गृह्ण २ हुं फट् इति मंत्रे-
ण तस्मिन् पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः आग्नेयकोणगतकीलसमीपंगत्वा तत्र ॥ ॐ रं अग्ने सांगसपरिवार इ-
हागच्छागछेत्याबाह्य ॥ मेषमास्वदं शक्तिहस्तं त्रिनेत्रं तेजोनिधिं ध्यात्वा ॥ ॐ रं अग्नये नमः आसनार्घपाद्याचमनस्नानगंधपुष्पाक्षत
धूपदीपोपचारैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्र मुद्गरभरितं पुटकं निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पात्रं स्पृश-
न् ॐ हिं हूं हौं अग्ने तेजोनायक शीघ्रं मे प्रसन्नो भव सनातनीं सिद्धिं मे देहि इमं मुद्गरबलिं गृह्ण २ हुं फट् इति मंत्रेण तस्मिन् पात्रे जलं
बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः दक्षिणकीलसमीपंगत्वा तत्र ॐ रं यम सांगसपरिवार इहागच्छागछेत्याबाह्य ॥ महि-
षास्वदं कृष्णवर्णं दंडहस्तं प्रेतगणपरिवेष्टितं ध्यात्वा ॥ ॐ रं यमाय नमः आसनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं
जलेन कृत्वा तत्र मसूरभरितं पुटकं निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पात्रं स्पृशन् ॐ प्रां प्रीं प्रूं भो यम प्रेताधिपते शीघ्रं मे
प्रसन्नो भव इमं मसूरबलिं गृह्ण २ हुं फट् इति मंत्रेण तस्मिन् पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः नैऋत्यकोण-
गतकीलसमीपंगत्वा तत्र ॐ क्षं निऋते सांगसपरिवार इहागच्छागछेत्याबाह्य ॥ प्रेतास्वदं धूम्रवर्णं खड्गहस्तं रक्षोभिः परिवृतं
ध्यात्वा ॥ ॐ क्षं निऋतये नमः आसनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्र चणकपूरितं पुटकं निधाय
दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पात्रं स्पृशन् ॐ फ्रें फ्रें फ्रें हूं हूं ख्रें ख्रें ख्रें हौं हौं भो भोरक्षानाय शीघ्रं मे प्रसन्नो भव इमं-

बृज्ज्योर्णि
धर्मस्कंधः
उपासना
॥ ४८ ॥

चणकबलिं गृह्ण २ हुंफट् इति मंत्रेण तस्मिन्पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ॥ ततः पश्चिमदिग्गतकीलसमीपंगत्वा
तत्र ॐ वं वरुणसांगसपरिवार इहागच्छागच्छेत्यावाह्य ॥ मकरास्त्रं पाशहस्तं श्वेतवर्णं यादोगणपरिवारसहितं ध्यात्वा ॥
ॐ वं वरुणाय जलनाथाय नमः आसनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्रोदनपूरितपात्रं
निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पात्रं स्पृशन् ॐ ब्रां ब्रीं ब्रूं भो भो वरुण जलनाथ शीघ्रं मे प्रसन्नो भवसिद्धिं मे देहि इमं
ओदनबलिं गृह्ण २ हुंफट् इति मंत्रेण तस्मिन्पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः वायुकोणगतकीलसमीपंगत्वा
तत्र ॐ यं वायोसांगसपरिवार इहागच्छागच्छेत्यावाह्य ॥ मृगास्त्रं वृक्षायुधधरं स्वमरुद्गणसहितं ध्यात्वा ॥ ॐ यं वायवेन-
मः आसनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्र पायसपूरितं पात्रं निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वा-
महस्तेन तत्पात्रं स्पृशन् ॐ वां वीं वूं ॐ ब्रां ब्रीं ब्रूं भो भो वायो भुवनपते शीघ्रं मे प्रसन्नो भवसिद्धिं मे देहि इमं पायसबलिं गृह्ण २
हुंफट् इति मंत्रेण तस्मिन्पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः उत्तरदिग्गतकीलसमीपंगत्वा तत्र ॐ कुं कुबेरसा-
ंगसपरिवार इहागच्छागच्छेत्यावाह्य ॥ नरवाहनं गदाहस्तं शुक्लवर्णं यक्षगणपरिवेष्टितं ध्यात्वा ॥ ॐ कुं कुबेराय नमः आ-
सनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य ॥ तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्रापूपपूरितं पात्रं निधाय दक्षहस्ते जलं गृहीत्वा वामहस्ते-
न तत्पात्रं स्पृशन् ॐ कूं कूं कूं ॐ कां कां कां भो भो यक्षनाथ शीघ्रं मे प्रसन्नो भवसिद्धिं मे देहि इमं अपूपबलिं गृह्ण २
हुंफट् इति मंत्रेण तस्मिन्पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ ततः ईशानकोणगतकीलसमीपंगत्वा तत्र ॐ हं ई-
शानसांगसपरिवार इहागच्छागच्छेत्यावाह्य ॥ वृषभास्त्रं शूलहस्तं श्वेतवर्णं विद्यागणसेवितं ईशानं ध्यात्वा ॥ ॐ हं ईशा-
नाय नमः आसनाद्युपचारैः पूर्वोक्तैः संपूज्य ॥ तत्पुरतश्चतुरस्त्रं मंडलं जलेन कृत्वा तत्र सुवालिपूरितपात्रं निधाय दक्षहस्ते-
जलं गृहीत्वा वामहस्तेन तत्पात्रं स्पृशन् ॐ आं श्रीं श्रूं ॐ आं आं आं भो भो ईशानविद्याधिपते शीघ्रं मे प्रसन्नो भवसिद्धिं मे दे-

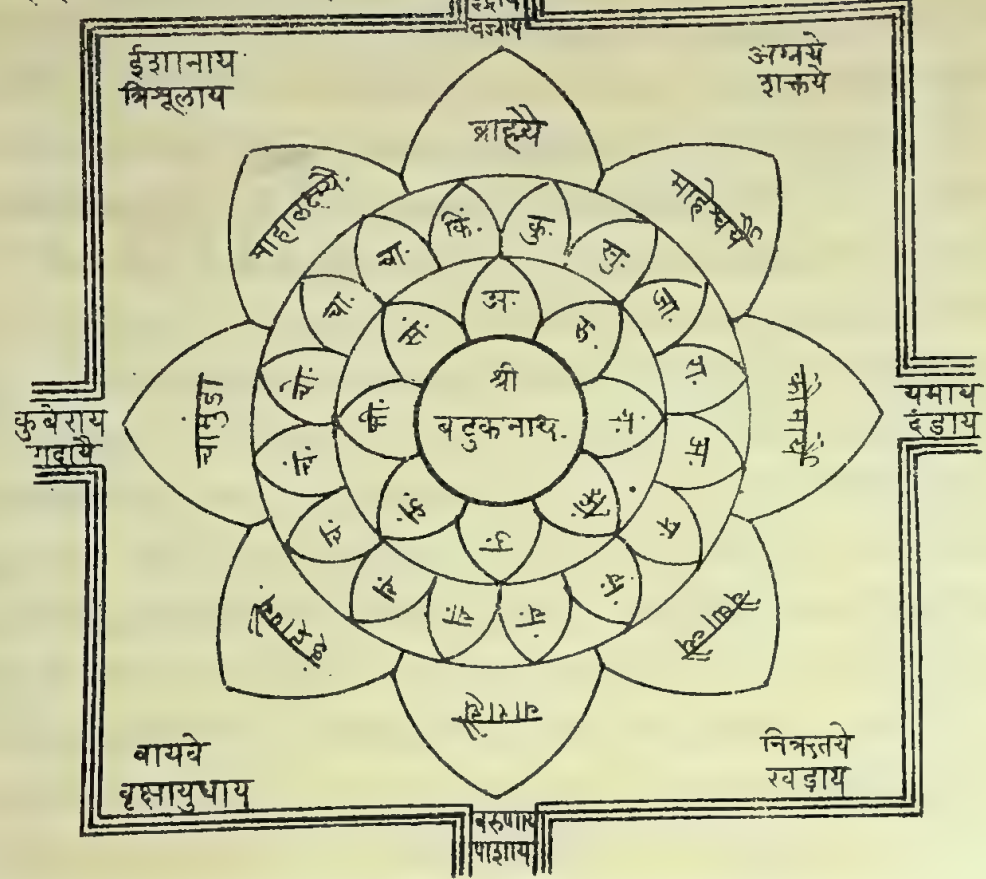
उपा.स्त. ३
बटुकवीर
अ-१२४

॥ ४८ ॥

हि इमं शकुलीबलिं गृह्ण २ हुं फट् इति मंत्रेण तस्मिन् पात्रे जलं बलिं चोत्सृज्य तांबूलं च दत्वा प्रणम्य ॥ इति अष्टदिक्पालबलिं दत्वा ॥
ततः मध्यस्तं भस्म समीपं गत्वा निर्भयः सन् ॐ ह्रीं ह्रीं हूं स्तंभाय नमः इति मंत्रेण आसनादिभिः रुपचारैः संपूज्य ततः मंत्रमयं कवचं पठेत्
तद्यथा ॐ ह्रीं ह्रीं हूं हः क्षां क्षीं क्षुं क्षः खां खीं खूं खः घ्रां घ्रीं घूं घ्रः म्नां म्नीं मूं म्रः म्रं म्रं म्रों म्रों ह्रों ह्रों ह्रों ह्रों क्लों
क्लों क्लों क्लों श्रीं श्रीं श्रीं श्रीं ज्रों ज्रों ज्रों ज्रों हुं हुं हुं हुं हुं हुं हुं फट् सर्वतोरक्षं रक्ष रक्ष रक्ष भैरवनाथनाथ हुं फट् इति मंत्रेण स्वश-
रीरे व्यापक रूपेणात्मरक्षां कृत्वा स्तंभसमीपे स्वासने पूजिते पूर्वाभिमुखमुपविश्य स्वपुरतः स्तंभात्पश्चिमे सुसमे भूतले उष्टदलं पद्मं
कृत्वा तद्वहिः षोडशदलं तद्वहिः पुनरष्टदलं तद्वहिः चतुर्द्वारयुक्तं चतुरस्त्रत्रयं च कृत्वा तन्मध्ये देवमावाह्य आसनादिषोडशोपचारैः
संपूज्य अंगानि संपूज्य तत्राष्टदले पूर्वादिक्रमेण ॐ असितांगभैरवाय नमः ॐ रुरुभैरवाय नमः ॐ चंडभैरवाय नमः ॐ क्रोध
भैरवाय नमः ॐ उन्मत्तभैरवाय नमः ॐ कपालभैरवाय नमः ॐ क्षीषणभैरवाय नमः ॐ संहारभैरवाय नमः ततः षोडशदलेषु श्री
बटुक षोडशमित्राणि पूजयेत् पूर्वादिक्रमेण तद्यथा ॐ कुलिशाय नमः ॥ १ ॥ ॐ सुकुलीशाय नमः ॥ २ ॥ ॐ जामित्राय नमः ॥
३ ॥ ॐ रामठाय नमः ॥ ४ ॥ ॐ अरिभाय नमः ॥ ५ ॥ ॐ प्रचंडाय नमः ॥ ६ ॥ ॐ चंडकेशाय नमः ॥ ७ ॥ ॐ चंडात्मने नमः ॥
८ ॥ ॐ चामराय नमः ॥ ९ ॥ ॐ चरित्राय नमः ॥ १० ॥ ॐ चमत्काराय नमः ॥ ११ ॥ ॐ चंचलाय नमः ॥ १२ ॥ ॐ चारुभूषणाय नमः
॥ १३ ॥ ॐ चामीकराय नमः ॥ १४ ॥ ॐ चारुवहाय नमः ॥ १५ ॥ ॐ कितवाय नमः ॥ १६ ॥ इति संपूज्य तद्वहिरष्टदलेषु पूर्वादिक्रमे-
ण ॥ ॐ ब्राह्मणे नमः ॥ १ ॥ ॐ माहेश्वर्ये नमः ॥ २ ॥ ॐ कौमार्ये नमः ॥ ३ ॥ ॐ वैष्णवे नमः ॥ ४ ॥ ॐ वाराह्ये नमः ॥ ५ ॥
ॐ इंद्राण्ये नमः ॥ ६ ॥ ॐ चामुंडायै नमः ॥ ७ ॥ ॐ महालक्ष्म्यै नमः ॥ ८ ॥ इति मातृः संपूज्य अथ बहिः चतुरस्रे दिक्पालान् पू-
जयेत् तद्यथा पूर्वादिक्रमेण ॐ इंद्राय नमः ॐ अग्नये नमः ॐ यमाय नमः ॐ निऋतये नमः ॐ वरुणाय नमः ॐ वायवे नमः
ॐ कुबेराय नमः ॐ ईशानाय नमः ॥ इति लोकेशान् संपूज्य ततो तन्निकटे अस्त्राणि पूजयेत् पूर्वादिक्रमेण ॐ वज्राय नमः ॐ श-

वृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ४९ ॥

इदं वीरसाधनचंद्रम्

क्तयेनमः ॐ दंडायनमः ॐ खड्गायनमः ॐ पाशायनमः
ॐ वृक्षायुधायनमः ॐ गदायनमः ॐ त्रिशूलायनमः इति
अस्त्राणि संपूज्य मध्ये श्री बटुक भैरवं संपूज्य आवाहित देव-
तांभ्योगंधाक्षत पुष्प धूपदीपान् पृथक् पृथक् पात्रेषु च पायस
नैवेद्यं च समर्प्य ततो अक्षता आदाय स्थापित चंद्र देवता मंडले
विकिरन् वीरशान्तिं पठेत् ॐ चंड आयाहि ॐ प्रचंड आया-
हि ॐ ऊर्ध्वकेश आयाहि ॐ शीषण आयाहि ॐ प्रशीषण
आयाहि ॐ व्योमकेश आयाहि ॐ ॐ व्योमबाहो आयाहि
ॐ व्योमव्यापक आयाहि इत्याह्वय पृथक् गंधादिभिर्लुपचारैः संपू-
ज्य पायस नैवेद्यं च पृथक् पृथक् समर्प्य निर्भयः सन् पश्चिमाभि
मुखः प्राणायाम क्रव्यादिन्यासपूर्वकं पूर्वोक्तान् न्यासान्कृत्वा प्राग्व-
न्मालां संपूज्य मूलमंत्रस्याष्टाक्षर पदोच्चारणपूर्वकमुच्चैस्तंजपन्
वामहस्तेन पायसपात्रमादाय देवं भोजयन् प्रसन्नचित्तो जपंकु-
र्यात् ततस्तृप्तो देवो वरं वरयेति ब्रूयात्तदा दंडवद्भूमौ प्रणम्य नि-
जेष्पितवरं गृहीत्वा स्वयंगत्वा महोत्सवं कुर्यात् ॥ ॥
॥ इति वीरसाधनविधिः ॥

उपा-स्त-३
बटुक-
अ-१२४

॥ ४९ ॥

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ अथ श्रीबटुक भैरव पद्धति प्रारंभः ॥ ॥ नमः कर्पूरगौराय कैलासाचलवासिने ॥ गौरिकंठग्रहानंद-
निष्पंदायांधकद्विषे ॥ १ ॥ उत्पत्तिस्थितिसंहारकारकोजगदीश्वरः ॥ देवाधिदेवो बटुक भैरवोऽवतु मांसदा ॥ २ ॥ भैरवाराधनविधिंप्र-
वक्ष्यामि समासतः ॥ साधकानां हितार्थाय मुमुक्षूणां विशेषतः ॥ ३ ॥ षट्कर्मणां च संसिद्धये बटुक भैरव पद्धतिं ॥ तत्र श्रीमान्सा-
धकैः प्रातःकालात्पूर्वं दंडद्वयात्मके ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय निद्रास्थानाद्बहिर्निर्गत्य हस्तौ पादौ प्रक्षाल्याचम्य रात्रिवस्त्रं परित्यज्या-
न्य वस्त्रं परिधाय मंत्रस्नानं कृत्वा देवतागृहं प्रविश्य संमार्जनोपलेपादिकं कृत्वा मंगलार्तिकं कृत्वा निमल्यमपसार्य पूर्वदिनाव-
शिष्टपत्रादिनाऽभ्यर्च्य देवाय दंतधावनाचमनेदत्वा नमस्कृत्य शुद्धासने उपविश्य ॥ ॥ अथ गुरुस्मरणं ॥ तद्यथा स्वशिर-
सि सहस्रदलपंकजे कोटिंदु प्रकाशपीठे श्रीनिजगुरुं ध्यायेत् ॥ आनंदमानंदकरं प्रसन्नं ज्ञानस्वरूपं निजबोधरूपं योगींद्रमी-
दृश्यं भवरोगवैद्यं श्रीमद्गुरुं नित्यमहं नमामि ॥ १ ॥ इति ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूज्य ॥ प्रातःप्रभृतिसायांतं सायादि प्रातरांत-
तः ॥ यत्करोमि जगन्नाथ तदस्तु तव पूजनं ॥ १ ॥ इत्यनेन मंत्रेण सर्वं गुरवे निवेद्य तदाज्ञां गृहीत्वा तत्पादगलितामृतधारया क्षा-
लितं निर्मलमात्मानं विचिंत्य श्रीबटुकमूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं कृत्वा स्वहृत्कमले देवं ध्यात्वा मानसोपचारैः संपूज्य संस्मरेत्
॥ अथ श्रीबटुक प्रातःस्मरणं ॥ ॥ प्रातःस्मरामि बटुकं सुकुमारमूर्तिं श्रीस्फटिकाभसदृशंकुटिलालकाढ्यं ॥ वक्रंदधानम-
णिमादिगुणैर्हियुक्तं हस्तद्वयं मणिमयैः पदभूषणैश्च ॥ १ ॥ प्रातर्नमामि बटुकं तरुणं त्रिनेत्रं कामास्पदं वरकपालत्रिशूलदंडान् ॥
भक्तार्तिनाशकरणे दधते करेषु तं कौस्तुभाभरणभूषितदिव्यदेहं ॥ २ ॥ प्रातःकाले सदा हं भगणपतिधरं भालदेशे महेशं नागं
पाशंकपालं डमरुमथसृणिरवड्घंटाभयानि ॥ दिग्वस्त्रं पिङ्गकेशं त्रिनयसहितं मुंडमालं करेषु योधने श्रीमदंष्ट्रं मम विजयकरं
भैरवं तं नमामि ॥ ३ ॥ देवदेवकृपासिंधो सर्वनाशिन्महाऽव्यय ॥ संसारासक्तचित्तं मां मोक्षमार्गे निवेशय ॥ ४ ॥ एतत्श्लोक-
चतुष्कं वै भैरवस्य तु यः पठेत् ॥ सर्वबाधाविनिर्मुक्तो जायते निर्भयः पुमान् ॥ ५ ॥ एवं ध्यात्वा गुरुमंत्रं देवतात्मना मेवैक्यविष्णा-

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ५० ॥

व्य ॥ अथाजपाजपसंकल्पः ॥ संक्षेपतः ॥ आधारे लिंगनाभौ हृदयसरसिजे तालु मूले ललाटे द्वे पत्रे षोडशारे द्विदशदशद-
ले द्वादशार्द्धचतुष्के ॥ वासांते बालमध्ये डफकठसहिते आदि युक्ते स्वराणां हंक्षंतत्त्वार्थ युक्ते सकलदलगतं वर्णरूपं नमामि ॥ १ ॥
षट्शतं तु गणेशस्य षट्सहस्रं प्रजापतेः षट्सहस्रं गदापाणेः षट्सहस्रं पिनाकिनः ॥ २ ॥ आत्मनस्तत्सहस्रं च सहस्रं परमात्म-
नः ॥ सहस्रं श्रीगुरुभ्यश्च एतानि विनियोजयेत् ॥ ३ ॥ हंसो गणेशो विधिरेव हंसो हंसो हरिर्हंसमयश्च शंभुः हंसोऽपि जीवो परमात्म-
हंसो हंसो गुरुर्हंसमयश्च शंभुः ॥ ४ ॥ पूर्वद्युरहोरात्रोच्चारितं षट्शताधिकमेकविंशतिसहस्रमुच्चासनिश्वासात्मकमजपागायत्री
मंत्रजपं श्रीगणेशब्रह्मविष्णुरुद्रजीवात्मा परमात्मा श्रीगुरुभ्यो यथासंख्यं समर्पयामी इत्युक्त्वा अद्य सूर्योदयमारभ्य च
सूर्योदयपर्यंतं अजपागायत्रीजपं करिष्ये हंसो हंसस्य विद्महे हंसो हंसस्य धीमहि हंसो हंसः प्रचोदयात् इति हंसगायत्रीं जपि-
त्वा ॥ त्रैलोक्यचैतन्यमयी त्रिशक्ते श्रीविश्वमातर्भवदाज्ञयैव ॥ प्रातः समुत्थाय तव प्रियार्थं संसारयात्रामनुवर्त्तयामि ॥ १ ॥
इति प्रार्थ्य भूमिं प्रार्थयेत् समुद्रमेखले देवी पर्वतस्तनमंडले विष्णुपतिनमस्तुभ्यं पादस्पर्शक्षमस्वमे ॥ १ ॥ इति भूमिं संप्रार्थ्य-
स्वासानुसारेण भूमौ पादं दत्वा बहिर्भ्रजेत् इति प्रातः कृत्यं ॥ ग्रामाद्वह्निः नैऋत्यकोणे जनवर्जिते उत्तराभिमुखः अनुपान-
कः वस्त्रेण शिरः प्रावृत्त्य मलमोचनं कृत्वा मृत्तिकया जलेन यथासंख्यं शौचं कृत्वा ॥ अथ दंतधावनं ॥ आमृचं पकाया मागहि-
दन्यतमं द्वादशांगुलं दंतकाष्ठं गृहीत्वा प्रार्थयेत् आयुर्बलं च शो बर्चः प्रजाप शुधनानि च त्रियं प्रज्ञां च मेधां च त्वन्नो देही वन-
स्पते ॥ १ ॥ इति प्रार्थ्य ॐ ह्रीं तडित्स्वाहा इति मंत्रेण काष्ठं छित्वा ॐ क्लीं कामदेवाय सर्वजनप्रियाय नम इत्यनेन दंतान् संशोध्य
एवं मंत्रेण जिह्वा मुल्लिरव्य दंतकाष्ठं क्षालयित्वा नैऋत्यां शुद्धदेशे निक्षिपेत् मूलेन मुखं प्रक्षाल्या चम्य इति दंतधावनं ॥ अथ स्नानं ॥
दंतधावनानंतरं स्नानार्थं गच्छेत् तत्र मलस्नानमादौ कृत्वा वैदिकस्नानं च कृत्वा पश्चात्तांत्रिकं कुर्यात् तत्र संकल्पः अद्येत्यादि-
ना श्रीबटुकपैरव प्रीत्यर्थे मंत्रस्नानमहं करिष्ये ॥ जले त्रिकोणं प्रकल्प्य ओं इत्यंकुशमुद्रया तीर्थानां वा ह्य ब्रह्मांडोदरतीर्थानि

उपास्त-३
बटुकपद्मः
अ-१२४

॥ ५० ॥

करैः स्पृष्टानितेरवे तेन सत्येन मे देव तीर्थं देहि दिवाकर ॥ १ ॥ इति मंत्रेण तीर्थान्यावाह्यघेनुमुद्रयाऽमृतीकृत्य सप्तछिद्राणि निरुध्य
गुरुध्यायन् मूलमुच्चरन् त्रिरुन्मज्य मूलेनांकुशमुद्रया स्वमूर्द्ध्नि त्रिधाऽभिषिच्य त्रिः बाह्वोः त्रिः हृदि ॥ पुनराचम्य मूलांते श्रीमन्म-
हाबहुक भैरवस्तृप्यतामिति दशधा संतर्प्य सूर्यमंत्रेण सूर्यायां जलित्रयं दत्वा ततः ॐ ब्रह्माणं तर्पयामि ॥ ॐ विष्णुं तर्पयामि ॥
ॐ रुद्रं तर्पयामि इति त्रिः ॥ पुनः प्राणायामं ऋष्यादिकं कृत्वा ध्यात्वा संहारमुद्रया देवं स्वहृदये उद्वास्य तीर्थानि सूर्यमंडले उद्वा-
स्य तीर्थं नमस्कृत्य ॥ तीरमागत्य तीरे अंजलित्रयं निक्षिपेत्तद्यथा ॥ असुराभूतवेतालाकूष्मांडा ब्रह्मराक्षसा ॥ ते सर्वे तृप्तिमाया-
तु मया दत्तेन वारिणा ॥ १ ॥ जलादुत्तीर्य युग्मे धौ ते वाससी मूलेन संप्रोक्ष्य ॥ योनिमुद्रां प्रदर्श्य ततो परिधाय ॥ तीर्थे वा गृहे
आगत्य स्वशारवोक्तां प्रातः संध्याविधिपूर्वकं कृत्वा तस्या विसर्जनं कृत्वा ॥ तान्त्रिकीं संध्यां प्रारभेत् ॥ अथ तत्रैवं क्रमः
तीर्थे यदि संध्याद्वयं कृतं चेद्गृहे आगत्य द्वारपूजां कृत्वा भूशुद्ध्यादिकं कुर्यात् यदि तीर्थे संध्यान कृता चेत्तदा पूजार्थं शुद्धजलं
गृहीत्वा स्तोत्रकवचादिकं पठन् पूजागारद्वारसमीपमागत्य द्वारपूजां कृत्वा संध्याद्वयं कुर्यात् ॥ अथ तान्त्रिकी संध्या यथाव-
द्भस्मना त्रिपुंड्रानि कृत्वा वैदिकी संध्यां विधाय तान्त्रिकीं कुर्याद्यथा श्रीबहुक भैरवाराधनयोग्यताजननार्थं मंत्रसंध्यामहं करिष्ये
इति संकल्प्य ॐ ह्रां आत्मतत्वाय स्वाहा ॐ ह्रीं विद्यातत्वाय स्वाहा ॐ हूं शिवतत्वाय स्वाहा इति त्रिराचम्य एते मंत्रास्व-
धांता इति केचित् ततः स्वानि संपृश्य मूलेन प्राणानायम्य ऋष्यादिकं रांग न्यासौ कृत्वा मूलेन जलं संवीक्ष्य अस्त्राय फट् इति
संप्रोक्ष्य अनेनैव दर्भेण संताड्य कवचाय हुं इत्यभ्युक्ष्य तज्जलेन कुंभमुद्रया मूर्द्ध्नि सिंचेत् ॥ ततो वामपाणौ दक्षेण तीर्थजलमा-
दाय ॐ ह्रां बां हृदयाय नम इति मंत्रेण सप्तवारमभिमन्त्र्य तद्गलितोदकं बिंदुभिर्दक्षहस्तेन शिरसि मार्जयेत् । तत्र मंत्राः ॥ ह्रां
वां हृदयाय नमो वौषट् ह्रीं बीं शिरसे स्वाहा वौषट् । हूं बूं शिखायै वौषट् ह्रैं बैं कवचाय हुं वौषट् ह्रौं बीं नेत्रत्रयाय वौषट् ह्रः
बः अस्त्राय फट् ॐ आं ह्रां व्योमव्यापिने नमः ॐ सद्योजात प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नमः भवे भवे नाति भवे भव-

बृज्ज्योर्णः
धर्मस्कंध
उपासना
॥५१॥

उपा.स्त.३
बटुकप०
अ. १२४

॥५१॥

स्वमाभवोद्भवायनमः ॐ वामदेवायनमो ज्येष्ठायनमः श्रेष्ठायनमः रुद्रायनमः कालायनमः कलविकरणायनमो बलायनमो
बलविकरणायनमो बलप्रमथनायनमः सर्वभूतदमनायनमो न्मनायनमः ॐ अघोरेभ्यो यघोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः शर्वेभ्यः शर्व
शर्वेभ्योनमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः ॐ तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् । ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः स-
र्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्माशिवो मेस्तु सदा शिवो हां हीं हूं मूलमंत्रश्च एते मंत्रैर्मार्जयित्वा वामहस्तस्थं जलं वाम
नासासमीपमानीय इड्यादेहांतरादाकृष्य पापौघं प्रक्षाल्य कृष्णवर्णं नदुदकं दक्षिणया विरेच्य वामहस्तस्थं दक्षिणे नादाय पुरः
कल्पितवज्रशिलायां अस्त्रमंत्रेण क्रोधादास्फालयेत् । ततः पूर्ववदाचम्य करंगन्यासौ कृत्वा अर्घपात्रे जलं कृत्वा तमादाय मूलमु-
च्चार्य शिवरूपाय सूर्यायेदमर्घ्यं स्वाहा इति त्रिरर्घ्यं दत्वा मूलेनोपस्थाप्य गायत्रीं मूलमंत्रं च जपेत् । ॐ तत्पुरुषाय विद्महे महा-
देवाय धीमहि तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् । इति गायत्रीमष्टाविंशतिमष्टोत्तरं मूलं च संजप्य जपं निवेद्य नमस्कुर्यात् इति संध्या संध्येयं
सर्वशैवमंत्रेषु पंचाक्षरादिषु ज्ञेया अथ पुनः पूर्ववदाचम्य करंगन्यासौ कृत्वा तीर्थे देवतां पीठं विचिंत्य हृदयाद्वेवं तत्रावाह्य जलमयैः
पंचोपचारैरन्यर्घ्यं अंजलिना मूलमुच्चार्य श्रीभैरवं तर्पयामि इत्येवमष्टोत्तरशतमष्टाविंशतिदशवारं वा तर्पयेत् आवर्णं देवताभ्यः
षडंगदेवताभ्य एव एकैक्यं अंजलिना ताममंत्रेण प्रणवाद्येन नमो ते न च संतर्प्य पुनर्जलमयैरुपचारैः प्रधानदेवं संपूज्य स्वात्मनि विसर्जयेत्
इतितर्पणं इदं च स्मार्ततर्पणानंतरं कर्त्तव्यं ततो गृहमागत्य पादौ प्रक्षाल्य पीठे प्राङ्मुख उपविश्य शिरवांबध्वा पूर्ववदाचम्य प्राणा
नाचम्य करंगन्यासौ कृत्वा मूलमुच्चार्य हां हीं हूं इति समस्तदेहे व्यापयेत् ततस्तान्नादिपात्रं साधारं पुरतः संस्थाप्य हां हीं सः
इति मंत्रेण शुद्धजलेन पूर्वचंदनमालोड्य अक्षतान्निक्षिप्य अनेनैव मंत्रेणापि मंत्र्यपुष्पादिना सूर्यसंपूज्य हस्ताभ्यां तत्पात्रमाम-
स्तकमूर्धन्यजानुस्पर्शमहीतलः सूर्यमुद्गीक्ष्यमाणः हां हीं सः श्रीसूर्यायेदमर्घ्यं स्वाहा इति शुद्धभूमौ क्षिपेत् ततः पूजागृह-
द्वारमागत्य तत्र पूर्ववत्सामान्यार्घं संस्थाप्य तेन जलेनोद्धृत्य अस्त्राय फडिति द्वारं संप्रोक्ष्य ॐ द्वारत्रये नमः ऊर्ध्वदुंबरमध्ये मं-

गणपतयेनमः ऊर्ध्वोर्दुंबर दक्षिणकोणे सं सरस्वत्यै वामे नं नंदिने दक्षशारवायां गां गांगाधै० वामशारवायां यं यमुनायै इति संपूज्य
 गृहमध्ये निऋतौ वास्तुपुरुषाय० ब्रह्मणे गणपतये० वायौ अक्षतानादाय उत्तिष्ठंतु अपसर्पत्विति भूतान्युत्साद्य पूजाद्रव्याणि मुल
 मुञ्चरन् दिव्यदृष्ट्या विलोकयेत् ततः पृथ्वीत्वयेति आसनमंत्रेण उदङ्मुखो यथाभ्यासमासने समुपविश्य मूलेन देवं ध्यायेत् प्रा-
 णानायम्य देशकालौ स्मृत्वा प्रत्यवायपरिहारकामोहममुकशर्मायथोपकल्पितैरुपचारैः श्रीबटुकभैरवं पूजयिष्ये इत्युच्चार्य जलं
 भूमौ क्षिपेत् ततश्चंदनपुष्पाभ्यां मूलेन हस्तौ सुरभी कृत्याक्रांतं तत्कुसुमं नाराचबुध्या अस्त्रमंत्रेण इशान्यां प्रक्षिपेत् ततोऽस्त्रमंत्रेण
 तालत्रयं दिग्बंधमग्निप्राकारं च विधाय वामांसे गुं गुरुभ्योनमः दक्षांसे गं गणपतयेनमः मूलमुच्चार्य स्वपुरतः श्रीबटुकभैरवाय नमः
 इति प्रणम्य क्षेत्रपालाय नमः ततो मूलेन प्राणानायम्य भैरवपूजाधिकारसिद्धये भूतशुद्धिमहं करिष्ये इति संकल्प्य यथाविधिनाभू-
 तशुद्धिं प्राणप्रतिष्ठां अंतर्मातृकां बहिर्मातृकान्यासान् बिंदुविसर्गसहितान् तथा सृष्टिस्थितिसंहारमातृकान्यासां च कृत्वा ततः काममा-
 तृका कलामातृका श्रीबीजादिमातृकान्यासांते मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं कुर्यात् मूलमंत्रेण पक्षद्वयमस्ति ॐ ह्रीं बटुकाय आपदुद्धार-
 णाय कुरु कुरु बटुकाय ह्रीं इत्येवं द्वाविंशत्यक्षरो मनुः रुद्रयामले शारदाकारेण तु प्रणवादिः शक्तयंतो एकविंशत्यक्षरो मंत्रोक्त
 इति ॥ अस्य श्रीबटुकभैरवमंत्रस्य बृहदारण्य ऋषिः अनुष्टुप् छंदः श्रीबटुकभैरवो देवता ह्रीं बीजं ह्रीं शक्तिः आं कीलकं
 श्रीबटुकभैरव प्रीतये विनियोगः बृहदारण्य ऋषये नमः शिरसि अनुष्टुप् छंदसे नम इति मुखे श्रीबटुकभैरवदेवतायै नमो हृदि ह्रीं बी-
 जाय नमो गुह्ये ह्रीं शक्तये नमः पादयोः आं कीलकाय नमः नाभौ स्तनांतरे वेतिके चित्तं चतुर्विधं पुरुषार्थसिद्ध्यर्थं विनियोगाय नमः
 सर्वांगे ॥ अथ पंचब्रह्ममंत्रन्यासः ॥ ह्रीं बीं ईशानाय नमः अंगुष्ठयोः ॥ ह्रीं बैं तत्पुरुषाय नमः तर्जन्योः ॥ हूं बूं अघोराय
 नमः मध्यमयोः ॥ ह्रीं बीं वामदेवाय नमः अनामिकयोः ॥ ह्रां बां सद्योजाताय नमः कनिष्ठिकयोः ॥ अथ पुनः ॥ ह्रीं बीं ईशा-
 नाय ऊर्ध्ववक्त्राय नमः शिरसि ॥ ह्रीं बैं तत्पुरुषाय पूर्ववक्त्राय नमः मुखे ॥ हूं बूं अघोराय दक्षिणवक्त्राय नमः दक्षिणकर्णे ॥ ह्रीं बीं वा-

बृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ५२ ॥

मदेवाय उत्तरवक्त्राय नमः वामकर्णे ॥ ज्हांबांसद्योजाताय पश्चिमवक्त्राय नमः चूडाधः इति विन्यस्य ॥ अथ पुनः ॥ ज्हां बीं ईशानाय
नमः शिरसि ॥ ज्हां बीं तत्पुरुषाय नमः मुखे ॥ ज्हां बूं अघोराय नमः हृदये ॥ ज्हां बीं वामदेवाय नमः गुह्ये ॥ ज्हांबांसद्योजाताय नमः
पादयोः ॥ एता एव मूर्तिर्विन्यस्य ॥ अथ हृदयादिन्यासः ॥ ज्हांबां हृदयाय नमः ॥ ज्हां बीं शिरसे स्वाहा ॥ ज्हां बूं शिरसायैवष-
ट् ॥ ज्हां बीं कवचाय हुं ॥ ज्हां बीं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ज्हां बः अस्त्राय फट् ॥ ततोस्त्रमंत्रेण तालत्रयं छोटिकाभिर्दश दिग्बंधनं कु-
र्यात् ॥ अथैकादशान्यासाः तत्रादौ प्रेतबीजन्यासः ॥ १ ॥ ॐ हसहौं हृदयाय नमः ॥ ॐ हसहौं शिरसे स्वाहा ॥ ॐ हसहौं शि-
रसायैवषट् ॥ ॐ हसहौं कवचाय हुं ॥ ॐ हसहौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ॐ हसहौं अस्त्राय फट् ॥ इति प्रेतबीजन्यासः ॥
अथ सिंहबीजन्यासः ॥ २ ॥ ॐ हसर्क्षं नमः शिरसि ॥ ॐ हसर्क्षं नमः बाह्वोः ॥ ॐ हसर्क्षं नमः लिंगे ॥ ॐ हसर्क्षं नमः नाभौ
॥ ॐ हसर्क्षं नमः हस्तांगुलीषु ॥ ॐ हसर्क्षं नमः पादांगुलीषु ॥ ॥ अथ काणबीजन्यासः ॥ ३ ॥ ॐ इत्रौं नमः ब्रह्मरंध्रे ॥ ॐ
इत्रौं नमः मुखे ॥ ॐ इत्रौं नमः नेत्रद्वये ॥ ॐ इत्रौं नमः ग्रीवायां ॥ ॐ इत्रौं नमः नासापुटयोः ॥ ॐ इत्रौं नमः कपोलयोः ॥ ॐ इत्रौं
नमः चिबुके ॥ ॐ इत्रौं नमः ब्रह्मरंध्रे ॥ अथ सत्याबीजन्यासः ॥ ४ ॥ ॐ मलहौं नमः पादयोः ॥ ॐ मलहौं नमः हस्तयोः ॥
ॐ मलहौं नमः करयोः ॥ ॐ मलहौं नमः नेत्रयोः ॥ ॐ मलहौं नमः कर्णयोः ॥ ॐ मलहौं नमः मुखे ॥ ॐ मलहौं नमः कुक्षिद्व-
ये ॥ ॐ मलहौं नमः लिंगे ॥ अथ महाश्रीबीजन्यासः ॥ ५ ॥ ॐ श्रूं नमः चिबुके ॥ ॐ श्रूं नमः पादयोः ॥ ॐ श्रूं नमः कर्णयोः
ॐ श्रूं नमः हृदये ॥ ॐ श्रूं नमः मुखे ॥ ॐ श्रूं नमः पादयोः ॥ ॐ श्रूं नमः नाभौ ॥ ॐ श्रूं नमः पादयोः ॥ अथ प्राणबीजन्या-
सः ॥ ६ ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः मुखे ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः नाभौ ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः पाद-
योः ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः सव्यकुक्षौ ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः वामकुक्षौ ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः
दक्षपादतले ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ ॐ प्रूं नमः वामपादतले ॥ ॐ प्रूं नमः हृदये ॥ अथ घंटाबीजन्यासः ॥ ७ ॥ ॐ प्रूं नमः

उपा.स्त.३
बटुकपद्ध.
अ. १२४

॥ ५२ ॥

गलघंटिकायां ॥ ॐ घूंनमः नाभौ ॥ ॐ घूंनमः घंटिकायां ॥ ॐ घूंनमः हृदये ॥ अथ ख्यानिबीजन्यासः ॥ ८ ॥ ॐ
खूंनमः मस्तके ॥ ॐ खूंनमः पादयो ॥ ॐ खूंनमः ग्रीवायां ॥ ॐ खूंनमः नाभिमंडले ॥ ॐ खूंनमः गले ॥ ॐ खूंनमः हृ-
दये ॥ ॐ खूंनमः जंघयोः ॥ ॐ खूंनमः नेत्रयोः ॥ ॐ खूंनमः कर्णयोः ॥ ॐ खूंनमः बाह्वोः ॥ ॐ खूंनमः स्तनयोः ॥
अथ मूलबीजन्यासः ९ ॥ ॐ ॐ नमः हृदये ॥ ॐ ॐ नमः मुखे ॥ ॐ ॐ नमः पादयोः ॥ ॐ ॐ नमः हस्तयोः ॥ ॐ ॐ नमः
कर्णयोः ॥ ॐ ॐ नमः नासापुटयोः ॥ अथ फ्रामरीबीजन्यासः १० ॥ ॐ भरलसहीनमः मुखे ॥ ॐ भरलसहीनमः नेत्रद्वये ॥
ॐ भरलसहीनमः कर्णद्वये ॥ ॐ भरलसहीनमः कपोलयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः गंडयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः कंठदेशे ॥ ॐ
भरलसहीनमः स्तनयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः हृदये ॥ ॐ भरलसहीनमः पादयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः चिबुके ॥ ॐ भरलसही-
नमः मस्तके ॥ ॐ भरलसहीनमः बाह्वोः ॥ ॐ भरलसहीनमः स्कंधयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः दंतपंक्तयोः ॥ ॐ भरलसहीनमः ब्र-
ह्मरंध्रे ॥ ॐ भरलसहीनमः आधारे ॥ ॐ भरलसहीनमः भ्रूमध्ये ॥ अथ आकुतीबीजन्यासः ११ ॥ ॐ नमरलमरक्षरशरहसी-
नमः शिरसि ॥ ॐ नमरलमरक्षरशरहसीनमः गंडयोः ॥ ॐ नमरलमरक्षरशरहसीनमः वक्त्रे ॥ अथ कालबीजन्यासः १२ ॥
ॐ करलसरमरीनमः नेत्रयोः ॥ ॐ करलसरमरीनमः कर्णयोः ॥ ॐ करलसरमरीनमः नाभौ ॥ ॐ करलसरमरीनमः लिङ्गे ॥
ॐ करलसरमरीनमः गुदे ॥ अथ विद्याबीजन्यासः १३ ॥ ॐ क्षरसरहसीनमः कपोलयोः ॥ ॐ क्षरसरहसीनमः ब्रह्मरंध्रे ॥
ॐ क्षरशरहसीनमः दंतपंक्तयोः ॥ अथ शृंगवला महापराख्यबीजन्यासः १४ ॥ ॐ सहसहलकल इशारवरवलव ऊर्ईनमः
मस्तके ॥ ॐ सहसहलकल इशारवरवलव ऊर्ईनमः दक्षनेत्रे ॥ ॐ सहसहलकल इशारवरवलव ऊर्ईनमः वामनेत्रे ॥ ॐ
सहसहलकल इशारवलवलव ऊर्ईनमः दक्षकर्णे ॥ ॐ सहसहलकल इशारवरवलव ऊर्ईनमः वामकर्णे ॥ ॐ सहसहलकल
इशारवरवलव ऊर्ईनमः दक्षिणकपोले ॥ ॐ सहसहलकल इशारवरवलव ऊर्ईनमः वामकपोले ॥ ॐ सहसहलकल इशारव-

बृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥५३॥

रवलवऊईनमः दक्षगंडके ॥ ॐ सहस्रहलकल इशरवरवलवऊईनमः वामगंडके ॥ ॐ सहस्रहलकल इशरवरवलवऊईनमः
चिबुके ॥ ॐ १९ गले ॥ ॐ १९ दक्षस्कंधे ॥ ॐ १९ वामस्कंधे ॥ ॐ १९ दक्षस्तने ॥ ॐ १९ वामस्तने ॥ ॐ १९ हृदये ॥ ॐ
१९ दक्षकुक्षौ ॥ ॐ १९ वामकुक्षौ ॥ ॐ १९ नाभौ ॥ ॐ १९ वक्षसि ॥ ॐ १९ दक्षजंघे ॥ ॐ १९ वामजंघे ॥ ॐ १९ लिंगे ॥
ॐ १९ दक्षमैत्रे ॥ ॐ १९ वाममैत्रे ॥ ॐ १९ मूलाधारे ॥ ॐ १९ दक्षगुल्फे ॥ ॐ १९ वामगुल्फे ॥ ॐ १९ दक्षपादे ॥ ॐ १९
वामपादे ॥ ॐ १९ दक्षपादांगुलीषु ॥ ॐ १९ वामपादांगुलीषु ॥ ॐ १९ ब्रह्मरंध्रे ॥ ॐ १९ मूलाधारे ॥ ॐ १९ ब्रह्मरंध्रे ॥
इति महापराव्यबीजन्यासः ॥ अथ श्रीबटुकांतर्मात्रकान्यासः १५ ॥ ॐ श्रीं अंनमः आंनमः इंनमः ईनमः उंनमः ऊंनमः ऋं-
नमः ॠनमः लृंनमः ॡनमः ऐंनमः औंनमः ओंनमः औंनमः अंनमः श्रीं अंनमः कंठस्थाने ॥ ॐ श्रींकंनमः रवंनमः गंनमः घं-
नमः ङंनमः चंनमः छंनमः जंनमः झंनमः ञंनमः टंनमः ॐ श्रीं ठंनमः हृदये ॥ ॐ श्रीं ङंनमः ढंनमः णंनमः तंनमः थंनमः दं-
नमः धंनमः नंनमः पंनमः ॐ श्रीं फंनमः नाभौ ॥ ॐ श्रीं बंनमः भंनमः मंनमः यंनमः रंनमः ॐ श्रीं लंनमः लिंगे ॥ ॐ श्रीं वं-
नमः शंनमः षंनमः ॐ श्रीं मंनमः मूलाधारे ॥ ॐ हंनमः ॐ क्षंनमः आज्ञाचक्रेन्यसेत् ॥ अथ बहिर्मातृकान्यासः १६ ॥
ॐ अंनमः ललाटे ॥ ॐ आंनमः मुखवृत्ते ॥ ॐ इंनमः दक्षनेत्रे ॥ ॐ ईंनमः वामनेत्रे ॥ ॐ उंनमः दक्षकर्णे ॥ ॐ ऊंनमः
वामकर्णे ॥ ॐ ऋंनमः दक्षनासापुटे ॥ ॐ ॠंनमः वामनासापुटे ॥ ॐ लृंनमः दक्षगंडे ॥ ॐ ॡंनमः वामगंडे ॥ ॐ ऐंनमः उ-
र्ध्वेष्टे ॥ ॐ ऐंनमः अधरोष्टे ॥ ॐ ओंनमः ऊर्ध्वदंतपक्ती ॥ ॐ औंनमः अधोदंतपक्ती ॥ ॐ अंनमः शिरसि ॥ ॐ अंनमः
मुखवाप्यंतरे ॥ ॐ कंनमः दक्षबाहुमूले ॥ ॐ रवंनमः दक्षकूर्परे ॥ ॐ गंनमः दक्षमणिबंधे ॥ ॐ घंनमः दक्षकरांगुलिमूले
॥ ॐ ङंनमः दक्षकरांगुल्यग्रे ॥ ॐ चंनमः वामबाहुमूले ॥ ॐ छंनमः वामकूर्परे ॥ ॐ जंनमः वाममणिबंधे ॥ ॐ झंनमः
वामकरांगुलिमूले ॥ ॐ ञंनमः वामकरांगुल्यग्रे ॥ ॐ टंनमः दक्षपादमूले ॥ ॐ ठंनमः दक्षजानुनी ॥ ॐ डंनमः दक्षगुल्फे ॥

उपास्तः ३
बटुकपद्मः
अः १२४

॥५३॥

वृज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ५४ ॥

मातृकान्यासः ॥ अथपीठन्यासः ॥ १८ ॥ ॐ मंडकायनमः मूलाधारे ॥ ॐ कालाग्निरुद्रायनमः स्वाधिष्ठाने ॥ ॐ कूर्मायनमः नाभौ ॥
ॐ अनन्तायनमः ॥ ॐ पृथिव्येनमः ॥ ॐ सुधांबुधेयनमः ॥ ॐ रत्नदीपायनमः ॥ ॐ मणिमंडपायनमः ॥ ॐ कल्पवृक्षायनमः ॥ ॐ
रत्नवेदिकायै नमः हृदि ॥ ॐ अधर्मायनमः दक्षांसे ॥ ॐ ज्ञानायनमः वामांसे ॥ ॐ वैराग्यायनमः वामोरौ ॥ ॐ ऐश्वर्यायनमः द-
क्षोरौ ॥ ॐ आनंदकंदायनमः ॐ संविन्नालायनमः ॐ सर्वतत्त्वपद्मायनमः ॐ प्रकृतिमयपात्रेभ्योनमः ॐ विकारमयकेसरेभ्योन-
मः ॐ पंचाशद्वर्णबीजाढ्यकर्णिकायै नमः ॐ अर्कमंडलायनमः ॐ सोममंडलायनमः ॐ मंवल्लिमंडलायनमः ॐ संसत्त्वायनमः
ॐ रंजसेनमः ॐ आं आत्मनेनमः ॐ अं अंतरात्मनेनमः ॐ पं परमात्मनेनमः ॐ ह्रीं ज्ञानात्मनेनमः ॐ मायातत्त्वायनमः ॐ
विं विद्यातत्त्वायनमः ॐ शिं शिवतत्त्वायनमः ॐ पं परतत्त्वायनमः हृदये ॥ अथ हृद्येवपूर्वादिष्टदिक्षु ॥ ॐ वां वामायै नमः ॐ ज्यां ज्ये-
ष्ठायै नमः ॐ रौ रौद्रायै नमः ॐ कां कात्यायै नमः ॐ कं कलविकरण्यै नमः ॐ बं बलविकरण्यै नमः ॐ बं बलप्रमथिन्यै नमः ॐ सं सर्वभू-
तदमन्यै नमः मध्ये मं मनोन्मन्यै नमः ॐ नमो भगवते सकल गुणात्मशक्तियुक्ताय अनन्ताय योगपीडात्मने नमः ॥ ॥ इति सर्वशैव
मंत्रेषु साधारणोऽयं पीठन्यासः ॥ ॥ अथ वक्ष्यमाणं देवयंत्रं पूजनं विनैव केवलं पीठे मध्ये संस्थाप्य पश्चात्पात्रासादनं कुर्यात्
ततस्तत्पूजनमिति ॥ अथ पात्रासादनं ॥ उक्तं कुलार्णवे ॥ स्वर्णरूप्यशिलाकूर्मकपालालांबुमृन्मयं ॥ नारिकेरंच शंखश्च मु-
क्ताशुक्तिसमुद्भवं ॥ १ ॥ पुण्यवृक्षसमुद्भूतं पात्रं सलोलितं शुभं ॥ सलोलं वर्चुलाकृतिः भगाकाराण्यपि उक्तानि ॥ २ ॥ साध्यसाधक-
योर्मध्ये षट्त्रिंशदंगुलं भवेत् ॥ द्वादशांगुलमुर्ध्वं च अधोभागे तथो गुलं ॥ ३ ॥ द्वादशांगुलमध्यंतु तत्र संस्थापयेद्बुधः ॥ स्वार्थं च द्वादशं
त्यक्त्वा देवांश्च द्वादशं त्यजेत् ॥ ४ ॥ द्वादशांगुलमध्यस्थं तत्र चार्घ्यं निधापयेत् ॥ ५ ॥ आदौ कुंभं तथा शंखं श्रीपात्रं शक्तिपात्रकं ॥
गुरुपात्रं वीरपात्रं बलिपात्रं तथैव च ॥ ६ ॥ अथ कलशशंखादिनां स्थापनं ॥ तत्र सांबकलशस्थापनं ॥ पूर्वस्थापिसामान्या-
र्धपात्रस्य वामभागे सांबकलशं स्थापयेत् ॥ वास्वदक्षिणभागे संस्थाप्य तत्रादौ तत्रयक्षकर्ममिश्रितजलेन भूमिं विलिप्य त्रिकोणं

उपा-स्त-३
बटुकप-६
अ-१२४

॥ ५४ ॥

॥ ॐ ढंनमः दक्षपादांगुलिमूले ॥ ॐ णंनमः दक्षपादांगुल्यग्रे ॥ ॐ तंनमः वामपादमूले ॥ ॐ थंनमः वामजानुनी ॥ ॐ दंनमः वाम-
 गुल्फे ॥ ॐ धंनमः वामपादांगुलिमूले ॥ ॐ नंनमः वामपादांगुल्यग्रे ॥ ॐ पंनमः दक्षपार्श्वे ॥ ॐ फंनमः वामपार्श्वे ॥ ॐ बंनमः पृष्ठ-
 वंशे ॥ ॐ भंनमः नाभौ ॥ ॐ मंनमः जठरे ॥ ॐ यंनमः अस्थ्यात्मनेनमः हृदि ॥ ॐ रंनमः अस्त्रुगात्मनेनमः दक्षांसे ॥ ॐ लंनमः मांसात्मनेनमः क-
 कुदि ॥ ॐ वंनमः मेदात्मनेनमः वांमांसे ॥ ॐ शंनमः अस्थ्यात्मनेनमः हृदादिदक्षकरांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ षंनमः ज्जात्मनेनमः हृदादिवाम-
 करांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ संनमः शुक्रात्मनेनमः हृदादिदक्षपादांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ हंनमः जीवात्मनेनमः हृदादिवामपादांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ
 वंनमः परमात्मनेनमः नाभ्यादिहृदयपर्यंतं ॥ ॐ क्षंनमः ज्ञानात्मनेनमः हृदादिमुखपर्यंतं न्यसेत् ॥ इति बहिर्मतृकान्यासः ॥ ॥ अथ महा-
 सरस्वती बीजमातृकान्यासः १० ॥ ॐ कलडरसहरहक्षशरई ललाटे ॥ ॐ कलडरसहरहक्षशरई मुखवृत्ते ॥ ॐ कलडरस-
 हरहक्षशरई दक्षनेत्रे ॥ ॐ १२ वामनेत्रे ॐ १२ दक्षकर्णे ॥ ॐ १२ वामकर्णे ॥ ॐ १२ दक्षनासापुटे ॥ ॐ १२ वामनासापुटे ॥
 ॐ १२ दक्षगंडे ॥ ॐ १२ उर्ध्वेष्टे ॥ ॐ १२ अधरोष्टे ॥ ॐ १२ ऊर्ध्वदंतपंक्तौ ॥ ॐ १२ अधोदंतपंक्तौ ॥ ॐ १२ शिरसि ॥
 ॐ १२ मुखवाक्यतरे ॥ ॐ १२ दक्षबाहुमूले ॥ ॐ १२ दक्षकूर्परे ॥ ॐ १२ दक्षणामणिबंधे ॥ ॐ १२ दक्षकरांगुलिमूले ॥ ॐ १२
 दक्षकरांगुल्यग्रे ॥ ॐ १२ वामबाहुमूले ॥ ॐ १२ वामकूर्परे ॥ ॐ १२ वाममणिबंधे ॥ ॐ १२ वामकरांगुलिमूले ॥ ॐ १२ वाम-
 करांगुल्यग्रे ॥ ॐ १२ दक्षपादमूले ॥ ॐ १२ दक्षजानुनी ॥ ॐ १२ दक्षगुल्फे ॥ ॐ १२ दक्षपादांगुलिमूले ॥ ॐ १२ दक्षपादांगुल्य-
 ग्रे ॥ ॐ १२ वामपादमूले ॥ ॐ १२ वामजानुनी ॥ ॐ १२ वामगुल्फे ॥ ॐ १२ वामपादांगुलिमूले ॥ ॐ १२ वामपादांगुल्यग्रे ॥ ॐ
 १२ दक्षपार्श्वे ॥ ॐ १२ वामपार्श्वे ॥ ॐ १२ पृष्ठवंशे ॥ ॐ १२ नाभौ ॥ ॐ १२ जठरे ॥ ॐ १२ हृदि ॥ ॐ १२ दक्षांसे ॥ ॐ १२
 ककुदि ॥ ॐ १२ हृदादिदक्षकरांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ १२ हृदादिवामकरांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ १२ हृदादिदक्षपादांगुल्यग्रपर्यंतं ॥
 ॐ १२ हृदादिवामपादांगुल्यग्रपर्यंतं ॥ ॐ १२ नाभ्यादिहृदयपर्यंतं ॥ ॐ १२ हृदादिमुखपर्यंतं न्यसेत् ॥ इति महासरस्वती बीज-

षट्कोणवृत्तचतुरस्रं यंत्रं श्वासानुसारेण ऊर्ध्वकरे मत्स्यमुद्रया करपुटाभ्यां मंडलं कृत्वा सामान्यार्घोदकेनाभ्युक्ष्य शंखमुद्रया
मंडलं स्पर्शयेत् ॥ ततस्त्रिकोणांतमयां विलिख्य त्रिकोणेषु कूटत्रयेण संपूज्य मूलस्य खंडत्रयं कृत्वा यथा अग्निकोणे प्रथमकूटं संपू-
ज्य दक्षिणकोणे द्वितीयं कूटं संपूज्य वामकोणे तृतीयकूटं संपूज्य अथ षट्कोणे षडंगानि संपूज्य यथा अग्निकोणे हृदयशक्तिसंपूज्य ईशा-
न्येशिरोशक्तिसंपूज्य वायव्येशिरवाशक्तिसंपूज्य नैऋत्ये कवचशक्तिसं. त्रिकोणमध्ये नेत्रशक्तिसं. द्वारे अस्त्रशक्तिसं. तद्वहिर्वर्तु-
ले अकारादिक्षकारांतां मातृकां संपूज्य तद्वहिश्चतुरस्रे पूर्वद्वारे उड्यानपीठाय नमः दक्षिणद्वारे जालंधरपीठाय नमः पश्चिमद्वारे पूर्ण-
गिरिपीठाय नमः उत्तरद्वारे कामगिरिपीठाय नमः इति मंडलं संपूज्य ॐ ह्रीं आधारशक्तिभ्यो नम इति संपूज्य मूले नम इति
आधारं प्रक्षाल्य मंडलोपरि संस्थाप्य अथ वह्निकलापूजनं ततः प्रथमकूटमुच्चार्य धर्मप्रदद्वादशकलाव्याप्तात्मने वह्निमंडलाय नमः ॥
फट् इति कलशं प्रक्षाल्य आधारेपरि हस्तद्वयेन कलशं संस्थाप्य रक्तवस्त्रमाल्यादिना भूषयित्वा वह्निकलां यजेत् यथा यं धूम्रार्चिषे-
नमः रं उष्मायै. लं ज्वलिन्यै. बं ज्वालिन्यै. शं विस्फुलिंगिन्यै. षं सुश्रियै. सं सुरूपायै. हं कपिलायै. लं हव्यवाहायै. क्षं कव्य-
वाहायै नम इति अथ सूर्यकलापूजनं द्वितीयकूटमुच्चार्य अर्घ्यप्रदद्वादशकलाव्याप्तात्मने सूर्यमंडलाय नमः शुद्धजलमापूर्य सूर्य-
स्यद्वादशकलापूजयेद्यथा ॐ कं संतपिन्यै नमः ॐ रवं वं तापिन्यै. ॐ गं फं धूम्रायै नमः ॐ घं पं मरिच्यै. ॐ ङं नं ज्वालिन्यै.
ॐ चं धं रुच्यै. ॐ छं दं सुषुम्णायै. ॐ जं थं भोगदायै. ॐ झं तं विश्वायै. ॐ अं णं बोधिन्यै. ॐ टं ढं धारिण्यै. ॐ ठं ढं क्ष-
मायै नम इति अथ सोमकलापूजनं तृतीयकूटमुच्चार्य कामप्रद षोडशकलाव्याप्तात्मने सोममंडलाय नमः जलमापूर्य सोम-
स्य षोडशकलापूजयेत् यथा ॐ अं अमृतायै नमः ॐ आं मानदायै. ॐ इं पूषायै. ॐ ईं तुष्यै. ॐ उं पुष्यै. ॐ ऊं रत्यै.
ॐ ऋं धृत्यै. ॐ ॠं शशिन्यै. ॐ लं चंद्रिकायै. ॐ लृं कांत्यै. ॐ एं ज्योत्स्नायै. ॐ ऐं श्रियै. ॐ ॐं प्रीत्यै. ॐ औं अं-
गदायै. ॐ अं पूर्णायै नमः ॐ अः पूर्णामृतायै. ॐ सोममंडलाय षोडशकलात्मने नमः इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य मत्तमुद्रया

बृ-ज्यो-र्ग
धर्मस्कंध
उपासना
॥५५॥

छाद्य कवचेनावगुंठय चक्रेण संरक्ष्य धेनुमुद्रयामृतीकृत्यतीर्थं आवाह्य ब्रह्मांडोदरतीर्थं निध्यायेत् इमं मे गंगे ॥ १ ॥ गंधपुष्पा
भ्यां संपूज्य ॥ अथ ध्यानं ॥ सर्वानंदमयेति ध्यात्वा ॥ इति सांबकलशस्थापनविधिः ॥ अथ सुधांकुं स स्थापनविधिः ॥
स्ववामे त्रिकोणषट्कोणवृत्तचतुरस्त्रमंडलं कृत्वा शंखमुद्रयामंडलं स्पर्शयेत् त्रिकोणेषुकूटत्रयं पूजयेद्यथा अग्निकोण प्रथम
कूटसं० दक्षिणकोणे द्वितीयकूटं संवामकोणे तृतीयकूटं स- ॥ तद्बहिः षट्कोणे कूटत्रयं द्विरावृत्या संपूज्य वामावर्त्तेन दक्षिण
मार्गिणः दक्षिणावर्त्तेनेत्ययं विशेषः वर्तुले अकारादिक्षकारांतं मातृकां संपूज्य अंनमः आंनम इत्यादि तद्बहिः चतुरस्त्रेषडंगानि
संपूज्य यथा अग्निकोणे हृदयशक्तिसं० ईशान्येशिरोशक्तिसं० वायव्येशिरोशक्तिसं० नैऋत्येकवचशक्तिसं० त्रिकोणमध्ये
नेत्रशक्तिसं० द्वारे अस्त्रशक्तिसं० पूर्वद्वारे उड्यानपीठायनमः दक्षिणद्वारे जालंदरपीठायनमः पश्चिमद्वारे पूर्णगिरिपीठायनमः
उत्तरद्वारे कामगिरिपीठायनमः इति चतुःपीठानिसं० एवं मंडलं संपूज्य ॐ ह्रीं आधारशक्त्यै नमः इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य
नम इत्याधारं प्रक्षाल्य मंडलोपरि संस्थाप्य प्रथमकूटं मुञ्चार्य ॐ धर्मप्रदमंदशकला व्याप्तात्मने वह्नि मंडलाय नमः अथ वह्नि-
कलां यजेत् ॥ ॐ यं धूम्रार्चिषे नमः ॐ रं उष्मायै नमः ॐ लं ज्वलिन्यै नमः ॐ वं ज्वालिन्यै नमः ॐ शं विस्फुलिंग्यै नमः ॐ षं
सुग्न्यै ॐ सं सुरुपायै नमः ॐ हं कपिलायै नमः ॐ लं हव्यवाहायै नमः ॐ क्षं कव्यवाहायै नमः इति संपूज्य अस्त्राय फट्
इति पात्रं प्रक्षाल्य रक्तवस्त्रं माल्यादिना भूषयित्वा रत्नरवचितं तत्पात्रं त्रिपादक आधारोपरि देवीबुध्यां संस्थाप्य द्वितीयकूटं मुञ्चार्य
ॐ अर्थप्रदद्वादशकला व्याप्तात्मने सूर्यमंडलाय नमः इत्यनेन कलशे स्पृष्ट्वा सूर्यकलां यजेद्यथा ॐ कं संपतपिन्यै नमः ॐ रवं वं
तापिन्यै नमः ॐ गं धूम्रायै नमः ॐ घं पं मरिच्यै नमः ॐ ङं नं ज्वालिन्यै नमः ॐ चं धं रुच्यै ॐ छं दं सुषुम्णायै नमः ॐ
जं थं भोगदायै ॐ झं तं विश्वायै ॐ अं णं बोधिन्यै नमः ॐ टं ठं धारिण्यै ॐ ढं ढं क्षमायै नम इति संपूज्य तृतीयकूटं मु-
ञ्चार्य कामप्रद षोडशकला व्याप्तात्मने सोममंडलाय नमः अथ सोमकला सोमस्य षोडशकला पूजयेत् यथा ॐ अं अमृ-

उपा-स्त-३
बटुकप
अ-१२४

॥५५॥

तायै नमः आं मानदायै ० ॐ इं पूषायै ० ॐ ईं तुष्यै ० ॐ उं पुष्यै ० ॐ ऊं रत्यै ० ॐ ऋं धृत्यै ० ॐ ॠं शशिन्यै ० ॐ लं चंद्रि
 क्रायै ० ॐ लं कांत्यै ० ॐ एं ज्योत्स्नायै ० ॐ ऐं श्रियै ० ॐ ओं प्रीयै ० ॐ औं अंगदायै ० ॐ अं पूर्णायै नमः ॐ अः पूर्णामृ-
 तायै ० ॐ सोममंडलाय षोडशकलात्मने नम इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य सुधासिततीर्थवस्त्रगालितं अन्यपात्रे उद्धृत्य सुधागाय-
 त्रीं दशधा जपेत् ॐ सुधादेवी विद्महे कामेश्वर्यै च धीमहि तन्नो रक्षाक्षि प्रचोदयात् मूलमंत्रं दशधा जपेत् ॥ अथ सुधायाः शापमो-
 चनं एवमेव परं ब्रह्मरूढलसूक्ष्ममयं ध्रुवं चोद्धृत्वा ब्रह्महत्यां तेन तेनाशयाम्यहं ॥ १ ॥ सूर्यमंडलसंभूते वरुणा लयसंभवे ॥ आ-
 स्य बीजमये देवी शुक्रशापाद्विमुच्यतां ॥ २ ॥ वेदानां प्रणवो बीजं ब्रह्मानंदमयं यदि ॥ तेन सत्येन ते देवि ब्रह्महत्यां व्यपोहतु ॥ ३ ॥
 इति मंत्रैर्घटं धृत्वा पठेत् त्रिधा ॥ ॐ सां सीं सूं सैं सौं सः शुक्रशापविमोचकायै सुरादेव्यै नमः इति द्वादशधा जपेत् ॥ ॐ ब्रां ब्रीं ब्रूं
 ब्रैं ब्रौं ब्रः ब्रह्मशापविमोचकायै सुरादेव्यै नमः इति दशधा जपेत् ॥ ॐ ह्रीं श्रीं क्रीं क्रीं कूं क्रैं क्रौं क्रः सुधाकृष्णशापविमोचय २
 अमृतं श्रावय २ स्वाहेति दशधा जपेत् ॥ ॐ गं रीं रूं रैं रौं रः रुद्रशापविमोचकायै सुरादेव्यै नमः ॥ इति शुक्रब्रह्मकृष्णरुद्रशाप
 विमुक्तिः ॥ अथ तत्र कलशे दशदोषनिवारणं कुर्यात् ॥ ॐ ह्रीं क्रीं परमस्वामिनी परमाकाशशून्यवाहिनी चंद्रसूर्याग्निभक्षिणी
 पात्रं विश २ स्वाहा घटोपरि दशधा जपेत् ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं महेश्वराय विद्महे सुधादेव्यै धीमहि तन्नो र्द्धनारीश्वरः प्रचोदयात् ॥
 इति दशधा जपेत् ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ह्रस्वल्ग्रे पथिकदेवताभ्यो हुं फट् स्वाहा ॥ १ ॥ ॐ ४ यं रं लं आं आस्फालिनी ग्रामचांडालि-
 नी हुं फट् स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ ४ ह्रौं ह्रां संगमस्पर्शचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ॥ ३ ॥ ॐ ४ क्रें घं ङं लं क्षं दृष्टिचांडालिनी हुं फट् स्वा-
 हा ॥ ४ ॥ ॐ ४ ग्लौं ग्लां क्रोधचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ॥ ५ ॥ ॐ ४ अं सृष्टिचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ॥ ६ ॥ ॐ ४ आं क्रौं
 घटचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ॥ ७ ॥ ॐ ४ चं छं तपनीयवधचांडालिनी हुं फट् स्वाहा ॥ ८ ॥ ॐ ४ क्षं आं क्रौं क्रीं निर्दयचांडालिनी
 हुं फट् स्वाहा ॥ ९ ॥ ॐ ४ स्त्रूं छं स्त्रौं स्त्रौं रवेदय २ सर्वजनदृष्टिस्पर्शदोषाय हुं फट् स्वाहा ॥ १० ॥ इत्येत्त्वा कुंभोपरि अक्षताः नि-

वृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥५६॥

क्षिपेत् ॥ ततो ॐ हंसः शुचिषट्सुरंतरिक्षसन्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृशसंघोमसदञ्जागोजाक्रतजाअद्रिजा
भ्रतंबृहत् ॥ १ ॥ इत्यनेनत्रिवारंद्रव्योपरिपठेत् गंधापुष्पाणिनिक्षिप्य इति दोषनिवारणं द्रव्यमध्ये आनंदभैरवं आनंदभैरवीं
चध्यायेद्यथा सूर्यकोटिप्रतीकाशंचंद्रकोटिसुशीतलं ॥ अष्टादशभुजं देवं पंचवक्त्रं त्रिलोचनं ॥ १ ॥ अमृतार्णवमध्यस्थं ब्रह्म-
पद्मोपरिस्थितं ॥ वृषारूढं नीलकंठं सर्वाभरणभूषितं ॥ २ ॥ कपालखट्वांगधरं घंटा डमरुवादिनं ॥ पाशाकुशधरं देवं गदामुश-
लधारिणं ॥ ३ ॥ खड्गरेटकपटीशमुद्गरं शूलकुंतलं ॥ विधृतं खेटकं मुंडवरदाभयपाणिकं ॥ ४ ॥ लोहितं देवदेवेशं भावयेत्सा-
धकोत्तमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हस्मलक्रेवाहसक्षमलवरयूं आनंदभैरवाय वीषट् इत्यानंदभैरवं त्रिः संपूज्य ॥ भावयेच्चसुरां देवीं
चंद्रकोटियुतप्रभां ॥ हेमकुंदे दुधवलां पंचवक्त्रां त्रिलोचनां ॥ १ ॥ अष्टादशभुजैर्युक्तां सर्वानंदकरोद्यतां ॥ प्रहसंतीं विशालाक्षीं
देवदेवस्य सन्मुखीं ॥ २ ॥ एवं ध्यात्वा ॐ ऐं ह्रीं श्रीं सहस्रमलवरयीं सुधादेयै वीषट् इत्यानंदभैरवीं संपूज्य ॥ इति भैरवभैर-
वीध्यानपूजा ॥ ततो द्रव्यमध्ये शक्तिचक्रं विलिख्य ॥ तदभावे त्रिकोणदक्षावर्त्तेन विलिख्य ॥ ऊर्ध्वरेखायां अं आं इं ईं उं ऊं क्रं
त्रं लृं लूं एं ऐं ओं औं अं अः ॥ दक्षिणरेखायां ॥ करं गं घं ङं चं छं जं झं ञं टं ठं डं णं तं ॥ उत्तररेखायां ॥ थं दं धं नं पं फं बं भं मं
यं रं लं वं शं षं सं हं उभयोः पार्श्वयोः लं नमः क्षं नमः त्रिकोणमध्ये कामकलाईं विलिख्य द्रव्यमध्ये अमृतत्वं विचिंतयेत् ॥ तत्र मंत्रः
॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ह्रीं अमृते अमृतोद्भवे अमृतवर्षिणि अमृतस्वरूपिणि अमृतं श्रावय १ शुक्रादिशापात्सुरां मोचय २ मोचिकायै न-
मः ततो ह्रीं ॐ जूरसः मृत्युं जयमंत्रं द्वाविंशतिवारं कुं भो परिजपित्वा धेनुमुद्रया वमिति बीजमष्टधा प्रजप्य पश्चात् घटं धृत्वा मूलमंत्रं
अष्टधा पठित्वा पावमानः परानंदः पावमानः परोरसः पावमानं परं ज्ञानं तेन ते पाव याम्यहमिति अभिमंत्रयेत् ॥ इति द्रव्यशुद्धिः
तदुक्तं श्यामारहस्ये ॥ अमृतं चिंतयेद्द्रव्यमष्टधा अमृतं जपेत् ॥ अष्टधा मूलमंत्रं च जपेत् धृत्वा घटं ततः ॥ १ ॥ पश्चात् मुद्रां प्रदर्श्य
॥ वमिति धेनुमुद्रया मृती कृत्य मल्लमुद्रया छाद्य कवचेनावगुंठय चक्रेण संरक्ष्य अस्त्रेण छोटिकाभिर्दशदिग्बंधनं कृत्वा ॥ ॥

उपास्तः ३
बटुक
अ-१२४

॥५६॥

॥ अथ कलशध्यानं ॥ देवदानवसंवादे मथ्यमाने महोदधौ ॥ उत्पन्नोसिमहाकुंभविष्णुनाविधृतः करे ॥ १ ॥ त्वत्तोये सर्वदेवाः स्युः
 सर्वे वेदाः समाश्रिताः ॥ त्वयितिष्ठन्तिभूतानित्वयि प्राणाः प्रतिष्ठिताः ॥ २ ॥ शिवस्त्वं च गवासित्वं विष्णुस्त्वं च प्रजापतिः ॥ आदित्याद्या
 ग्रहाः सर्वे विश्वे देवाः सपैतृकाः ॥ ३ ॥ त्वयितिष्ठन्ति कलशे यतः कामफलप्रदाः ॥ त्वत्प्रसादादिमं यज्ञं कर्तुमिहेजलोद्भव ॥ ४ ॥ त्वदालो-
 कनमात्रेण भुक्तिमुक्तिफलं महत् ॥ सान्निध्यं कुरु भो कुंभप्रसन्नो भव सर्वदा ॥ ५ ॥ इति ध्यात्वा घटसूक्तं पठेत् ॥ समुद्रे मथ्यमाने-
 तुक्षीरोदसागरोत्तमे ॥ तत्रोत्पन्नां सुरां ध्यायेत्कन्यकारूपधारिणीं ॥ ६ ॥ अष्टादशभुजां देवीं रक्तां तायतलोचनां ॥ आपीनवर्णां
 स्वर्णभावं हूरूपां परां सुरां ॥ ७ ॥ सा सर्वेतु सुरां सर्वा देवी नाम भयं करीं ॥ या सुरासारमा देवी योगंधः स जनार्दनः ॥ ८ ॥ यो वर्णः
 स भवेद्ब्रह्मा यो मदः स महेश्वरः ॥ स्वादेतु संस्थितो सोमः शब्दसंस्थो हुताशनः ॥ ९ ॥ इच्छायां मन्मथो देवो पाताले तु च भैरवः
 ॥ घटो ब्रह्मारसो विष्णुः बिंदवोरुद्र एव च ॥ १० ॥ हुंकारो ईश्वरः प्रोक्तो व्योमादेस्तु सदा शिवः ॥ घटमूले स्थितो ब्रह्मा घटमध्ये तु माध-
 वः ॥ ११ ॥ घटकंठे नीलकंठो घटाग्रे सर्वदेवताः ॥ लघ्वी हि वारुणी देवी महामांसचरुप्रिये ॥ १२ ॥ सर्वविद्यातुया देवी सुरा देवी-
 नमोस्तुते ॥ अनेन घटसूक्तेन द्रव्यशुद्धिः प्रजायते ॥ १३ ॥ अथ कलशे प्राणप्रतिष्ठा ॥ ॐ आं ह्रीं क्रीं यं रं लं वं शं षं सं हं सः
 सो हं श्रीं मद्बुक् भैरवस्य आधारसहितकलशेऽस्मिन् अग्निसूर्यसोमकलानां प्राणाः इह प्राणाः सुखंचिरं तिष्ठंतु ॥ ॐ आं ह्रीं क्रीं
 यं रं लं वं शं षं सं हं सः सो हं श्रीं मद्बुक् भैरवस्यास्मिन् कलशे जीवसर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनस्त्वक्चक्षुर्जिह्वा श्रोत्रघ्राणप्राणाः इहागत्य सु-
 खंचिरं तिष्ठंतु स्वाहेति प्राणप्रतिष्ठा गंधादिभिः कलशं संपूज्य ॥ तत्र कलशे चतुर्दिक्षु पंचरत्नानि पूजयेत् ॥ पूर्वग्लूंगगनरत्नाय
 नमः ॥ दक्षिणे स्थूंस्वर्गरत्नाय नमः ॥ पश्चिमे पुं पातालरत्नाय नमः ॥ उत्तरे मूलं मर्त्यरत्नाय नमः ॥ मध्ये नूलागरत्नाय नमः ॥ एवं
 पंचरत्नानि संपूज्य पंचमुद्रयानमस्कृत्य ॥ अथ कलशबलिः ॥ ततो कुंभसमीपे रक्तचंदनसिंदूरकुंकुमैकत्रमेलयित्वा तेन त्रिकोणं
 वृत्तचतुरस्त्रमंडलं कृत्वा तत्र सर्वपथिकदेवेभ्यो नमः इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य तदुपरि द्रव्यशुद्धिमीनमुद्रान्वितं बलिं निधाय ॥

बृज्योर्णः
धर्मस्कंध
उपासना
॥५७॥

उपा.स्त.३
बटुक
अ.१२४

॥५७॥

तत्त्वमुद्रयाबलिमुत्सृज्य ॥ ह्रीं श्रीं सर्वपथिकदेवेष्वेनमइतिमंत्रेणबलिंनिधाय ॥ तंबलिंवामपाणिनाकलशोपरित्रिधापत्रा-
म्यमूलमुच्चरन् पूजाबाह्येनिक्षिपेत् इतिबलिः ॥ इतिसुधाकुंभस्थापनविधिः ॥ अथशुद्धिस्थापनविधिः ॥ कुंभस्थवामतः शु-
द्धिसंस्थाप्य ॥ अग्निमंडलायनमः ॥ धर्मप्रददशकलात्मने शुद्धिपात्राधारायनम इत्याधारे अग्निकलाभिः संपूज्य ॥ क्लीं सूर्यमंडला-
यं अर्थप्रदद्वादशकलात्मने शुद्धिपात्रायनम इतिसोमकलाभिः संपूज्य धेनुमुद्रांप्रदर्श्य उद्धुध्यः स्वपशोर्वाहिनापशुत्वं शिवोसिमो-
शिवोऽक्रुत्यमिदं पिंडामतस्त्वं शिवतारजा ॥ पशुपाशायविष्महे शिरछेदनाय धीमहितन्नोद्भागः प्रचोदयात् ॥ इतित्रिवारंजस्वाइ-
ति शुद्धिसंस्कारः ॥ अथशंखस्थापनं ॥ तमेवसामान्यार्धमिति वदन्ति ॥ अथस्थापनं स्वपुरतः सुधाकुंभसमीपे त्रिकोणवृत्त-
चतुरस्त्रं मंडलं कृत्वा पूर्ववन्मंडलं संपूज्य ॥ ॐ ह्रीं आधारशक्त्यै नमः इतिसंपूज्य ततो मंडलोपरि आधारत्रिपदीं संस्थाप्य त-
तो प्रथमकूटमुच्चार्य ॐ धर्मप्रददशकलात्मने वह्निमंडलायनमः इतिसंपूज्य पूर्वोक्तवत् वह्निकलां यजेत् ॥ ततो शंखं प्रक्षाल्य
॥ सुवासितगंधपुष्पधूपादियुक्तं शंखं आधारे संस्थाप्य द्वितीयकूटमुच्चार्य अर्थप्रदद्वादशकलाव्याप्तात्मने सूर्यमंडलायनमः पू-
र्वोक्तवत् सूर्यकलां यजेत् ॥ ततो गंगेचयमुने चैवेति अंकुशमुद्रया सूर्यमंडलात्तीर्थान्यावाह्यमूलमुच्चरन् शुद्धजलमापूर्य चंद्रक-
लां यजेत् तृतीयकूटमुच्चार्य ॐ कामप्रदषोडशकलाव्याप्तात्मने सोममंडलायनमः इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य मूलं दशधा जपे-
दिति ॥ इति शंखस्थापनं ॥ अथविशेषार्धस्थापनं ॥ आत्मश्रीचक्रयोर्मध्ये भूमिजानुकोसाधकः ॥ यक्षकर्दमेन त्रिकोणषड-
स्त्रवृत्तचतुरस्त्रं मंडलं कृत्वा यक्षकर्दममाह धन्वंतरीः कपूरागरुकस्तुरिकुंकुमचंदनंतथा महासुगंधमित्युक्तं नामतो यक्षकर्दमइति
॥१॥ अथसांबकलशोक्तवत् मंडलं संपूज्य ॥ ॐ आधारशक्त्यै नमः इतिसंपूज्य त्रिपदि आधारं प्रक्षाल्य मंडलोपरि संस्थाप्य
सामान्यार्धजलेनाप्युक्ष्य प्रथमकूटमुच्चार्य धर्मप्रदमंदशकलात्मने श्रीमन्महाबटुक भैरवाय वह्निमंडलायनमः ततः कलां य-
जेत् ॥ ॐ चं धूम्रार्चिषे नमः ॐ रं उष्मायै नमः ॐ लं ज्वलिन्यै ॐ वं ज्वालिन्यै ॐ शं विस्फुलिंगिन्यै ॐ षं सुप्रियै ॐ सं

सुरुपायै० ॐ हं कपिलायै० ॐ लं हव्यवाहायै० ॐ क्षं कव्यवाहायै० इति पूजयेत् फट् इति मंत्रेण अर्घपात्रं प्रक्षाल्य आधारे
परिहस्तद्वयेन संस्छाप्य द्वितीयकूटमुच्चार्य ॐ अर्घप्रदद्वादशकलाव्याप्तात्मने श्रीमन्महाबटुक भैरवाय सूर्य मंडलाय नमः ततोऽसू-
र्यकलां यजेत् ॥ ॐ कं भं तपिन्यै० ॐ खं बं तापिन्यै० ॐ गं फं धूम्रायै० ॐ घं पं मरिच्यै० ॐ ङं नं ज्वालिन्यै० ॐ चं घं रुच्यै०
ॐ छं दं सुषुम्णायै० ॐ जं यं भोगदायै० ॐ झं तं विश्वायै० ॐ ञं ञं बोधिन्यै० ॐ टं टं धारिण्यै० ॐ ढं ढं क्षमायै० इति कलाः
गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ ततो कुं भादिंदुमुत्पृत्य पात्रे वामहस्तेन तत्त्वमुद्रया मुद्रिं गृहीत्वा दक्षिणहस्तेन तीर्थमुच्चरन् मूलमंत्रं विलोम
मातृकां पठन् कारणामृतेन त्रिभागं प्रदर्श्य जलेन भागमेकं पूरयेत् ॥ विलोममातृका ॥ यथा ॥ क्षं लं हं सं षं शं वलं रं यं मं षं बं फं पं
नं धं दं थं नूं पं टं डं ढं टं अं झं जं छं चं डं घं गं रं वं कं अः अं औं ओं ऐं एं लृं लृं ऋं ऋं ऊं उं ईं इं आं अमिति अनेन पात्रं प्रपूर्य पुष्पेण ह्रीं श्रीं
बीजेनालोढ्य पुष्पं निरस्य निक्षिप्य ततस्तृतीयकूटमुच्चार्य ॐ कामप्रदषोडशकलाव्याप्तात्मने श्रीमन्महाबटुक भैरवाय चंद्रमंडलाय
नमः ततश्चंद्रकलां यजेत् ॥ ॐ अं अमृतायै० आं मानदायै० इं पूषायै० ईं नुष्टायै० उं पुष्टायै० ऊं रत्यै० ऋं धृत्यै० ऋं शशिन्यै० लृं-
चंडिकायै० लृं कांत्यै० ऐं ज्योत्स्नायै० ऐं श्रियै० ॐ प्रीत्यै० औं अंगदायै० अं पूर्णायै० अः पूर्णामृतायै० इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य
ततो द्रव्यमध्ये कुशेन त्रिकोणषट्कोणवृत्तचतुरस्त्रं कृत्वा त्रिकोणे ऊर्ध्वरेखायां अं नम इत्यादि अः नम इत्यंतं संपूज्य ॥ दक्षिणरेखा-
यां कं नम इत्यादि तं नम इत्यादि तं नम इत्यंतं संपूज्य ॥ उत्तररेखायां थं नम इत्यादि हं नम इत्यंतं संपूज्य उभयोः पार्श्वयोः लं नमः क्षं-
नमः मध्ये ईं नमः त्रिकोणेषु त्रिकूटानि संपूज्य ॥ षट्कोणेषु ॥ ॐ हृदयशक्तिं नमः शिरोशक्तिं कवचशक्तिं नेत्रशक्तिं अस्त्र-
शक्तिं वर्तुले अकारादि क्षकारांतां मातृकां संपूज्य चतुरस्त्रे ॐ पूर्णशैलाय नमः ॐ उडधानाय ॐ जालंधराय नमः ॐ काम-
कलायै नम इति संपूज्य गंगेचयमुने चेतिक्रोमित्यं कुशमुद्रया सूर्यमंडलात्तीर्थान्यावाह्यमुद्रां प्रदर्श्य वमिति धेनुमुद्रयामृतीकृत्य मच्छ-
मुद्रया छद्यकवचेनावगुंठय चक्रेण संरक्ष्य अस्त्रेण छोटिकाभिर्दशदिगुबंधनं कृत्वा आनंदभैरव आनंदभैरवीं आवाह्य पूजयेत्

बृज्योर्णा
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ५८ ॥

तन्मंत्रो ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हसक्षमलवरयूं आनंदभैरवायवौषट् इत्यानंदभैरवंत्रिःसंपूज्य ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हसक्षमलवरयीं आनंदभैर-
व्यैवौषट् इत्यानंदभैरवींत्रिः संपूज्य पूर्ववत् ध्यात्वा ततोविशेषार्घस्यचतुर्दिक्षुपंचरत्नानिपूजयेत् पूर्वग्लं गगनरत्नेष्योनमः दक्षिणे
स्थूंस्वर्गरत्नेष्योनमः पश्चिमेपूं पातालरत्नेष्योनमः उत्तरे मूळं मर्त्यरत्नेष्योनमः मध्ये नूलागरत्नेष्योनमः ॥ इतिपंचरत्नानिसंपूजयेत् ॥
अथद्रव्यशुद्धिः ॥ ततोमांसमीनमुद्राकुंडगोलादिकंशोधयेद्यथा ॥ अथमांसशोधनं ॥ द्वितीयाशोधनं ॐ यं १० पोषणं
ॐ रं १० इतिसंदह्य ॐ व १० मिति अमृतप्लावय धेनुमुद्रया मृतीकृत्यपशुगायत्रीदशधाजपेत् ॥ ॐ पशुपाशायविद्महे शिरछेद-
नायधीमहि ॥ तन्नोमांसः प्रचोदयात् ॥ वामहस्तेद्वितीयांगृहीत्वा तत्त्वमुद्रया विलोममातृकयामूलमंत्रेणचकुंभतीर्थमापूर्य ॥ ॐ
क्षानमइत्यादिअंनमइत्यंताविलोममातृका ॥ ॐ प्रतद्विष्णुस्तवते वीर्ये मृगोनप्तिमः कुचरोगिरिष्ठाः यस्योरुष्टुत्रिषुविक्रमणेष्वधिक्षि-
यंति सुवनानिविश्वाः ॥ अनेनमंत्रेणशोधयेत् ॥ अथमीनशोधनं ॥ ॐ त्र्यंबकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनं ॥ उर्वारुकमिव बंधना-
मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ॥ अथमुद्राशोधनं ॥ ॐ तद्विष्णोः परमंपदं सदापश्यंति सूरयः ॥ दिवीवचक्षुराततं ॥ १ ॥ ॐ तद्विप्रा-
सोविपन्यवोजागृवांसः समिधतेविष्णोर्यत्परमंपदं ॥ २ ॥ मांसमीनमुद्राविशेषार्धे किंचिन्निक्षिपेत् ॥ योगात्मकबिंदुं निष्कास्य ॥
अनेनमंत्रेणशोधयेत् ॥ ॐ विष्णुर्योनिंकल्पयतु त्वष्टारूपाणि पिशिंचनु असिंचतु प्रजापतिर्द्वाता गर्भं दधातु मे ॥ गर्भधेहि सिनी
वालिगर्भधेहि सरस्वती गर्भते अश्विनौ धत्ता वाधत्तां पुष्करस्वर्जो पूं जूळं मूळं स्वाहा अमृते अमृतोद्भवे अमृतवर्षिणी अमृतं श्रावय २
स्वाहा ॥ इतिकुंडगोलादिशुद्धिः ॥ विशेषार्धे बिंदुं निक्षिपेत् तत्रवमिति धेनुमुद्रया मृतीकृत्यमत्समुद्रया छाद्य कवचेनावगुं वय चक्रेण
संरक्ष्य अस्त्रेण तालत्रयं दिग्बंधनं कृत्वा प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ॥ ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हं लं क्षं हंसः सोहं श्रीमन्महाबटुकभैर-
वस्यं अस्मिन्नाधारसहितविशेषार्धे अग्नि सूर्यसोमकलानां प्राणाः इह प्राणाः सुरवंचिरंतिष्ठंतु ॥ ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हं लं क्षं-
हंसः ॥ सोहं इहास्मिन्कलशे जीव सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनस्त्वक्चक्षुर्जिह्वाश्रोत्रघ्राणप्राणाः इहागत्य सुरवंचिरंतिष्ठंतु स्वाहा ॥ इतिप्रा-

उपा.स्त.३
बटुक
अ.१२४

॥ ५८ ॥

ण प्रतिष्ठा ॥ दृष्ट्वा र्धपात्रं देवेशी ब्रह्माद्या देवता सदा ॥ नृत्यंति सर्वयोगिन्यः प्रीता सिद्धिं ददात्यपि ॥ तदुक्तं नवरत्नेश्वरे ॥ विशेषार्घ्यो-
 परिमूलं समधाजपेदिति शुद्धिः ॥ ऐं क्लीं सौं ॥ ब्रह्मांडखंडसंभूतमशेषरससंभवं ॥ आपूरितं महापात्रं पीयूषरसमावह ॥ १ ॥ अखंडैक-
 रसानंदकलेवरसुधात्मनि ॥ स्वच्छंदस्फुरणामंत्रान्येह्यकुलरूपिणी ॥ २ ॥ क्लीं अकुलस्थामृताकारे सिद्धज्ञानकलेवरे ॥ अमृतत्वं निधेह्य-
 स्मिन्वस्तु निक्लिन्नरूपिणी ॥ ३ ॥ सौं तद्रूपेणैकरस्यं च कृत्वा स्यैतत्स्वरूपिणी ॥ भूत्वा परामृताकारं मयि विस्फुरणं कुरु ॥ ४ ॥ अने-
 न मंत्रेण अर्घ्यमामंत्र्यपूर्ववत्पंचरत्नानि संपूज्य पूर्ववत् आनंदभैरवभैरवीं ध्यात्वा पूजयेत् तालत्रयं दिग्बन्धनं कृत्वा वगुठनमुद्रया वगु-
 ठयधेनुमुद्रया मृतीकृत्योनिमुद्रां प्रदर्श्य हंसो नम इति संपूज्य शंखमुद्रां प्रदर्श्य मत्स्यमुद्रया पात्रमाच्छाद्य मूलदशधा प्रजप्य देवस्व-
 रूपं पात्रं ज्ञावयेत् ॥ इति विशेषार्घ्यस्थापनविधिः ॥ तत विशेषार्घ्याद्वामतः सामान्यार्घवत् ॥ श्रीपात्रं १ गुरुपात्रं २ भैरवपात्रं ३ श-
 क्तिपात्रं ४ योगिनीपात्रं ५ भोगपात्रं ६ वीरपात्रं ७ आत्मपात्रं ८ बलिपात्रं ९ एतानि नवपात्राणि संस्थाप्य दक्षिणभागे पाद्यं अ-
 र्घ्यमाचमनीयमधुपर्कविति चत्वारि पात्राणि सामान्यार्घवत्संस्थाप्य पाद्याद्युपचारार्थं एकं वा पात्रं स्थापनीयं अशक्तश्चेद्गुरुवीर आत्म-
 बलिभोगेति पंचपात्राणि स्थापयेत् तदप्यशक्तश्चेत्तदा सामान्यार्घ्यविशेषार्घ्यप्रोक्षणी पात्राणि संस्थाप्य ॥ तदुक्तं चंद्रपीठे ॥ वामेशं-
 खं प्रतिष्ठाप्य मध्ये चार्घ्यं प्रकल्पयेत् ॥ दक्षिणे प्रोक्षणी पात्रमर्घ्यत्रयविकल्पनेति ॥ १ ॥ ततो प्रोक्षप्युदकेन पुष्पाणि प्रोक्षयेद्यथा
 ॥ ॐ पुष्पकेतुराजार्हते शताय सम्यक् संवधाय ॐ पुष्पे शुद्धिं विधाय ह्रीं जूं फट् ॥ इति मंत्रेण बाणमुद्रया समदृष्टिपुष्पस्या-
 वलोकनेन गंधादिसर्वसंपारशुद्धिं विधाय ॥ प्रोक्षयेत्तेन चात्मानं पूजोपकरणानि च ॥ सर्वत्र प्रोक्षणां कुर्यात्तेन शुद्धिर्भवेत्किल ॥ १ ॥
 इति पात्रासादनविधिः ॥ अथ घृततैलदीपस्थापनविधिः ॥ तत्र देवस्य दक्षभागे घृतदीपं वामे तैलदीपं संस्थापयेत् ॥ सुदर्श-
 नमंत्रेण घृतदीपं पूजयेद्यथा ॥ रां रीं स्तू रै रौ रैः ॐ सहस्रारं हुं फट् स्वाहेति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ अथ तैलदीपं पशुपतास्त्रमं-
 त्रेण पूजयेद्यथा ॥ ॐ श्रीं पशु हुं फट् स्वाहेति मंत्रेण गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ हस्तद्वयेन दीपशिरवां स्पृष्ट्वा मंत्रं पठेत् ॐ घोराय

बृज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥५९॥

उपा.स्त.३
बटुक
अ. १२४

॥५९॥

घोरतमाय महारौद्राय वीरभद्राय ज्वालामालिने सर्वप्राणोपसंहर्त्रे हुंफट् स्वाहा इति पठित्वा पश्चात्तत्तेजसात्मानं समर्प्य ॥ ततो वाक्कायचि-
त्तशोधनं कुर्यात् ॥ हुंफट् स्वाहा इति मुखे ॥ ॐ रक्षरक्ष हुंफट् स्वाहेति हृदि हस्तं दत्त्वा त्मरक्षां विधाय ॥ ॐ मिति मंत्रेण चंदनपुष्पा-
णिकराभ्यां मर्दयित्वा ॥ तानि वामहस्ते समादाया ध्राय ॥ ते सर्वे विलयं यांतु ये मां हिं सन्ति हिंसकाः ॥ मृत्युरोगभयकेशाः पतंतुरिपुम-
स्तके ॥ १ ॥ इति मंत्रेण ईशान्यां दिशि दूरतः क्षिप्त्वा हस्तौ प्रक्षाल्या च म्येति दीपपूजनस्थापनं ॥ अथ तिरस्करणी पूजनं ॥ ततः
स्वपुरोभागे सर्वविघ्ननिवारणार्थं तिरस्करणीं ध्यायेत् ॥ यथा ॥ नीलहयं समधिरुह्य पुरः प्रयांति नीलांशुकाभरणमाल्यविलेपनाढ्या
॥ निद्रापुटेन भुवनानि तिरोदधानारवडा युधाभगवति परिपातु भक्तान् ॥ १ ॥ एवं ध्यात्वा गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ अग्रे किंचिद्बिंदुधा-
रया संतर्प्य मंत्रद्वयं पठेत् ॥ यथा ॥ ॐ ह्रीं श्रीं नमो भगवति माहेश्वरि सर्वपशुजनमनचक्षुस्तिरस्करणीं कुरु ३ स्वाहा ॥ १ ॥ ॐ
ह्रीं क्लीं ऐं ग्लौं तिरस्करणीं सकलजनवाग्वादिनी सकलपशुजनमनचक्षुषी श्रोत्रजिह्वाघ्राणतिरस्करणीं कुरु २ ठः ठः ठः स्वाहा ॥ २ ॥
इति नमस्कृत्य ॥ अथ पंचबलिप्रदानविधिः ॥ ततो यंत्रस्य पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तरेषु त्रिकोणवृत्तचतुरस्रं मंडलं कृत्वा ॥ ॐ ह्रीं मं-
डलाय नम इति मंडलं संपूज्य पूर्वबांबटुकाय नमः इति पाद्यादिभिः पूजयेत् ॥ पक्वान्नपूर्णसलिलमीनमांसकारणचतुष्टयं दीपयु-
क्तं वा बलिपात्रेषु पूरयित्वा मीनमुद्रया किंचिन्तीर्थपात्रे दत्त्वा वामांगुष्ठानामाभ्यां पूर्वे उत्सृजेदनेन ॥ ॐ एह्येहि देवी पुत्रबटुकना-
थकपिलजटाभारभासुरत्रिनेत्रज्वालामुखसर्वविघ्नान्नाशय ॥ २ ॥ सर्वोपचारसहितं बलिं गृह्ण ३ स्वाहा एष बलिर्बटुकाय नमः ॥ १ ॥
दक्षिणे पूर्ववन्मंडलं संपूज्य यां योगिनीभ्यो नम इति योगिनीभ्यो नमः पूर्ववत्पात्रे द्रव्यं पूरयित्वा योनिमुद्रया तीर्थं पूरयित्वा दक्षांगुष्ठ-
नाभाभ्यां पूर्ववद्बलिं दद्यादनेन उर्ध्वं ब्रह्मांडतो वादिविगगनतले भूतले निष्कले वा पाताले वा तले वा सलिलपवनयोर्यत्र कुत्र स्थि-
ता वा ॥ क्षेत्रे पीठे पपीठादिषु च कृतपदाधूपदीपादिकेन प्रीत्या देव्यः सदानः शुभबलिविधिना पातु वीरं द्रव्यं ॥ १ ॥ यां योगिनी-
भ्यः स्वाहा सर्वयोगिनी हुंफट् स्वाहा एष बलिर्योगिनीभ्यो नमः ॥ २ ॥ पश्चिमे पूर्ववन्मंडलं कृत्वा मंडलं संपूज्य ॥ संक्षेत्रपा-

बृज्ज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६० ॥

प्राप्नुयात्संस्वाहा ॥ ६ ॥ ॐ वायुतेजसलिलभूम्यात्मनो मे शुद्ध्यंतां ॥ ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयात्संस्वाहा ॥ ७ ॥ इति सप्तमंत्रा-
न् पठन् ॥ भोगपात्रामृतेन दक्षकरतलं समार्च्य ॥ दक्षहस्ते त्रिकोणं लिखित्वा शुद्धिखंडानि त्रिकोणस्य दक्षोत्तरसन्मुखमध्ये पुनिधाय-
॥ वामहस्तांगुष्ठमध्यमानामिकापिरेकं खंडं गृहीत्वा मूलांते ह्रीं श्रीं आं आत्मतत्वेन स्तूलदेहं शोधयामि स्वाहा ॥ अनेनाधस्तां शु-
द्धिं स्वीकृत्य ॥ पूर्ववच्छुद्धिखंडं गृहीत्वा ॥ मूलांते ह्रीं श्रीं विद्यातत्वेन सूक्ष्मदेहं शोधयामि स्वाहा ॥ अनेन दक्षस्थां शुद्धिं स्वीकृत्य-
तृतीयं खंडं गृहीत्वा ॥ मूलांते ह्रीं श्रीं शंशिवतत्वेन परमकारणदेहं शोधयामि स्वाहा ॥ अनेनोत्तरस्थां शुद्धिं स्वीकृत्य ॥ चतुर्थं खंडं गृ-
हीत्वा मूलांते ह्रीं श्रीं संसर्वतत्वेन तत्त्वत्रयाश्रयं महाकारणजीवं शोधयामि स्वाहा ॥ अनेन मध्यस्थां स्वीकृत्य ॥ ४ ॥ वस्त्रेणाहस्तौ विशो-
ध्यहस्ताभ्यां सर्वांगं समार्जयेत् ॥ ततो भोगपात्रं स्वीकुर्यात् ॥ यथा ॥ मूलांते ॐ अर्द्धज्वलति ज्योतिरहमस्मि ज्योतिर्ज्वलति ब्र-
ह्मांडमस्मि योहमस्मि ब्रह्माहमस्मि अहमस्मि ब्रह्माहमस्मि अहमे वह्निमां जुहोमि स्वाहा ॥ इत्यनेनात्मपात्रं गृहीत्वा इति शुद्धिः ॥
॥ अथ श्रीपात्रामृतेनात्मानं पूजोपकरणं चाप्युक्ष्य सर्वं ब्रह्ममयं भावयेत् ॥ अथ समर्थः अधिकारी चेत्तदा चतुर्वारं पात्रं गृहणं कार्यं तत्र
मंत्राः ॥ वामहस्ते पात्रं गृहीत्वा तदुपरि दक्षहस्तमाच्छाद्य पठेत् ॥ ॐ ह्रीं श्रीं प्रकृत्य हंकारमनबुद्धिश्चोत्रत्वक्चक्षुजिह्वाघ्राणवाक्पा-
णिपादपायूपस्थशब्दस्पर्शरूपरसगंधाकाशवायुसलिलभूम्यात्मकं अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं ॡं ॢं ॣं एं ऐं ओं औं अं अः शुद्धा शुद्ध-
चतुर्विंशतितत्त्वसहितं प्रथमकूटमुच्चार्य आधारे अग्निचक्रे कामगिरिपीठे मिन्त्रीशानायात्मके जाग्रदशाधिष्टायिके इच्छाशक्त्यात्म-
करुद्रात्मके शक्तिश्रीकामेश्वरीदेवी श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः गौरिवल्लभसहिताय श्रीगौरिवल्लभसहितात्मने विश्वपुरुषा-
य विश्वपुरुषात्मने आर्णवमलशोधनार्थे आधारे अग्निमंडले आत्मतत्वं स्तूलदेहं शोधयामि जुहोमि स्वाहा जुहोमीति गुरोराज्ञां गृ-
हीत्वा तदा गुरुणायस्यास्य परमा मृतमिति वक्तव्यं प्रथमपात्रेन तु सर्वत्र पुनः मुख्यकुंभात्तीर्थं द्वितीयवारं पात्रे पूरयित्वा पठेत् ॥ ॐ
ह्रीं श्रीं मायाकलाविद्यारागकालनियतिपुरुषात्मकं करवं गंधं चक्षुजं ज्ञं अं तं ढं ढं णं तं थं दं धं नं पं कं बं भं मं शुद्धा शुद्धसप्ततत्त्व

उपा.स्त. ३
बटुक
अ-१२४

॥ ६० ॥

लायनम इति क्षेत्रपालमभ्यर्च्य पात्रेद्रव्यं पूरयित्वा अंकुशमुद्रया तीर्थं दत्त्वा दक्षांगुष्ठमध्यमानामाभ्यां पूर्ववद्वलिं दद्यादनेन ॥ ॐ क्षा-
 क्षीं क्षूं क्षौं क्षः स्थानक्षेत्रपालधूपदीपादिसहितं बलिं गृह्ण २ स्वाहा एष बलिः क्षेत्रपालाय नमः ॥ ३ ॥ उत्तरे पूर्ववन्मंडलं कृत्वा मंड-
 लं संपूज्य ॥ गंगणेशाय नम इति गणेशमभ्यर्च्य पात्रेद्रव्यं पूर्ववत्पूरयित्वा ॥ दक्षांगुष्ठतर्जनीनामाभ्यां पूर्ववद्वलिं दद्यादनेन ॥ ॐ
 गां गीं मूं गैं गीं गः गणपतये वरवत्सर्वजनमेव शमानय बलिं गृह्ण २ एष बलिः गंगणपतये नमः ॥ ४ ॥ अथ गणपतिसमीपे तथैव पूर्व
 वन्मंडलं कृत्वा ॥ ॐ ह्रीं व्यापकं मंडलाय नम इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य साधारण बलिं संस्थाप्य ॥ मूलेनाभिमन्त्र्य तत्र धूपदीपा-
 दिभिः सर्वभूतानि संपूज्य तत्त्वमुद्रया बलिं दद्यादनेन ॐ ह्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यो हं स्वाहा एष बलिः सर्वभूतेभ्यो नमः ॥ ५ ॥
 ॥ इति पंचबलिः ॥ अथांतयागः ॥ गुरुपात्रामृतेन गुरुपादुकां पूजयेत् ॥ यथा ॥ पूर्वशिरसि त्रिकोणं कृत्वा ततो दक्षहस्ते तर्जन्यं
 गुष्ठाभ्यां गंधपुष्पं गृहीत्वा ॥ वामहस्ते अनामिकां गुष्ठाभ्यां शुद्धिखंडं गृहीत्वा ऊर्ध्वरेखायां ॐ ऐं ह्रीं श्रीं दिव्यौघाः श्रीपादुकां पू-
 जयामि तर्पयामि नमः ॥ दक्षिणरेखायां ॐ ऐं ह्रीं श्रीं सिद्धौघाः श्रीपादुकां पू० त० नमः ॥ वामरेखायां ॐ ऐं ह्रीं श्रीं मानवौघाः
 श्रीपादुकां पू० त० नमः ॥ ततो गुरुपात्रामृतेन गुरुचतुष्टयं पूजयेत् ॥ ॐ ह्रीं श्रीं हंसक्षमलवरयूं ह्यौ हंस श्रीं अमुकानंदनाथ गुरु श्रीं
 पादुकां पू० त० इति त्रिः सकृद्वा एव गुरुपरमगुरु परात्परगुरु परमेशि गुरुनृत्तर्पयेत् ॥ अथ भैरवपात्रामृतेन स्वहृदि देवं तर्पयेत् ॥ यथा ॥
 ॐ ह्रीं बटुकाय आपदुद्धारणाय कुरु २ बटुकाय ह्रीं उं श्रीं मन्महाबटुकभैरवं सांगं सपरिवारं सबाहनं सायुधं पूजयामि तर्पयामि नम इ-
 ति ॥ ॥ अथ तत्त्वशुद्धिं कुर्याद्यथा ॥ भोगपात्रोपरि हस्तं दत्त्वा पठेत् ॥ ॐ प्राणापानव्यानोदानसमानामे शुद्ध्यंतां ज्योतिरहं-
 विरजापाप्माभूयासं स्वाहा ॥ २ ॥ ॐ प्रकृत्यहंकारवाङ्मनः श्रोत्राणि मे शुद्ध्यंतां ॥ ज्योतिरहं विरजाविपाप्माभूयासं स्वाहा ॥ ३ ॥
 ॐ त्वक्चक्षुजिह्वाघ्राणवचांसि मे शुद्ध्यंतां ॥ ज्योतिरहं विरजाविपाप्माभूयासं स्वाहा ॥ ४ ॥ ॐ पाणिपादपायूपरस्छाशब्दमि-
 शुद्ध्यंतां ॥ ज्योतिरहं विरजाविपाप्माभूयासं स्वाहा ॥ ५ ॥ ॐ स्पर्शरूपरसगंधाकाशानि मे शुद्ध्यंतां ॥ ज्योतिरहं विरजाविपा-

सहितं द्वितीयकूटमुच्चार्य ॥ सूर्यचक्रे जालंधरगिरिपीठेषष्ठिनाथात्मके स्वप्रदशाधिष्ठायिके ज्ञानशक्त्यात्मक विष्णवात्मकशक्ति श्रीवज्रे
 श्वरीदेवी श्रीपादुकां पूजयामितर्पयामिनमः श्रीलक्ष्मीनारायणसहिताय श्रीलक्ष्मीनारायणसहितात्मने कार्मिक मलशोधनार्थे हृदये सूर्यमं-
 डले विद्यातले सूक्ष्मदेहं शोधयामि जुहोमि स्वाहा ॥ २ ॥ पुनस्तृतीयवारं पात्रमादाय ॥ ॐ ह्रीं श्रीं शिवशक्तिसदाशिवेश्वर शुद्धविद्यात्मक
 परंलवंशं संहलं क्षुद्धाशुद्धपंचतत्त्वसहितं तृतीयकूटमुच्चार्य सोमचक्रे पूर्णगिरिपीठे उडुशनाथात्मके सुषुप्तिदशाधिष्ठायिके क्रिया
 शक्त्यारमक ब्रह्मात्मकशक्ति श्रीभगमालिनीदेवी श्रीपादुकां पूजयामितर्पयामिनमः विद्याशंकरसहिताय विद्याशंकरसहितात्मने मा-
 यिक मलशोधनार्थे चंद्रमंडले शिवतत्वेन कारणदेहं शोधयामि जुहोमि स्वाहा ॥ ३ ॥ अथचतुर्थवारं पात्रमादाय ॥ ॐ ह्रीं श्रीं शिव-
 शक्तिसदाशिवेश्वर शुद्धविद्यामायाकलाविद्यारागकालनियति पुरुषप्रकृत्यहंकारमुखश्रोत्रत्वक्चक्षुजिह्वाघ्राणवाक्पाणिपादपायूप-
 स्थशब्दस्पर्शरूपरसगंधाकाशवायुतेजसलिलभूम्यात्मक ॐ आदिक्षांतक्षादि अंतपठेत् ॥ शुद्धाशुद्धषट्त्रिंशत्तत्त्वसहितं आत्मवि-
 द्याशौवंसेवस्तूलसूक्ष्मकारणमहाकारणदेहं शोधयामि स्वाहा समस्त मूलमुच्चार्य ॥ ब्रह्मरंध्रचक्रे उडयानपीठं श्रीचर्यानिंदनाथात्मि-
 के तूर्यदशाधिष्ठायिके ब्रह्मात्मकशक्तिः श्रीमहाभैरवसहिताय श्रीमहदुक्तभैरवाय श्रीपादुकां पूजयामितर्पयामिनमः ॥ गौरिवल्लक्ष्मीना-
 रायणविद्याशंकरसहितात्मने विश्वतैजसप्राज्ञपुरुषाय विश्वतैजसपुरुषात्मने आर्णवकार्मिक मायिक मलशोधनार्थे सर्वतत्वेन महाकारणदे-
 हं शोधयामि स्वाहा ॥ स्वदेहपीठमंत्रांतं संपूज्य स्वहृदये पूर्वं देवं ध्यात्वा आसनाद्युपचारैः सावरणं देवमभ्यर्च्य मनसा धूपदीपनैवेद्यादि-
 नूदत्वा मानसं वैश्वदेवं कृत्वा प्राणानायम्या ऋष्यादिकरषडंगन्यासान् कृत्वा शोन्तरसहरत्रं शतं वा मूलं संपूज्य पुनः प्राणानायम्या
 दि कृत्वा जपनिवेद्य स्वशिरसि हृदये मूलाधारे पादयोः सर्वांगे च पंचपुष्पांजलीनूत्रीनू पुष्पांजलीनू वा दत्वा देवतायाश्चरणे आत्मानं
 समर्प्य बाह्यार्चनं कुर्यादिति ॥ इत्यंतर्यागः ॥ अथ बहिर्यागः ॥ जपस्थानार्चनं स्थानं माला पुस्तक दर्शनं ॥ स्वभक्तेषु महेशा-
 निदर्शनं नैव कारयेत् ॥ १ ॥ इति वचनात्तद्यथोक्तं योगिनीतंत्रे ॥ लिंगस्थां पूजयेद्देवीं युस्तकस्थां तथैव च ॥ मंडलस्थां माहा मायां

बृज्यो-र्ष
धर्मस्कंध
उपासना
॥६१॥

यंत्रस्यां प्रतिमासुच ॥२॥ जलस्थां वा शिलायां वा पूजयेत्परमेश्वरीं ॥ इति पीठनिर्णयः ॥ शक्तिगंधाष्टकेन यंत्रं लिखेत् ॥ शक्तिग-
धाष्टकं चथा ॥ स्वयं भुकुसुमं कुंड गोलोत्परोचना गुरु ॥ काश्मीर मृगनाभिंच साह्यंच मलयोद्भव ॥ ३ ॥ एष गंधः समारव्यातः सर्व-
दा चंडिकाप्रियः ॥ सौवर्णे राजते ताम्रे पट्टे भूर्जे थवाभुवि ॥ विनायंत्रेण चेन्पूजा देवतान प्रसीदति ॥ ५ ॥ स्वपुरोपीठे यंत्रं स्थापयेत् ॥
भूप्रदेशे मनोरम्ये पुष्पा मोद सुधूपिते ॥ गोमये नाथ संलिप्ते पुष्प प्राकारशोभिते ॥ ६ ॥ मंडपं विधिवत्तत्र आसनंतु समर्पयेत् ॥ लिखेद्यं
अंप्रयत्ने न लेखन्या हेमतारयोः ॥ ७ ॥ अथ यंत्रोद्धारः ॥ यंत्रोद्धारमिमं देवीत्रैलोक्ये चाति दुर्लभं ॥ तद्यंत्रं च प्रवक्ष्यामि ये देवं च पूजयेत् ॥
॥ १ ॥ मध्ये चाष्टदलं पद्मकर्णिक केसरोज्ज्वलं ॥ त्रिकोणं च ततः कृत्या षड्कोणं च ततो न्यसेत् ॥ २ ॥ वर्तुलं चाष्टपत्रं च चतुरस्त्रं त्रयात्मकं ॥
एवं यंत्रं च संपूज्य स्वस्थो भूत्वा जपेन्नरः ॥ ३ ॥ इति यंत्रोद्धारः ॥ अथ पीठावरणदेवतान्यासः ॥ ॐ मं मंडकाय नमः आधारे
ॐ कालाग्निरुद्राय नमः स्वाधिष्ठाने ॐ कुंकूमयिनमः नामौ ॐ आं आधारशक्तये नमः ॐ क्षीं क्षीरसागराय ॐ रं रत्नभूता-
य ॐ रं रत्नहीपाय नमः ॐ कं कल्पवृक्षाय ॐ रं रत्नवेदिकाय ॐ हृदये ॐ धं धर्माय ॐ दक्षांसे ॐ ज्ञां ज्ञानाय ॐ वामांसे ॐ
वं वैराग्याय ॐ वामोरौ ॐ ऐं ऐश्वर्याय ॐ दक्षोरौ ॐ अं अधर्माय ॐ बदने ॐ अं अज्ञानाय ॐ वामपार्श्वे ॐ अं अवैराग्याय ॐ ना-
भौ ॐ अं अनैश्वर्याय ॐ दक्षपार्श्वे ॐ आं आनंदाय ॐ कं कंकाय ॐ संसंविन्ना ॐ संसरो जाय ॐ पंप्रकृतिपत्रेभ्यो ॐ
ॐ विंविकारमयकेसरेभ्यो ॐ पंचाशद्वर्णाढ्यकर्णिकायै ॐ अं अं अर्कमंडलाय द्वादशकलेभ्यो नमः ॐ चंद्रमंडलाय षोडश
कलात्मने नमः ॐ अग्निमंडलाय द्वादशकलेभ्यो ॐ संसत्त्वबोधात्मने ॐ रं रं रं प्रकृतात्मने ॐ तंतमस्तुमोहात्मने ॐ आं आ-
त्मने ॐ पंपरमात्मने ॐ अं अंतरात्मने ॐ ज्ञां ज्ञानात्मने ॐ मां मायातत्त्वात्मने ॐ कं कलातत्त्वात्मने ॐ विं विद्यातत्त्वात्मने ॐ
ॐ पंपरतत्त्वात्मने ॐ पीठनवशक्तिन्यसेत् ॥ ॐ तंततुरुषाय नमः ॐ इं ईशानाय नमः ॐ अं अं अघोराय ॐ वां वामदेवाय ॐ सं
सद्योजाताय ॐ वां वामायै ॐ ज्यें ज्येष्ठायै ॐ श्रें श्रेष्ठायै ॐ रौ रौ द्राय ॐ कां कालायै ॐ कं कल विकरणायै ॐ बं

उपा.स्त.३
बटुक
अ. १२४

11 ६९ 11

बलविकरणायै० ॐ बंबलप्रमथनायै० ॐ मंमनोन्मनायै० हृदये अथावरणदेवतान्यासः तत्रशिरसि ॐ हूं हृदयेदेवाय० ॐ कंक-
वचदेवाय० ॐ नेनेत्रदेवाय० ॐ अं अस्त्रदेवाय० इतिप्रथमावरणदेवतान्यासः ॥ अथललाटे ॐ डां डाकिनीपुत्रेभ्योनमः ॐ
शांशाकिनीपुत्रेभ्योनमः ॐ लांलाकिनीपुत्रेभ्योनमः ॐ कांकाकिनीपुत्रेभ्योनमः ॐ सांसाकिनीपुत्रेभ्योनमः ॐ हां हाकिनीपुत्रे
भ्योनमः ॐ मांमालिनीपुत्रेभ्यो० ॐ देंदेविपुत्रेभ्यो० ॐ आंमातृपुत्रेभ्यो० ॐ रुंरुद्रपुत्रेभ्यो० ॐ मांमातृपुत्रेभ्यो० ॐ उंऊर्ध्व
मुखपुत्रेभ्यो० ॐ अं अंधोमुखपुत्रेभ्योनमः इतिद्वितीयावरणदेवतान्यासः ॥ अथकंठे ॥ ॐ ब्रं ब्रह्माणीपुत्रबहुकायनमः ॐ मां-
माहेश्वरीपुत्रबहुकायनमः ॐ कौं कौमारीपुत्रबहुकायनमः ॐ वैवैष्णवीपुत्रबहुकायनमः पूर्वज्ञानयोर्मध्येब्रह्माणी नैऋतिवरुणयोर्म-
ध्ये वैष्णवी ॐ इं इंद्राणीपुत्रबहुकायनमः ॐ मं महालक्ष्मीपुत्रबहुकायनमः ॐ वांवाराहीपुत्रबहुकाय० ॐ चांचामुंडापुत्रबहुकायनमः
इतितृतीयावरणदेवतान्यासः ॥ अथहृदये ॥ ॐ हें हेतुकाय० ॐ त्रिं त्रिपुरांतकायनमः ॐ वें वेतालायनमः ॐ अं अग्निजिह्वायनमः
ॐ कां कालांतकायनमः ॐ कं करालायनमः ॐ एं एयालायनमः ॐ त्रीं त्रीमायनमः ॐ अं अचलायनमः ॐ हां हाटकेशाय० इति
चतुर्थावरणदेवतान्यासः ॥ अथनाभौ ॐ श्रीं श्रीकंठायनमः ॐ अं अनंतेशाय० ॐ सूं सूक्ष्मेशाय० ॐ अं अर्मीशाय० ॐ पां पार
भूतीशाय० ॐ अं अतिथीशाय० ॐ स्छां स्छाण्वीशाय० ॐ हं हरेशाय० ॐ झिं झिंटीशाय० ॐ भौं भौतिकेशाय० ॐ संसद्यो
जातेशाय० ॐ अं अनुगृहेशाय० ॐ कूं क्रूरेशाय० ॐ मं महासेनेशायनमः इतिपंचमावरणदेवतान्यासः ॥ अथस्वाधिष्ठाने ॐ
क्रों क्रोधीशायनमः ॐ चं चंडीशाय० ॐ पं पंचांतकेशाय० ॐ शिं शिवोत्तमेशाय० ॐ एं एकरुद्रेशाय० ॐ कूं कूर्मेशाय० ॐ एं
एकनेत्रेशाय० ॐ चं चतुराननेशाय० ॐ अं अजेशाय० ॐ संसर्वेशाय० ॐ सों सोमेशाय० ॐ लां लांगलीशाय० ॐ दां दारु-
केशाय० ॐ अं अर्धनारीशाय० ॐ उं उमाकांतशाय० ॐ आं आषाढीशाय० इतिषष्ठा वरणदेवतान्यासः ॥ अथमूलाधारे ॐ दं दं-
डीशाय० ॐ अं अत्रीशाय० ॐ मं मीनेशाय० ॐ मं मेघेशाय० ॐ लों लोहितेशायनमः ॐ शिं शिखीशाय० ॐ छं छगलंडेशाय० ॐ

हिंदिरं देशाय० ॐ मां माहाकालीशाय० ॐ बांबालीशाय० ॐ भुंभुजंगेशाय० ॐ पिंपिनाकीशाय० ॐ रवंरवङ्गीशाय० ॐ बंबकी-
शाय० ॐ श्वेतेशाय० ॐ भृंगुग्वीशाय० देवस्यवामे ॐ ननकुलीशाय० ॐ शिंशिवेशाय० ॐ संसंवर्त्तकेशाय० ॐ दिंदिव्ययो-
गिन्यै० ॐ अं अंतरिक्षयोगिन्यै० ॐ भूंभूमिष्टयोगिन्यै० ॐ संसंवर्त्तयोगिन्यै० नमः इतिसप्तमावर्णदेवतान्यासः ॥ अथपादयोः ॥
ॐ वंवज्रसहित इंद्रायनमः ॐ शंशक्तिसहित अग्नयेनमः ॐ दंदंडसहित यमायनमः ॐ खंखड्गसहित क्षं निऋतयेनमः ॐ पां पाश-
सः वंवरुणायनमः ॐ अं अंकुशसहित यं वायवेनमः ॐ गंगदासहित संसोमाय० ॐ त्रिं त्रिशूलसः इं ईशानाय० ॐ कं कमलासहि-
त ब्रं ब्रह्मणेनमः ॐ चं चक्रसहित अनंतायनमः ॥ इति अष्टमावर्णदेवतान्यासः ॥ अथ पीठपूजा ॥ ॐ ह्रीं आधारासनायनमः
॥ ॐ मंडुकायनमः ॥ ॐ कालाग्निरुद्राय० ॥ ॐ कूर्माय० ॥ ॐ अनंताय० ॥ ॐ पृथिव्यै० ॥ ॐ सुधांबुध्न्यै० ॥ ॐ रक्तह्रीपाय० ॥
ॐ मणिमंडपाय० ॐ कल्पवृक्षाय० ॐ रत्नवेदिकार्यै० ॐ धर्माय० ॐ ज्ञानाय० ॐ वैराग्यायनमः ॐ ऐश्वर्याय० ॐ आनंदकंदा-
यनमः ॐ सविन्नालाय० ॐ सर्वतत्त्वाय० ॐ पद्माय० ॐ प्रकृतिमयपत्राय० ॐ विकृतिमयकेशरेष्यो० ॐ पंचांशवर्णबीजाद्वया-
कर्णिकार्यै० ॐ अं अर्कमंडलाय० ॐ सोममंडलाय० ॐ वह्निमंडलाय० ॐ संसत्त्वाय० ॐ रं रजसे० ॐ तं तमसे ॐ आं आत्म-
ने ॐ पं परमात्मने ॐ ह्रीं ज्ञानात्मने० ॐ मां मायातत्त्वाय० ॐ विं विद्यातत्त्वाय० ॐ शिं शिवतत्त्वाय० ॐ पं परतत्त्वाय० ॐ माया-
र्यै० ॐ ज्येष्ठार्यै० ॐ रौ द्रौ० ॐ काल्यै० ॐ कलविकरण्यै० ॐ बलविकरण्यै० ॐ बलप्रमथिन्यै० ॐ सर्वभूतदमन्यै० ॐ मध्ये
मनोन्मन्यै० ॐ नमो भगवते सकलगुणात्मशक्तियुक्ताय अनंताय योगपीठात्मने नमः एवं गंधपुष्पाभ्यां पीठं संपूज्य ॥ ॥
अथ स्वहृदयस्थं देवं यंत्रे स्थापयेत्तद्यथा ॥ यंत्रस्थासनोपरिमूले नमूर्तिं विचिंत्य आत्मानं कामकलारूपं विभाव्य । कूर्ममुद्र-
या पुष्पं गृहीत्वा वामनासापुटे वायुबीजेन मूलाधारात्कुंडलिनीं ब्रह्मरंध्रांतं नीत्वा हृदये समानीय मूले मूर्तिं कल्पयेत् ॥ कुंडलिनीमूर्तिं सं-
योगं विभाव्य तन्मूर्तिं दक्षनासया पुष्पमारोप्य तत्पुष्पं चक्रे निधापयेत् ॥ तदुक्तं कुमारीकल्पे ॥ ततो हृदयपद्मांतं स्फुरंतीं विद्युदाकृतिं

वृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥६३॥

सुषुम्णावर्त्मनानीत्वाशिवस्छाने महेश्वरी ततोवैहृदयासन्नेपुष्पांतरेसमुन्नयेत् ॥१॥ यंत्रमध्ये आवाहयेदनेन देवेशभक्तिसुलभपरि-
वारसमन्वित ॥ यावत्त्वां पूजयिष्यामितावदेव इहावह ॥१॥ ॐ सद्योजातमिति आवाहनादिमुद्रांप्रदर्शयवाहयेत् इहागच्छ २ इति
आवाहनीभवेति आवाह्य वामदेवायेति मंत्रेण मूलेन स्थापनी मुद्रया स्थापनी भवेतिसंस्थाप्य सन्निधापनमुद्रया इह सन्निधे हीति सन्निधा-
निभवेतिसन्निधाप्य सन्निरोधनमुद्रया इह सन्निरुद्ध २ इतिसन्निरोधिनी भवेतिसन्निरोध्य सन्मुखीकरणमुद्रया सन्मुखो भव २ इतिस-
न्मुखीकृत्वा षडंगेन संकलीकृत्य हुमित्यवगुंठय छोटिकाभिर्दशदिग्बंधनं कृत्वा वमिति धेनुमुद्रयाऽमृतीकृत्य महामुद्रया परमीकृत्य ले-
लिहामुद्रया जीवन्त्यासंविधाय रवङ्गमुंडवराभययोनिमुद्रांप्रदर्शयेत् स्वागतं कुशलमिदमासनमास्यतां इत्यभिलाप्य यंत्रे प्राणप्र-
तिष्ठां कुर्यात् ॥ ॐ ॐ आं ह्रीं क्लो यं रं लं वं शं षं सं हं सः सो हं बटुक भैरवाय सपीठयंत्रसहिताय परे वाराय प्राणा इह प्राणाः सुरवंचिरं
तिष्ठंतु स्वाहा ॥ पुनः १४ सर्वेन्द्रियाणि स्थितानि पुनः १४ जीव इह स्थितः सुरवंचि ० पुनः १४ बाहुन त्वक् चक्षुः श्रोत्रं जिह्वा घ्राणानि
सुरवंचिरं तिष्ठंतु स्वाहा यः प्राणतो निमिषतो महित्वे विधेम इति मन्त्रित्तिवारं पठेत् ॥ मनोजूतिर्जुषता सुप्रतिष्ठा प्रतिष्ठा ॥ इति प्रा-
णप्रतिष्ठा ॥ अथ ध्यानं ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं सहस्रादित्यवर्चसं ॥ नीलजीमूतसंकाशं नीलांजनसमप्रभं ॥१॥ अष्टबाहुं त्रिनयनं च
तुर्बाहुं द्विबाहुकं ॥ दंष्ट्राकरालवदनं नूपुरारावसंकुलं ॥२॥ भुजंगमेखलं देवमग्निवर्णं शिरोरुहं ॥ दिगंबरं कुमारेशं बटुकारव्यं महाबलं
॥३॥ रवङ्गांगमसिपाशं च शूलं दक्षिणभागतः ॥ डमरुचकपालं च वरदं भुजंगं तथा ॥४॥ अग्निवर्णसमोपेतं सारमेयसमचितं ॥ ध्या-
त्वा जपेत्सुसंहृष्टः सर्वान्कामान्नवाप्नुयात् ॥५॥ अथ सात्विकं वंदे बालमिति ॥६॥ अथ राजसं उघट्टास्करसन्निभमिति ॥७॥
अथ तामसं ध्यायेन्निलाद्रिकांतमिति ॥८॥ इति यथाकामनया ध्यात्वा ॥ ॐ ह्रीं बटुकाय आपदुद्धारणाय कुरु २ बटुकाय ह्रीं ॐ
श्रीमद्बटुकभैरवाय नमः एवं सर्वत्र आवाहनं स ॥ मूले नासनं स ॥ मूलेन सामान्यार्घोदकेन पादयोः पाद्यं स ॥ मू० विशेषार्घ्यं स ॥
मू० एष मधुपर्कनिम इति मुखे दत्वा ॥ ततो मू० आचमनं स ॥ मू० शंखोदकेन स्नानं स ॥ पयः पृथिव्यामिति मू० पयः स्नानं स ॥ दधिका मू०

उपास्तः ३
बटुक
अ० १२४

॥६३॥

दधिस्नानं स० घृतं० मू० घृतस्नानं । मधुवाता० मू० मधुस्नानं स० । अपा २० रस० मू० शर्करास्नानं० । शुद्धवालः० मू० सां-
 वकलशा चक्षुःक्षोदकस्नानं० मू० गंगादितीर्थोदकेन स्नानं० ततः संक्षेपतः गंधपुष्पधूपदीपनैवेद्यं दत्वा निर्मल्यं विसृज्य अछिन्नधारया-
 पुरुषसूक्तेन रुद्रसूक्तेन वा अभिषेकं कुर्यात् मू० युवासु० वस्त्रं० मू० आभूषणं स० यज्ञोपवि० मू० यज्ञोपवितं स० गंधद्वारा० मू० गं-
 धं स० अक्षन्ममी० मू० अक्षताः स० यत्पुरुषेति मू० पुष्पं स० एवं पुष्पांतं पूजयित्वा ततो आवर्णपूजां कृत्वा धूपदीपादिपूजां कुर्यात् ॥
अथावर्णपूजा ॥ पुष्पांजलिं समादाय संविन्मये परो देव परामृतरसप्रिय ॥ अनुतां देहि बटुक परिवारार्चनाय मे ॥ १ ॥ इत्युक्त्वा
 पुष्पांजलिं भैरवोपरि दत्वा आज्ञां गृहीत्वा भैरवमेव परिवाररूपेण परिणतां ध्यात्वा परिवारदेवतां ध्यायेत् ॥ अत्र सर्वत्र पूज्य पूजक-
 योरंतरालप्राचीतदनुसारेण अन्याः दिशः प्रकल्प्य पूजयेत् ॥ ततो दक्षहस्ते तर्जन्यंगुष्ठाभ्यां गंधाक्षतपुष्पाणि गृहीत्वा वामहस्ते अना-
 मांगुष्ठाभ्यां शुद्धिमीनखंडं गृहीत्वा मध्ये त्रिकोणे देवस्याग्रे ॐ ह्रः बः ईशानाय अंगुष्ठाभ्यां अंगुष्ठः श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि
 नमः ॐ ह्रौं बौं तत्पुरुषाय तर्जनी तर्जनी श्रीपादुकां पू० त० ॐ ह्रैं बैं अघोराय मध्यमाय मध्यमाय श्रीपादुकां पू० त० ॐ ह्रूं बूं वा-
 मदेवाय अनामिकाय अनामिका श्रीपादुकां पू० त० ॐ ह्रीं बीं सद्योजाताय कनिष्ठिका कनिष्ठः श्रीपादुकां पू० त० ॐ ह्रां बां पंचवक्त्राय
 महादेवाय करतल करपृष्ठाभ्यां करतल करपृष्ठाः श्रीपादुकां पू० त० ॐ ह्रौं बौं ईशानाय शिरसे स्वाहा शिरसि श्रीपादुकां पू० त० ॐ
 ह्रैं बैं तत्पुरुषाय ऊर्ध्ववक्त्राय मुखे मुखं श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रूं बूं अघोराय दक्षिणवक्त्राय दक्षिणकर्णे दक्षिणकर्णः श्रीपादुकां पू० त० ॥
 ॐ ह्रीं बीं वामदेवाय उत्तरवक्त्राय वामकर्णे वामकर्णः श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रां बां सद्योजाताय पश्चिमवक्त्राय वूडाघः वूडाघः श्रीपादुकां
 पू० त० ॥ अथ देवस्यांगे ॥ एवं षडंगं ॥ ॐ ह्रां बां हृदयाय हृदयः श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रीं बीं शिरसे स्वाहा शिरसि श्रीपादुकां पू०
 त० ॥ ॐ ह्रूं बूं शिखायै वषट् शिखाः श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रैं बैं कवचाय हुंकवचः श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रौं बौं नेत्रत्रयाय वौषट् नेत्र-
 त्रयं श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रः बः अस्त्राय फट् अस्त्रं श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रः बः पाताले पातालं श्रीपादुकां पू० त० ॥ ॐ ह्रौं बौं ऊर्ध्व-

बृज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६५ ॥

ऊर्ध्वश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रै वै पूर्वपूर्वश्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ हूं बूं दक्षिणे दक्षिणं श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं बीं पश्चिमे पश्चिमं श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रां बां उत्तरे उत्तरं श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं बटुकाय आपदुद्धारणाय कुरु २ बटुकाय ह्रीं ॐ बटुकाय श्रीबटुकं श्रीपादुकांपू० त० ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य ॥ अमीष्टसिद्धिमेदेहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पयेत्तुभ्यं प्रथमावरणार्चनं ॥ १ ॥ इति पुष्पांजलिं दत्वा विशेषार्घा बिंदुं निक्षिप्य पूजितास्तर्पिताः संतु ॥ ततोस्तंभनं १ चतुस्त्राणि २ मच्छ ३ गोक्षु ४ योनिमुद्रेति पंचमुद्रां प्रदर्श्य नमस्कृत्य ॥ इति प्रथमावरणं ॥ १ ॥ अथ द्वितीयावरणं ॥ कर्णिकाद्वह्निः अष्टदले पूर्वादि क्रमेण ॥ ॐ ह्रीं असितांग भैरवाय असितांग भैरव श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं ईरु भैरवाय रुरु भैरव श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं ऊं चंड भैरवाय चंड भैरव श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं क्रं क्रोध भैरवाय क्रोध भैरव श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं लं उन्मत्त भैरवाय उन्मत्त भैरव श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं एं कपाल भैरवाय कपाल भैरव श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं ओं शीषण भैरवाय शीषण भैरव श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं अं संहार भैरवाय संहार भैरव श्रीपादुकांपू० त० ॥ त्रिकोणकोणेषु सत्वरजस्तमान् प्रादक्षिण्येन केचित्पूजयन्ति ॥ पुनः मूलेन पुष्पांजलिं गृहीत्वा ॥ अमिष्ट ० ॥ १ ॥ इत्युक्त्वा पुष्पांजलिं दत्वा विशेषार्घं बिंदुं भैरवोपरि दत्वा पूजितास्तर्पिताः संतु ॥ पूर्ववन्मुद्रां प्रदर्श्येति द्वितीयावरणं ॥ अथ तृतीयावरणं ॥ त्रिकोणाद्वह्निः षट्कोणे ॥ ॐ ह्रीं भूतनाथाय नम इति सर्वत्र भूतनाथ श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं आदिनाथाय आदिनाथ श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं आनंदनाथाय आनंदनाथ श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं सिद्धशावरनाथाय सिद्धशावरनाथ श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ सहजानंदनाथाय सहजानंदनाथ श्रीपादुकांपू० त० ॥ ॐ ह्रीं निःसीमानंदनाथाय निःसीमानंदनाथ श्रीपादुकांपू० त० ॥ अथ षट्कोणे आग्नेयादिक्रमेण ॐ ह्रां बां हृदयाय नमः ॐ ह्रीं बीं शिरसे स्वाहा हूं बूं शिरवायै वषट् नमः ॐ ह्रै वै कं वचाय हुं नमः ॐ ह्रौं वौ नेत्रत्रयाय वौषट् नमः ॐ ह्रः बः अस्त्राय फट् नमः इति प्रकारांतरं शारदोक्तम् पुनर्पूर्ववन्मूलेन पुष्पांजलिमादाय ॥ अमिष्टसिद्धिमेदेहि शरणागतवत्सल ॥ भक्त्या समर्पयेत्तुभ्यं तृतीयावरणार्चनं ॥ १ ॥ इत्युक्त्वा पुष्पांजलिं दत्वा विशेषार्घं बिंदुं भैरवोपरि दत्वा पूजितास्तर्पिताः संतुस्तंभनादिपंचमुद्रां प्रदर्श्येति तृतीयावरणं ॥ ३ ॥ अथ चतुर्थीवरणं ॥ वर्तु-

उपास्तः ३
बटुक
अ-१२४

ले पूर्वादि क्रमेण ॥ ॐ ह्रीं डाकिनी पुत्रेभ्यो नमः डाकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं राकिनी पुत्रेभ्यो नमः राकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं ला-
किनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं काकिनी पुत्रेभ्यो नमः काकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं शाकिनी पुत्रेभ्यो नमः शाकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥
ॐ ह्रीं हाकिनी पुत्रेभ्यो नमः हाकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं याकिनी पुत्रेभ्यो नमः याकिनी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं देवी पुत्रेभ्यो नमः
देवी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ इत्यष्टदिक्षु संपूज्य ततो देवस्य दक्षभागे ॥ ॐ ह्रीं उमा पुत्रेभ्यो नमः उमा पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं रुद्र पुत्रेभ्यो नमः
रुद्र पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं मातृ पुत्रेभ्यो नमः मातृ पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ ततो पूर्वशानयोर्मध्ये ॥ ॐ ह्रीं ऊर्ध्वं मुरवी पुत्रेभ्यो नमः ऊर्ध्व-
मुरवी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ पश्चिमैर्नैऋतयोर्मध्ये ॥ ॐ ह्रीं अधो मुरवी पुत्रेभ्यो नमः अधो मुरवी पुत्रश्री पा० पू० त० ॥ पुनर्मूलेन पुष्पां-
जलिं गृहीत्वा ॥ अमिष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥ सक्त्या समर्पयेत्तुभ्यं चतुर्थावरणार्चनं ॥ १ ॥ इत्युत्कापुष्पांजलिं दत्वा विशेषा-
र्घाद्बिंदुं भैरवोपरि दत्वा पूजितास्तर्पिताः संतु ॥ पूर्ववत्पंचमुद्राः प्रदर्शयेति चतुर्थावरणं ॥ ४ ॥ अथ पंचमावरणं ॥ वर्जुला द्वहिः अष्टदलाग्रे
पूर्वादि अग्न्यंतं क्रमेण ॥ पूर्वे ॐ ह्रीं ब्रह्मापि पुत्रबटुकाय नमः बटुकश्री पा० पू० त० ॥ ईशान्ये ॐ ह्रीं माहेश्वरी पुत्रबटुकाय नमः बटुकश्री
पा० पू० त० ॥ उत्तरे ॐ ह्रीं वैष्णवी पुत्रबटुकाय बटुकश्री पा० पू० त० ॥ वायव्ये ॐ ह्रीं कौमारी पुत्रबटुकाय बटुकश्री पा० पू० त० ॥ पश्चिमे
ॐ ह्रीं इंद्राणी पुत्रबटुकाय नमः बटुकश्री पा० पू० त० ॥ नैऋत्ये ॐ महालक्ष्मी पुत्रबटुकाय बटुकश्री पा० पू० त० ॥ दक्षिणे ॐ ह्रीं वाराही
पुत्रबटुकाय बटुकश्री पा० पू० त० ॥ आग्नेये ॐ ह्रीं चामुंडा पुत्रबटुकाय बटुकश्री पा० पू० त० ॥ पुनर्मूलेन पुष्पांजलिं गृहीत्वा ॥ अमिष्ट-
॥ १ ॥ इत्युत्कापुष्पांजलिं दत्वा विशेषार्घाद्बिंदुं भैरवोपरि दत्वा पूजितास्तर्पिताः संतु पूर्ववत्मुद्राप्रदर्शयेति पंचमावरणं ॥ ५ ॥ अथ षष्ठावरणं
॥ अष्टदला द्वहिः चतुरस्राभ्यंतरे पूर्वादि प्राग्दक्षिण्येन दशदिक्षु हेतुकादीन् दशबटुकान् यजेत्तथा ॥ ॐ ह्रीं हेतुकाय नमः हेतुकश्री पा०
पू० त० ॥ ॐ ह्रीं त्रिपुरांतकाय त्रिपुरांतकश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं वेतालाय वेतालश्री पा० पू० त० ॥ ॐ अग्निजिह्वाय अग्निजिह्वश्री पा०
पू० त० ॥ ॐ ह्रीं कालांतकाय कालांतकश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं करालाय करालश्री पा० पू० त० ॥ ॐ ह्रीं एकपादाय एकपादश्री पा० पू० त०

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६५ ॥

उपास्त-३
बदुक
अ-१२४

॥ ॐ ह्रीं भीमरूपाय भीमरूपश्रीपां पूतं ॥ इंद्रेशानयोर्मध्ये ॐ ह्रीं अचलाय अचलश्रीपां पूतं ॥ नैऋतिवरुणयोर्मध्ये ॐ ह्रीं हाटकेशाय हाटकेशश्रीपां पूतं ॥ १० ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य ॥ अमीष्टं ॥ ११ ॥ विशेषार्घ्यं बिंदुं भैरवोपरि दद्यात् पूजितास्तर्पिताः संतु ॥ पूर्ववन्मुद्रांप्रदर्शयेति षष्ठावरणं ॥ ६ ॥ अथ सप्तमावरणं ॥ तत्र त्रिरेखात्मक भूपुरस्य प्रथमरेखायां दिग्विदिगंतरालेषु षोडशस्थानेषु श्रीकंठादि महासेनांता न्यजेत् ॥ तत्र दिक्षु ॥ पूर्वे ॐ ह्रीं अं श्रीकंठेश पूर्णोदरीश्रीपां पूतं ॥ १ ॥ दक्षिणे ॐ ह्रीं ओं अं नंतेश विरजाश्रीपां पूतं ॥ २ ॥ पश्चिमे ॐ ह्रीं इं सूक्ष्मेश शाल्मलीश्रीपां पूतं ॥ ३ ॥ उत्तरे ॐ ह्रीं ईं त्रिमूर्तिशालोलाक्षीश्रीपां पूतं ॥ ४ ॥ आग्नेय्यां ॐ ह्रीं उं अमरेश वर्तुलाक्षीश्रीपां पूतं ॥ ५ ॥ अमरेश वर्तुलाक्षीश्रीपां पूतं ॥ ५ ॥ निर्ऋते ॐ ह्रीं ऊं अर्धिशि दीर्घघोणाश्रीपां पूतं ॥ ६ ॥ वायव्ये ॐ ह्रीं ऋं भारभूतीश दीर्घमुरवीश्रीपां पूतं ॥ ७ ॥ ईशान्ये ॐ ह्रीं क्रं अतिथीश गोमुरवीश्रीपां पूतं ॥ ८ ॥ पूर्वदिग्मध्ये ॐ ह्रीं लृं स्थाण्वीश दीर्घजिह्वाश्रीपां पूतं ॥ ९ ॥ दक्षिणनैऋतमध्ये ॐ ह्रीं लृं हरेश कुंडोदरीश्रीपां पूतं ॥ १० ॥ पश्चिमवायुमध्ये ॐ ह्रीं एं झिं टीशोर्ध्वकेशीश्रीपां पूतं ॥ ११ ॥ उत्तरेशानमध्ये ॐ ह्रीं ऐं भौतिकेश विकृतमुरवीश्रीपां पूतं ॥ १२ ॥ अग्निदक्षिणमध्ये ॐ ह्रीं ओं सद्योजातेश ज्वालाश्रीपां पूतं ॥ १३ ॥ नैऋतिवरुणमध्ये ॐ ह्रीं औं अनुग्रहेशोल्काश्रीपां पूतं ॥ १४ ॥ वायुसोममध्ये ॐ ह्रीं अं अक्रूरेशश्रीपां पूतं ॥ १५ ॥ ईशानपूर्वमध्ये ॐ ह्रीं अं महासेनेश विद्याश्रीपां पूतं ॥ १६ ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य अमीष्टं सिद्धिं मे ॥ ११ ॥ विशेषार्घ्यं बिंदुं भैरवोपरि दद्यात् पूजितास्तर्पिताः संतु ॥ पूर्ववन्मुद्रांप्रदर्शयेति सप्तमावरणं ॥ ७ ॥ अथाष्टमावरणं ॥ भूपुरस्य द्वितीयरेखायां दिग्विदिगंतरालेषु षोडशस्थानेषु क्रोधीश्वरा-

॥ ६५ ॥

व्याषोडशांतान् पूजयेत् ॥ तत्रपूर्वे ॐ ह्रीं क्रोधीशमहाकालीभ्यां नमः क्रोधीशमहाकालीश्रीपां पूतं ॥ १ ॥ दक्षिणे ॐ ह्रीं रवंचंडीश
 सरस्वतीभ्यां नमः चंडीशसरस्वतीश्रीपां पूतं ॥ २ ॥ पश्चिमे ॐ ह्रीं गंपंचांतकेशसर्वसिद्धिगौरीभ्यां नमः पंचांतकेशसर्वसिद्धिगौ-
 रीश्रीपां पूतं ॥ ३ ॥ उत्तरे ॐ ह्रीं घंशिवोत्तमेशत्रैलोक्यविजयाभ्यां नमः शिवोत्तमेशत्रैलोक्यविजयाश्रीपां पूतं ॥ ४ ॥ आग्नेयां
 ॐ ह्रीं ङं एकरुद्रेशमंत्रशक्तिभ्यां नमः एकरुद्रेशमंत्रशक्तिश्रीपां पूतं ॥ ५ ॥ नैऋत्ये ॐ ह्रीं चंकूर्मेशात्मकशक्तिभ्यां नमः कूर्मेशात्म
 शक्तिश्रीपां पूतं ॥ ६ ॥ वायव्ये ॐ ह्रीं छं एकनेत्रेशभूतमातृकाभ्यां नमः एकनेत्रेशभूतमातृकाश्रीपां पूतं ॥ ७ ॥ ईशान्ये ॐ ह्रीं
 जंचतुराननेशलंबोदरीभ्यां नमः चतुराननेशलंबोदरीश्रीपां पूतं ॥ ८ ॥ पूर्वामिमध्ये ॐ ह्रीं झं अजेशद्राविणीभ्यां नमः अजेशद्राविणीश्री
 पां पूतं ॥ ९ ॥ दक्षिणे नैऋतमध्ये ॐ ह्रीं ञं सर्वेशनागरीभ्यां नमः सर्वेशनागरीश्रीपां पूतं ॥ १० ॥ पश्चिमवायुमध्ये ॐ ह्रीं टं सोमे
 शरवेचरीभ्यां नमः सोमेशरवेचरीश्रीपां पूतं ॥ ११ ॥ उत्तरे शानमध्ये ॐ ह्रीं ठं लांगलीशमंजरीभ्यां नमः लांगलीशमंजरीश्रीपां पूतं
 ॥ १२ ॥ अग्नियाम्यमध्ये ॐ ह्रीं डं दारुकेशरूपिणीभ्यां नमः दारुकेशरूपिणीश्रीपां पूतं ॥ १३ ॥ नैऋतपश्चिममध्ये ॐ ह्रीं ढं अर्धना-
 रीशवीरणीभ्यां नमः अर्धनारीशवीरणीश्रीपां पूतं ॥ १४ ॥ वायुसोममध्ये ॐ ह्रीं णं उमाकांतेशकाकोदरीभ्यां नमः उमाकांतेशकाको
 दरीश्रीपां पूतं ॥ १५ ॥ ईशानपूर्वमध्ये ॐ ह्रीं तं आषाढेशपूतनाभ्यां नमः आषाढेशपूतनाश्रीपां पूतं ॥ १६ ॥ पुष्यांजलिमादाय
 मूलमुच्चार्य ॥ अग्निष्टसिद्धिमे ॥ १ ॥ विशेषार्धविंदुं भैरवोपरिदद्यात् पूजितास्तर्पिताः संतु पूर्ववन्मुद्रां प्रदर्शयेति अष्टमावरणं ॥ ८ ॥
 अथनवमावरणं ॥ भूपुरस्यतृतीयरेखायां दिग्विदिगंतरालेषु षोडशस्थानेषु दंडीश्वरादिभृग्वीशांतान् पूजयेत् ॥ तत्रपूर्वे ॐ ह्रीं थं दं-
 डीशभद्रकालीभ्यां नमः दंडीशभद्रकालीश्रीपां पूतं ॥ १ ॥ दक्षिणे ॐ ह्रीं दं अत्रीशयोगिनीभ्यां नमः अत्रीशयोगिनीश्रीपां पूतं ॥
 २ ॥ पश्चिमे ॐ ह्रीं घं मीनेशशंखिनीभ्यां नमः मीनेशशंखिनीश्रीपां पूतं ॥ ३ ॥ उत्तरे ॐ ह्रीं नं मेषेशगर्जनीभ्यां नमः मेषेशगर्जनीश्रीपां-
 पूतं ॥ ४ ॥ आग्नेयां ॐ ह्रीं पं लोहितेशकालरात्रीभ्यां नमः लोहितेशकालरात्रीश्रीपां पूतं ॥ ५ ॥ नैऋत्ये ॐ ह्रीं फं शिरवीशकुञ्जि-

वृज्योर्ग.
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६६ ॥

उपास्त-३
बुदुक
अ-१२४

काप्यांनमः शिखीशकुलिकाश्रीपा० पू० त० ॥ ६ ॥ वायव्ये ॐ ह्रीं वंछागलेशकपर्दिनीप्यांनमः छागलेशकपर्दिनीश्रीपा० पू० त० ॥ ७ ॥ ईशा-
न्ये ॐ ह्रीं संहिरंडेशवज्रिणीप्यांनमः हिरंडेशवज्रिणीश्रीपा० पू० त० ॥ ८ ॥ पूर्वदिग्मध्ये ॐ ह्रीं मंमहाकलेशजयाप्यांनमः महाकलेशज-
याश्रीपा० पू० त० ॥ ९ ॥ दक्षिणैर्ऋतमध्ये ॐ ह्रीं यंत्यगात्मप्यांबालेशसुमुखेश्वरीप्यांनमः बालेशसुमुखेश्वरीश्रीपादुकां पू० त० ॥ १० ॥ प-
श्चिमवायव्यमध्ये ॐ ह्रीं अस्तृगात्मप्यांभुजंगेशरेवतीप्यांनमः भुजंगेशरेवतीश्रीपा० पू० त० ॥ ११ ॥ उत्तरेशानयोर्मध्ये ॐ ह्रीं लं मांसा-
त्मप्यांपिनाकीशमाधवीप्यांनमः पिनाकीशमाधवीश्रीपा० पू० त० ॥ १२ ॥ आग्नेयदक्षिणमध्ये ॐ ह्रीं वं वेदात्मप्यांरवङ्गीशवारुणीप्यां
नमः रवङ्गीशवारुणीश्रीपा० पू० त० ॥ १३ ॥ नैऋतपश्चिममध्ये ॐ ह्रीं शं अस्तृगात्मप्यांबकेशवायवीप्यांनमः बकेशवायवीश्रीपा० पू० त०
॥ १४ ॥ वायुसोममध्ये ॐ ह्रीं षं ज्जात्मप्यांनमः श्वेतेशरक्षोवधारिणीप्यांनमः श्वेतेशरक्षोवधारिणीश्रीपा० पू० त० ॥ १५ ॥ ईशानपूर्व
मध्ये ॐ ह्रीं सं शुक्रात्मप्यांभृग्वीशसहजाप्यांनमः भृग्वीशसहजाश्रीपा० पू० त० ॥ १६ ॥ ततोभूपुराह्निः दक्षिणभागे लकुलेशादित्र-
यंपूजयेत् ॐ ह्रीं हं प्राणात्मप्यांलकुलीशलक्ष्मीप्यांनमः लकुलीशलक्ष्मीश्रीपा० पू० त० ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं लं शान्त्यात्मप्यां शिवेशव्यापि-
नीप्यांनमः शिवेशव्यापिनीश्रीपा० पू० त० ॥ २ ॥ ॐ ह्रीं क्षं क्रोधात्मप्यांसंवर्तकेशमहामायाप्यांनमः संवर्तकेशमहामायाश्रीपा०
पू० त० ॥ ३ ॥ ईशानभागे ॐ ह्रीं योगिनीसहितेप्योदिव्ययोगीश्वरेप्योनमः योगिनीसहितदिव्ययोगीश्वरश्रीपा० पू० त० ॥ ४ ॥
आग्नेयकोणे ॐ ह्रीं योगिनीसहितेप्यो अंतरिक्षस्थयोगीश्वरेप्योनमः योगिनीसहितअंतरिक्षयोगीश्वरश्रीपा० पू० त० ॥ ५ ॥ नै-
ऋत्यकोणे ॐ ह्रीं योगिनीसहितभूमिस्थयोगीश्वरेप्योनमः योगिनीसहितभूमिस्थयोगीश्वरश्रीपा० पू० त० ॥ ६ ॥ पूर्वगंगणपत-
येनमः गणपतिश्रीपा० पू० त० ॥ ७ ॥ दक्षिणे भैरवायनमः भैरवश्रीपा० पू० त० ॥ ८ ॥ पश्चिमे क्षेत्रपालायनमः क्षेत्रपालश्रीपा०
पू० त० ॥ ९ ॥ उत्तरे दुर्गायै नमः दुर्गाश्रीपा० पू० त० ॥ १० ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य अस्मीष्टसिद्धिं मे देहि नवमावरणा-
र्वनम् ॥ विशेषार्चविदुर्भैरवोपरिदद्यात् पूजितास्तपिताः संतु पूर्ववन्मुद्रां प्रदर्शयति नवमावरणं ॥ ११ ॥ अथ दशमावरणं ॥ भूपुरा-

॥ ६६ ॥

इतिः पूर्वादिदशदिक्षु इंद्रादीनपूजयेत् ॥ ॐ ह्रीं इंद्राय नमः इंद्रश्रीपां पूतं ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं अग्नये नमः अग्निश्रीपादुकां पूतं ॥ २ ॥ ॐ ह्रीं
 मयमाय नमः यमश्रीपां पूतं ॥ ३ ॥ ॐ ह्रीं क्षत्रिकृतये नमः निरुतिश्रीपां पूतं ॥ ४ ॥ ॐ ह्रीं वरुणाय नमः वरुणश्रीपादू पूतं ॥ ५ ॥ ॐ ह्रीं
 वायवे नमः वायुश्रीपां पूतं ॥ ६ ॥ ॐ ह्रीं सोमाय नमः सोमश्रीपां पूतं ॥ ७ ॥ ॐ ह्रीं इंद्राणां ईशानश्रीपां पूतं ॥ ८ ॥ ॐ ह्रीं आं ब्रह्मणे
 नमः ब्रह्मश्रीपां पूतं ॥ ९ ॥ ॐ ह्रीं अं अनंतां अनंतश्रीपां पूतं ॥ १० ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य अक्षीष्टसिद्धिं दशमावरणार्चनं ॥ १ ॥
 विशेषार्घ्यविंदुं भैरवोपरि दद्यात् पूजितास्तर्पिताः संतु पूर्ववन्मुद्रां प्रदर्शयेति दशमावरणं ॥ १० ॥ अथैकादशमावरणं ॥ पूर्वादिक्रमेण इंद्रादि
 दिक्पालसमीपैस्वसायुधान् पूजयेत् ॥ ॐ वज्राय नमः ॐ शक्तये ॐ दंडाय ॐ खड्गाय ॐ पाशाय ॐ अंकुशा ॐ गदायै ॐ त्रि-
 शूलाय ॐ पद्माय नमः ॐ चक्राय नमः ॥ १० ॥ पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य अक्षीष्टसिद्धिं रुद्राख्यावरणार्चनं ॥ १ ॥ विशेषार्घ्यविंदुं भैरवो
 परि दद्यात् पूजितास्तर्पिताः संतु पूर्ववन्मुद्रां प्रदर्शयेति एकादशमावरणं ॥ ११ ॥ इति आवरणपूजा ॥ अथ गंधादिपूजनं ॥ मूलं परमानंदसौरभ्य
 परिपूर्णदिगंबरं ॥ गृहाण परमं गंधं कृपया भैरवेश्वर ॥ १ ॥ श्रीभैरवाय गंधं स ॥ कनिष्ठिकांगुष्ठयोगेन गंधमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ मू० तुरीयवनसंभूतं नानापुष्प
 मनोहरं ॥ अनंतसौरभं पुष्पं गृहाण परमेश्वर ॥ १ ॥ श्रीभैरवाय पुष्पं स ॥ अधोमुखवर्जन्यंगुष्ठयोगेन पुष्पमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ मू० फडिति धूपपात्रं
 संप्रोक्ष्य नम इति गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य पुरतो निधाय रमिति बीजेन उपरि अग्निं स्थाप्य तदुपरि दशांगं दत्वा धूपं स ॥ तर्जन्यंगुष्ठयोगेन धूपमुद्रां प्रदर्शयेत्
 वामभागे घंटां निधाय अस्त्रेण प्रोक्ष्य धेनुमुद्रया मृतीकृत्य गंधादिभिः संपूज्य ॐ जगत्स्वनिमातः स्वाहेति घंटा मंत्रेणाग्निमंत्र्य गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य
 वामेन तां वादयेत् मध्यमानामिकांगुष्ठैर्धूपं धृत्वा गायत्रीं मूलमंत्रं च पठन् देवस्य वामभागे धूपपात्रं स्थापयेत् ॥ ततो दीपपात्रं गोघृतेनापूर्य तत्र कर्पूर
 वर्त्तिनिक्षिप्य ह्रीमिति प्रज्वाल्य धेनुमुद्रया मृतीकृत्य मूलमंत्रवेदोक्तमंत्रेण दीपं स ॥ शंखजलमुत्सृज्य मध्यमांगुष्ठयोगेन दीपमुद्रां प्रदर्शयेत् पूर्ववत् घंटां वाद-
 यन्नेत्रादिपादपर्यंतं दीपं प्रदर्शयन् देवस्य दक्षिणभागे निधापयेत् ॥ ततो नैवेद्यं ॥ देवस्याग्रे जलेन चतुरस्रं मंडलं कृत्वा स्वर्णरौप्यादिनिर्मितं भोजन
 पात्रं स्थाप्य तन्मध्ये षड्रसोपेतं विविधप्रकारं स्थाप्य ॐ ह्रीं नम इति मंत्रेण अर्घ्यजलेन संप्रोक्ष्य मूलेन संवीक्ष्य अधोमुख दक्षिणहस्तोपरि तादृशं वामं

बृज्ज्योर्ग-
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६७ ॥

निधाय यमिति वायुबीजं षोडशधा संजप्य वायुना तद्गतदोषान् संशोष्य ॥ दक्षिण करतले अग्निबीजं विचिंत्य तत्पृष्ठलग्नं वाम करतलं कृत्वा नैवेद्यं प्र-
दर्शय रमिति १६ संजप्य तदुत्पन्नाग्निना तद्दोषं दग्ध्वा ॥ वाम करतले अमृतबीजं विचिंत्य तत्पृष्ठलग्नं दक्षिण करतलं कृत्वा नैवेद्यं प्रदर्शय १७ जपित्वा
तदुत्थामृतधारया पूजितं विष्णव्यं हुमित्यवगुं उद्य चेनुमुद्रां प्रदर्शय मूलेनाष्टधा भिमं च्यगंध पुष्पा निक्षिप्य वामांगुष्ठेन नैवेद्यपात्रं स्पृष्ट्वा दक्षिण करे-
ण जलं गृहीत्वा मूलांते तत्पात्रे सद्भुविः सौरव्यं विविधानेकमक्षणं ॥ निवेद्यामि देवेश सानुगाय जुषाणतन् ॥ सांगा य स परिवाराय श्रीमद्भुक् भैर-
वाय नैवेद्यं समर्पयामि ॥ इति जलमुत्सृज्य ॥ ॐ अमृतोपस्तरणमसीस्वाहेति देवस्य दक्षहस्ते जलं दत्त्वा देवेन तज्जलं प्राशितमिति भावयन्
॥ वामहस्तेन ग्रासमुद्रां प्रदर्शयन् दक्षिणहस्तेन प्राणादिपंचमुद्राः प्रदर्शयेद्यथा ॥ अंगुष्ठकनिष्ठानामाभिः ॐ प्राणाय स्वाहा ॥ १ ॥ अंगुष्ठतर्ज-
नीमध्यमाभिः ॐ अपानाय स्वाहा ॥ २ ॥ अंगुष्ठमध्यमानामाभिः ॐ व्यानाय स्वाहा ॥ ३ ॥ अंगुष्ठतर्जनीमध्यमानामाभिः ॐ उदानाय स्वा-
हा ॥ ४ ॥ सर्वांगुलिभिः ॐ समानाय स्वाहा ॥ ५ ॥ एवं पंचमुद्राः प्रदर्शयेत् देवं शुक्लवर्तं विष्णव्यं ॥ नमस्ते देवदेवेश सर्वतृप्तिकरं परं ॥ परमानंदपूर्णं त्वं गृ-
हाण जलमुत्तमं ॥ १ ॥ सुवर्णादिपात्रस्थं कर्पूरादि सुवासितं जलं निवेद्य अस्त्रमंत्रेण जवनीकारूपेण भोजनस्थलं संवेष्ट्य ॥ ब्रह्मेशाद्यैः सरसम-
भितो सोपविष्टो समंतात्सिंजद्वालव्यजननिकरैर्वीजमानो सरवाभिः ॥ नर्मक्रीडाप्रहसनपरापंक्तिभो कुरुहं संतिभुंक्ते पात्रे कनकघटिते षडसा-
नूपैरवेशः ॥ १ ॥ इति देवं ध्यात्वा मूलमंत्रं यथाशक्ति जपित्वा वश्यं पूजांगत्वेन नित्यहोमं कुर्यात् ॥ अथ नित्यहोमः ॥ स्वदक्षिणभागे स्वदक्षिणे ह-
स्तप्रमाणं चतुरगुलमुन्नतं चतुरस्रं स्थंडिलं कृत्वा मूलेन वीक्ष्य फटितिसंप्रोक्ष्य तेनैव बहुमिति दर्शयैः संताडय कवचेन मुष्टिना सिंच्य मूलेन होमद्रव्यं परिसिंच्य
मूलेनाग्निसमानीय क्रव्यादां शनैः क्रत्यामेकमंगारं परित्यज्य मूलेनाग्निस्थंडिले संस्थाप्य तत्र भैरवं ध्यात्वा गंधाद्यैः संपूज्य आज्येन व्याहृतिं हुत्वा मूलेन
पंचविंशतिसंख्यया आज्येन तिलेनान्नेन वा होमं कुर्यात् यथा ॐ भूस्वाहा ॐ भुवः स्वाहा ॐ स्वः स्वाहा ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा ॐ ह्रां हृदयाय न-
मः स्वाहा ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा ॐ ह्रूं शिरवाये वषट् स्वाहा ॐ ह्रौं कवचाय हुं स्वाहा ॐ ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् स्वाहा ॐ ह्रः अस्त्राय फट् स्वाहा
एवं हुत्वा गंधाद्यैः संपूज्य देवतापीठे मूर्त्तौ संयोज्य बहिर्विसृजेत् ॥ भो भो वन्दे महाशक्ते सर्वकामप्रसाधके ॥ कर्मतिरेपि संप्राप्ते सान्निध्यं कुरु सादरं

उपा.स्त. ३
बहुकप.
अ. १२४

॥ ६७ ॥

॥१॥ योनिमुद्रया प्रणम्य इति नित्यहोमविधिः ॥ अथ बलिदानं ॥ देवस्याग्नेय्यांचतुरस्त्रवृत्तत्रिकोणं मंडलं कृत्वा तत्र सिद्धान्नं सव्यं जनोदकं सहितं
 पात्रं गृहीत्वा तत्र सर्वभूतानि ध्यात्वा गंधपुष्पाफ्यांसंपूज्य ॥ ॐ चैरौ द्वारौ द्वैर्द्रकर्मणो रौद्रस्थाननिवासिनः ॥ योगिभ्योऽप्युग्ररूपाश्च गणानामधिपाश्च
 ये ॥ १ ॥ भूचराः रवेचराश्चैव तथा चैवांतरिक्षगाः ॥ सर्वे ते प्रीतमनसो भूत्वा गृह्णन्ति मंत्रं बलिं ॥ २ ॥ इति वामकरांगुलिभिरर्घ्यं जले नोत्सृज्य पुष्पांजलि
 मादाय ॥ ॐ भूतानि यानीह वसन्ति भूतले बलिं गृहीत्वा विधिवत्प्रयुक्तं ॥ संतोषमासाद्य ब्रजंतु सर्वे क्षमंतु नान्यत्र नमोस्तु तेभ्यः ॥ १ ॥ इति पुष्पांज-
 लिदत्वा प्रणम्य विसर्जनमुद्रया विसृज्य स्वात्मानं शुद्धजलेन संप्रोक्ष्येति बलिदानं ॥ ततो तृप्तं देवं विभाव्य धेनुमुद्रया मृतीकृत्य स्वर्णादिपात्रस्थजले-
 न उत्तरापोशनं दद्यादनेन ॐ अमृतापिधानमसीस्वाहेति दक्षहस्ते जलं दत्वा ततो नैवेद्यपात्रं नैऋत्यां स्थाप्य गतसारं नैवेद्यं किंचिदुत्थृत्य ॥ ॐ
 चंडैश्चर्येणमइति देवस्योच्छिष्टभागः ईशान्यादिदिशो दद्यात् ततोऽस्त्रमंत्रेण तत्स्थानं प्रोक्ष्य प्रोक्षणादिभिः संशोध्य ॥ हस्तमुखप्रक्षालनार्थं जलं
 करोद्धर्त्तनार्थं सुगंधीचूर्णं दत्वा गंडुषांकारयित्वा कर्पूरैकदले दत्तधावनं परिकल्प्य पुनर्गंडुषार्थं जलं दत्वा देवस्य चरणक्षालनं कृत्वा मूलेन शुद्धाच-
 मनं दत्वा ॥ ततो तांबूलं ॥ पूगीफलं महद्विज्यं नागवल्लिदलान्वितं ॥ कर्पूरादिसमायुक्तं तांबूलं प्रतिगृह्यतां ॥ १ ॥ मू० तांबूलं स० ॥ मू० दक्षिणां
 स० ॥ मू० छत्रचामरादीन् स० ॥ ततो आरार्त्तिकं कुर्यात् ॥ शालिगोधूमपिष्टेन सगुडजीरकेण च त्रिकोणाकारं मंडुकरूपं वा नवदीपान् कृत्वा
 घृतेन पात्रयित्वा स्वर्णादिपात्रे चंदनेनाष्टदलत्रिकोणं मंडलं कृत्वा मूलेन संप्रोक्ष्य अष्टदले अष्टदीपान् त्रिकोणे मध्ये एकं दीपं एवं नवदीपान् संस्था-
 प्य घृतेनापूर्य कर्पूरादिवर्त्तिनिक्षिप्य मायाबीजेन प्रज्वाल्पचक्रमुद्रां प्रदर्श्य धेनुमुद्रया मृतीकृत्य मूले नारार्त्तिकं संपूज्य मूलेन देवोपरि नेत्रादि-
 पादपर्यंतं नववारं त्रिवारं वा भ्रामयेत् घटान्नादयेत् तत्र मंत्राः अंतस्तेजो बहिस्तेजो एकीकृत्य निरंतरं ॥ त्रिधा देवोपरि भ्राम्य कुलदीपं निवेदयेत् ॥
 १ ॥ चंद्रादित्यौ च धरणीविद्युदग्निस्तथैव च ॥ त्वामेव सर्वज्योतिस्त्वं आर्त्तिकं प्रतिगृह्यतां ॥ २ ॥ अग्निर्देवता० मू० निरांजनं स० ॥ यज्ञेन यज्ञो
 मू० पुष्पांजलिं स० मंत्रपुष्पांजलि करणानंतरं सुवासिन्यादिपूजनं तथा च जपस्तोत्रपाठादिकृत्वा पश्चात्क्षमापनादिकोतं कार्यं इत्येवमपि पक्षः ॥
 अथ क्षमापनं ॥ ज्ञानतो ज्ञानतो वायन्मया क्रियते शिव ॥ मम कृत्यमिदं सर्वमिति देव क्षमस्व मे ॥ १ ॥ उपराधसहरन् प्राणि क्रियते हर्निशं मया ॥

बृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६८ ॥

दासोहमिति मां मत्वा क्षमस्व परमेश्वर ॥ २ ॥ अपराधो भवत्येव सेवकस्य पदे पदे ॥ कोपरः सहतां लोके केवलं स्वामिनं विना ॥ ३ ॥ भूमौ स्वलि-
तपादानां भूमिरेवा बलं वनं ॥ त्वयि जावपराधानां त्वमेव शरणः शिव ॥ ४ ॥ इति बद्धांजलि पूर्वकं क्षमाप्य ॥ अर्चयेदिकेन चुलकमादाय ॥ ॐ इ-
तः पूर्वप्राणबुद्धिदेहधर्माधिकारतः जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिर्यवस्थासु मनसा वाचा कर्मणा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्नाय त्समृतं यदुक्तं यत्कृतं त-
त्सर्वं ब्रह्मार्पणं भवतु स्वाहा ॥ मां संमदीयं च सकलं श्रीमद्बहुकर्मैरवदेवतायै समर्पयामिनमः ॥ ॐ तत्सदिति ब्रह्मार्पणं भवतु इति मंत्रेण आत्मा-
नं समर्प्य ॥ ततो कृतांजलिः प्रार्थयेत् ॥ यदुक्तं यदि भावेन पत्रं पुष्पं फलं जलं ॥ निवेदितं च नैवेद्यं गृहाण अनुकंपया ॥ १ ॥ आवाहनं न जाना-
मि न जानामि विसर्जनं ॥ पूजाभागं न जानामि त्वंगतिः परमेश्वर ॥ २ ॥ कर्मणामनसा वाचा त्वन्नो नान्या गतिर्मम ॥ अंतश्चरेण भूतानि इष्ट-
स्त्वं परमेश्वर ॥ ३ ॥ प्रातर्योनिसहस्रेषु सहस्रेषु व्रजाम्यहं ॥ तेषु चेष्टाचला भक्तिरच्युतेस्तु सदा त्वयि ॥ ४ ॥ देवो दाता च भक्ता च देव रूपमिदं-
जगत् ॥ देवं जपति सर्वत्र यो देवः सोहमेव हि ॥ ५ ॥ यदक्षरपदपत्रं मात्राहीनं च यद्भवेत् ॥ क्षंतुमर्हसि देवेश कस्य तत्स्वचितं मम ॥ ६ ॥
क्षमस्व देव देवेश मय्यते भुवनेश्वर ॥ तव पादां बुजे नित्यं निश्चला भक्तिरस्तु मे ॥ ७ ॥ इति प्रार्थ्य स्वयोनौ मुद्रया प्रणमेत् ॥ ततः शंखमुद्धृत्य देवो प-
रिभ्रामयित्वा ॥ साधुवासाधुवाकर्मयद्यदाचरितं मया ॥ तत्सर्वं कृपया देव गृहाणाराधनं मम ॥ १ ॥ इत्युच्चरन् देवस्य दक्षिणहस्ते किंचिज्ज-
लंदत्वा ॥ प्राग्वदर्थं देव शिरसि दत्वा शंखं यथास्थाने निवेशय तज्जलं किंचिद्वा तहस्ते निधाय ॥ तस्मिन् पूजावशिष्टं किंचिद्ब्रध्माल्याग्रमूलं
मुच्चर्य तेन जलेनात्मानं प्रोक्ष्य अन्यानपि सामयिकान् तेनैव प्रोक्षयेत् ॥ इति संपीठयंत्रोपरिवामूर्त्तौ भैरवपूजा ॥ ततः स्ववामभागे सुवासि-
नीपूजां कुमारिकापूजां बहुकपूजां कुर्यात् ॥ स्वदक्षिणभागे चतुष्टयगुरुपादुकां पूर्ववत् पूजयेत् ॥ ततो जपमालामानीय क्वचित्पात्रे वा महस्तेन
आच्छाद्य मूले नाध्यादेकेनाभ्युक्ष्य ॥ ॐ मां मालेमहामाले सर्वशक्तिस्वस्त्वपिणी ॥ चतुर्वर्गत्वयिन्यस्तस्मात्त्वं सिद्धिदा भव ॥ १ ॥ इत्य-
नेन गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ ॐ गं अविघ्नं कुरु माले त्वं सर्वकार्येषु सर्वदा ॥ इति मंत्रेण दक्षिणहस्तेनादाय शिरसि गुरुकंठे मंत्रं पीतवर्णं हृदि
स्वेष्टदेवतां ध्यायन् हृदयसमीपे मालामानीय दक्षिणहस्तमध्यमांगुलिमध्यपर्वणिसंस्थाप्य ज्येष्ठग्रेण भ्रामयित्वा एकाग्रचित्तो यथाशक्त्या

उपास्तः ३
बहुकपः
अ० १२४

॥ ६८ ॥

मूलमंत्रं जपेत् ॥ जपान्ते ॥ ॐ त्वं माले सर्वदेवानां प्रीतिदा शुभदाममः ॥ शुभंकुरुष्व मे मदे यशो वीर्यं च देहि मे ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं सिध्ये नमः इत्यनेन मंत्रेण मालां स्वशिरसि संस्थाप्य प्राणायामत्रयं ऋष्यादिकरषडंगं विधाय देवस्य वामहस्ते अघोदिकेन गुह्येति मंत्रेण जपं समर्प्य देवाय पुष्पांजलिं निक्षिप्य ततो ॐ ह्रीं सिध्ये नम इति पंचाक्षरेण पुनर्मालां संपूज्य यथास्थाने स्थापयेत् ॥ ततः कवचस्तोत्रसहस्रनामादिकं पठित्वा ॥ यथाविधि पश्चात्पात्रवन्दनं कुर्यात् ॥ ॥ अथ देवविसर्जनं स्वहृदयमध्ये स्थापनं ॥ एवं स्तोत्रपाठकरणानंतरं परिवारगणाः देवस्य देहे विलीनाः विभाव्य परदेवरूपमात्मानं ध्यात्वा मूलविद्यां ते श्रीमद्बहुकभैरवक्षमस्वेति तालत्रयेण देवं प्रतिबोध्यते जोमयं विभाव्य गच्छ गच्छ परस्थाने स्वस्थाने परमेश्वर ॥ यं हि ब्रह्मादयो देवाः न विदुः परमंपदं ॥ इत्युच्चार्यते जोरूपं तं संहारमुद्रयानिर्मल्यपुष्पेण तत्तेजः समुद्धृत्य आघ्राय पूरकयोगेन शिरसि सहस्रदलकमलं प्रापयेत् तत्र क्षणं ते जोरूपं ध्यात्वा ॥ सुषुम्णावर्त्मना ॐ हृदयाय नमः इति हृदयकमलं मानीय तत्र यथोक्तं रूपं ध्यात्वा ॥ ॐ तिष्ठ तिष्ठ परस्थाने स्वस्थाने परमेश्वर ॥ यत्र ब्रह्मादयो देवाः सर्वे तिष्ठंति मे हृदि ॥ इति हृदयकमले स्थापयित्वा मानसोपचारैः संपूज्य पुनस्ते जोरूपं कुंडलिनीरूपेण मूलादिब्रह्मरंध्रांतं ध्यात्वा मूलाधारे स्थापयेत् ॥ एतदिशान्यांजलेन त्रिकोणवृत्तचतुरस्त्रं मंडलं कृत्वा तत्र निर्मित्य वाहिनीं देवीं निर्मित्येन संपूज्य प्रणमेत् ॥ ततै देवनाथगुरोस्वामिन् देशिकस्यात्मनायिके ॥ त्राहि मांकृपया सिंधो पूजां पूर्णतरांकुरु ॥ १ ॥ इति गुरुसंप्रार्थ्य ॥ कराभ्यां विशेषार्घ्यमादाय आमस्तकमुद्धृत्य शिरसि स्थिताय श्रीगुरवे समर्प्य ॥ तत्पात्रं दक्षिणकरतले निधाय वामांगुष्ठानामिकाभ्यां शिरसि गुरुपादुकाभ्यां त्रिः संतर्प्य तत्पात्रं यथास्थाने निवेशयेत् ॥ तत्र विशेषार्घ्यजलं किंचित्पात्रांतरेणादाय ॐ ह्रीं २१ आत्मतत्वं शोधयामि स्वाहा ॥ ॐ २१ विद्यातत्वं शोधयामि स्वाहा ॥ ॐ २१ शिवतत्वं शोधयामि स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं २१ सर्वतत्वं शोधयामि स्वाहा ॥ इति चतुर्भिर्मंत्रैश्चुलकचतुष्टयं स्विकारं शोधयामि स्वाहेति जलं स्वपात्रे कृत्वा तत्र विशेषार्घ्यजलं किंचिद्वत्पात्रं कराभ्यामादाय मूलमूच्चार्य गुरुपादुकास्मरणपूर्वकं प्रकाशामर्षहस्ताभ्यां व्योन्मनीस्कृत्वा ॥ धर्मधर्मकलास्नेहं पूर्णवह्निं जुहोम्यहं ॥ इत्युच्चार्य तज्जलं प्राप्नोयात् ॥ ततः स्ववामकानूयथाशास्त्रं यथागुरुरूपदेशं संभाव्य तेषु परितुष्टेषु बलिं विसर्जनं कुर्यात् ॥ यथा ॥ पूर्वस्थापितबलिपात्रस्थमन्त्रमेकपात्रे कृत्वा पूजा-

वृज्योर्ग
धर्मस्कंध
उपासना
॥ ६९ ॥

गृहाद्बहिः पूर्ववन्मंडलं कृत्वा तत्र दद्यात् यथा गदात्रिशूलडमरुपात्रहस्तत्रिलोचनं ॥ कृष्णाभं भैरवं ध्यायेत्सर्वविघ्ननिवारणं ॥ १ ॥ एवं ध्या-
त्वादद्यात् ॥ उच्छिष्टभैरव एह्येह बलिं गृह्ण २ हुं फट् स्वाहेति तदन्तत्र विसृज्य ॥ तत्पात्रं प्रक्षाल्य विशेषार्घ्यं बिंदुं भैरवोपरि दत्त्वा ॥ तेनोदके-
न स्वसामयिकान् अभिषिच्य शुद्धजलेनापूर्यततः शान्तिस्तोत्रं पठेत् ॥ यथा ॥ नश्यंतु प्रेतकूष्मांडानश्यंतु दूषकाः नराः ॥ साधकानां शिवाः
संतु स्वाम्नाय परिपालनां ॥ १ ॥ जयंतु मातरः सर्वा जयंतु योगिनी गणाः ॥ जयंतु सिद्धाकिन्यो जयंतु गुरुशक्तयः ॥ २ ॥ नंदंतु अणिमासि-
द्धानश्यंतु भैरवादयः ॥ नंदंतु भैरवाः सर्वे सिद्धविद्याधरादयः ॥ ३ ॥ ये चान्मायविशुद्धाश्च मंत्रिणः शुद्धबुद्धयः ॥ सर्वदानंदयानंदं नंदंतु कु-
लपालकाः ॥ ४ ॥ इंद्राद्यास्तर्पिताः संतु तृप्यंतु वास्तुदेवताः ॥ चंद्रसूर्ये द्योदेवास्तृप्यंतु गुरुभक्तितः ॥ ५ ॥ नक्षत्राणि गृहायोगाः कर-
णाद्यास्तथापरे ॥ ते सर्वे सुखिनो यांतु मासाश्च तिथयस्तथा ॥ ६ ॥ तृप्यंतु पितरः सर्वे ऋतवो वत्सरादयः ॥ स्वेचराभूचराश्चैव तृप्यंतु-
ममभक्तितः ॥ ७ ॥ अंतरिक्षचरा घोरा ये चान्ये देवयोनयः ॥ सर्वे तु सुखिनो यांतु सर्वानद्यश्च पक्षिणः ॥ ८ ॥ पर्वतास्तत्रयस्यैव पर्वताः
कंदरागुहाः ॥ ऋषयो बाह्मणाः सर्वे शान्तिकुर्वंतु मे सदा ॥ ९ ॥ तीर्थानि पशवो गावो ये चान्ये पुण्यभूमयः ॥ वृद्धाः पतिव्रतानार्या शिवं
कुर्वंतु मे सदा ॥ १० ॥ शिवं सर्वत्र मे चास्तु पुत्रदारधनादिषु ॥ राजानः सुखिनः संतु क्षेममार्गे तु मे सदा ॥ ११ ॥ शुभामेदिव सायांतु-
शिवस्तिष्ठंतु मेशिवाः ॥ द्वेष्टारः साधकानां च सदैवाभ्यायदूषकाः ॥ १२ ॥ डाकिनीनां मुखे यांतु तृत्पास्तृप्तास्तु ते सुताः ॥ शत्रवो नाश-
मायांतु ममनिंदाकराः सदा ॥ १३ ॥ ये निंदकास्ते विपदं प्रयांतु ये साधकास्ते प्रभवंतु सिद्धाः ॥ ये सर्ववीरकरुणावलोकपुनः परेशममसन्निधत्त-
॥ १४ ॥ इति रुद्रयामलोक्तं शान्तिस्तवं पठित्वा ॥ ततो मूलविद्यया प्राणायामं कृत्वा ऋष्यादिकरषडंगन्यासांश्च कृत्वा ॥ श्रीगुरुं प्रणम्य ॥
मूलेन निर्मल्यं शिरसि धृतवानैवेद्यादिकं देवभक्तेषु विभज्य स्वयं भुंक्ता ॥ स्वात्मानं देवरूपं भावयन् ॥ यथासुरवविहरेत् ॥ ॥
॥ इति श्रीहं बृ० ध० उपा० स्त० श्रीमद्बुद्धकोपा० श्रीबुद्धक भैरव पद्धतिनिरूपणं नाम प्रकरणम् ॥ ॥ श्री० ॥ ॥

उपा० स्त० ३
बुद्धकप०
अ० १२४

॥ ६९ ॥

वृज्ज्योर्ण
धर्मस्कंधः
उपासना
॥ ६९ ॥

गृहाद्बहिः पूर्ववन्मंडलं कृत्वा तत्र दद्यात् यथा गदात्रिशूल उमरुपात्र हस्तत्रिलोचनं ॥ कृष्णाभं भैरवं ध्यायेत्सर्वविघ्ननिवारणं ॥ १ ॥ एवं ध्या-
त्वादद्यात् ॥ उच्छिष्टभैरव एहो हिवलिगृह्ण २ हुंफट् स्वाहेति तदन्तत्र विसृज्य ॥ तस्मात्प्रक्षाल्य विशेषार्घ्यं बिंदुं भैरवोपरि दत्त्वा ॥ तेनोदके-
न स्वसामयिकान् अपि पिबिष्य शुद्धजलेनापूर्यततः शान्तिस्तोत्रं पठेत् ॥ यथा ॥ नश्यंतु प्रेतकूष्मांडानश्यंतु दूषकाः नराः ॥ साधकानां शिवाः
संतु स्वाम्नाय परिपालनां ॥ १ ॥ जयंतु मातरः सर्वा जयंतु योगिनीगणाः ॥ जयंतु सिद्धाकिन्यो जयंतु गुरुशक्तयः ॥ २ ॥ नंदंतु अपि मासि-
द्धानश्यंतु भैरवादयः ॥ नंदंतु भैरवाः सर्वे सिद्धविद्याधरादयः ॥ ३ ॥ ये चान्माय विशुद्धाश्च मंत्रिणः शुद्धबुद्धयः ॥ सर्वदानंदयानंदनंदंतु कु-
लपालकाः ॥ ४ ॥ इंद्राद्यास्तर्पिताः संतु तृप्यंतु वास्तुदेवताः ॥ चंद्रसूर्ये दयो देवास्तृप्यंतु गुरुभक्तितः ॥ ५ ॥ नक्षत्राणि गृहायोगाः कर-
णाद्यास्तथापरे ॥ ते सर्वे सुखिनो यांतु मासाश्च तिथयस्तथा ॥ ६ ॥ तृप्यंतु पितरः सर्वे ऋतवो वत्सरादयः ॥ खेचरा भूचराश्चैव तृप्यंतु-
ममभक्तितः ॥ ७ ॥ अंतरिक्षचरा घोरा ये चान्ये देवयो नयः ॥ सर्वे तु सुखिनो यांतु सर्वानद्यश्च पक्षिणः ॥ ८ ॥ पर्वतास्तत्रयस्यैव पर्वताः
कंदरागुहाः ॥ ऋषयो बाह्मणाः सर्वे शान्तिं कुर्वंतु मे सदा ॥ ९ ॥ तीर्थानि पशवो गावो ये चान्ये पुण्यभूमयः ॥ बृद्धाः पतिव्रतानार्या शिवं
कुर्वंतु मे सदा ॥ १० ॥ शिवं सर्वत्र मे चास्तु पुत्रदारधनादिषु ॥ राजानः सुखिनः संतु क्षेममार्गे तु मे सदा ॥ ११ ॥ शुभामे दिवसा यांतु-
शिवस्तिष्ठंतु मेशिवाः ॥ द्वेष्टारः साधकानां च सदैवास्माय दूषकाः ॥ १२ ॥ डाकिनीनां मुखे यांतु तृत्पास्तृप्तास्तु ते सुताः ॥ शत्रवो नाश-
मायांतु मम निंदाकराः सदा ॥ १३ ॥ ये निंदकास्ते विपदं प्रयांतु ये साधकास्ते प्रभवंतु सिद्धाः ॥ ये सर्ववीरकरुणावलोका पुनः परेशममसन्निधत्त
॥ १४ ॥ इति रुद्रयामलोक्तं शान्तिस्तवं पठित्वा ॥ ततो मूलविद्यया प्राणायामं कृत्वा ऋष्यादिकरषडंगन्यासांश्च कृत्वा ॥ श्रीगुरुं प्रणम्य ॥
मूलेन निर्मल्यं शिरसि धृतवानैवेद्यादिकं देवभक्तेषु विभज्य स्वयं भुंक्ता ॥ स्वात्मानं देवरूपं भावयन् ॥ यथा सुरव विहरेत् ॥ ॥
॥ इति श्रीहं वृं धं उपांस्तं श्रीमद्बुट्टकोपां श्रीबुट्टक भैरव पद्धतिनिरूपणं नाम प्रकरणम् ॥ ॥ श्री० ॥

उपांस्तं ३
बुट्टकपं
अं १२४

॥ ६९ ॥

बृज्ज्योर्ण-
धर्मस्कंध
उपास-उ-
॥ ७० ॥

बेषुनचमे ॥ यदायद्यद्वाव्यंभवतुभगवन्पूर्वसुकृता ॥ नमैतन्नुप्रार्थ्यतवविमलभक्तिः प्रभवतात् ॥ १० ॥ कियंस्तेस्मद्भारः पति-
तपतितानुस्तारयसिभो ॥ मदन्धः कः पापीयजनविमुखः पाठरहितः ॥ दृढोमेविश्वासस्तवनियतिरुद्धारविषया ॥ सदास्याद्वि-
श्रम्भः कचिदपिमृषामाचभवतात् ॥ १० ॥ भवद्भावाद्भिन्नोव्यसननिरतः कोमदपरो ॥ मदन्धः पापात्माबदुकशिवतेनामरहितः ॥ उदारा-
त्मनूबन्धोनहितवक्तुल्यः कलुषहा ॥ पुनस्सञ्चिन्त्यैवंकुरुहृदियथाचेच्छसितथा ॥ ११ ॥ जपान्तेस्नानान्ते ह्युषसिचनिशीथेपठति-
यो ॥ महासौरव्यं देवोनुवितरतितस्मैप्रमुदितः ॥ अहोरात्रं पार्श्वेपरिवसति भक्तानुगमनो ॥ वयोन्तेसंहृष्टः परिनयति भक्तानुस्वप्नम-
॥ १२ ॥ ॥ इति श्रीसिद्धयोगीश्वरश्रीचनेयालशिष्येणात्मारामेणविरचितं श्रीबदुकप्रार्थना पराधक्षमास्तोत्रं समाप्तं ॥ ६ ॥

॥ अथग्रंथालंकारः प्रारंभः ॥

श्रीमहाजसनेयगौतमकुलोत्पन्नोतिविद्यावतां मान्योगुर्जरपंडितोपपदकौदीच्यः सहस्राह्वकः ॥ ज्योतिःशास्त्रविशारदोतिमतिभा-
ज्ज्हीव्यंकटारव्योद्विजस्तज्जोवैहरिकृष्णसंज्ञकइमंचक्रेविदांप्रीतये ॥ १ ॥ दक्षिणेसुमहाराष्ट्रदेशेदेवगिरिः पुरः ॥ औरंगाबा-
नगरंचास्तित्रजनिर्मम ॥ २ ॥ प्रार्थयेसर्वविदुषांक्षमध्वंमेपराधकं ॥ यद्यत्रकुकृतंवास्यादधिकंयत्रकुत्रचित् ॥ ३ ॥ रोषत्सु-
ज्यतत्सर्वनिर्मलंकुरुतादरात् ॥ अत्रावशिष्टोयोभागः सतुशेषमविष्यति ॥ ४ ॥ श्रीबदुकभास्करग्रंथांतर्गतविशेषपदार्थः
स्तोत्रभाष्यादिकंचउपासनाशेषग्रंथेपरिशिष्टेवक्ष्यामि ॥ ॥ इति श्रीमत्ज्योतिर्विकुलावतंसव्यंकटरामात्मजहरिकृष्णवि-
निर्मितेबृहज्ज्योतिषार्णवेऽष्टमेधर्मस्कंधेतृतीयेउपासनास्तवकेश्रीबदुकभैरवोपासनानिरूपणं नामचतुर्विंशत्यधिकशतमो-
ध्यायः १२४ ॥ समाप्तः ॥ ॥ अथाग्रेस्वर्णार्कषणभैरवोपासनाध्यायो भविष्यति ॥ ॥ ॥

१६ विमलभक्तिः सालिकभक्तिः १७ नियतिनियमे देवे इति विश्वः १८ परोपकारकारकहे मित्र.

स्तवक-
बदुक-
अ-१२४

॥ ७० ॥

॥ ॐ बटुकाय नमः ॥ ॥ गुरोः सेवां त्यक्त्वा गुरुवचनशक्तोऽपि न भवे ॥ भवत्पूजाध्यानाज्जपहवनयागादिरहितः ॥
दच्चा निष्कर्षोऽपि न यत्नचकृतवान् ॥ जगज्जालग्रस्तोऽदिति कुरुहा र्द्धमयि विभो ॥ १ ॥ प्रभो दुर्गासूनो तव श-
णतां सोधि गतवान् ॥ कृपालो दुःखार्तः कमपि भवदस्य प्रकथये ॥ सुहृत्सम्पत्तेर्हं सरल विरलः सार्धकजन ॥ सदा-
न्यः कस्मात्ता भवदहनदाहशमयति ॥ २ ॥ वदान्यो मान्यस्त्वं विधनजनपालो भवसि वै ॥ दयालुर्दीनार्तान् भवजलध्रे
पारंगमयसि ॥ अतस्त्वत्तोयाचेनतिनियमतोऽकिञ्चन धनः ॥ सदाभूयाद्भावः पदनलिनयोस्तेति मरहा ॥ ३ ॥ अग-
पूर्वो विप्रो मिलपदपरो योतिपतितो ॥ महामूर्खो दुष्टो वृजनु निरतः पामरनृपः ॥ असत्यानासक्तो यवनयुवतीव्रातरमणः ॥
प्रभावात्त्वन्मास्त्रः परमपदवीं सोऽप्यधिगतः ॥ ४ ॥ दयादीर्घादीने बटुक कुरु विश्वम्भरमयि ॥ न चान्यस्सन्त्राता परमेशो-
वमां पालय विभो ॥ महाश्चर्यं प्राप्तस्तव सरल दृष्ट्या विरहितः ॥ कृपापूगैर्नेत्रैः कजदलनिभैर्मखचयतात् ॥ ५ ॥
सहस्ये किं हं सो न हितपतिदीनं जनचयं ॥ घनान्ते किंचन्द्रोऽसमकरनिपातो भुवितले ॥ कृपादृष्टेस्ते हं भयहर विभो किं र-
हितो ॥ जले वाहस्ये वा घनरसमुयातो न विषमः ॥ ६ ॥ त्रिमूर्तिस्त्वंगीतो हरिहरविधातात्मकगुणो ॥ निराकारः शुद्धः पर-
परः सोऽप्यविषयः ॥ दयारूपं शान्तं मुनिगणानुत भक्तदयितं ॥ कदापश्यामि त्वां कुटिलकचशोभि त्रिनयनम् ॥ ७ ॥ तपयो-
गसाङ्ख्यं यमनियमचेतः प्रयजनं ॥ न कोलाच्चाचक्रं हरिहरविधीनां प्रियतमम् ॥ न जाने ते भक्तिं परममुनिमार्गं मधुविधिं ॥
तथाप्येषावाणी परिरटति नित्यं तव यशः ॥ ८ ॥ न मे काङ्क्षा धर्म्येन वसुनिचये राज्यनिवहे ॥ न मे स्त्रीणां भोगे सखिसुतकुटु-

१ गुरुलध्यानात् २ ब्राह्मणभोजनयज्ञात् ३ हे सदा सहायक मित्र ४ निष्कपटः ५ एकाकी ६ ते उपासकः ७ वदान्यो दानभूरः ८ महतरां ९ उदारदृष्ट्या १० कमलपत्रनिभैः
११ पवित्रीकुरुतात् रवचपवित्रीकरणे धातुः १२ पौषे १३ शरदी १४ हर्यादीनां स्वभावगुणः प्रयत्नगुणो वा उत्पत्तिस्थिति विनाशकः १५ मदिराविधानं.